

Pavol **BRAXATORIS**

GALÉRIA
OSOBNOSTÍ
SLOVENSKÉHO
DIVADLA

PÄRMI BRATSKOSTI

—

—

Túto knihu venujem pamiatke svojho otca

573894

Pavol BRAXATORIS

Zostavila Zora Ševčíková

Výber z tvorby libretistu a textára
JUDr. Pavla Braxatorisa

BRATISLAVA 1998

© Zostavila Zora Ševčíková

KSP 10146
28. 8. 2007

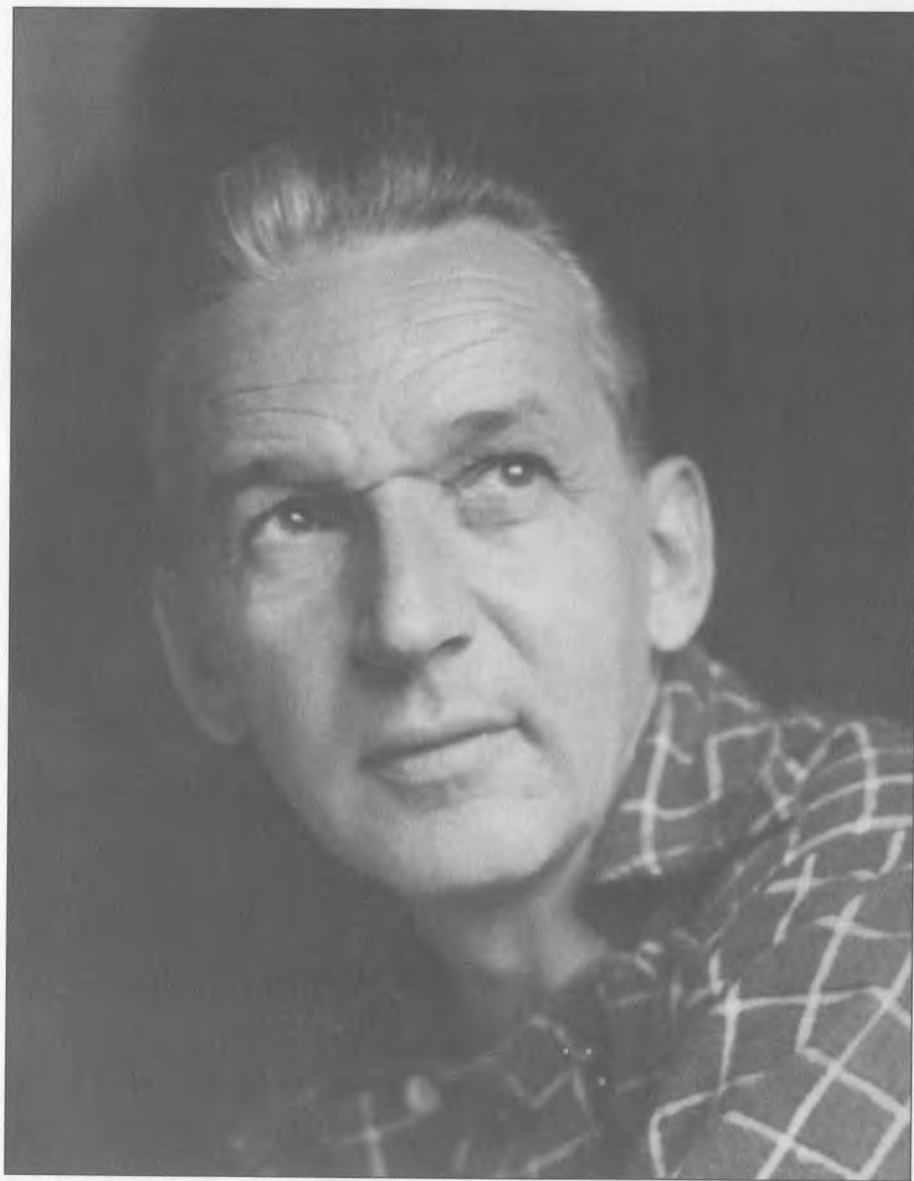
Táto publikácia vychádza s príspevím
Štátneho fondu kultúry PRO SLOVAKIA

ISBN 80-85455-92-7 ✓

D7 SC 105 P10

„Horou, dolinou, šírou rovinou,
nech letí moja pieseň krajinou.
Nech tam zaletí k srdciam ďalekým,
nech medzi ľuďmi vznieti lásku naveky“.

Dr. Pavol Braxatoris

JUDr. Pavol Braxatoris

PROLÓG

Je prvý januárový večer roku 1997. Vonku mrzne, duje ostrý vietor. Ale tu v izbe je príjemne, teplúčko. Pohodlne sa usádzame do kresiel. Slovenská televízia uvádza operetu Modrá ruža, kráľovnú medzi slovenskými operetami. Autor libreta Dr. Pavol Braxatoris ju napísal ako 25-ročný. Premiéru a prvé úspechy slávila v roku 1939.

Nerušme. Zaznievajú prvé takty krásnych, nesmrtečných melódií majstra Gejzu Dusíka, nestora slovenskej operety. Začína sa príbeh inžiniera Lenoira, vynálezcu smrtiaceho prášku NNH. Do jeho krásnej dcéry Sylvy, ktorá je zasnúbená s falošným grófom, sa zamiluje jeho sluha, v skutočnosti policajný komisár Edmond Duval. Ten má zabrániť, aby sa vynález dostal do rúk cudzích agentov. Zoznámime sa so slávnym reportérom Filipom Plafónom, známym odporcom manželského jarma, no milá a príjemná Jeanetta je príčinou, že svoje rozhodnutie napokon zmení. A je tu aj továrnik Caniche, ktorého prejavy vyvolávajú na tvári úsmev. . .

Ako sa tvorcovia televíznej adaptácie operety *Modrá ruža* vysporiadali s týmto dielom, sa dozvedáme priamo od jednej z nich, dramaturgičky Gabriely Vyskočilovej:

Tá modrá ruža vám povie . . .

Hodnotu tvorby i vecí preveruje neúprosný čas – a z neho víťazne vyšlo i dielo G. Dusíka a P. Braxatorisa MODRÁ RUŽA (premiéra v r. 1939).

Keď som sa rozhodla ako dramaturgička priniesť znova na obrazovku Slovenskej televízie túto vari najpopulárnejšiu a najznámejšiu operetu dvojice Dusík-Braxatoris, išlo mi o to, dokázať víťazstvo a životaschopnosť tohto diela. Bolo nesmierne dôležité zveriť televíznú adaptáciu Modrej ruže do rúk tvorcom, ktorí kvalitám diela veria a urobia ho atraktívnym nielen pre nostalgiu staršej generácie, ale oslovia aj generáciu mladú, teda novú. To sa autorom úpravy diela M. Lasicovi (zároveň bol i režisérom) a R. Gerimu v plnej miere podarilo. Láskavý nadhľad, humor a ľahkosť, s akou bola táto adaptácia v STV v roku 1996 zrealizovaná, našla svoj priaznivý a mimoriadny ohlas a Modrá ruža zaznamenala nový úspech. Už jej zaradenie do vysielania na výnimočný sviatočný termín 1.1. 1997 a najsledovanejší čas 20,10 hod. potvrdzovala jej kvality a dávala mnohé tušiť. Jej premiéra mala nielen vysokú sledovanosť s vysokým koeficientom spokojnosti (aj u mladšej generácie), ale mala aj priaznivý ohlas u odbornej kritiky.

Hudobné čísla, ktoré sa stali čoskoro po premiére v roku 1939 najväčšími šlágrami, sú nimi dodnes, získali touto verziou kvalitatívne novú štartovaciu dráhu. Na tom majú nemalú zásluhu i hlavní predstavitelia: Stanislav Štepka, Július Satinský, Soňa Norisová, Monika Hilmerová, Štefan Skrúcaný a Miroslav Noga.

Nielen hudba, ale i texty P.Braxatorisa sú nadčasové... „Snáď raz aj ku mne láska príde“... touto otázkou sa zaoberajú ľudia rovnako dnes ako v roku ich vzniku. A preto nám tak lahodne znie:

*Tá modrá ruža vám povie,
čo srdce moje dávno vie,
že ja len jednu lásku mám
a inú si už nehladá.*

17.10.1997

Gabriela Vyskočilová

Vráťme sa však o niekoľko desaťročí dozadu. Píše sa rok 1909, je štvrtého februára. V rodine evanjelického kňaza a básnika Martina Braxatorisa sa narodilo siedme dieťa. Je to chlapec. Otec ho pokrstil Pavol Alexander.

Zora Ševčíková

SPOMIENKY DRAMATURGA

Dr. Pavol Braxatoris bol a ostal osobnosťou, ktorá pomáhala významnou mierou formovať sa slovenskej tanečnej a populárnej piesni, ale výrazne sa zapísal aj do dejín slovenskej operety. Význam jeho zástoja v dejinách slovenského hudobného, alebo ak chceme hudobno-zábavného divadla je priam zakladateľský. Nemožno si dnes možno ani plne oceniť a doceniť tú zanietenosť a úprimnú snahu poslovenčiť a poslovenčovať repertoáre našich operetných či spevných divadiel, ktorým do vstupu dvojice Gejza Dusík a Pavol Braxatoris vládla absolútne tvorba cudzích, zahraničných autorov. O to väčšia je hrivna zásluh spomenutej dvojice.

Mal som to šťastie i česť, že som sa ako dramaturg aktívne podieľal na tvorbe Gejzu Dusíka a Pavla Braxatorisa v povojnových časoch, často, ba vo väčšine prípadov, neprajných tomuto žánru a tejto forme zábavy v pravde ľudovej. A tak s úctou pred rozsiahlym dielom Pavla Braxatorisa pristupujem k možnosti prispieť úvodom k spomienkovému i bilancujúcemu dielu z pera vari najpovolanejšieho, z pera jeho dcéry.

Relatívne krátka vývojová cesta slovenského profesionálneho divadla bola poznačená absolútnou nepripravenosťou tvorivého zázemia pre tento druh umeleckej produkcie. Kým naša próza i poézia, ba aj dramatická tvorba, sa pomaly ale iste predierala na umelecký Parnas, tvorba hudobno-dramatická sa rodila iba pomaly, nesmeli a ponajprv viac na amatérskej báze. Veď v susedných krajinách, najmä v Čechách, sa rozkvet národného operného umenia uskutočňoval už v minulom storočí. Operná tvorba Smetanu, Dvořáka, neskôr Fibicha, Nováka, až po Janáčka a Martinů, a napokon sa natrvalo stali majetkom celého národa a vyvrcholením stavby Národného divadla v Prahe. Toto divadlo sa skutočne stalo Mekkou národných a umeleckých snáh národa českého. Na kladení základného kameňa českého národného divadla sa zúčastnila aj delegácia slovenských nadšencov pod vedením J. M. Hurbana a P. S. Nováka. Obaja v pozdravných prejavoch prejavili túžbu, aby aj naša slovenská kultúra mala svoj dôstojný stánok, v ktorom by znela reč slovenská.

Od tých čias uplynulo veľa vody v slovenských riekach a naša národná divadelná kultúra sa pomaly, ale predsa, rozvíjala a postupne mohutnela v košatý strom našej divadelnej kultúry. Kým v prvých rokoch sa v bratislavskom národnom divadle repertoár hral v jazyku českom a iba niekoľko sporadických pokusov prinieslo na javisko našu materinčinu, v hudobnej oblasti ešte dlho trvalo obdobie mlčania, či nesmelých pokusov. Až tridsiate roky, napriek všetkým výhradám, bol to práve Antonín Drašar, ktorý umožnil mladým slovenským autorom realizovať svoje diela na bratislavskom

javisku a to najmä od čias, keď sa utvoril súbor slovenskej činohry a nastúpili aj prví speváci, profesionálne vyzbrojení na bratislavskej Hudobno-dramatickej akadémii. Tento samotný fakt položil základ pre realizáciu snáh mladej skladateľskej generácii, i generácii literátov, z ktorých vyrástla celá generácie textárov a libretistov.

Do povedomia našej verejnosti vstúpila ponajprv prostredníctvom slovenských šlágrov. „Dita, mám rád tvoje oči čierne“. Postupne stále viaceré a viaceré sa dostali k poslucháčom aj prostredníctvom sa rozvíjajúceho gramofónového priemyslu. Už roku 1934 na text Pavla Braxatorisa skomponoval Gejza Dusík prvú spoločnú pieseň „Neplač“, aby tak naštartoval sériu, či priam seriál vyše dvoch stovák spoločných opusov. A to je v daných podmienkach číslo priam nevídané. Ruka v ruke s tvorbou viacerých skladateľov sa tvorila aj skupina textárov. Či už to bol Jarko-Kaiser Elen (inak spolupracovník DAV-u), ale aj Andrej Plávka, Ján Poničan, Otto Kaušitz a mnohí viac-či menej príležitostní textári. Tak sa postupne tvorilo zázemie slovenskej populárnej piesne, šlágrovej tvorby, ktorá rýchlo zdomácnela a najmä prostredníctvom interpretov prenikala na vlnách éteru i gramopriemyslu, či kaviarenských kapiel do rangu trvalých repertoárových čísiel. Interpreti ako František Krištof Veselý, Štefan Hoza, Štefan Figura ale aj Renáta Šimanová, Mimi Kišonová-Hubová, Zita Frešová a mnohí i mnohé ďalšie šírili našu tvorbu. Nie náhodou sa medzi popredných a najplodnejších tvorcov textov zaradil aj Pavol Braxatoris. Hoci v tridsiatych rokoch i počas vojny žil mimo Bratislavy, nestrácal kontakt s dianím v našom divadelníctve a najmä priamy kontakt, ktorý nadviazal na celý život so skladateľom Gejzom Dusíkom, ho neustále pobádal a inšpiroval k ďalšej tvorbe. Dusík totiž neustále hýril hudobnými nápadmi, bol nezvyčajne invenčný a jeho organizátorské schopnosti, dnes by sme to nazvali tvorivým menežmentom, nenechával na pokoji vo vidieckom tichu ani Pavla Braxatorisa. A tak sa rodili šlágre, ktoré sa vo veľkej väčšine vtedy stali hity, národ si ich osvojil a pospevoval pri každej príležitosti.

Je jasné – a ako sám Pavol Braxatoris v nejednom rozhovore priznával – mimoriadny inšpiračný vplyv malo pražské prostredie, ktoré plnými dúškami nasával počas právnických štúdií na Karlovej univerzite v Prahe. Oslobodené divadlo, pražské operetné divadlá (a bolo ich v tom čase koncom dvadsiatych a začiatkom tridsiatych rokov sedem) uvádzali svetové operetné tituly priam z pravej ruky. Mimoriadne bohatá bola česká pôvodná operetná tvorba, aj spoločenský ruch okolo avantgardných krúžkov a skupín literátov. To všetko bol podmanivý svet pre vnímavú dušu mladého intelektuála, ktorý už v rodinnej tradícii Sládkovičovsko-Braxatorisovskej prichádzal do prostredia vysoko kultúrneho riadne pripravený, schopný a ochotný vnímať i posudzovať. Už vtedy vysoká úroveň textárov, počnúc Voskovcom a Werichom, cez Ne-

zvala a mnohých iných renomovaných poetov, bola úroveň ťažko prekonateľná. Ale inšpirujúca nesporne bola. Nebolo preto pre mladého nadšenca po krátkom intermezzu po promócií v Bratislave, prejsť na slovenský vidiek – do Senice do štátnej služby, v ktorej zotrval až do začiatku rokov päťdesiatych. Kontakt s Bratislavou nestrácal ani na okamih, o čo sa najmä staral neúnavný Gejza Dusík.

Rozsah diela Pavla Braxatorisa v oblasti textárskej je obrovský a napokon je obšiahnutý aj v nasledujúcich kapitolách tejto knihy. Čitateľ si iste pospomína a rozpaľmäťá na všetky tie desiatky textov, o ktorých možno ani nevedel a nevie, že sú dielami práve Pavla Braxatorisa.

Vývoj a úroveň šlágrových textov sa postupne rozvíjal a zákonite sa stupňovali aj požiadavky na ich úroveň. Práve na základe priekopníckej práce aj dr. Pavla Braxatorisa sa postupne uplatňovali textári už inej, mladšej, najmä povojnovej textárskej generácie. Či už to bol Alexander Karšay, Vít Illek, Tomáš Janovic, Peter Petiška, Ján Turan, potom Boris Droppa a Rudolf Olšínský, Ivan Úradníček a Ivan Slobodník, až po dnešnú generáciu reprezentovanú najmä Kamilom Peterajom a Borisom Filanom. Možno povedať, že to sú odchovanci prvých nadšencov tvorby, ktorej sa s celým umeleckým zánietením a vervou venoval práve Pavol Braxatoris.

Osobne som sa v oblasti textov piesní a šlágrov nepodieľal na spolupráci s Pavlom Braxatorisom. O to viac som sa s ním stretával pracovne i súkromne po priateľskej stránke, keď sme spriadali plány o nových dielach, o nových libretách pre diela, ktoré sa vtedy – z akejsi stydlivosti – ani nenazývali operetnými libretami, ale radšej nežáväzným „hudobná komédia“. To všetko preto, že už sám terminus technikus klala mnohým oči i uši. Dobové ťaženie proti tomuto žánru – najmä v Bratislave – bolo priam hysterické. A tak sa slovkó opereta spojovala s čímisi prekonaným, s čímisi, čo charakterizovalo buržoáziu, meštiacku a tým aj úpadkovú kultúru. Na Slovensku opereta prežila iba v akomsi závetrí v Košiciach a v Prešove.

S Pavlom Braxatorisom som aktívne dramaturgicky spolupracoval na jeho a Dusíkových povojnových dielach a aj na obnovení predvojnovej operety „Modrá ruža“.

Prvá spoločná práca s dramaturgiou Novej scény bola príprava prvej tzv. „socialistickej“ operety „Zlatá rybka“. Premiéra sa uskutočnila 9. 7. 1954 a obnovená premiéra 3. 6. 1955. Pravdu povediac, naše predstavy o operetnom librete nového typu boli dosť nejasné. Jedno je však isté, vtedajšia kultúrno-politická prax vyžadovala najmä súčasnú tému, časovo aktuálny námet, najlepšie z prostredia pracujúcich a nie z akéhosi únikového salónneho sveta. Tomu sa podriaďovala dramaturgická prax nielen v oblasti hudobno-zábavného divadla, ale postihla predovšetkým činoherné diela. Keď dnes s odstupom času a mnohých rokov pozerám na libreto „Zlatej rybky“, nevi-

Pavol Braxatoris

dím nijaký podstatný rozdiel medzi Skalkovým „Kozím mliekom“, Smrčkovým „Puknutým mliečnikom“, Kákošovým „Vetrom do tváří“, ale aj Karvašovým „Srdcom plným radosti“, či Králikovými „Bukmi podpolianskymi“. Obruč požiadaviek na súčasné diela, ktoré si dávali epiteton socialisticko-realistické, sa vlastne podobali vo svojom schematizme a zjednodušovaní ako vajce vajcu. Líšili sa iba primeranou kvalitou literárneho spracovania. V uhle pohľadu na súčasný život a jeho svet boli v podstate rovnaké. Tomu sa nevyhlo ani libreto „Zlatej rybky“. Boli to hodiny a hodiny trápenia, prepisovania, škrtania, vystrihovania a prelepovania, kým sme sa napokon zhodli na akomsi výslednom tvare. Dodnes si spomínam na jednu príhodu: Vo vtedajšej Novej scéne bol v dolnom vestibule šatňový pult dlhý vari pätnásť metrov. Na ten sme porozkladali text, stranu za stranou a ako krajčíri a kníhviazači sme s nožnicami a lepom vystrihovali jednotlivé scény, prehadzovali sme ich, zlepovali a takto sa rodila prvá tzv. socialistická opereta. Navyše bola tu dosť ošemetná hudobná požiadavka: moderné rytmy, rôzne formy jazzu sa na celom svete uplatňovali práve v produkciách hudobno-zábavného divadla. Ibaže, jazz mohol byť vlastný iba „utláčaným černochoom“, našinec mohol tento pokleslý prejav pestovať a reprodukovať ako postava negatívna, zasluhujúca si všeobecné pohrdanie a výsmech. Tak sa musel aj majster Dusík poddať a na jednej strane priniesť do partitúry zdravé „ľudové“ umenie typu produkcie Lúčnice či Sluku, potom dusíkovskú, vlastnú iba jemu, melódiu a napokon kúsok toho jazzu. Usmievam sa nad touto praxou, ale boli sme mladí a mysleli sme si, že prerobíme svet. Treba povedať, že prakticky nikdy sme nemali s Pavlom Braxatorisom diferencie pokiaľ ide o texty piesní. Tvrdó sme však bojovali o to, čo bolo medzi pesničkami, t. j. o jednotlivé výstupy, scény i obsah dialógov. Napokon po prvej premiére a niekoľkých reprízach sme si uvedomili, v čom sú chyby a začala nová tortúra, až vznikla opravená verzia, ktorá mala samostatnú premiéru. Že tie opravy neboli márne sa ukázalo, keď „Zlatú rybku“ uviedli aj v Prešove a v Ostrave.

Na prvej verzii operety „Hrnčiarsky bál“ som sa nepodieľal. Až r. 1968 sme spolu s režisérom Bedřichom Kramosilom uvažovali o znovuuvedení tohoto diela, ktoré sa nemuselo a ani sa netváriló just ako najpokrokovejšie a najsocialistickejšie. Bolo to obdobie, kedy práve vlastenectvo sa začalo znova nosiť. Pripísal som študentský obraz, ani jeden kritik nezbadal, že som ho doslova opísal z Chalupkovho „Kocúrkova“. V dohovore s režisérom sme presunuli „Pieseň o rodnej zemi“, ktorá pôvodne bola zaradená v deji ako pieseň Aničky, na záver celej hry. Tak sa táto, dnes už priam hymnická pieseň, stala záverom a akousi apoteózou celého diela. Považujem to za najšťastnejší krok našej dramaturgicko-režijnej úpravy i spolu s rozdelením hry na

obrazy a dve časti. Vždy keď počúvam piesne z tejto vlasteneckej operety, alebo vidím predstavenie, spomínam si jednak na už tiež nebohého režiséra Kramosila i na odobrenie Pavla Braxatorisa i Gejzu Dusíka s týmito zásahmi. A že sme s Paľkom pri tejto príležitosti vypili ne jeden pohár vína, to vari ani zdôrazňovať nemusím. Musím však podotknúť, že tieto úpravy sme robili zo záujmu o dobrú vec a nikdy sme s režisérom Kramosilom neparticipovali, ani si nenárokovali autorský podiel. Na to sme nemali ani žalúdok a najmä ani svedomie.

Ešte pred „Hrnčiarskym bálom“ sme v roku 1966 uviedli zčasti prepracovanú verziu operety „Modrá ruža“. Aj po toľkých rokoch (prvá premiéra bola roku 1939) melódie majstra Dusíka nestratili nič zo svojej sviežosti a krásy. Libreto, ktoré kritika kritizovala už pri prvom uvedení, sa nepodarilo v plnej miere rehabilitovať, ale aspoň výborné obsadenie hlavných úloh podmienili jeho divácky ohlas. Plnú rehabilitáciu toto dielo zažilo až v televíznej úprave z posledných čias z pera Milana Lasicu, ktorý s nadhľadom vrátil dielu jeho šarm i vtíp.

Počas môjho pôsobenia na Novej scéne sme uviedli r. 1971 i posledné spoločné dielo G. Dusíka a P. Braxatorisa „To by bola láska“. O dramaturgickú spoluprácu s autormi sa postaral vtedajší dramaturg Novej scény Kamil Peteraj a režisér Ivan Krajíček. Týmto javiskovým dielom sa aj uzavrela divadelná tvorba Pavla Braxatorisa.

Nemôžem nevyznať, že som bol vždy rád s Paľkom Braxatorisom a to nielen počas konkrétnych pracovných stretávok a úloh. Aj mimo nich som mal tú česť, že ma považoval za svojho priateľa. Bol síce o dosť starší odo mňa, ale spájal nás záujem o tento podceňovaný žáner. A spájala nás aj láska k životu a jeho lepším a príjemnejším stránkam. Som preto rád, že som ho poznal i spoznal, že naše dlhé spoločné úvahy a príjemné posedenia sa niesli vždy v atmosfére vzájomného porozumenia. Bol to vzácny človek.

Dalibor Heger

Pavol Braxatoris nad textom novej piesne

SPOMIENKY KOLEGU

Čas neúprosne letí, – a nechce sa mi ani veriť, že je tomu už skoro pol storočia, keď som s pokorou a so zapálenými ušami po prvý raz vstupoval ako čerstvý kandidát na pôdu Zväzu československých skladateľov v Bratislave. Dostalo sa mi tej cti môcť sedieť na schôdzkach a ticho počúvať, keď o hudbe zasvätené hovorili Eugen Suchoň, Alexander Moyzes, Ján Cikker, Dezider Kardoš a ďalší významní skladatelia. Isteže, nechýbala medzi nimi ani taká osobnosť slovenskej populárnej hudby, akou bol Gejza Dusík. Na koncertoch, i pri rôznych iných spoločenských stretnutiach sa najčastejšie v jeho spoločnosti objavoval elegantný štyridsiatnik s distingvovaným vystupovaním, ktorý napriek svojim, vtedy už naozaj veľkým úspechom, ktoré dosiahol, zostával stále skromným, priateľsky prístupným človekom – takého som spoznal textára, hudobného spisovateľa Dr. Pavla Braxatorisa.

Na začiatku päťdesiatych rokov populárna hudba u vtedajšej legislatívy – na rozdiel od širokej verejnosti – veľmi populárna nebola. Spôsobovala problémy. Postupne, nie bez problémov, sa formovala skupina autorov, ktorá sa usilovala o dosiahnutie oficiálneho spoločenského postavenia tohoto zaznávaného hudobného okruhu. Naša tvorba bola úzko spojená s prácou textárov. Tí na Zväze slovenských spisovateľov porozumenie nenašli. Vzájomne nás zväzovala úzka tvorivá spolupráca, kvárilí nás spoločné problémy, preto sme vytvorili podmienky, aby sme sa mohli stretávať na Zväze skladateľov. Často sa od nás žiadalo, aby sme riešili problematické, alebo aj neriešiteľné úlohy. Tam som mal možnosť bezprostredne sa stretávať s Dr. Pavlom Braxatorisom takpovediac pracovne. Nezvykol hovoriť veľa, ale svoje zasvätené, dobre premyslené a presne formulované príspevky hovoril vždy uvážlivým, pokojným, miernym hlasom - takého som si ho uchoval vo svojej pamäti.

Čas neúprosne letí, – a v priebehu nasledujúcich rokov zaujala slovenská populárna hudba v mojom živote viac, ako som pôvodne mohol predpokladať. Začal som sa venovať zhromažďovaniu faktografických materiálov, štúdiu a získavaniu poznatkov z jej histórie. Jedným z prvých mien, s ktorým som sa stretol, bolo meno Dr. Pavla Braxatorisa, ako textára hudobného skladateľa Gejzu Dusíka, s ktorým v prvej spolupráci vytvorili tango „Neplač, neplač“. Tango sa stalo „večne zeleným“ – evergrínom a ich spolupráca sa mala stať v budúcnosti „evergrínom“. Nijaká iná autorská dvojica v slovenskej populárnej hudbe sa nedokáže preukázať takou dlhoročnou úzkou spoluprácou, ktorej výsledkom by bolo toľko, a takých populárnych piesní, že viaceré z nich zľudovali.

Dr. Pavol Braxatoris vyjadril trpkú pravdu a vlastnú skúsenosť, keď sa o práci tex-

tára tanečných piesní vyjadril, že „je vždy druhý, vedľajší, a aj skladateľ, aj interpret zožnú vždy úspech, textár sa na tom spoločenskom uznaní nepodieľa“. Hudobný skladateľ Gejza Dusík sa právom považuje za zakladateľa slovenskej operety, a práve preto sa mi v tejto súvislosti žiada jedným dychom s jeho menom uviesť aj meno jeho libretistu, autora textov populárnych piesní, Dr. Pavla Braxatorisa. Z dnešného pohľadu by sa mohlo zdať, že – športovým slovníkom povedané – išli obaja, ako víťazi, spôsobom „štart - cieľ“, ale už letmý pohľad do dobovej dennej tlače ponúka možnosť oboznámiť sa s problémami a prekážkami, ktoré museli obaja prekonávať.

Od počiatku štyridsiatych rokov sa riešili otázky, či by sa opereta mala vôbec uvádzať v takom stánku kultúry, akým je Slovenské národné divadlo, a ak, tak či nie iba jej klasická podoba. Zavrhol sa typ tzv. „šlágrovej“ operety, ktorú ale obľubovala hlavne mládež.

„Čo je podozrivé vo veci, je forsírovanie operety zo strany bratislavskej mládeže. Jasnejšie rečeno, študentstva. Je síce v platnosti školský poriadok, podľa ktorého návšteva divadla sa viaže k povoleniu profesorskými a učiteľskými sbormi. Je reč o stredných a nižších školách. Ak sa žiactvo riadi podľa školského poriadku, treba predpokladať, že opereta sa považuje za niečo výchovného, kým náročné predstavenia činohry a opery za veci menejcenné. Lebo na operetách je viac študentstvo ako na ostatných predstaveniach.“

(Zn. J. H., noviny Slovák zo dňa 29. apr. 1941)

Hľadala sa možnosť poskytnúť operete vlastnú scénu. Za toto riešenie sa prihovárал aj majster Mikuláš Schneider-Trnavský, ktorý v rozhovore pri príležitosti svojich šesťdesiatin povedal:

„Či potrebujeme operetnú scénu? Hej! To je nesporné! Humor je korením života. Kto ho nemá, je chorý. Zdravý humor, dobrá opereta! Vziať ju obecenstvu, to by bolo kruté, ako keby ste vzali deťom hračku. Lahká hudba...! Pokúste sa ju napísať! Aj vy, pani „aprioristi...!“ Napíšte dobrú lahkú hudbu, a uvidíte, že to nie je ľahká vec!“

(noviny Slovák zo dňa 25. mája 1941)

Autorom slovenskej operety sa odporúčalo, ako majú vytvárať svoje diela, aby mohli uzrieť svetlo sveta na scéne SND.

„...Koncom sezóny sľúbili sme si prehovoriť i o operete. Ide o to, či je potrebná? Z umeleckého hľadiska v SND takom, aké je, vôbec nie! A našou snahou je dostať ju odtiaľ. Rozmýšľalo sa prv o rôznych spôsoboch jej umiestenia, až našiel sa v tom najpriateľnejší: dostane svoj vlastný stánok v novom divadle, kde sa priamo pre tento cieľ adaptuje. Dovtedy rozhodli sme sa v SND pripustiť tie jej odrody, ktoré nesú názov: klasická. Sú teda po stránke obsahovej, ako i hudobne na umeleckej výške. A žia-

dame i našich slovenských operetných autorov, aby začali iným smerom pracovať na operetách ako doteraz a len takéhoto klasického druhu operety nám zatiaľ do SND posielali na prezretie. Veríme, že potom nebude opereta v očiach mnohých len kasový element, to nutné zlo v Národnom divadle, ani večne neprijemným aktuálnym problémom tak pre nás, ako i pre dennú tlač. ...“

(Slovák zo dňa 21. aug. 41: V článku Š. Hozu „Začíname sezónu 1941-42 v SND“.)

Nakoniec sa riešenie našlo. Na scéne SND sa do otvorenia Novej scény hrali klasické operety, i operety slovenských autorov, medzi nimi v r. 1944 aj opereta G. Dusíka a Dr. P. Braxatorisa „Tajomný prsteň“.

Otvorením Novej scény koncom r. 1946 sa začali rysovať nové možnosti pre žáner hudobnej komédie, i operety. Avšak závažné spoločenské zmeny, ktoré so sebou priniesli povojnové roky, a predovšetkým roky po februári 1948, postavili aj tvorcov operety pred nové tvorivé problémy. Tie sa riešili na bratislavskej konferencii v r. 1952 a na dvoch celoštátnych konferenciách o opere v rokoch 1958 a 1962 v Prahe.

Čas neúprosne letí, – dnes mám pred sebou knižku, ktorá zachytáva životné dielo hudobného spisovateľa Dr. Pavla Braxatorisa. Čítam jeho verše a súčasne sa mi v mysli spájajú so známymi melódiami. Neviem si pripomenúť hudbu oprostenu od textu – a naopak. Obe zložky piesní sa mi spájajú v jeden celok, vytvárajú nerozlučiteľnú jednotu. A popri tom sa mi jednoducho spomedzi všetkého prediera myšlienka: s akými pocitmi, čím determinovaný, ktorým súdom vysloveným na niektorých z konferencií ovplyvnený sa skláňal autor nad čistým listom papiera, aby napísal prvé slová svojej novej operety? Iste to nebolo ľahké. Konečne ani ten pretekár, ktorý víťazí spôsobom „štart – cieľ“, to nemá ľahké. Takým sa to zdá byť iba po dosiahnutí cieľa, a obyčajne iba tým, čo sedia ďaleko na tribúne a necítia tlkot srdca, ktoré chce vyskočiť z jeho hrude.

Dostalo sa mi tej cti napísať niekoľko slov na úvod. Pociťoval som potrebu pripomenúť, že každý verš, ktorý vyšiel z pera autora, vznikol v celkom konkrétnej dobe, za daných okolností a podmienok, ktoré nemuseli byť zrovna povzbudivo inšpirujúce. A predsa...

Pri poslednej rozlúčke so svojím dlhoročným priateľom a spolupracovníkom ohodnotil Gejza Dusík Dr. Pavla Braxatorisa ako kultivovaného, jemného, invenčného človeka, ktorého práca a význam v oblasti hudobno-zábavného umenia nebola docenená.

Teším sa, že je tu publikácia, ktorá tento nedostatok pomáha odstraňovať.

V Bratislave, dňa 9. nov. 1998

Pavol Zelenay

*Emília Braxatorisová, rod. Krištofová,
manželka Pavla Braxatorisa (vlavo hore)*

*Manželia Braxatorisovci na svadobnej ceste
r. 1936 (vpravo hore)*

*Pavol Braxatoris s manželkou a dcérami
Alexandrou a Zorou (dole)*

Pavol Braxatoris s rodinou

Režisér SND Tibor Rakovský, Pavol Braxatoris s manželkou a Ján Kukliš

I. časť

OPERETY

Vážení priateľ, milý čitateľ,

dostáva sa vám do rúk knižka, ktorá je výberom z diela slovenského libretistu a textára Dr. Pavla Braxatorisa. Umožní nám nazrieť do jeho tvorivej dielne prostredníctvom árií, duet a kupletov z operiet, textov tanečných piesní, i prostredníctvom rôznych článkov, rozhovorov, recenzií, rozhlasových relácií a i.

Kniha je vyznaním potomkov k tomuto neskonale skromnému, láskavému a pracovitému človeku.

Gejza Dusík, Pavol Braxatoris a František Krištof Veselý

Všetky operetné libretá Dr. Pavla Braxatorisa zhudobnil skladateľ Gejza Dusík. Za vyše 40 rokov spolupráce vytvorili 7 operiet, ktoré uviedli mnohé divadelné scény našej vlasti, niektoré z nich i zahraničné. Spolupráca Dr. Braxatorisa s Gejzom Dusíkom, ako sám povedal, bola preňho príjemná a radostná. Stále sa rozvíjala, rokmi sa utužovalo aj ich priateľstvo.

Prvým ich spoločným hudobno-dramatickým dielom bola opereta **Keď rozkvitne máj**, ktorá mala premiéru na scéne Slovenského národného divadla v roku 1938. Okamžite si získala záujem obecnstva. Základom deja je ľúbostný štvoruholník: továrnikove dcéry Lubica a Saša zmariť svadobné plány rodičov, pretože každá už má svojho vyvoleného. Nasleduje tajný sobáš, zmierenie s rodičmi a nakoniec happyend. Z inscenátorov spomeňme Františka Krištofa Veselého (réžia), Ladislava Holoubka (hudobné naštudovanie), Máriu Kišonovú-Hubovú, neskoršiu poprednú sólistku opery SND, ktorá vytvorila hlavnú úlohu. Najznámejšiu a najpopulárnejšiu pieseň z tejto operety – Rodný môj kraj, v ktorej je vyjadrená horúca láska k rodnej zemi, dodnes vysiela rozhlas.

Najznámejšia a najpopulárnejšia opereta autorskej dvojice Dusík-Braxatoris je **Modrá ruža**. Premiéru mala v roku 1939 v SND. V hlavných úlohách sa predstavili Mária Kišonová-Hubová a Štefan Hoza, hudobne ju naštudoval Juraj Viliam Schffer a režíroval Drahoš Želenský. Operetu uviedli takmer všetky javiská republiky vďaka „melodicky pribojnej a rytmicky sviežej hudbe, organicky späté s vtipným a nápaditým libretom Pavla Braxatorisa“ (M.Palovčík). Vtedy začínajúci gramofónový priemysel priam chrlil platne s najúspešnejšími šlágrami z tejto operety, ktoré sa presadili aj v zahraničí: Len bez ženy, Tá modrá ruža vám povie, Čo sa mi môže stať, Dobrú noc vám, Snáď aj ku mne raz láska príde a ďalšie. Každé piesňové číslo tejto operety sa stalo šláгром. Dôkazom toho, že Modrá ruža je stále svieža, je aj jej zatiaľ posledné uvedenie v Slovenskej televízii v r. 1997 v réžii Milana Lasicu, v dramaturgii Gabriely Vyskočilovej.

Tajomný prsteň – premiéra r. 1944 v SND. Príbeh slovenskej speváčky Zory, ktorá dosiahne za morom závažnú kariéru, v hlavnej úlohe s Gizelou Veclovou, režijné pripravil Juraj Viliam Schffer, hudobne naštudoval Tibor Frešo. Piesne Tak nekonečne krásna a Tak smutno mi je bez teba sú dodnes najobľúbenejšie šlágre tejto autorskej dvojice.

Po dlhoročnej stagnácii operety u nás v povojnovom období a po hlasoch o potrebe jej oživenia a rehabilitácie vyšla z pera spomínaných autorov prvá slovenská opereta zo súčasnosti **Zlatá rybka**. Premiéru mala v r. 1954 na Novej scéne v Bratislave. V réžii Františka Krištofa Veselého hlavné postavy vytvorili Irena Slezáková, Olga Gallová, Ernest Kostelník a Dano Živojnovič. Dielo hudobne naštudoval Bohuš Slezák. Opereta spracúva súčasnú tematiku z prostredia drevárskeho podniku na

strednom Slovensku. Lahký dej srší zdravým ľudovým humorom. Z operety si azda najväčšiu popularitu získal valčík Ružičky červené a duet Poviem ti to jednou vetou.

V roku 1956 mala celoštátnu premiéru v Štátnom divadle v Košiciach doteraz najviac uvádzaná opereta **Hrnčiarsky bál** (jej zatiaľ posledná premiéra bola 29.11.1996 na Novej scéne v Bratislave v našťudovaní generálneho riaditeľa SND, režiséra Miroslava Fischera a dirigenta Zdenka Macháčka a dodnes je na repertoári divadla). Operetu režíroval Branislav Kriška, dirigoval Radovan F. Spišiak. Svojím námetom je to typicky slovenská opereta z prostredia záhoráckych džbankárov na pozadí rokov mezuosmych. Je to dielo, ktoré ešte za života oboch autorov sa stalo klasickým. Najznámejšia ária Pieseň o rodnej zemi z tejto spevohry zarezovala najmä v podaní Petra Dvorského a stala sa symbolom vrúcneho vzťahu človeka k svojej domovine.

Karneval na Rio Grande – celoštátna premiéra bola v Štátnom divadle v Košiciach r. 1963. Réžiu mal Kornel Hájek, dirigoval Radovan F. Spišiak. Autori sa tu odklonili od domácej problematiky. Témou je boj domorodého obyvateľstva Latinskej Ameriky proti domácim zbohatlíkom. Lyricky ladená, domovinou dýchajúca pieseň Zvony domova – ústredná melódia operety – vďaka interpretom – od Imricha Jakubka, Zdenka Kratochvíla, Márie Eliášovej, Martina Babjaka a ďalších zaznieva dodnes z rozhlasu i na koncertoch, tak ako aj pieseň Oj, krásna vlasť, vyjadrujúca obdiv a lásku k vlasti, v precítenom podaní Ľudovíta Buchtu.

Poslednú zo siedmich operiet autorov Dusík-Braxatoris **To by bola láska** uviedla Nová scéna v Bratislave r. 1971. Režijne ju našťudovali Bedřich Kramosil a Ivan Krajíček, hudobne Zdeněk Macháček. V hlavných úlohách sa predstavili Jozef Kuchár, Ladislav Miškovič, Karol Vlach, Ivan Krajíček, Jaroslav Rozsival. Dej je stavaný na konflikte rozdielneho myslenia a cítenia staršej a mladej generácie. Preplietajú sa tu spoločenské, morálne a estetické problémy. Autor odsudzuje nečestnosť a neserióznosť, i keď v úsmevnom spracovaní. Piesne z tejto operety, najmä Sen o zlatom pobreží, Vraciam sa domov, Taký som prekvapený a ďalšie obľeteli Slovensko ako poslovia dobrej nálady.

V rukopise, nezhudobnené zostali dve libretá – Vzdušné zámky a Túzy ľahkej múzy.

* * *

Sedem operiet, ktoré sledujú diváci v prítmí hľadiska už šieste desaťročie.

Sedem operiet, ktoré vždy zaujmú svojich divákov. Tí si prídu zaspomínať na mladosť, na svoje lásky a túžby. Ďalší prídu za dobrou zábavou a krásnymi melódiami. Verím, že divadlo bude plné.

Sedem operiet. Dvaja autori. Skladateľ a libretista. Gejza Dusík a Pavol Braxatoris.

Dvaja umelci, ktorých osudom sa stala ľahká múza. Umelci, ktorí mali jednu veľkú spoločnú lásku – slovenskú operetu.

Adam a Eva

*Mnohí ľudia pokoj nemajú
a do smrti len tú pravú lásku hľadajú.
Ja už inú lásku nehľadám,
ty si predsa moja Eva, ja som tvoj Adam.*

*Každá Eva trochu rada má,
trochu rada má, hej, svojho Adama.*

*Ty však, dievča, len ma sužuješ,
len ma sužuješ, hej, stále trčuješ.*

*Keď sa ti už nelúbim,
tak ja radšej do inej sa zalúbim,
lebo predsa každá Eva trochu rada má,
trochu rada má, hej, svojho Adama.*

*Ženy sa dnes modernizujú,
autá, cesty, biografy, športy milujú.
Predsa každá Evou zostane
a v jej srdci i pre muža miesto ostane.*

*Každá Eva trochu rada má,
trochu rada má, hej, svojho Adama.*

Keď rozkvitne máj

*Že je jar krásna tak,
o tom spieva každý vták,
veď na jar všetko sa
radosťou len rozplesá.*

*Sia ruža rozvitá láska z jari rozkvitá,
na jar sa otvára brána do raja.*

*Keď rozkvitne nový máj,
každý si svoju lásku vyhľadá,
každý chce mať ten svoj raj,
niekomu preto svoje srdce dá.*

*V máji každý žije rád,
v máji každý chce sa smiať.
Keď rozkvitne nový máj,
lásky nemusíš sa báť.*

Každý si rád zavolá

*Srdce mi od radosti poskočí,
keď muzika začne pekne hrať.
Hneď pozriem chlapcovi sa do očí,
aby so mnou išiel si zatancovať.*

*Každý si rád zavolá pekné dievča do kola,
keď sa hudba hlási.
Každá hneď sa privinie, či je pyšná a či nie,
v oči hľadieť dá si.*

*Pri tanci si niekto píska, niekto výska,
iný zase rúčku stíska, vždy len zblízka.
Každý si rád zavolá pekné dievča do kola,
kto nemá, vyhladá si.*

*Dnes veru až do rána bieleho
budem s tebou stále tancovať.
Dajže mi kúsok srdca verného,
by si potom nemusela banovať.*

Dajže mi, dievčatko

*Každý, aj starý mládenec,
musí uznať to nakoniec,
láska, to že je dôležitá vec.
Čo je bez slova piesne hlas,
čo je bez zrna prázdny klas,
to je bez lásky život náš.
Láska nie je len krásny kvet,
láska nie je len túžby vznet,
kol' nej sa predsa točí celý svet.
Láska je mocná vládkyňa,
šťastia i žiaľu príčina,
aj mňa už súžiť začína.*

*Dajže mi, dievčatko, len jeden sladký bozk,
v zásobe ty máš ich dosť.
Ani ja nechcem ti dlžníkom byť,
chcem sa ti stokrát odplatiť.
Veď láska nie je žiadny hriech,
a kto ju nechce poznať, je na smiech.*

*A práve preto
dajže mi, dievčatko, len jeden sladký bozk,
veď ich máš pre mňa dosť.*

Najkrajšiu túžbu mám

*K nám sa tíško hudba vznáša
a pri nej aj láska hneď bližšou zdá sa.*

*Tá sa ani neopýta
a zrazu v srdiečku svojom ju vítam.*

*Len teraz vás tu poznávam
a k láske hneď sa priznávam,
keď všetko v tejto piesni tichej vám vyznávam.*

*Najkrajšiu túžbu mám, do vašich očí keď sa dívam,
zašepkať tíško vám, o vašej láske že tu snívam.
Najkrajšiu túžbu mám, pred vami nechcem ju však skrývať,
raz príde láska k nám a musíte mi srdce dať.*

*Veď každý na svete si šťastie svoje zaslúži,
po veľkej láske keď srdce túži.
Najkrajšiu túžbu mám, do vašich očí keď sa dívam,
zašepkať tíško vám, že len vás na svete rád mám.*

Vám chcem priniesť modré z oblohy

*Čo mám ukryté v duši,
nikto ani netuší,
nikto, nikto snád'.*

*Však vám duša zmámená
povie, čo to znamená,
že len vás mám rád.*

*Vám chcem priniesť modré z oblohy
za jeden čarovný úsmev váš.
Vám venoval som v túžbe sen mnohý,
znám tisíce vašich krás.*

*Vy jediná na zemi hviezdou ste mi žiarivou,
ktorá mi svieti tmou do búrných snov.
Vám chcem priniesť modré z oblohy,
veď aj deň jasný bez vás je tmou.*

S láskou to inak nejde

*Stratila som svoje srdce vrele,
teraz veru ani neviem, kde ho hľadať mám,
často nemôžem spať ani noci celé,
lebo o tom všetkom premýšľam.*

*Poznám ale šuhaja švárneho,
spýtam sa ho, či to moje srdce nenašiel,
veď ja myslím ustavične len na neho,
škoda, že k nám ešte neprišiel.*

Čo robiť?

*S láskou to inak nejde,
časom to prejde a prebolí,
iba čas odstráni žiaľu záveje
a zase prinesie nové nádeje.*

*S láskou sa často stáva,
že čo nám dáva, bolí,
ale s novou jarou príde čas,
ktorý býva plný nových krás,
a tá stará bolesť našich srdc sa hneď zahojí.*

Nikto neuhádne

*Búrlivý života prúd
nedá mi odpočinúť,
keď plávam riekou čírou
uprostred vln a vírov
a hľadám tichý kút.*

*Náhle však zmení sa svet,
po búrke stopy už niet
a slnko všetko zjasní,
život je veľmi krásny,
keď skvitne lásky kvet.*

*Nikto neuhádne, kto mi v srdci vládne,
mocou čarovnou kto na māj zmenil mi žitia dni chladné,
kto je mojím šťastím, blahom mojím vlastným
a bez koho deň môj každý bol by navždy pre mňa strateným.*

*Nikto neuhádne, kto mi v srdci vládne,
načo skrývať mám, kto pre mňa kľúče má k života krásam.
Tajomstvo to dávne prezradím ti zjavne:
že len teba, krásna moja, v láske mám.*

Rodný môj kraj

*Spomínam na svoju lásku vrelú,
stále mám v srdci tú nádej smelú,
v diaľke než sa niekde stratím,
že sa k tej svojej láske ešte vrátim.*

*Rodný môj kraj, zo všetkých najkrajší,
si srdcu môjmu najdrahší,
len teba mám.*

*Sny mladosti časom sa rozplynú,
však tebe lásku úprimnú
ja navždy dám.*

*Ved' moje srdce vie, keď oklame ho svet,
že zase k tebe len vráti sa späť.*

*Rodný môj kraj, zo všetkých najkrajší,
si srdcu môjmu najdrahší,
len teba mám.*

Pre šuhaja

Je to tak na svete, že včelička po kvete ruží túži.

*A každá dievčina, keď jar kvitnúť začína,
cíti, že láska jej blíží.*

Ja pre šuhaja aj do Dunaja skočiť by som sa odvážila.

*Aspoň malý božk, čo len pre radosť
za to by som si zaslúžila.*

*Lebo bez lásky na svete je tak ťažko žiť,
keď to srdiečko po kvete musí len túžiť.*

Ja pre šuhaja aj do Dunaja skočiť by som sa odvážila.

*Kde láska začína,
tam sŕa vonný kvietok šťastie rastie.*

*Kde láska prestáva,
tam sa sotva dostáva krásy,
tam smútok sa hlási.*

*Ja pre šuhaja aj do Dunaja skočiť by som sa odvážila.
Aspoň malý bozk, čo len pre radosť
za to by som si zaslúžila.*

Jedinú na širom svete

*Jedinú na širom svete radosť mám,
keď môžem byť, dievča moje, s tebou sám
a keď ti môžem znova do uška šepkať slová,
že ti lásku večnú dám.*

*Jedinú na svete túžbu poznám len,
ruku v ruke s tebou chodiť každý deň,
s tebou o šťastí snívať, do očí sa ti dívať,
jedinej zo všetkých žien.*

*Ako som len mohol na tom svete žiť,
keď som zdania nemal, čo je lásky cit?
Nehriali ma bozky tvoje opojné
a srdce moje spokojné nemohlo byť.*

*Často hľadáme šťastie neznáme
tam, kde ho niet.*

*Kto však oči má otvorené,
musí ho uvidieť.*

*Dve srdcia mladé ani na ľade necítia chlad,
lebo láskou sa zohrievať môže
ten, kto má rád.*

*Jedinú na širom svete radosť mám,
keď môžem byť, dievča moje, s tebou sám
a keď ti môžem znova do uška šepkať slová,
že ti lásku večnú dám.*

Tá modrá ruža

Kto v srdci tajnú lásku skrýva,
 stále sníva
 o tej chvíli len,
 keď ústa prvý raz
 povedia mám rád vás.
 Prečo však tie chvíle neznáme
 čakať máme
 ako krásny sen,
 dajte mi ruže kvet
 a ja pochopím hneď.

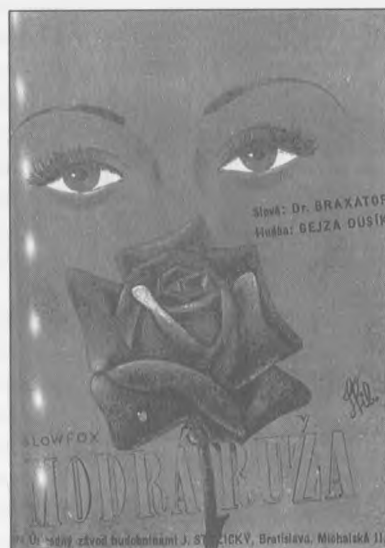
Tá modrá ruža vám povie,
 čo srdce moje dávno vie,
 že ja len jednu lásku mám
 a inú si už nehladám.

Mne ku šťastiu to postačí,
 keď skrývam pocit najsladší,
 že na svete je niekto snád',
 kto mňa má rád.

Ved' ruže kvet sa vždy len z lásky dá
 a celý svet sa ešte krajším zdá.
 Tá modrá ruža vám povie,
 čo srdce moje dávno vie,
 že ja len jednu lásku mám
 a inú si už nehladám.

Keď človek pre ženu sa súži,
 po čom túži,
 všetko chce jej dať,
 rád by aj celý svet
 k nohám jej zložil hneď.
 Prečo však chvíle tie neznáme
 čakať máme ako krásy kvet,
 pre mňa tých ruží pár
 je ten najkrajší dar.

Tá modrá ruža vám povie,
 čo srdce moje dávno vie,
 že ja len jednu lásku mám
 a inú si už nehladám.

Snáď aj ku mne raz láska príde

*Sám tak opustený človek každý vo svete stál,
kto lásku úprimnú a jediná si nehladal,
ten nikoho si nenašiel,
pre koho mal by žiť,
nikoho neprišiel
s úsmevom oblažiť.*

*Viem, že život bez lásky je len márnym blúdením
a len tou cestou bez konca za šťastím strateným,
na ktorej každý dúfa, že raz príde jeho deň,
ktorý mu prinesie ten jeho lásky zlatý sen.*

*Snáď aj ku mne raz láska príde,
snáď aj so mnou sa niekto zide,
kto zohreje mi srdce chladné,
skôr než mi márnou túžbou zvädne.*

*Snáď aj ku mne raz niekto príde,
kto v ústrety mi s láskou výjde,
raz mi niekto povie snáď,
chcem len tebe lásku dať.*

Vám čarokrásnu pieseň zaspievam

*Snáď to nikto nevie z nás,
koľko je skryté v láske krás,
veď ona našej túžby hlas,
prichádza splniť v každý čas.*

*Raz sa každý naučí,
keď niekto má ho v náručí,
že iba láska môže dať,
to šťastie, ktoré každý chce mať,
keď niekoho má rád.*

*Vám čarokrásnu tichú pieseň zaspievam
o láske úprimnej.*

*Viem, že príde chvíľa, ktorá raz očarí vás
tou krásou, čo je v nej.*

*Vám čarokrásnu tichú pieseň zaspievam
o sladkom objatí,*

*viem, že ak tá láska úprimná nepríde k nám,
šťastie sa nám stratí.*

Vždy s úsmevom

Každý snád' chcel by mať na ružiach ustlané,
v živote však nie je to tak ako je v románach písané.

Kto chceš mať život rád, samému sebe ver
a čo ti len dá nový deň, všetko to s úsmevom ber.

S úsmevom zrak otváraj,
keď ti slnka žiara
zaklope na okna rám.

S úsmevom keď vykročíš,
všetkým hlad' do očí
a buď rád,
že si nie sám.

S úsmevom, keď skončí sa deň,
domov sa vráť,
s úsmevom tam tisíc ráz opakuj
„mám ťa rád“.

Keď večer už zhasína,
s úsmevom usínaj,
ráno máš s úsmevom vstať.

Zatancuj si so mnou

Keď hudba zazneje,
pri srdci mi dobre je
a už jej neodolám.
Nájdem si dievčinu
jednu alebo inú,
do kola si ju zavolám.
Zatancuj si so mnou holubička,
až ti z toho sčervenejú obe líčka.
Netancujem nikdy bez elánu,
nebojím sa, že mám nôžky z porcelánu.
A v kole tak sa točiť budeme, hudba hraj,
až budú iskry lietať od zeme, ja ja jaj!
Zatancuj si so mnou holubička,
až ti z toho sčervenejú obe líčka.

Len bez ženy

Kto len na mňa pozrie sa,
hneď mu srdce zaplesá,
preto je to veľmi divná vec,
že som dosiaľ ešte mládenec.
Ani vám to nepoviem,
koľko ma už chcelo žien,
ale ja som každej košom dal
a do uška zaspieval:

Len bez ženy
môže byť človek blažený,
a preto ja sa nikdy ženiť nebudem.
Nie, veru nie,
žiadna z nich ma nedostane,
radšej sa nechám zahrabať pod čiernu zem.

Hej, mne dobre je na zemi,
hej, kým pokoj mám od ženy.
Len bez ženy
môže byť človek blažený,
a preto ja sa nikdy ženiť nebudem.

Mám jedného známeho,
spomínam si na neho,
že mal veľký smútok na tvári,
keď sa ženíl tam pri oltári.
Už za krátku dobu však
šťastím žiaril jeho zrak,
že vraj má sa veľmi báječne,
keď mu ušla konečne.
Len bez ženy
môže byť človek blažený,
a preto ja sa nikdy ženiť nebudem.

Nie, veru nie,
žiadna z nich ma nedostane,
radšej sa nechám zahrabať pod čiernu zem.

Hej, mne dobre je na zemi,
hej, kým pokoj mám od ženy.
Len bez ženy
môže byť človek blažený,
a preto ja sa nikdy ženiť nebudem.

Čo sa mi môže stať

Snád' stokrát, snád' ešte viacej,
veď ani sám neviem už koľkokrát,
zlúbal som vo sne rty tvoje krásne
a šepkal som ti, že ja ťa mám rád.

Ty o mojej tajnej láske
jedného dňa odo mňa sa dozvieš
a moje šťastie snád' bude v sázke,
lebo neviem, čo na to odpovieš.

Čo sa mi môže stať,
keď poviem, že mám ťa rád,
keď poviem, že mi láska tvoja
už pokoja nechce dať.

Ja na to nehladím,
ja ti všetko prezradím,
lebo len ty si dávno mojím
šťastím najväčším.

Veď každý túži,
natrhať krásne kvety ruží
a každý chce pre seba kúsok šťastia mať.

Čo sa mi môže stať,
keď poviem, že mám ťa rád,
keď poviem, že mi láska tvoja
nedá pokoja.

Bez teba nebudem ničím

Vrúcne som ti lásku svoju vyznával,
keď som sa ti priznával,
chýb, že veľa mám.

Však ty dievča chceš ma teraz opustiť,
nič mi nechceš odpustiť,
mám ostať sám?

Bez teba nebudem ničím
a túžba srdce mi zničí,
veď budem len potok bez vody
a väzeň bez zlatej slobody.

Bezo mňa budeš tiež taká,
siť milá, čo darmo čaká,
budeš siť bez rosy kvet,
preto ku mne len vráť sa späť.

Spomínam...

*Kto stratil lásku, ten stratil všetko šťastie,
tomu v srdci nevyrastie nové šťastie nikdy snád'.
Ved' každý si lásku ako ten poklad chráni,
len mne krutý osud bráni, by som ťa mal navždy rád.
S tebou len chcel som žitia cestou kráčať,
s tebou všetky bóle znášať,
s tebou len.
Však stratil som lásku,
stratil som všetko šťastie,
už mi v srdci nevyrastie
nové šťastie nikdy snád'.*

*Spomínam na tie šťastia chvíle krátke
a na ústa tvoje sladké, na teba len.
Spomínam na pohľad dvoch očí krásnych,
na splynutie duší šťastných,
na teba len.
Za lásku ti v spomienke rád vďaku vzdávam
a keď jej návrat očakávam,
viem, že márne dúfam.
Spomínam na tie šťastia chvíle krátke
a na ústa tvoje sladké,
na teba len.
Spomínam na pohľad dvoch očí krásnych,
na splynutie duší šťastných,
na teba len.*

Nie, to sa mi nelúbi

*Vo dne, v noci, v zime, v lete,
chodil som po celom svete,
by som stretol sa s tou pravou.
Keď som zbadal dievča teba,
ostal som celý bez seba
a len som krútil hlavou:
Nie, nie, to sa mi už nelúbi,
že to moje srdce len teba lúbi.
Nie, nie, to nemôžem pochopiť,
že len teba ja chcem v náruč uchopiť.*

*Ja ti všetko závidím,
čo len na tebe vidím?
Nie, nie, to sa mi už neľúbi,
že to moje srdce tak ťa ľúbi.*

Dobrá noc vám

*Čia je to vina, len vy jediná viete,
zo všetkých žien na svete, že iba jednu rád mám.
Miesto radosti srdce starosti skrýva,
veď rozchod zostáva zo všetkého nám.*

*Dobrá noc vám, prišla nám doba líčenia,
teraz viem, že mi láska vaša nebola nikdy súdená.*

*A keď nové ráno príde k nám,
bude každý zase sám a sám
si spomínať len
na stratený svoj sen.*

*Dobrá noc vám, prišla už doba rozchodu,
či sa však znova zídeme,
to zveríme len na náhodu,
ale predsa sa mi stále zdá,
čo si moje srdce snívať dá,
že je niekto na širom svete,
kto ešte rád ma má.*

Lebo tu, lebo tam...

*Ja neviem, čo to má vlastne znamenať,
že ty ma ani raz nechceš pobožkať.
Niekedy predsa len k tomu prísť musí,
že každé dievčatko raz to okúsi.*

*Lebo tu, lebo tam,
raz ťa predsa pobožkám,
moja milá, tomu sa neubrániš!*

*Lebo tam, lebo tu,
v nedeľu či v sobotu,
líčko svoje pred božkom nezachrániš.
Darmo sa vyhýbaš a predomnou skrývaš,
za tebou si zájdem,
niekde ťa len nájdem.*

Lebo tu, lebo tam,
 raz ťa predsa pobožkám,
 moja milá, tomu sa neubráníš!
 Čo ti je súdené, to ťa neminie,
 raz každé dievča muž k sebe privinie.
 Dievčatko, už skoro prídeš ty na to,
 sladký bozk najdrahší že je nad zlato.

Je taká úžasná...

Láska...!

Láska...?

Je melódia dvojhlasná.

Je taká úžasná
 tá pieseň dvojhlasná,
 nemá slov,
 chýba rým,
 srdce v nej
 ale spieva prím.
 Pritom bije ako zvon,
 klope ako na bubon,
 moje srdce: klop, klop,
 tvoje srdce: klop, klop,
 obe sú v tom!

Ich rytmus je vždy súhlasný.

Je taký úžasný
 ich rytmus súhlasný,
 obe chcú jedno len,
 stále byť spolu
 deň čo deň,
 spievať opreteký
 bez konca, naveky:
 keď aj všetko pominie,
 naša láska nie!

Je v láske čosi úžasné...

Tak nekonečne krásna...

Libretto: Dr. Pavol Kráčkovský, Tempo z operety - Tajomný prsten. Hudba: George Bush

Výk: [Musical notation for Soprano]

Clav: [Musical notation for Piano]

Lyrics in Slovak and English are provided for each line of music.

Copyright by Svetlana Kubiková Bratislava a Bratislava, 1998. Všetky práva vyhradené.

Tak smutno mi je bez teba

Dávno už ja vôkol seba cítim chlad,
že mňa už nemá nikto rád,
to viem tak dávno už.
Ešte raz, hoc aj na malú chvíľku len
chcem znova prežiť lásky sen
naposled ešte raz.

*Tak smutno mi je bez teba, keď pieseň znie,
v nej počujem len túžby svojej márne volanie.*

*Tak smutno mi je bez teba, či prídeš späť?
Len tichá pieseň dáva srdcu môjmu odpoveď.*

*Bez tvojej lásky tak sa smutno svetom kráča
a šťastie ako vtáča do diaľky sa mi stráca.
Tak smutno mi je bez teba, keď pieseň znie,
v nej počujem len túžby svojej márne volanie.*

Mám ja klavír

*Od Schuberta po Wagnera nič mi ťažké nesmie byť,
ale veru Bach, z toho vždy len strach mám.
Rapsódia či opera, pre všetko mám správny cit,
ale foxtroty lepšie do noty hrám.*

*A vždy mám iba dobrú vôľu, plač je pre mňa zbytočný,
zrakom veselým hľadím na celý svet.
Proti slzám, proti bólu liek som našiel zázračný,
slzy osuší, smútok zahluší hneď:*

*Mám ja klavír, pekný, tmavý, ligotavý,
na ňom si hrám a k tomu si spievam.*

*On je vskutku dobrým liekom proti smútku,
tak dlho hrá, kým sa neusmievam.*

*A keď mi hrá, hneď sa mi zdá, že už nie som tu sám
a že ja v ňom v dobrom i zlom verného priateľa mám.*

*Ja na ten klavír, pekný, tmavý, ligotavý
rád - si hrám.*

Keď rozchodu chvíľa raz príde

*Rád by som s vami spoločnou bol cestou šiel
a naveky vernosť vám dal,
len škoda, že osud náš inak to chcel
a lásku nám zo srdca vzal.
Dnes, to iba lúčenie ostalo nám
a každý z nás životom musí ísť sám.*

*Keď rozchodu chvíľa raz príde
a osud náš sa rozdvojí,
krok váš s mojím sotva sa zide,
viac už ich túžba nespojí.
Len niekoľko slz možno padne
ešte raz na krásnu vašu tvár.*

*Však srdcia už ostanú chladné,
keď zhasol v nich všetok žiar.
Keď rozchodu chvíľa raz príde
a osud náš sa rozdvojí,
krok váš s mojím sotva sa zide,
viac už ich túžba nespojí.*

Raz musí prísť ten čas

*Raz prísť musí ten čas, keď poznáš, ako rád ťa mám
a potom láska príde k nám a životom povedie nás.*

*Raz musí prísť ten deň, keď osud náš sa obráti
a v tvojom sladkom objatí
ja prežijem krásny deň.*

*Veď darmo ukrývaš lásku predou mnou,
nakoniec povieš mi, že chceš naveky byť len mojou.
Raz musí prísť ten čas, keď poznáš, ako rád ťa mám
a potom láska príde k nám
a životom povedie nás.*

*Verím, že sa tie mraky nado mnou raz rozplynú,
verím, osud že splní mi túžbu tú jedinú,
verím, že raz aj na mňa slnka jas zasvieti
a všetok môj žiaľ preč odletí.*

Čakám, že aj hviezdy sa nado mnou raz zaskvejú,
čakám, oči tvoje, že na mňa sa raz usmejú,
čakám, že raz aj srdce tvoje sa s mojím srdcom zide
a že potom príde
šťastie k nám.

Daj gól!

Či je zima a či leto, na futbal ja chodím preto rád,
tam vydržím stáť.
Keď sa naše mužstvo zjaví,
radosti hned' pocit pravý mám
a pozdrav mu dám.

Keď rozhodca prvé znamenie dá,
pokoj mi to už nedá:
keď je zápas v plnom prúde,
čakám už len, kedy bude gól,
ach, keby už bol!

Daj gól, daj gól,
a viacej nás už nikto neporazí ,
keď skončí sa ten ťažký boj,
my musíme v ňom nad súperom zvíťaziť.

Daj gól, daj gól,
nech žiadna rana vedľa nezabočí,
nech každé srdce radostou
nad tou peknou hrou si poskočí.

Strieľať nikdy neváhaj,
iba smelosť úspech privolá,
vždy len správne prihrávaj,
protivník nás nikdy nezdolá.

Daj gól, daj gól,
a viacej nás už nikto neporazí,
keď skončí sa ten ťažký boj,
kto viac gólov dá – ten zvíťazí.

Rozprávka južných nocí

*Rozprávka južných nocí, ja viem, že dnes príde k nám,
z mora vln na breh vkročí, keď tam budeš so mnou sám.
Šum vánku z korún stromov omámi nás jarnou vôňou
a gitary tichý hlas piesňou lásky uspí nás.*

*Rozprávka južných nocí, ja viem, že dnes príde k nám,
keď zbadáš z mojich očí, koľko lásky k tebe mám.
Tam, v paliem modrom tieni život sa nám na sen zmení
rozprávka južných nocí dnes, keď príde nečakane k nám.*

*Keď posledný lúč slnka zhasne,
tam nad morom už hviezdy jasné
svietia farieb hrou.*

*Kraj v modrú tmu sa už odieva,
len vietor v palmách tíško spieva,
ja chcem byť len s tebou.*

*Rozprávka južných nocí, ja viem, že dnes príde k nám,
keď zbadáš z mojich očí, koľko lásky k tebe mám.
Tam, v paliem modrom tieni život sa nám na sen zmení,
rozprávka južných nocí dnes, keď príde nečakane k nám.*

Tam v diaľke až za morom

*Kdeže sú tie hory vysoké,
kde rodnej reči je zvuk,
tie malé chalúčky kdeže sú?
A kde sú tie polia široké,
kde more kvetnatých lúk?
K nim nech ma spomienky zanesú.*

*Tam v diaľke až za morom je rodná moja zem,
na ktorú v svete vzdialenom zabudnúť nemôžem.
I keď je nie bohatá, v dialavách stratená,
pre mňa viac než ten šíry svet vlast' moja znamená.
V srdci mojom nádej rastie ako krásny kvet,
že za krátky čas sa vrátim k tebe späť.
Tam v diaľke až za morom je rodná moja zem,
na ktorú vo svete vzdialenom zabudnúť nemôžem.*

Je to iba zvyk

*Šťastie v láske svojej kto má,
ten krásnym vidí celý svet,
rád verí krásnym slovám,
veď preňho sklamania tu niet.*

*Kto však osten zrady poznal,
prívalu slov neuverí viac,
ten nikdy nerozozná
sľub úprimný od planých fráz.*

*Je to iba zvyk, keď muži láskou horia,
je to iba zvyk, že iné nehovoria:
zbožňujem len vás, žiť nechcem bez vás,
ja myslím stále iba na vás.*

*Je to iba zvyk, keď žena verí slovám,
je to iba zvyk, že opakuje znova:
holúbok môj, buď navždy len môj,
veď len ty si poklad môj.*

*To viem, nič si ale nepomôžem,
lebo v láske nie som výnimkou,
veď srdce sa mi uspokojí
hoci s malou jej omrvinkou.*

*Je to iba zvyk, keď žena túžbou vzplanie,
je to iba zvyk, že lícom slza skanie,
kto však má rád, ten verí mi snád',
že láska je krásny zvyk.*

Na cestu žitia

*Na cestu žitia vám chcel by som samé kvety hádzať,
kvetom ružovým ozdobiť celý život váš,
cestou ku šťastiu stále vás odprevádzať,
a tak priviesť vás do sveta vytúžených krás.*

*Ja vaše túžby chcem každý deň z očí vašich čítať,
či je radosť v nich, a či snád' žiaľu tmavý tieň,
s láskou úprimnou len vás potom sa spýtať,
či radosť i žiaľ ja spolu s vami znášať smiem.*

*Ved' za vaše šťastie rád všetko v obeť dávam,
aj svoj život celý vám k nohám položím,
vám na cestu žitia tak vrúcne privolávam:
nech na vašej tvári vždy len úsmev žiari.*

*Na cestu žitia vám chcel by som samé kvety hádzať,
kvetom ružovým ozdobiť celý život váš,
cestou k šťastiu stále vás odprevádzať,
a tak priviesť vás do sveta vytúžených krás.*

*Viac než tam je na nebi hviezd, osud ľudský toľko má ciest,
ale nikto z nás to nevie, kde tá jeho cesta vedie.
Cesty keď sa skrížili nám, jediný cieľ odvtedy mám,
ruka v ruke kráčať, radosť i žiaľ znášať s vami,
hľadať spoločne šťastie, ktoré ďaleko rastie
tam, pod hviezdami.*

Koľko čarovných žien

*Prešiel som krížom krážom celý svet už,
o čom nejeden muž len sníva.
Že je krásnych žien tu na svete dosť,
tá skúsenosť vo mne sa skrýva.
Či boli z juhu a či zo severu,
všetky boli veru tak vábne,
že už nikdy môj obdiv k nim
nezoslabne.*

*Koľko čarovných žien nosí tá naša zem,
všetkým, ach, všetkým ja venovať lásku chcem.
Jednej srdce dnes dám, zajtra druhú hľadám
a potom zase inej ja z lásky úprimnej k nohám padám.
Viem, že nikdy ich nespočítam,
práve preto sa darmo pýtam,
ach, koľko čarovných žien zovrieť v svoju náruč smiem?*

*Koľko čarovných žien nosí tá naša zem,
všetkým, ach, všetkým ja venovať lásku chcem.
Jednej srdce dnes dám, zajtra druhú hľadám
a potom zase inej ja z lásky úprimnej k nohám padám.*

Keby som sa nebál

*Keď si šuhaj nájde dievčatko,
chcel by ju pobožkať zakrátko,
ale mnohý čaká celý rok,
kým urobí len prvý krok.
Keď je chlapec trochu nasmelý,
ten sa ťažko k bozku osmelí,
kolom dievčiny sa len točí,
ale k činu neprikročí.
Kto prekoná túto prekážku,
potom dáva ďalšiu otázku:
„Či by si sa za mňa vydala,
navždy ma rada mala?“
Dievča na to „áno“ odvetí,
do náručia div mu nevletí,
preto kto chce v láske úspech mať,
musí smelo postupovať.
Keby som sa nebál, že mi košík dáš,
hneď by som sa spýtal, kedy ma pobožkáš?
A keby som vedel, že to môže byť,
hneď by som neváhal k tebe sa pritúliť.
Poprosiť ťa pekne, ostať tu pri mne len,
zašepkať dojemne, viac než seba, ľúbiť teba chcem.
Keby som sa nebál, že mi košík dáš,
hneď by som sa spýtal, kedy ma pobožkáš.*

Ty budeš kráľovnou

*Dosiaľ som vôbec nepoznal, čo láska znamená
a vždy som z nej sa iba smial, bola mi vzdialená.
Keď som však videl prvý raz tie tvoje oči plné krás,
už je mi jasné ako deň, že ľúbiť viem.*

*Ty budeš kráľovnou najkrajších mojich snov,
do očí tvojich krásnych sa stále pozeráť chcem,
lebo ťa zbožňujem, tys' najkrajšia zo všetkých žien.*

*Ty budeš kráľovnou najkrajších mojich snov,
ja v srdci svojom z lásky zlatý trón ti postavím,
pokľaknem pred tebou a o úsmev ťa poprosím.*

*Netušíš doposiaľ, pohľad tvoj duše klud že mi vzal
a že mi čarovná tvoja tvár vznietila v srdci mocný žiar.*

*Ale raz príde čas, pre mňa aj pre teba plný krás,
dojatá láskou že objavíš v objatí mojom svoju skrýš.*

*Ty budeš kráľovnou najkrajších mojich snov,
do očí tvojich krásnych sa stále pozerat' chcem,
lebo tá zbožňujem, tys' najkrajšia zo všetkých žien.*

Veselo sa na tento svet pozerám

*Veselo sa na tento svet pozerám,
a preto vždy tak spokojne vyzerám.
Keď mi niečo nejde, počkám, až to prejde,
za tým sa neobzerám.*

*Ja sa nikdy na tento svet nemračím,
s dobrou vôľou až do smrti vystačím,
veselo si spievam, na svet sa usmievam,
a preto vždy úspech mám.*

*Človek na zemi
tak je razený,
odkedy stojí svet,
že chce vždy len šťastie mať.
Keď sa mu vari
niečo nezdará,
tu sa zamračí hneď
a už počne nariekať.*

*Však ja mám iný recept na tie prípady
a vždy si nájdem trochu dobrej nálady.
Keď sú zlé časy, myslím, že asi dokiaľ budeme žiť,
aj lepšie môže to byť.*

*Veselo sa na tento svet pozerám,
a preto vždy tak spokojne vyzerám,
veselo si spievam, na svet sa usmievam,
a preto vždy úspech mám.*

Sťa letiaca hviezda

*Dnes je vo mne toľko citov nespokojných,
že do vln snov opojných ja ponoriť sa chcem.*

*Dnes to cítim, keď sa ku mne láska blíži,
že cestu moju skríži
a že ju poznať smiem.*

*Dnes možno príde ku mne sen blažený
a zajtra v smútok všetko sa premení.*

*Sťa letiaca hviezda, tak razom láska príde,
poteší a odíde, odletí v neznámu diaľ.*

*Sťa letiaca hviezda do duše láska padne,
zohreje srdce chladné a zanechá v ňom žiaľ.*

*Prinesie chvíle krásne v tom sladkom objatí,
jej plameň náhle zhasne a navždy sa nám stratí.*

*Sťa letiaca hviezda, tak razom láska príde,
poteší a odíde a viac sa nevráti.*

*Dnes, keď úsvit lásky život mi prináša,
viem, čo je života krása, chcem spievať aj sa smiať.*

*S dôverou vpred kráčam a nehladím spiatky,
keď mám ten pocit sladký,
že niekto má mňa rád.*

*Možno, že láska šťastie mi prinesie,
možno, že navždy úsmev mi odnesie.*

*Sťa letiaca hviezda, tak razom láska príde,
poteší a odíde, odletí v neznámu diaľ.*

*Sťa letiaca hviezda do duše láska padne,
zohreje srdce chladné a zanechá v ňom žiaľ.*

*Prinesie chvíle krásne v tom sladkom objatí,
jej plameň náhle zhasne a navždy sa nám stratí.*

*Sťa letiaca hviezda, tak razom láska príde,
poteší a odíde a viac sa nevráti.*

Spev, to je môj život

*Nedbám o logaritmy,
mám iba o foxu rytmy záujem,
keď hudbu so slovami zrýmujem
a pritom rád aj trochu tancujem.
Nedbám o dreva tóny,
rád som, keď mi saxofóny spievajú,
zobudia všetkých, ktorí driemajú,
do žíl im oheň vlievajú.
Ja radosť iba vtedy mám,
keď zo srdca si zaspievam.*

*Na tejto zemi celej
ľudia chcú byť len veselej nálady
a niet v tom ani trochu záhady,
že majú veľmi rôzne nápady.
Ten jeden rád má žarty,
ale druhý len hru v karty pestuje,
ten tretí rád po svete cestuje
a štvrtý tuho športuje.
Ja záľubu tú zase mám,
že vždy tak rád si zaspievam!*

*Spev, to je môj život,
lebo keď spievam, je vo mne živo,
spevom sa všetko vo mne rozohreje,
radosťou sa srdce chveje.
Spev je dobrý lekár,
choroba každá pred ním uteká
a keď ma od starostí hlava bolí,
spev to všetko hneď zahojí.
Spev odprevádza moje kroky, keď som mladý,
spev po rokoch aj do hrobu ma odprevadí,
spev, či je pekne a či prší, vždy ma teší,
spev je pre mňa priateľ najvernejší.*

*Spev, to je môj život,
lebo keď spievam, je vo mne živo,
spevom sa všetko vo mne rozohreje,
radosťou sa srdce chveje.*

Ružičky červené

*Príd', šuhajko, k nám,
keď okolo nás pôjdeš večer sám.*

*Príd', šuhajko, dnes,
keď sa mesiačik ukryje za les.
Radosť veľkú ti potom urobím,
peknou ružičkou ti klobúk ozdobím.*

*Len, šuhajko príd'
a náš biely dom viac už neobíd'.*

*Ružičky červené, pekne vyfarbené,
v záhradke rastú nám, večer ti jednu dám.
Pri svite hviezdíček príd' na náš chodníček,
ružičku červenú, pekne vyfarbenú
tam ti dám za odmenu.*

Veselý pochod

*Naša pieseň vždy veselo znie,
radosť nikdy v nás nezahynie,
a ten, kto sa s nami mladým cíti,
na svete je rád,*

ten sa môže vždy zo srdca smiať.

*Naša pieseň vždy veselo znie,
nikdy na svete nezahynie,
dokiaľ jasné slnko bude sa nám
nad hlavami skvieť,
naša pieseň bude znieť.*

*Kto mladé srdce má, kto mladé srdce má,
nech sa k nám spevom pripojí,
veď mladosť znamená, veď mladosť znamená,
prekážok že sa nebojí.*

*Nehladaj v živote len samé starosti,
ale hneď s nami do kroku sa daj,
počúvaj, ako znie tá pieseň mladosti,
tú si s nami zaspievaj.*

*Naša pieseň vždy veselo znie,
radosť nikdy v nás nezahynie,
a ten, kto sa s nami mladým cíti,
na svete je rád,
ten sa môže vždy zo srdca smiať.*

*Naša pieseň vždy veselo znie,
nikdy na svete nezahynie,
dokiaľ jasné slnko bude sa nám
nad hlavami skvieť,
naša pieseň bude znieť.*

*Vždy bude nám veselo znieť,
vždy bude nám veselo znieť!*

Za tvoje šťastie

*Ty vieš, že ja za tvoje šťastie všetko dám,
ty vieš, že sa pre tvoje šťastie svojho vzdám,
ty vieš, že tvár keď tvoju úsmev zjasní,
len tak môžem byť dokonale šťastný.*

*Ja viem, že moje srdce k tvojmu náleží,
ja viem, že mi na tvojom blahu záleží,
ja viem, že nás čaká život plný krás,
keď mocný osud láskou spútal nás.*

*Každého raz nájde osudný deň,
keď sa mu do cesty postaví tieň,
čierny tieň.*

*Každý však nablízku niekoho má
kto mu vždy rád ruku pomocnú dá.
Len svetlo našej lásky pomôže nám
tam kráčať proti búrnym polnočným tmám.*

*Ty vieš, že ja za tvoje šťastie všetko dám,
ty vieš, že sa pre tvoje šťastie svojho vzdám,
ty vieš, že tvár keď tvoju úsmev zjasní,
len tak môžem byť dokonale šťastný.*

Svet bez teba

*Ked' teba vidím, radosti mám dost'
a tichá blaženosť
je v mojom srdci host'.
Bez teba pre mňa radosti už niet,
bez teba je tak smutný celý svet.*

*Bez teba je deň len nocou tmavou,
bez teba je sviatok všedným dňom
i ten krásny máj, keď kvitne celý kraj,
bez teba je chladným podzimom.*

*Bez teba sa pieseň v ticho mení,
bez teba sa chvíľa večnou zdá,
aj ten ruže kvet, čo krásou plní svet,
bez vône mi celkom pripadá.*

*Bez teba aj slnko do tmy sa zahalí,
modré nebo skryje šedý mrak,
štrý svet sa bez teba zdá taký malý,
všetko na ňom ide naopak.*

*Bez teba je deň len nocou tmavou,
bez teba je sviatok všedným dňom
i ten krásny máj,
keď kvitne celý kraj,
bez teba je chladným podzimom.*

Svet bez teba 2.

*Ked' pri obede prídeš ku mne sem,
ten s veľkou chuťou jem a celý obed zjem.
Ked' pri obede s tebou nesmiem byť,
tu stratím ihneď všetok apetít.*

*Bez teba polievka chuti nemá,
i keď je v nej zeleniny dost',
ba i rezeň, ten je tvrdý ako peň,
zdá sa mi, že je to holá kosť.*

*Bez teba vo víne cítim vodu,
bez teba je múčnik spálený
a ten vonný čaj, čo má byť teplý vraj,
bez teba je celkom studený.*

*Bez teba sa knedle asi rozvarili,
nikto ich jest netrúfal si z nás,
bez teba aj príbory nám zle umyli,
v omáčke som našiel dlhý vlas.*

*Bez teba polievka chuti nemá,
i keď je v nej zeleniny dost',
ba i rezeň, ten je tvrdý ako peň,
zdá sa mi, že je to holá kosť.*

*Je to holá kosť. Už toho mám dost'!
Bez teba ja pri jedle mám zlosť.*

Láska ceny nemá

*Láska pre mňa ceny nemá,
veď nič pre mňa neznamená
a žiaden muž do srdca môjho sa nevkradne,
aj keď padne na kolená.*

Láska skrýva nebezpečie,
sotva príde, už utečie,
muž každý týždeň je do inej zalúbený,
preto pre všetky múdre ženy
láska nemá žiadnej ceny.

Len darmo sa mi koriš,
nadarmo tu mi dvoriš
a darmo o láske hovoriš.
S tebou sa nepomerím,
ja ti už nič neverím,
mne tvoja láska je ako dym.

Pieseň môjho srdca

Ked' prišiel jari čas a zmizol zimný chlad,
tu cíti každý z nás, že niekto má ho rád.
Ku mne láska prišla tiež, ved' len ty mi rozumieš,
poviem ti to tichou piesňou, ako túžim za tebou:

Moja pieseň pre toho znie,
srdcu môjmu kto rozumie,
v jarný čas kto ma raz privinie.

Moja pieseň za tým leť,
srdcu môjmu kto odvetí,
že láskou je so mnou späť.
Ked' dve srdcia lásky putom sú spojené,
najsладšou sa túžbou cítia preplnené.

Moja pieseň pre toho znie,
srdcu môjmu kto rozumie
a kto s ním objatím splynie.

Viem, že raz príde deň, ja nájdem šťastie v ňom,
raz i ja spočiniem na srdci spriaznenom.
Vtedy zmizne všetok ból, čo mi život priniesol,
vtedy môjho srdca pieseň privolá mi krásny sen.

Moja pieseň pre toho znie,
srdcu môjmu kto rozumie,
v jarný čas kto ma raz privinie.

Moja pieseň za tým letí,
 srdcu môjmu kto odvetí,
 že láskou je so mnou späť.
 Keď dve srdcia lásky putom sú spojené,
 najsladšou sa túžbou cítia preplnené.
 Moja pieseň pre toho znie,
 srdcu môjmu kto rozumie
 a kto s ním objatím splynie.

Aj ku mne raz prísť musí

Každý hľadať si chce svoje šťastie
 a bez neho nik nechce žiť,
 veď pre každého na svete rastie
 a treba ho len uchopiť.
 Verím, že raz slnko mi zasvieti
 a cestu mi ožiari,
 verím, že mi šťastie v duši vznieti
 a ma svetlom svojím očarí.
 Aj ku mne raz prísť musí ten krásny čas,
 že raz do tmy zasvieti mi slniečka jas,
 že čierne mraky nado mnou sa rozplynú
 a kvety nových nádejí sa rozvinú.
 Aj ku mne raz prísť musí ten krásny deň,
 že priviniem si najkrajšiu zo všetkých žien
 a jasné lúče šťastia že osvietia nás,
 to bude môjho života najkrajší čas.

Nedaj sa už toľko prosiť

Ja som šuhaj veselý,
 v láske ale trochu nesmelý,
 kým sa k bozku dostanem,
 radšej prestanem.

Dnes mám inú povahu,
 zrazu cítim v sebe odvahu.
 Bozk ti už neodpustím,
 skôr ťa nepustím.

Vieš, čo mám dnes za lubom,
 závidím dvom mladým holubom,
 tí o čomsi hŕkajú,
 keď hrkútajú.

On si žiada sladký bozk,
 veď ich oná má pre neho dosť,
 ale robí drahoty,
 dievča, ako ty.

*Nedaj sa už toľko prosiť, pobožkaj ma raz,
dokiaľ ešte máme na to čas.*

*Nedaj sa už toľko zvädzať, raz ma pobožkaj,
dokiaľ ešte máme v srdci máj.*

*Veď po máji príde jeseň, zimná, studená,
ktorá všetkým sladkým božkom koniec znamená.*

*Nedaj sa už toľko prosiť, pobožkaj ma raz,
dokiaľ ešte máme na to čas.*

*Kto má veľa skromnosti,
dožije sa iba radosti,
ku šťastiu mu netreba
ísť až do neba.*

*Žiadam si len maličkosť,
iba jeden nepatrný božk,
potom ti už prisahám,
že ti pokoj dám.*

*Nedaj sa už toľko prosiť, pobožkaj ma raz,
dokiaľ ešte máme na to čas.*

Tancuj , dievča

*Hudba keď nás volá,
poďme už do kola,
veď s tebou si zatancovať
to je túžba moja.*

*Dnes to so mnou skúsiš,
vyzvrtať ma musíš,
veľkú radosť
pri tom okúsiš.*

*Tancuj, dievča,
veselo sa toč
a keď dobrú vôľu máš,
len si povyskoč.
Tancuj, šuhaj,
veselo sa smej
a keď dobrú vôľu máš,
zavolaj si „hej“!*

*Dnes nám bude do noci
hudba pekne hrať,
preto môžeme do sýtosti
si zatancovať.*

*Koho hlava bolí,
v kúte nech nestojí,
pri tanci sa jeho bolesť
v okamihu zhojí.*

*Kto peňazí nemá,
to nič neznamená,
hlavne že nám
hudba pekne hrá.
Tancuj, dievča,
veselo sa toč
a keď dobrú vôľu máš,
len si povyskoč.*

Poviem ti to jednou vetou

*Či som s tebou a či sám, jedinú vždy túžbu mám
a tú v srdci ako vzácny poklad stále ukrývam.*

*Či je noc a či je deň, stále myslím na to len,
že raz ti o svojej tajnej láske všetko rozpoviem.
Teraz, keď som s tebou sám, otázku ti jednu dám:
prečo ja tie tvoje krásne oči pred sebou vždy mám?
Ja ti ľahko odpoviem, lebo podľa seba viem,
v srdci že len toho stále nosím, koho milujem.*

*Poviem ti to jednou vetou, ty si pre mňa náruč kvetov,
ty si pre mňa ako pieseň čarovná z ďalekých svetov.
Poviem ti to jedným slovom, že ty vládneš v srdci mojom
a že môjho šťastia sen sa splní len v objatí tvojom.
Ver, že tvoj úsmev sladký rannej zore podobá sa
a pohľad tvoj milý mi svetlo do života vnáša.
Jednou vetou ti poviem,
jedinej zo všetkých žien,
že len ty si mojej lásky sen.*

Keď láska v srdci počne hriať

*Ťažko je to, keď sme mladí, lásku nepoznať,
keď myslím na vás, svet je plný krás.
V láske ale nám je treba tiež si pozor dať,
dnes je vyznanie - zajtra sklamanie.*

*Keď láska v srdci počne hriať,
nič krajšie sa nemôže stať,
keď láska v srdci páli, šťastia pocit stály
nikto mi nemôže vziať.
Aj v láske vždy je cnosťou ísť s opatrnosťou,
raz popáliť môže nás.
Lebo ten, kto by žiť stále bez lásky chcel,
žiaľ by poznal tisíc ráz.
Kto však iba v láske vidí svoj cieľ,
ten ver sa sklame ešte viac.
Keď láska v srdci počne hriať,
nič krajšie sa nemôže stať,
keď láska v srdci páli, šťastia pocit stály
nikto mi nemôže vziať.*

Veselá nedela

*Keď sme sa zišli, majme na mysli,
čo tu robiť budeme.*

*Tancovať, spievať, len sa usmievať,
dnes nám bolo súdené.*

*Celá nedela bude veselá,
dievčina mladá, lásku čo hľadá,
nebude osamelá.*

*Dnes nám tu všetkým dobre je,
tu vládne žart a smiech,
radosť nám srdce zohreje,
to nie je žiaden hriech.*

*Dnes nám tu všetkým dobre je,
keď začne hudba hrať,
tu zo srdca si môžeme
zaspievať aj sa zasmiať.*

*Dnes bude veľký bál,
z nás bude pekný pár,
tu zdupneme si od zeme,
zabudneme na žiaľ.*

*Dnes nám tu všetkým dobre je,
keď začne hudba hrať,
tu zo srdca si môžeme
zaspievať aj sa zasmiať.*

*Dnes bude iste aj vínko čisté,
tak si trochu vypijeme.
Hneď budem iný, keď husaciny
kúsok si dnes požijem,
budem veľmi rád, keď mi budú hrať.
Dostanem cenu, keď vlastnú ženu
dnes budem do tanca brať.*

Večerné svetlá

*Za jasných nocí, keď nám svieti na tisíce hviezd,
prichádza lásky sen.
Z nich jedna vždy nás bude spolu cestou žitia viesť
a ja ti ju dnes ukážem.*

*Keď na oblohe jasné svetlá večer zahoria,
ja ruku v ruke s tebou chodievam,
tu naše srdcia rečou lásky k sebe hovoria
a naše šťastie tíško kráča k nám.
Keď na oblohe jasné svetlá večer zahoria,
len vetrik tichú pieseň spieva nám
a keď ti zašepkám, že rád len teba mám,
tu brány raja sa nám otvoria.*

*Po jasnej noci príde s ránom opäť všedný deň,
sen krásny zmizne nám.
Však neviem, či sa znova tešiť na ten večer smiem,
či opäť budem s tebou sám.*

*Keď na oblohe jasné svetlá večer zahoria,
ja ruku v ruke s tebou chodievam,
tu naše srdcia rečou lásky k sebe hovoria
a naše šťastie tíško kráča k nám.*

Slovenský tanec

*Keď som včera večer od milej sa vrátil,
tak som zbadal, že som klobúk stratil.
Nie však iba klobúk, ale aj halenu,
oj, to budem ja mať veľmi drahú ženu.*

*Mal si sa ty, šuhaj, rovno domov vrátiť,
chcel si si však cestu vedľa krčmy skrátiť.
Darmo sa ty teraz na mňa vyhováraš,
radšej si halenu hľadáš u krčmára.*

*Ký to parobok, čo je bez klobúka,
viator všetok um z hlavy mu vyfúka,
ký to parobok, čo je bez haleny,
ten pre dievčatá nemá žiadnej ceny.*

*Keď som včera večer od milej sa vrátil,
tak som nový klobúk aj s halenou stratil.*

Tie dve oči

*Už sa v tom nevyznám
či to pravda je, či iba klam,
že túžbu tajomnú
náhle v svojom srdci mám.
Jedno však dobre viem,
keď aj nikomu to nepoviem,
že oči najkrajšie
má len jediná zo žien.*

*Tie dve oči keď sa na mňa dívajú,
na svete krajších by som nenašiel,
tak podivné čaro v sebe skrývajú,
že do nich večne by som hľadiť chcel.
Tie dve oči sú dve hviezdy žiarivé,
májových nocí majú v sebe svit,
vždy ma láka to ich svetlo vábivé,
že bez nich šťastným sotva môžem byť.*

*Ten, kto v ich hĺbku sa ponorí,
láskou úprimnou zahorí
a do nich kto sa zahľadí,
ten už ich nikdy viac nezradí.*

*Tie dve oči keď sa na mňa dívajú,
na svete krajších by som nenašiel,
tak podivné čaro v sebe skrývajú,
že do nich večne by som hľadiť chcel.*

*Už krajšie nikdy nenájdem
a večne do nich hľadiť chcem.*

V Zeleniciach na jarmoku

V Zeleniciach na jarmoku, v Zeleniciach na jarmoku
veselo je dnes, veselo je dnes.

Vidno tu na každom kroku, vidno tu na každom kroku
užitočnú vec, užitočnú vec.

Srdcia sladké, maľované
predávajú tam,

tu hľa čipky vyšívané,
muži, kúpte nám!

Sem sa! Sem sa!

Slávny jarmok máme!

V Zeleniciach, v Zeleniciach!

Pekné šaty by sme rady,
muži kúpte nám,

do práce i do parády,
núkajú ich tam!

Že je drahá táto misa,
nikto veru nemusí sa báť,

do domu i do chalupy
u mňa každý dobre kúpi riad.

Či ste ženy, či ste panny,
kúpte si ten maľovaný džbán,

črpák, by ste z neho pili,
lacno vám ho, ľudia milí, dám.

Iba ja však, a nie iný,
jediný som medzi nimi pán.

Tovar svoj len pre zemanov,
pre šľachticov a pre pánov mám.

Urodzená príde pani,
kúpi si môj maľovaný džbán.

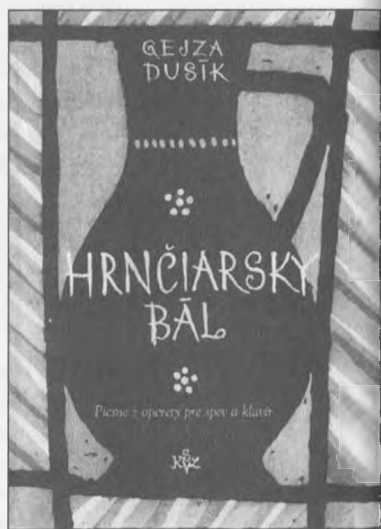
Tovar môj sa platí zlatom,
načo by som predával to vám?

V Zeleniciach na jarmoku, v Zeleniciach na jarmoku
veselo je dnes, veselo je dnes,

vidno tu na každom kroku, vidno tu na každom kroku
užitočnú vec, užitočnú vec:

Hrnce, hračky, sitá, fajky,
nože, obrazy,
hrebene a kacabajky,
čížmy, povrazy.

Sem sa, sem sa!
Slávny jarmok máme!
V Zeleniciach, v Zeleniciach!
Dnes tu máme jarmok slávny!

Mladý tovariš

*Mladý tovariš
za chlebom po svete putuje,
hoci chudobný ako myš,
spevom príchod svoj zvestuje.
Voľný ako vták
slobodne trhá si v poli kvet,
biedy necíti ani mak,
čo by patrilo mu celý svet.*

*Kým slnko mu svieti nad hlavou,
tu znie všetko piesňou jasavou,
keď noc sa už nad ním zamračí,
pod hlavou aj kameň postačí.*

*Mladý tovariš
za chlebom po svete putuje,
hoci chudobný ako myš,
spevom príchod svoj zvestuje.
Voľný ako vták,
chudobný ako myš, mladý tovariš.*

*Keď sa stretne s peknou dievčinou,
o krátky čas kráča za inou,
tralalala lala lalala,
nejedna už za ním plakala,
nejedna už slzy preňho vylievala.
Tak od mesta k mestu cestuje,
včera ešte v diaľke, dnes tu je,
cez doliny, vršky prechádza,
pesnička ho stále sprevádza,
mladý tovariš, chudobný ako myš.*

*Voľný vždy ako vták, ako vták,
my všetci slobodní byť chceme tak
ako vták, ako vták!*

Exekúcia

Vy ste majster Chytil?

Hej.

Už som vás tu chytil.

Čo?

Vypočujte pravdu túto:

úradný som exekútor.

A váš tovar všetok

zabavím tu preto

hneď, veru hneď, veru hneď!

Iste, žartujete len,

veď ja som už starý peň.

Tovar zabavený

nemá pre vás žiadnej ceny.

A v čom budú variť naše ženy?

Tu je na to príkaz

a tu daní výkaz,

tu fiškálov podpis

a tu pre vás odpis.

Tridsať zlatých daň je z domu

prirážka sto percent k tomu,

päť zlatých daň pozemková,

dvadsaťpäť je zároboková,

vojenská daň štyridsať

ráčte si to prichystať.

Tu, na kolky, na poplatky

prídu ďalšie štyri zlatky.

Veď ja rád by som vám dal,

keby len som toľko mal.

Nuž tak tovar zabavíme,

na magistrát ešte dnes ho dopravíme.

To sa nesmie stať!

Ani slova viac už o tom,

čože, pán môj, je vás po tom?

Nože pomaly, pán kmotor,

vieme dobre, kto ste, neprajník a lotor.

Prac sa preč, zmizni hneď!

Nerušte krikom úradný výkon!

Všetkých vás, čo ste tu,

všetkých vás zatvoriť dám!

Stáť! To sa nesmie stať,

hlúposti nesmie robiť magistrát!

Záhorie, Záhorie.

Záhorie, Záhorie, najkrajšie okolie,

škoda, že šuhajko, škoda, že šuhajko

na svojom neorie.

Neorie, neorie, ani siať nebude,

krivda kým sa robí, krivda kým sa robí

slovenskom na lúde.

Záhorák, záhorák,
ako v tej klietke vták,
cudziemu tu robiť, cudziemu tu robiť
musí on neborák.
Páni a zemani,
my sme len poddaní,
ale raz musíme
zvítaziť nad vami.

Ráče mi prepáčiť

Každý, kto ma pozná, tvrdí,
že na slušnosť mám byť hrdý
a že v očiach všetkých žien
vždy som pravý džentlmen.
V sladkých riečiach vždy ste prvý,
veď ich máte v modrej krvi,
ale pozor na jazyk,
to je veľmi správny zvyk.

Ráče mi prepáčiť, nehnevajte sa,
že srdce radosťou vždy mi zaplesá,
keď zrakom na vás len spočiniem
a v duchu k sebe priviniem.

Ráče mi prepáčiť, už je toho dosť,
veď je to veľká opovážlivosť,
na také niečo len pomyslieť,
bol by to predseda veľký hriech.

Dovoľte mi poznamenať, prosím úctive,
že ja nosím svojho otca meno poctivé
a že čo len jeden krivý pohľad na ženy
odo mňa je na stotisíc metrov vzdialený.

Ráče mi prepáčiť, nehnevajte sa,
na myslí že mám aj zadné kolesá,
najprv si zložte svoj exámen,
potom sa hnevať už prestanem.

Prídete vy raz aj na to,
že je slušný muž nad zlato,
že je lepšie do páru
a spolu ísť k oltáru.

*To je isté, pravdu máte,
na jedno však zabúdate,
že veru len ja to viem,
ktorého si povediem.
Ráďte mi prepáčiť, nehnevajte sa,
nás oboch spojili samy nebesá,
nemajte mi za zlé túto vec,
vás musím priviesť pod čepiec.*

*Ráďte mi prepáčiť, už je toho dosť,
veď je to veľká opovážlivosť,
na také niečo len pomyslieť,
bol by to predsa veľký hriech.
Dovoľte mi poznamenať, prosím úctive,
raz budete nosiť meno moje poctivé
a keď už viac nebudete devou nevinnou,
tomu môžem iba ja byť pravou príčinou.*

Pieseň džbankárov

*Džbankári sú chlapci ako kvet,
v točení už veru nad nich niet,
cez týždeň točia len džbáňky hlinené
a v nedeľu v kole však dievky blažené.*

*Zato oni sú
dobrí majstri sú,
veľkú radosť z toho majú,
keď im kruhy,
keď im kruhy
dobre pracujú.*

*Džbankári sú majstri poctiví,
ku džbáňkom sú veľmi úctiví,
z pece ich vyberú pekne pálené,
neskôr však pijú z nich vínko červené.*

*Zato oni sú
dobrí majstri sú,
veľkú radosť z toho majú
keď im kruhy,
keď im kruhy
dobre pracujú.*

Horou, dolinou

*Ked' krutej krivdy mráz padol medzi nás,
čakám úsmev slnka zlatý,
v mračnách čo sa stratil.*
*Ked' hľadím na tento svet, a tu pravdy niet,
na ten vánok čakám hravý,
čo nás dychom jari uzdraví.*
*Horou, dolinou, šírou rovinou
nech letí moja pieseň krajinou.*
*Nech tam zaletí k srdciam ďalekým,
nech medzi ľuďmi vznieti lásku naveky.*
*Nech víta deň
keď pravda zase príde k nám
a krivdy tieň*
nech zaženie do diaľky tam – až ku hviezdám.
*Horou, dolinou, šírou rovinou
nech ako malé vtáča táto pieseň letí krajinou.*

Tiché šťastie

Tak sa to začína, šuhaj a dievčina, - ty a ja.
V tom sme si podobní, že sme len chudobní - ty a ja.
*Ked' sme si priznali lásku,
dajme si tú otázku,
či, ak sa vezmeme,
šťastní byť môžeme, - ty a ja.*
*K tichému šťastiu netreba viacej,
len malý domček, my dvaja v ňom,
aj trochu lásky, aj trochu práce,
veď nie sú žiadne zázraky v tom.*
*V živote plač sa s úsmevom strieda,
možno i smútok zavíta k nám,
možno, že príde občas i bieda,
no s tebou všetko raz prekonám.*
*V izbičke na stene
džbáňky mať budeme - ty a ja,
obrážtek nad skriňou
aj posteľ s perinou - ty a ja.*
*Za truhlou piecka by stála,
aby nás zohrievala,
uprostred však nový
máme stôl dubový – ty a ja.*

Malé vtáča

*Malé vtáča hore túži vyletieť,
 tam, kde láka ho slniečka svit
 a ja tiež rád by vedieť,
 ženou či mojou môžeš byť.*
*Skôr ty nájdeš v mori perlu stratenú,
 a skôr spočítaš tisíce hviezd.
 Nehľadaj vo mne ženu,
 ktorú by si z lásky i cez prekážky
 raz mohol ku oltáru viesť.
 Že dievča ako ty robí drahoty
 tomu rozumiem.*
Že to iba tak, aj to dobre viem!
*Ja súcit s tebou mám,
 a preto ti dám radu varovnú:
 hľadaj si seberovnú.*
*Malé vtáča hore túži vyletieť,
 tam, kde láka ho slniečka svit
 a ja tiež rád by vedieť,
 ženou či mojou môžeš byť.*

Netajím vám

*Tak ako kvapka rosy
 zvädlý kvietok povzbudí,
 aj pohľad vašich očí
 šťastie vo mne prebudí.*
*Ako na jar vtáča spieva,
 keď sa kvetom vlní zem,
 mňa šťastím rozochvieva,
 spolu s vami že byť smiem.*

*Netajím vám, že radšej mám, než v noci čaro hviezd,
 jasný pohľad vašich očí pri stretnutí našich ciest.*
*Netajím vám, že radšej mám než vzácny drahokam,
 čo len jedno milé slovo, ktoré z duše plynie vám.*
*Netajím vám, že radšej mám, než slnka teplý lúč
 ten váš úsmev túžby plný, čo mi nedá zabudnúť,
 preto chvíľku tú, keď s vami len sa stretnúť smiem,
 netajím vám, že radšej mám než krásny sen.*

Kto je dobrý politik

*Ja som bol liberál, však už som radikál,
len včera v koalícii, dnes už som v opozícii,
ja som bol liberál, už som sa toho vzdal,
ved' táto strana padla už - a ja som do sveta muž.*

*Kto je dobrý politik, toho neprekvapí nik,
lebo keď sa karta obráti, hneď kabát prevráti.*

*Dnes je už tomu tak, že ctím si Kossutha,
keď hodia ho cez palubu, i ja v ňom stratím záľubu,
však potom faktom tým sa ospravedlním,
že k nemu iba násilím ma vstúpiť prinútili.*

*Kto je dobrý politik, toho neprekvapí nik,
lebo keď sa karta obráti, hneď kabát prevráti.*

*I keď som ja radikál, mám taký ideál,
by nič sa zlého nestalo a pri starom to zostalo,
a preto dobre viem, že ešte príde deň,
keď Metternich zas bude pán a bude dobre aj nám.*

*Kto je dobrý politik, toho neprekvapí nik,
lebo keď sa karta obráti, hneď kabát prevráti.*

Treba mi zabudnúť

*Krásny kvet ma tajuplnou vôňou
razom ako vo sne očaril,
stačilo by iba siahnuť po ňom,
večným by ma blahom obdaril.
Kto však iba svoje hľadá šťastie,
nehodný je rodu svojho syn,
nový, lepší svet len v boji rastie,
svoje túžby jemu zasväťim:*

*Treba mi zabudnúť na všetko, čo mal som rád,
len ľudu svojmu chcem svoj život venovať.*

*Treba mi zo srdca vytrhnúť aj lásky kvet,
vo chvíli rozhodnej preň miesta veru niet.
Veď treba mi k cieľu kráčať šedivou cestou,
bez jarnej žiary slnka, bez vône kvetov,
keď povinnosť volá,*

ta, do žitia boja už musíme ísť.

*Treba mi zabudnúť na všetko, čo mal som rád,
len ľudu svojmu chcem svoj život venovať.*

Úvahy opilca

Keby víno z neba pršalo,
ľahko hádať, čo by nastalo:
hneď by prúdy vína tiekli
cez potoky aj cez rieky,
more vína by tak povstalo.

Keby v mori miesto slaných vôd
bolo víno, na ňom veľká loď,
čo sa mojej chuti týka,
šiel by som za námorníka,
také niečo bolo by mi vhod.

Keby som sa námorníkom stal,
len vo víne by som si plával,
pritom by som sa tak opil,
kým by som sa neutopil
a preč by som mŕtvy odplával.

Svätý Peter môže hrdý byť,
že to vedel múdro zariadiť:
z neba prší čistá voda,
je to síce pre mňa škoda,
ale zato môžem ja žiť – a piť, len piť a piť!

Ľudia vravia, že som abstinent,
je to síce pre mňa kompliment,
ja však nedám na tie reči,
krčmári to vedia všetci,
že si riadne plním kontingent!

Keď som šúchal školskú lavicu,
prepadol som z prírodopisu.
Je to veru pravda hrozná,
že len jedno zviera poznám,
a to svoju vlastnú opicu!

Bozk len tak bez citu

Najprv príde malá skúška,
 pobožká sa iba rúčka,
 však potom hneď,
 reba ísť vpred.
 Nasleduje čelo hladké,
 vábne líčko, pery sladké,
 vždy však i cit
 v tom musí byť.

Mám to za vec nebezpečnú,
 bozkať urodzenú slečnuš
 vznešený rod
 lásky je hrob.
 Vznešenosť je síce v móde,
 ale v láske je ku škode,
 zemiansky erb
 nech vezme čert.

Bozk len tak bez citu
 prázdna čaša vína,
 kvet bez vne,
 noc bez svitu hviezd.

Bozk len tak zo zvyku
 lásku uhasína,
 nemže ku šťastiu viesť.

Bozk len tak bez citu
 chladný vždy býva
 ako bez slniečka máj,
 a preto pri bozku lásku neukrývaj
 kúsok srdca doňho daj.

Finále

Už sa nebo kalí, už sa blesky v diali zapalujú.
 Chudáci už k boju
 za tú pravdu svoju nastupujú.

Už slobody slnko, už slobody slnko
 koniec veští krutej zime.
 Jar keď nová príde, jar keď nová príde,
 ťažké putá, ťažké putá odhodíme.

Ba hej, ba hej,
 lebo slniečko slobody
 zasvieti nám, zasvieti nám!!!

Pieseň o rodnej zemi

*Najkrajší kút v šírom svete
je moja rodná zem,
zelený sad v plnom kvete
je moja rodná zem.
Čierne hory pyšno stoja
až sa nebies dotýkajú
a pod nimi šire polia
kvetom posiate na zemi raj vytvárajú.*

*Najkrajší kút v šírom svete
je moja rodná zem,
zelený sad v plnom kvete
je moja rodná zem.
Tá jediná a nie iná
má pre mňa toľko krás,
a preto verným chcem jej ostať po celý čas.*

*Pozri sa na šire polia všade vôkol nás,
ranným vánkom keď sa vlní zlatožltý klas.
Hľad' na kvetov plnú zem,
hľad' na tmavý lesa tieň,
na potôčik pozri svieži,
ako cez údolie beží sem.*

*Najkrajší kút v šírom svete
je moja rodná zem,
zelený sad v plnom kvete
je moja rodná zem.
Tá jediná a nie iná
má pre mňa toľko krás,
a preto verným chcem jej ostať po celý čas.*

V druhý sviatok vianočný pripravil pre vás Čs. rozhlas (o 19.20 h na Devine) záznam Galakoncertu národného umelca PETRA DVORSKÉHO z BHS '89. Symfonický orchester Čs. rozhlasu v Bratislave diriguje zaslúžilý umelec Ondrej Lenárd.

Snímka J. Đurky

Uverejňovaná pieseň teraz často znie v podaní nášho popredného sólistu.

Hudba GEJZA DUŠÍK
Text PAVOL BRAXATORIS

PIESEŇ O RODNEJ ZEMI

Am/E^b G H E Am Am/F[#]

G Pozri sa na ší - re po - lia všade vokal nás, rovným vankom keď sa vl - n -

G C Hmi

zla - to - ži - tý vlas. Hľad na kvetov pl - nu zem, hľad na tmavý le - sa

F Dmi H E

Tieň, na po - tóčik pozri, svieži, a - ko - et ú - do - lie be - ži - sem

A Hmi

Najkrajší kúl v širom sve - te je ma - ja rod - ná zem,

A

ze - le - ny sad v plnom kve - te je ma - ja rod - ná zem

C Hmi

Cierne hory pyš - ne slo - ja az sa ne - bies do - tý ka - jú

A Hmi

a pod ni - mi ší - re po - lia kvelom posia - te na zemi raj

H E E^b A C Hmi

vylva - raj Najkrajší kúl v širom sve - te je ma - ja

Hmi

rod - ná zem, ze - le - ny sad v plnom kve - te je ma - ja

A Hmi

rod - ná zem Tá je - di - ná a mie - la - ná má nre - m -

Dmi

no - v - ie - kras a gre - lo verný chcem jej os - tať po ce - lý

C E^b F[#] A

čas a pre - lo verný chcem jej os - tať po ce - lý čas

Už iný vietor svetom vanie

*Už iný vietor svetom vanie k nám,
ten voľnosť nesie nám zo všetkých strán,
ten preč zaženie hneď všetko trápenie,
že razom zmizne od nás krivda aj klam.*

*Už iný vietor svetom vanie sem,
ten rozoženie tmavých mrakov tieň
a lúč slobody osvieti národy,
že novou jarou šťastia hneď rozkvitne zem.*

Chceš právo brániť?

*Len sa pridaj ihneď medzi nás
a kráčaj s nami,*

hej, lebo prišiel účtovania čas.

*Už iný vietor svetom vanie k nám,
ten voľnosť nesie nám zo všetkých strán,
ten preč zaženie hneď všetko trápenie,
že zmizne všetok klam
a nový život razom príde k nám!*

Oj, krásna vlasť

*Keď tyran zlý utláča krásnu vlasť,
jej verný syn chce putá rýchle striasť,
bez váhania napriahne dľaň
a drží v nej smrtiacu zbraň.*

*Oj, krásna vlasť, mojich predkov zem,
svoj život rád pre teba obetujem.
Už povstalcov kolóny kráčajú,
za rodnú zem svoju krv strácajú.*

*Oj, krásna vlasť, mojich predkov zem,
svoj život rád pre teba obetujem.
Raz slobodná ty budeš v mieri rásť,
krásna vlasť.*

*Hora spí, plášťom tmavej noci prikrytá,
tajomné svetlo hviezd
korunami stromov presvitá.
Pod stromom stáročným
že socha stojí, zdá sa vám,
to guerillero statočný
na stráži stojí tam.*

ŠTÁTNE DIVADLO V KOŠICIACH

dovoľuje si Vás pozvať na celožitnú premiéru operety

G. Dostika — P. Bozatorian

KARNEVAL NA RIO GRANDE

DIREKTOR: Radovan F. Spilák

REŽISER: Karol Hájek

SCÉNA A KOSTÝMY: Helena Božáková

CHOREOGRAF: Stanislav Remes

SCENARIST: Roman Šktrpák

Premiéra v nedeľu 2. júna 1963

Uplatňujte Váš vstupný lístok pri kúpe dvanásť miestok, náklady: 21,-54, táto predajňa málo odlišuje 20,
náklady: 41,-73

1978-2018

Pohľadom vo tme blúdi kdesi v širu dial',
 akoby vidieť chcel
 kraj ten, ktorý dávno zanechal,
 akoby znova chcel
 zrieť modré nebo, slnka jas
 a cítiť rodnej zeme dych
 a počuť mora hlas.
 Darmo však lietať na krídlach snov,
 ľúty boj keď máme pred sebou.

Chcel by som zabudnúť
 na teba, rodný kraj,
 ty zeme krásny kút,
 ty môjho detstva raj.
 Z náručia tvojho ma
 vytrhol osudný boj,
 tu v chladných končinách
 nenájdem nikdy domov svoj.

Ako vták túlavý
 keď hľadá slnka jas,
 i moje spomienky
 letia len k tebe zas,
 letia len za tebou,
 vzdialená, a predsa blízka zem,
 chcel by som zabudnúť,
 však nemôžem.

Zvony domova

Mladosť moja plná vábných snov,
 sladkých túžob, smelých úmyslov,
 kroky moje viedla sem a tam,
 lákal ma šťastia klam.

Bim, bam, zvonov známy hlas
 prináša mi úsmev mladých mojich čias
 Bim, bam, v ústrety mi znie,
 že ma rodný domček s láskou privinie.

Keď však prešiel rokov búrny prúd,
 naspäť sa už vraciam v rodný kút
 a z diaľky ponad širu zem,
 zvony domova opäť počujem.

Keď srdce túlavé tam, v cudzej dialave
 nemohlo nájsť klud a mier,
 len po tom túžilo, aby sa vrátilo
 do kraja detských hier.

Bim, bam, svet je krásny zas,
 už ma z dlhej cesty víta zvonov hlas.

Zvonov tých známy hlas počúvam,
 po rokoch domov svoj znova mám.

Pozdrav môj, vzlietni v dial'

*Ako sen sa nám život krásnym zdá,
 ľúbosťou keď nám srdce plápolá.
 Každý deň, sotva príde ráno,
 už svieži túžby vánok
 nám šťastia plnú náruč dá.
 Ako sen razom zmizlo toľko krás,
 lúčenie všetku nádej zmietlo v nás.
 Predsa však srdcu môjmu zdá sa,
 že lásky našej krása raz privedie nás dovedna zas.*

*Pozdrav môj, vzlietni v dial',
 v ďaleký, šíry kraj
 a tam vyhľadaj človeka,
 ktorý si do sveta
 kus môjho srdca navždy vzal.*

*Pozdrav môj v dial'ku leť
 ako vták v šíry svet
 a buď útechou v dialave
 pre srdce túlavé,
 nech ku mne sa už vráti späť.*

S láskou je kríž

*Byť zalúbený do peknej ženy,
 to je iba trest.
 Večer či k ránu myslieť len na ňu,
 to sa nedá zniesť.
 A potom vidieť,
 že s iným ide,
 pre mňa okamžik je ťažký,
 čo z takej lásky?
 Byť zalúbený do peknej ženy,
 to je iba trest.
 Každý jej dvorí, som z toho chorý,
 kde je moja česť?
 Niet východiska,
 už sa to chystá,
 budem pykať, je to márne,
 v manželskom jarme.*

*S tým nie sú žarty, láska keď karty pomieša,
dobrá vôľa už je preč, ťažko nájde sa.
Keď noc je tichá a ktosi vzdychá, to som ja,
ty si ale kludne spíš, nemáš svedomia.*

Dnes až do noci tmavej

*Kto je rád na svete,
ten sa spolu s nami teší,
kto však smutný je, proti nám hreší.*

*Kto je rád na svete,
ten ostane navždy mladý,
kto však smutný je, sám seba zradí.*

*Kto je mladý, nás nezradí,
tralala lalala, tralala lalala.*

*Dnes až do noci tmavej
nech nám znejú len pesničky hravé,
len čo polnočný zvon zazvoní,
príde Nový rok ako princ na koni.*

*Dnes až do tmavej noci
nech len radosťou planú nám oči,
veď už starý rok kráča v diaľ,
vezme nám všetky starosti, trápenie a žiaľ.*

*Dnes až do noci tmavej
nech nám znejú len pesničky hravé.*

*Len čo polnoc nám zazvoní,
príde princ ten krásny na koni.*

*Dnes až do tmavej noci
nech len radosťou planú nám oči,
veď už starý rok kráča v diaľ,
čert ho vzal, čert ho vzal.*

*Dnes až do noci tmavej
čakať môžete, čo bude ďalej,
len čo polnoc preč sa stratí,
Nový rok vás iste prekvapí.*

*Dnes, keď za tmavej noci
prvý hrdina do mesta vkročí,
nech vám pomôžu nebesá,
traste sa, traste sa!*

Dnes, dnes, dnes

*Načo si dnes hlavu nad tým lámať,
aké bude zajtra počasie?
Nikdy, verte, nemusí sa sklamať,
kto si z hlavy starosť vytrasie.
Nech si druhí rozmýšľajú o tom,
aký osud zajtra príde k nám,
čože ma je, ty môj bože, po tom,
stačí mi, že dnes sa dobre mám.*

*Dnes, dnes, dnes ...radí mi srdca hlas,
dnes, dnes, dnes ...ozvena odpovie zas.
Zajtra už neskoro môže byť,
a preto šťastie si v náruč chyt'.
Dnes, dnes, dnes ...kým ešte máš na to čas!*

*Osud náš, ten iba hrou je v karty,
dá ti vyhrať hoc' aj celý svet,
ale robí si z nás iba žarty,
zkrátka si vezme všetko späť.
Dnes ti radosť, lásku, rozkoš núka,
zajtra možno plný pohár slz,
preto kým ti dobrý vietor fúka,
nemeškaj a šťastie svoje drž.*

Šťastie je spievajúce vtáča

*Krásny je slnka svit,
krásne je mladým byť,
však ešte krajším býva
v srdci skrývať lásky cit.
Krásny je ruží sad,
krásne je túžbu mať,
však ešte krajším počuť slová lásky
„mám ťa rád“.*

*Krásny je piesne hlas
a mladých rokov čas,
však ešte krajším šťastie,
ktoré ani nečakáš.
Keď srdce prázdne je,
dodá mu nádeje
a dosiaľ nepoznaným teplom
ti ho zohreje.*

*To šťastie krásne je.
A vábi nás – Kde je?
Už počuť jeho hlas.
Šťastie je spievajúce vtáča,
na krídlach nad nami sa vznáša.*

Čierne dieťa mám

Čierne dieťa mám,
čierne ako smútok sám,
čierny osud otroka
pri kolíske čaká naň.
Čierne oči, čierny vlas,
čierna tvár a piesne hlas,
to je veno, ktoré nesie si
do budúcich čias.

A keď v muža vyrastie,
bude čakať na šťastie,
ale trpkých pút
sa predsa nestrasie.
Musí prísť aj lásky čas,
prinesie mu svetla jas,
synčekovi svojmu
spievať bude raz:

Čierne dieťa mám,
čierne ako smútok sám,
čierny osud otroka
pri kolíske čaká naň.
Čierne oči, čierny vlas,
čierna tvár a piesne hlas,
to je veno, ktoré nesie si
do budúcich čias.

Milióny čiernych rúk
dvíhajú sa z ťažkých pút,
dosť už bolo krivdy, žiaľu,
pekla múk.

Ako krídle čiernych vrán
znesú sa zo všetkých strán
a žalárov brány
otvorí dokorán.

Čierne dieťa mám,
čierne ako smútok sám,
čierny osud otroka
pri kolíske čaká naň.

Ale tam nad obzorom
ozýva sa búrky hrom,
dieťa moje kráča v ústrety
novým, lepším dňom.

Len ten, kto má rád

*Láska, tá sa hrozby nebojí
a v každej osudu skúške
bez bázne obstojí.*

*Láska vie si lásku oceniť
a tvoju nezlomnú vernosť
vernosťou odmení.*

*Láska učí mať srdce oddané,
láska učí ťa chápať nepoznané.*

*Láska nikdy vďaku nehľadá,
ale keď čas k tomu príde,
v obeť i seba dá.*

*Len ten, kto má rád,
na seba nemyslí,
chce pri tebe stáť
verne i v časoch zlých.*

*Keď ti zbadá raz
na tvári bôľ,
všetko v obeť dá
pre úsmev tvoj.*

*Áno, len ten, kto má rád,
nečaká odmenu,
čo aj tisíc ráz
do očí slúbenú.*

*Len ten, kto má rád,
bude sa o tvoj osud chvieť
a vždy len pre teba chce žiť,
pre teba chce žiť i mrieť.*

Pieseň kamelota

*So srdcom otvoreným pohľad' na svoju vlasť,
ved' toľko krás nikde už viac
nemôžeš v svete nájsť.*

*Je na svete zem iba jedna,
tak krásna a zároveň biedna,
kde ako pán si žije spupný cudzinec,
vlasti syn kráča za chlebom preč.*

*Tu má cenu len zlato chladné
a keď ho nemáš, ostaň na dne,
poslušne ale jazyk za zubami drž,
veď vládne nám mocný muž.*

*A to je on, dobre ho znáš,
veď to je vznešený caudillo náš.*

*Tá zem naša krásnou je vlastou,
tu mocným byť veľkou je slasťou,
veď kto má konto v banke, auto, skvelý byt,
ten si tu môže blažene žiť.*

*Že ostatní len hladom trpia
a za mrežou stovky že úpia,
na tom sa zmeniť azda nemôže už nič,
veď mocný muž drží bič.*

*A to je on, dobre ho znáš,
veď to je vznešený caudillo náš.*

*Tam v zámku sa mocný pán chveje,
už odplata blíži sa, zle je,
celú noc zo sna kričí tento úbožiak,
že z jeho ríše je už len vrak.*

*On smutný je, blížia sa naši,
tieň pomsty aj vo sne ho straší,
tam sa na šibenici ktosi hojdá už,
hádaajte, kto je ten muž?*

*A to je on, dobre ho znáš,
veď to je vznešený caudillo náš.*

Never, synček môj, ženám

*Never, synček môj, ženám,
múdrym keď stať sa chceš.
Never, synček môj, ženám,
nikdy sa nesklameš.*

*Do školy som chodil,
otec ma tam vodil,
umýval ma, česal,
kašičku mi miešal.*

*Kde mám, otec, mamu?
spýtal som sa na ňu,
nebola s ním už reč,
odišla mi preč.*

*Never synček môj, ženám,
múdrym keď stať sa chceš.
Never, synček môj, ženám,
nikdy sa nesklameš.*

*Stal sa zo mňa mladík,
mali sme sa radi,
ctnostné mala očká,
nedala sa bozkať.*

*Život nemá cenu,
zlú som dostal ženu.
Ona, ľudia boží,
že mi ujde, hrozí.*

*Na vojnu som išiel,
o rok naspäť prišiel,
vítala ma, prosím,
toto je tvoj syn!*

*Viery bol som plný,
že svoj sľub aj splní,
ale bol to len klam,
na krku ju mám!*

*Never synček môj, ženám,
múdrym keď stať sa chceš.
Never, synček môj, ženám,
nikdy sa nesklameš.*

*Never synček môj, ženám,
múdrym keď stať sa chceš.
Never, synček môj, ženám,
nikdy sa nesklameš.*

Mladý šimpanz

*Hej, dobre má sa mladý šimpanz,
veď nikdy nevie, čo je zlosť,
tam kdesi po pralese
zo stromu na strom lezie,
nič neskráti ho o radosť.
S úsmevom hryzie banán
a dobre sa má,
keď sa hojdá na lianách.
Tam vreští a krepčí
a život má lepší,
rád spieva hneď zrána:
Ó-oh-hu-hu, ó-oh-na-na-na.*

*Ej, dobre má sa mladý šimpanz,
on v pralese je veľký pán,
nič robiť sa mu nechce,
len celý deň sa chechce
a behá, lieta sem a tam.
A pritom hryzie banán
a dobre sa má,
keď sa hojdá na lianách.*

*Pjdem do zverinca,
stačí malá minca,
so šimpanzom chcem sa hrať.*

*Tam za dva pomaranče
aj moderné tance
naučí ma tancovať.
Ó, ó, ó, - ó,
dievčatá budú ma zbožňovať.*

*Ej, dobre má sa mladý šimpanz,
on v pralese je veľký pán,
nič robiť sa mu nechce,
len celý deň sa chechce
a behá, lieta sem a tam.
A pritom hryzie banán
a dobre sa má,
keď sa hojdá na lianách.*

To nie je žiadna záhada

*Človek je tvor od prírody muzikálny,
hrá si piesne, šlágre, songy, ba i žalmy.
Bez toho by tu na svete bolo pusto,
i ja mám len to gusto.*

*Keď zvuk husiel v ušiach mi zakvíli,
od samej rozkoše som opilý,
a keď mi do toho aj trubka zaplače,
to verte, radšej mám, než sladké koláče.*

*Keď sa však pripojí aj gitara,
v tej chvíli netreba mi lekára
a k tomu keď sa pridá harmonika,
ihneď sa mi lepšie dýcha,
raj na zemi sa mi otvára.*

*V tom nie je žiadna záhada,
keď hudba začne hrať,
že hneď je lepšia nálada,
zo srdca mizne chlad.*

*Svet oplýva tisíc krásami,
každá žena krajšou zdá sa mi,
bozkať túžim jednu z nich,
nie som predsa mních.*

*V tom nie je žiadna záhada,
keď hudbu počujem,
že sám to ani nezbadám,
už v kole tancujem.*

*Hneď sa so mnou dejú zázraky,
páliť prestanú ma otlaky,
keď sa v tanci vykrúcam,
aj reuma je tá tam.*

Ako more vzbúrené

*Žes' mi odpustila,
v očiach ti čítam,
a predsa sa pýtam,
či ľúbiť ťa smiem?
Ja viem, že nás dni
ešte čakajú čierne,
však pri tebe verne
ja vždy ostanem.
Bez teba tak smutný
je každý môj deň,
keď iba sám pôjdem,
kde čaká ma boj.*

*Že lúčenie i pre mňa ťažké je veľmi,
ja prosím ťa, vezmi
ma tam so sebou.*

*Nie, drahá, ty musíš ostať v bezpečí,
veď dobre vieš,
že poklad môj si najväčší.*

*Ako more vzbúrené sa nepokojne zmieta,
ako vtáča z hniezda malé len bez ciela lieta,
práve tak i srdca môjho plam
neisto sa zmieta sem a tam,
keď sa teraz s tebou, drahý, znovu lúčiť mám.*

*Ako more vzbúrené sa nečakane stíši,
ako vtáča nájde opäť úkryt v svojej skrýši,
práve tak i srdca môjho hlas*

*nádeje tej krásou teší nás,
že my dvaja v krátkom čase
zídeme sa zas.*

*Ako slnka jasný svit
cez mraky prerazí,
tak i vernej lásky cit
nad zlobou zvíťazí.*

*A preto i srdca môjho hlas
nádeje tej krásou teší nás,
že my dvaja v krátkom čase
zídeme sa zas.*

To by bola láska

*Mám doma na povale starý zlatý rám,
v tom ráme mohol by som s tebou bývať sám,
keby nás oboch spolu niekto vyfotil,
tam by som s tebou večne žil.*

*To by bola láska, hej, to by bola láska,
to by bola láska ako kvetov plný strom.
To by bola láska, hej, to by bola láska,
to by bola láska, láska, láska, láska ako hrom!*

*Mať budem biely závoj, kvety, biely šat,
už na to môže cvaknúť malý aparát,
aby sme v starom ráme mohli spolu žiť a mrieť,
nám všetci budú závidieť.*

*To by bola láska, hej, to by bola láska,
to by bola láska ako kvetov plný strom.
To by bola láska, hej, to by bola láska,
to by bola láska. láska. láska, láska ako hrom!*

novā scēna

NOSITEL RADU PRÁCE
BRATISLAVA
SPEVOHRA

TO BY BOLA LÁSKA

On, ona a ja

*Ona bola svieža ako kvapka rosy,
keď on zrakom svojim o tanec ju prosil,
bola práve jar a svet bol plný krás,
usmiala sa naňho tam prvý raz.
Keď jej lásku vyznal v tom horúcom lete,
najšťastnejším párom boli v celom svete,
ona bola krásna ako zrelý klas,
keď on si ju viedol na sobáš.*

*Roky prešli mnohé v prudkom čase toku
a on často kráčal iných žien po boku.
A keď na jeseň studený padal dážď,
ona ponúkla mu rozsobáš.*

*V duchu často vidím osamelú ženu,
ako oknom hľadá na zem zasneženú,
keď jej na okno vyčarí kvety mráz,
ona čaká, že jar príde zas.*

*Záležitost' je to všedná,
nie je v tom nič dojemné,
zaujímavosť je tu jedna –
stalo sa to práve mne.*

Teodor, Teodor...

*Teodor, Teodor, Teodor,
ty si mi predsa len divný tvor,
aj modré z neba vieš nasľubovať,
vzápätí vzdycháš mi, kde na to vziať?*

*Teodor, Teodor, Teodor,
aký je protivný tento vzdor,
peniaze nelutuj, plat' a to hneď,
že nie si lakomec, nech vidí svet.*

*Teodor, Teodor, Teodor,
z nášho si suseda vezmi vzor,
dnes kúpil pre ženu perzián
a tým aj dokázal a všetkým ukázal, kto je pán!*

Uznaj, že nemám čo na seba,
 aspoň zopár šiat mi treba,
 k tomu klobúk, rukavice,
 jemné prádlo, náušnice,
 kabát by sa zišiel jarný,
 kostým na maškarný ples
 kúp mi dnes!

Dnes už mi je jasné,
 ženy to sú básne,
 každá z nich má formu, rytmus, šarm a vtip,
 treba len vybrať si,
 treba vidieť opatrne
 aj chyby nepatrné,
 treba len vybrať si ten správny typ.

Ved' to nič, to nič

Život je hrou len náhodnou,
 že šťastie vyhráš, chvíľku sa teš.
 Na jednu kartu všetko som dal,
 všetko som prehral dnes.

Ved' to nič, to nič,
 to sa každému môže stať.
 Však ten, kto má vskutku rád,
 raz musí k cieľu prísť.
 Ved' to nič, to nič.

Raz ako chlapec nezbedný
 pri hre som padol a božkal zem
 u otec prišiel, pohladil tvár
 ta riekol, neplač len!

Ved' to nič, to nič,
 to sa každému môže stať,
 len treba vždy rýchle vstať
 a s úsmevom ďalej ísť.
 Ved' to nič, to nič.

A od tej chvíle už toľko ráz
 osud sa so mnou nedobre hral:
 na dosah ruky šťastie mi dal
 a potom – všetko vzal.

Sníval som, dievča lúbezné,
 že tvoju lásku naveky mám.
 Teraz však prišlo prebudenie
 a ja som ostal sám.

Ved' to nič, to nič,
 to sa každému môže stať,
 len treba vždy rýchle vstať
 a s úsmevom ďalej ísť.
 Ved' to nič, to nič.

Červený Jim

*Na breh Temže večer sadá už
a ja viem, že príde za mnou muž.*

*V malom bare lieta krik a dym,
v svetla žiare tu sa stretnem s ním.
Hudba kvíli, spev je na perách,
v malej chvíli zriem ho vo dverách,
všetko stíchne, zmlkne saxofón
a ja vzdychnem, prichádza on!*

*Červený Jim, to je pravý gavalier,
keď dá si gin, nepozera na halier.*

*Tej kasy niet, ktorú on nezdolá
a kto mu cestu skríži, je chladná mŕtvola.*

*Červený Jim, to je pravý džentlmen,
pletky má s ním aspoň desať krásnych žien.
A predsa viem, že len mňa on v láske má,
zo všetkých žien zbije riadne iba mňa.*

*Noc už hasne, Soho ide spať,
banjo šťastne sníva, nechce hrať.*

*Čierna káva už mi vychladla,
vrchný máva, by som vypadla.
Vprostred ticha vchádza Jimov druh,
ťažko dýcha, bledý ako duch:
„Veľká strelba bola s fízalami,
Jim to dostal s úrokami“.*

*Červený Jim, to bol pravý gavalier,
keď dal si gin, nepozeral na halier.*

*Tej kasy niet, ktorú on nezdolal,
škoda, že už je z neho len chladná mŕtvola.*

*Červený Jim, to bol pravý džentlmen,
smúti za ním aspoň desať krásnych žien.
A predsa viem, že len pre mňa ozaj žil,
zo všetkých žien iba mňa vždy riadne zbil.*

Ťažko robiť dobrotu

Ako žiačik malý, snád' sa vám to nezdá,
rozbíjal som okná, vyberal som hniezda,
chodil poza školu, chrústom trhal nohy,
cudzím kradol hrušky, na to mal som vlohy.
Ale v mužnom veku tiež som nebol svätý,
chodil som do krčmy, bijal ženu, deti,
priateľov som v kartách verne obohrával,
dievčatá som menil podľa kalendára.

Teraz mám už roky, pracovník som vzorný,
na služobnom aute lámem všetky normy,
noviny si čítam, čiernu kávu varím
a pre sekretárky nie som ešte starý.

Verte mi to, vážení,
tak ťažko tu na zemi
robiť iba dobrotu,
ach, verte mi to vážení!

Vraciam sa domov

Vraciam sa domov, a nik ma nečaká,
prístav je plný, a predsa som sám,
na dlhých plavbách s úsmevom tuláka
sníval som o nej, čo rád ju mám.

Domov sa blížim, a nik ma nevíta,
len bez dymu komín svoj na mňa vrhá tieň,
v šedivom okne tabuľa rozbitá
tušiť mi dáva, čo doma zviem!

Studené steny, prázdny rám,
svadobná fotka chýba tam,
na stole prach a krátky list,
odišla s iným, to muselo prísť.

Prišiel som domov, a nik ma nečaká,
však verné je more a na mňa volá "Pod"!
Po noci bez snov s úsmevom tuláka
znova sa vrátim na svoju loď.

Na večné časy

*Pravda tá platí, že každý stratí
v živote hlavu raz.
Kto začne ľúbiť, všetko vie sľúbiť,
všetko dá na pospas.
Nádej i vieru, či kariéru
pre lásku odhodí,
nerobí reči, sedí pri peci,
do krčmy nechodí.*

*Na večné časy, na večné časy
ruže nech kvitnú nám,
nech naše šťastie do výšky rastie
ako ten tulipán.
Na večné časy, na večné časy
verný ti ostanem.
A kým srdce bije, kým ma neskryje
matička čierna zem.*

*Sú však i mladí, tí chodia radi
života úskalím,
raz prídu na to, že nie je nad zlato,
čo život núka im.
Dnes majú v móde posielat' k vode,
kto s nimi verne šiel,
lepšia im zmena a iná žena,
to je ich pravý cieľ.*

*Na večné časy,
na večné časy
ruža nech kvitne im.
Keď prejde zima, rozkvitne iná
ako ten rozmarín.
Dnes je to v móde i v lepšom rode
utrhnúť každý list,
a Sodoma vpravo, Sodoma vľavo,
potopa musí prísť.*

Povedz mi vánok

*Povedz mi, vánok, kde letíš dnes,
či tam, za rieky prúd, kde šumí les?*

*Povedz mi, vánok, či letíš tam,
nad zlato vzácnejší kde poklad mám?*

*Už prvá hviezda chveje sa nad údolím
a mne sa zdá, že zriem belasý dym.
Zaved' ma, vánok, zaved' ma tam,
najkrajšiu odmenu za to ti dám:
dievčatku môjmu, veď už je jar,
pobožkať môžeš tam usmiatu tvár,
hm – veď už je jar,
pobožkať môžeš tam usmiatu tvár.*

Sen o zlatom pobreží

*Letím nad oblakmi
za sedem vrchov a sedem morí
na zlaté pobrežie,
o ktorom často sním.*

*Na zlatom pobreží,
kde jasných očí mi maják horí,
láska nás oddelí
od sveta všedných dní.*

*Túžba je všemocná a robiť vie aj zázraky,
z diaľky tu vidím a počúvam hru modrých vln.*

*Letím nad oblakmi
za sedem vrchov a sedem morí,
ty, láska, vieš prenášať hory,
o zlatom pobreží môj sen mi splní!*

Je láska vína čašou

*Je láska vína čašou
už sa perlí nám
a vábi večnou krásou,
neodťahuj dlaň.*

*Je láska víno sladké
pohostinná buď,
dávať je krásny zvyk,
smädný som námorník,
ku smädu ma neodsúď.*

*Je láska víno vzácne,
večne chutí nám,
za dúšok dám ti vďačne,
len si poslúž sám.*

*Bez každej masky
bozkaj ma z lásky
však iba jeden raz,
láska je víno, láska je víno
opíje, omámi pocitom neznámym
opíje, omámi nás.*

Divné želanie

*Chcel by som mať štyri roky,
aby moje malé kroky
každé ráno voľky-nevoľky
zaviedli ma do škôlky.
S radosťou a chuťou veľkou
iba s pani učiteľkou
po celý deň tam by som sa hral
a len jej sa venoval.*

*Každý v sebe skrýva túžby tajné,
ten chce málo, tamten o to viac,
tomu stačí vidieť zore ranné,
onen túži letieť na mesiac.
V čom je ten háčik, to už tušíte snáď,
že ja tú učiteľku mám tajne rád.*

Krásy kráľovná

*Modré oči, zlaté vlásy,
koráľové ústa máš,
postavou si hodna lásky,
nadovšetky vynikáš.*

*Krásy som kráľovná,
ty len otrok oddaný,
láska to vyrovná,
nebudeš môj poddaný.*

*Kleopatra, Mona Lísa,
Carmen a či Marilyn,
dostali sa i bez víza
svojou krásou do dejín.*

*Raz, keď sa dostanem
medzi šíky týchto žien,
z krásy ich ostane
bezvýrazný iba tieň!*

*Škoda, že ma chytá tieseň,
v rýmoch som si neistý,
Šalamúna kráľa pieseň
zbledla by od závidia.*

*Lásky moc tajomná
i bez rýmov stačí nám,
krásky som kráľovná
a ty si môj kráľ a pán.*

*Zábery z inscenácie Modrej ruže
v STV r. 1997*

1. Miroslav Noga a Štefan Skrúcaný
2. Július Satinský a Monika Hilmerová
3. Soňa Norisová a František Kovár
4. Monika Hilmerová a Miroslav Noga
5. Stanislav Štepka
6. Július Satinský

II. časť

TANEČNÉ PIESNE

Dr. Pavol Braxatoris mal veľmi blízky vzťah k poézii. Iste, že svoju úlohu tu zohrala aj rodinná tradícia. Inklinoval k poézii Vrchlického, Wolkra, Březinu, Krasku, ktorá dala základ jeho textársko - poetickej tvorbe. Na pražských štúdiách napísal svoje dve prvé tanečné piesne so skladateľom Jozefom Stelibským, ktorý bol najpopulárnejší skladateľ šlágrov tridsiatych rokov.

V roku 1934, po návrate z Prahy, sa Dr.P.Braxatoris zoznámil s mladým talentovaným skladateľom Gejzom Dusíkom a odvtedy na poli populárnej hudby vytvorili množstvo tanečných piesní. Za všetky spomeňme Dve oči neverné, Marína, Široká cestička. Keď harmonika tíško znie, Snívam o dedinke vzdialenej, Letelo vtáča nad nami...

Tvorba tanečnej piesne bola dosť podceňovaná, autori textov zostávali v anonymite. Čo hovorí o tom P.Braxatoris: „Pripomeňme si len takú pieseň ako je Rodný môj kraj. Občas mi napadne, koľkí ľudia si kedy pomysleli, že tá veľká láska k rodnému kraju vyjadrená v tejto piesni žila a existovala v mojom srdci. Nuž ale taká je už práca textára, že aj tej veľa lásky, čo vkladá svojím slovom do hudby, splynie s hudbou a on sám sa stráca.

Písať texty k piesňam pokladám za istý druh poézie, a to nie práve najľahšej, lebo textár je viazaný hudbou a musí do nôt vkladať slová s rýmom i rytmom. Je viazaný jednak charakterom hudby, jednak technickým rozčlenením. Mňa osobne k tejto činnosti viedla vnútorná potreba, lebo v počiatkoch neprichádzali do úvahy žiadne finančné výhody, ani nádej na uznanie, či slávu. Vzhľadom na vtedajšiu situáciu v zábavnej hudbe u nás pokladal som túto činnosť za rovnako potrebnú a záslužnú, ako ktorúkoľvek inú spisovateľskú činnosť.“ (1973)

„Dr. Pavol Braxatoris sa dosť osamotený prebýjal džungľou snáh, návalom práce a módných požiadaviek, bez tvorivej pomoci, bez náležite vyspelej konkurencie, bez možnosti súťaže. V mnohých piesňach objavným textom prekonal sám seba a zdarilo sa mu sformovať text prostriedkami skutočne básnickými. Ovládal poetiku, prozodické zákonitosti slovenčiny, využíval rôzne formy básnického slohu a kompozície. Nie je jednoduché napísať dobrý text. Dobrá pieseň musí mať originálny nápad, dej, prekvapujúci konflikt, podmanivý refrén, kompozíciu. Text piesni nemôže robiť človek bez invencie, bez objaviteľskej hrivny. Text musí byť zároveň aj dobrou, spevnou básňou.“ (Milan Ferko)

Keď sa pieseň vydarí, autori majú radosť, že ich myšlienky a nálady dostali krídla a ľahšie zaletia do srdca ľudí. Pri vzniku dobrej piesne zohráva dôležitú úlohu zanietenie a úzka osobná spolupráca oboch umelcov – textára a skladateľa. A tá medzi Dr. Braxatorisom a Gejzom Dusíkom skutočne bola. Preto ich piesne vždy mávali úspech.

A ak, milý priateľ, nájdete medzi nasledujúcimi piesňami čo len jednu známu či dokonca svoju obľúbenú, práca zapálených tvorcov priniesla svoje ovocie. I po desiatkach rokov. A preto nebola márna. Preto priniesla vo väčšine prípadov želaný úspech.

Len jedno slovo stačí

*Len jedno slovo stačí,
by krajším bol svet,
to slovo viacej povie
než tisíce viet,
bez neho na svete
radosti niet.*

*Len jedno slovo stačí,
hneď zjasní sa tvár,
pod jeho lúčom v srdciach
sa prebúdzajú jar,
je milšie každému
než vzácny dar.*

*Keď zlatisté hviezdy okrášľujú tmavú zem,
mne vo všetkých známych rečiach
hovorí len : milujem.
To jedno slovo stačí,
by krajším bol svet,
to slovo viacej povie,
než tisíce viet,
pre nás dvoch, milý môj,
krajšieho niet.*

Nevolaj minulosť

Anglický valčík

*Nevolaj, nevolaj minulosť,
vždy sa to chrbátom obráti,
hľadania, volania už je dosť,
za omyl treba daň zaplatiť.*

*Ani ty, ani ja nie sme bez viny,
že z nášho šťastia sú tu len črepiny.*

*Nevolaj, nevolaj minulosť,
zapadla do času hlbiny.*

Svadobná fotografia

V zlatom ráme visím na stene,
 mám v očiach nadšenie,
 po svadbe že máme,
 mne úsmev jarý
 žiari v tvári.

V zlatom ráme stojíš tu pri mne,
 bez slova, úprimne.
 Načo slová lásky?
 Dnes nám sú zbytočné.

Prehnal sa však rokov príval,
 lásky žiar už je ten tam.
 Nie si už ten, čo si býval,
 na zlatý rám pozerám.

A tam stále visím na stene,
 mám v očiach nadšenie,
 všetko preč je dávno,
 však úsmev jarý
 žiari v tvári.

V zlatom ráme stojíš tu pri mne,
 bez slova, úprimne.
 Načo slová lásky?
 Dnes sú už skutočne
 zbytočné.

Ten starý človek v parku

Ten starý človek v parku
 vždy stojí tak sám
 a ľútostivo hľadá
 na lavičku k nám,
 keď s tebou, milý môj,
 sem chodievam.

Snáď biedny ten starček
 nám lásku závidí,
 však možno, že zrakom chladným
 vôbec nás nevidí.

Tak nepohnute stojí
 a hľadá na nás,
 nič nedbá, že mu dáždik
 už pokropil vlas,
 zdá sa, že spomína
 na dávny čas.

Ten starý človek v parku
 vždy stojí tak sám,
 že z kameňa to socha,
 to milé je nám:
 pri nej tá, milý môj,
 vyobdímam.

Spi už, synček...

*Do našej záhrady mesiačik už hľadí
a večer prichádza s ním.
Tvoja postieľka, len taká malička, už čaká,
do nej ťa, môj synček milý, k spánku položím.
Spi už, synček, spi už tíško,
už je blízko tmavá noc,
slniečko však ráno výjde
a nám príde na pomoc.
Snívaj, synček, o tom šťastí,
ktoré raz ti život dá
a ktoré len pri tom stojí,
kto sa v boji nepoddá.
Ty však tomu, moje dieťa,
ešte sotva rozumieš,
hviezdy že pre všetkých svietia
a pre nás dvoch tiež.
Spi už, synček, spi už tíško,
už je blízko tmavá noc.*

Tvoje rúčky biele /1935/*Slow-fox*

*Možno, že dievča nikdy nepozná, že ju má zo srdca rád jej kamarát.
Prečo sa musím pre teba súžiť
a vždy za tebou len túžiť, ach, túžiť.*

*Ktovie, čo komu budúcnosť povie, často nás osud zradí, keď sme mladí.
Šťastie na dosah ruky sa skrýva,
však človek o ňom len sníva, ach, sníva.*

*Tvoje rúčky biele pobožkať chcel by som tak rád,
máš srdiečko vrele, ktoré by chcelo milovať.
Prečo pre mňa ani trochu lásky žiarivej nemáš?
Komuže ju dáš? Komuže ju dáš?*

*Tvoje rúčky chladné v snách som bozkával častokrát,
v srdci svojom na dne to skryté mám, že mám ťa rád,
i keď tvoje rty ohnivé nepobožkám nikdy snád', ach, nikdy snád',
aspoň rúčky chladné by som pobožkal rád.*

Neplač /1934/ **Tango*

*Dávno, čo z bozkov tvojich vábivých
ten prvý som si vzal,
keď pohľad očí tvojich žiarivých
ma lúčom lásky hrial.*

*Čas nesplnil však naše nádeje,
zvädlý je lásky kvet,
sú medzi nami chladné záveje
a cesty späť už niet.*

*Neplač, neplač, že už za inou túžim,
neplač, neplač, tvoj žiaľ si nezaslúžim.
Volám, volám tú lásku našu späť,
však miesto nej už vzrástol nový kvet.*

*Neplač, neplač, nie som už tvojím,
prepáč, prepáč mi všetko úsmevom svojím,
ten slub mi vráť, čo dal som ti na tisíckrát,
veď vieš, že inú mám rád.*

* Prvá spoločná pieseň s Gejzom Dusíkom

Už dávno, dávno je to...

*Už dávno, dávno je to,
čo som v obdive skrížil cestu vám,
za láskou kráčam preto
tíško len ako tieň a sám.*

*Už dávno, dávno je to,
kedy nado mnou vládol nudy mráz,
dnes páli lásky leto,
srdca žiar,
to je dar od vás.*

*Ako fata morgana stále predou mnou
svojou ma vábíte krásou tajomnou,
celý život venujem, dnes to prisahám,
iba vám, iba vám.*

*Už dávno, dávno je to,
čo som objavil krásu svojich snov,
otázku dávam preto,
chcete byť mojou kráľovnou?
Či chcete byť mojou kráľovnou?*

*Láska, ty vieš robiť zázraky**Beguine*

*Láska, ty vieš robiť zázraky,
šťastím dvíhaš ma nad oblaky.*

*V diali keď znie búrka zlá,
piesňou lásky najkrajšou
hlas jej sa mi zdá.*

*Láska, koľko v sebe krásy máš:
v srdce jar mi vnášaš,
i keď vonku vládne mráz.*

*Tisíc kvetov núka
rozkvitnutá lúka,
ale ty nám šťastných dní viac dáš.*

*Keď mi šepkáš, môj milý,
slová večnej témy,
ako hudba vábivá
každá veta znie mi.*

*A keď noc je májová,
kráčaš bez slova
so mnou sám,
celý svet i s hviezdami,
čo sú nad nami,
zmizne nám.*

*Láska, ty vieš robiť zázraky,
šťastím dvíhaš ma nad oblaky.
V diali keď znie búrka zlá,
piesňou lásky najkrajšou
hlas jej sa mi zdá.*

*Tisíc kvetov núka
rozkvitnutá lúka,
ale ty nám šťastných dní ešte viac dáš,
veď ty, láska, zázračnú moc máš.*

*Piesňou naša láska zdá sa mi...**Beguine*

*Piesňou naša láska zdá sa mi,
 znie nám tisícero krásami,
 počúvaj jej vášny hlas,
 keď noc tmavá chráni nás
 ticha krídlami.*

*Piesňou sa mi naša láska zdá,
 v piesni tejto nikdy smutné tóny nezbadáš,
 lebo čo nám spieva,
 nikdy nedoznieva,
 ale šťastie bez konca nám dá.*

*Ako vážka nad vodou
 sem i tam sa vznáša,
 i ja som len náhodou
 našla, v čom je krása.*

*Života zhon lákavý,
 plný zábavy nehladám,
 keď mi vravíš úprimne,
 ostaň tu pri mne, rád ťa mám.*

*Piesňou naša láska zdá sa mi,
 v piesni tejto nikdy smutné tóny nezbadáš.*

*Lebo čo nám spieva,
 nikdy nedoznieva,
 ale šťastie bez konca, viem, že nám dá.*

*Už dávno to viem /1935/**Tango*

*Viem, že ti už dnes na mne nezáleží,
 viem, že tvoja láska mi nenáleží
 a moje srdce vrele, ktoré som ti dal celé,
 tam v prachu odhodené leží.*

*Tam je všetko už, čo si mi slúbila,
 tam je láska, ktorou si ma ľúbila
 a tvoje bozky žhavé neboli nikdy pravé,
 veď ty si ma dávno zradila.*

Už dávno to viem, v očiach твоjih to čítam,
že zajtra budem bez teba sám a sám,
to dnes žalujem na nebi hviezdám jasným,
že srdcom tak nešťastným ťa milujem.

Už dávno to viem, že až nový deň príde,
ten môj lásky sen s tebou mŕ v dial' odíde,
že šťastie moje mŕ odletí tam, v šíry svet,
a viac sa mŕ už nevráti späť.

Sám v temnej noci stojím /1937/

Valse - Triste

Keď hviezdíčky jasné na oblohe svietia,
tu srdcia sú šťastné, v ústrety si letia.
Aj my dvaja sami pod tými hviezdami
sme snívali šťastia sen.
Však nádeje zhasli, tam do dial'ky zašli
a v srdci nám túžba márna ostala len.

Sám v noci temnej stojím,
sám, len so žiaľom svojím,
veď viem, že nikdy viac
nesmiem ťa v náruč vziať.

Tvoj obraz v srdci nosím,
však o lásku neprosím,
už viem,
že ťa mať rád nesmiem.

Kým tie hviezdy jasné nevyblednú,
chcem ti zaspievať pieseň tú poslednú.
Sám v noci temnej spievam,
svoj pozdrav ti posielam,
ty vieš, ako ťa rád mám.

Ked' naše tango zazneje /1935/*Tango*

*Radosť som jednu v svete mal,
aj tú som v srdci pochoval,
keď osud vášnu cestičku
ku srdiečku vždy tvojmu stlal.*

*Tá pieseň, čos' mi spievala,
mi v srdci na dne ostala,
by v mojom žiali za tebou
sa túžbou ozvala.*

*Život, ten rýchle uplynie
a nádej naša zahynie,
že moje srdce k tvojmu zas
za krátky čas
sa privinie.*

*Ked' čas ti čelo rozryje
a spánky striebrom zakryje,
spomienka matná v piesni tej
tak tesklivej
žije.*

*Ked' naše tango zazneje,
tie nádeje
vráti nám, čo odleteli v diaľ,
keď som ti zbohom dal.*

*Hlas utíchlej melódie
čo zmámila srdce nám,
na chvíľku dá nám späť
ten zvädlý lásky kvet.*

*Tu spomenieš si, drahá,
na chvíľ krásne,
keď sme si sľúbili,
že láska nám nevyhasne.*

*Ked' naše tango zazneje,
tie nádeje vráti nám,
že príde ešte čas,
keď budeš mojou zas.*

Zlatovláska /1935/*Slow-fox*

*Kto mladý je,
v láske žije,
len o šťastí sníva,
sen však často klamný býva.*

*Aj mne šťastie
kdesi rastie,
dobro o ňom viem,
až hviezdíčka moja výjde,
ono samo ku mne príde.*

*To dievčatko
ma zakrátko
opustilo zradne,
mojim srdcom už nevládne.*

*Inou kráskou -
zlatovláskou
som upútaný,
zasluhuje mnoho lásky,
má zlaté srdce i vlásky.*

*Poznám jednu peknú zlatovlásku,
tá mi niekedy dá svoju lásku
snád',*

*lebo len ju mám tak veľmi rád.
Poznám jednu peknú zlatovlásku,
tej by som chcel dať jednu otázku
len,*

*či chce splniť niekedy môj sen.
Keď pozrie mi do očí,
hlava sa mi zatočí
a keď mi svoj úsmev dá,
že som v nebi sa mi zdá.*

*Poznám jednu peknú zlatovlásku,
som pyšný, že milovať tú krásku
smiem,
lebo len mňa rada má,
to viem.*

Snívaj o láske /1936/*Anglický valčík*

Šťastie prichádza len niekedy k nám,
smutné sú tie chvíle, v ktorých si sám.
Len lásky trošičku svojmu srdcu daj
a život hneď zmení sa v raj.

Každému raz príde tá doba snád',
že márne sa pýta, kto ho má rád.
Mnohý aj život by osudu naspäť dal,
keby mu vrátil, čo mu vzal.

Snívaj o láske ten najkrajší sen,
skôr, než mladosť odletí v diaľ.

Snívaj o láske len,
skôr, než príde deň, keď poznáš,
že ti život všetko vzal.

Dnes ešte máš niekoho snád',
kto má teba rád,
však zajtra už budeš sám.

Snívaj o láske,
veď všetko jedenkrát
ti ostane len spomienkam.

Spomienka na Piešťany /1938/*Serenáda*

Sen o šťastí s vami som tu pod hviezdami sníval rád,
však zajtra budem na našu lásku len spomínať.

V spomienke na vás
nájdem tisíc krás,
až budem kdesi v diaľke sám.

I vy si na mňa snád'
budete spomínať,
veď viete,

že tak rád vás mám.

Prišla nám chvíľka lúčenia,
však srdcia sa už nezmenia.

V spomienke na vás
nájdem tisíce krás,
až budem v diaľke sám.

Pieseň o fialke /1937/

Raz, keď sa tá krásna jar
opäť vráti k nám,
za súmraku prídem k tebe sám
a ružu, čo znak lásky ti dám.
Viem, že preto ma v srdci svojom len ľutuješ
a že za tú ružu iný kvietok mi daruješ.

Tieň chladnej jesene
keď zas jar zaženie v diaľ,
čas vezme všetko, čo si kto prial
a zanechá nám v srdci len žiaľ.

Sám, zostal som len sám,
však nádej, tú v srdci mám,
že v jarnom čase
ja v túžbe zase
ti zašepkám:

Ty pre mňa máš
kvet fialky len,
inému dáš
svoj najkrajší sen,
inému dáš
lesk svojich očí žiarivý,
pre neho máš
ten úsmev svoj vábivý.

Ty pre mňa máš
len fialiek pár,
inému dáš
lásky svojej žiar.
Utrhni raz aj ruže kvet
a mne ho vráť,
až potom pochopíš,
že mám ťa rád.

Pečené holuby /1937/*Veselý fox*

*Keby som bol náhodou kráľom všetkých národov,
vládol by som iste veľmi slávne.*

*Kto by chcel, by pracoval, kto nie, ten by tancoval,
tak by to bolo správne.*

Pečené že holuby nelietajú pod zuby,

s týmto ja, ľudia,

súhlasíť nemôžem.

A že nikto bez práce

nemôže jesť koláče,

aj táto krivda

súži ma deň čo deň.

Vraj aká práca,

taká je aj pláca,

na toto všetko

ja chudák doplácam.

A že ani holuby

nelietajú pod zuby,

to už ma, verte,

čoskoro zahubí.

Láska okolo blúdi /1939/*Pomalý valčík*

Tam, kde páli slnka žiar

i kde mrazom tuhne tvár,

viem, že láska všade vládne.

Na mori, či v púšti zlej,

či na lúke kvetnatej,

srdcia nám zohrieva chladné.

Láska okolo blúdi,

tahko sa vlúdi

do srdca nám,

z oka tvojho zotrie smútku tieň,

tmavú noc ti zmení v krásny deň.

S vánkom vôkol sa vznáša,

náhle jej krása

zjaví sa nám,

farbu dúhy v každej chvíli má,

smädným ústam rosy sviežej dá.

*Keď mladosti žiar
krášli tvoju tvár,
láska kvetom krásnym bude rásť.
Keď už ale máš
striebrom tkaný vlas,
tiež si k tebe cestu musí nájsť.*

*Láska okolo blúdi
a keď sa vlúdi
do srdca nám,
každý nám ju bude závidieť,
veď bez lásky v svete krásy niet.*

Keď rytmus volá /1937/

Pomalý fox

*Tak sám sa túlam ulicou vo víre krásnych žien,
len neón kreslí predou mnou modravý tieň.
Cez veľké okno kaviarne zriem jasný svetla lúč,
tam v rytme hudby nachádzam ku šťastiu kľúč:*

*Keď rytmus volá
už neodolám,
ním uniesť sa dám,
veď kúsok raja
aj ja
si hľadám.*

*Keď rytmus opäť
na srdce klope,
rád mu otvorím
a smútok každý
navždy
v ňom zhorí.*

*Lebo najkrajší je svet, keď hudba znie,
keď v rytme tanca krúži k nám,
razom zabúdam na všetko sklamanie,
šťastie do srdca si privolám.*

*Keď rytmus volá,
už neodolám,
ním uniesť sa dám,
veď kúsok raja
aj ja si hľadám.*

Dve oči neverné /1946/ Tango

Tam v dalekej zemi
sám a opustený
sníl som o tom tisíc ráz,
že budeš mojou,
keď sa raz vrátim späť,
s tou vierou svojou
prechodil som svet.
Dnes, keď som sa vrátil,
viem, že som ťa stratil,
už ťa neuvidím viac.
Zvädli už sluby,
rozkvitol iba klam,
iný ťa ľúbi
a ja som tu sám.

Dve oči neverné
ja darmo hľadám
a na ne zabudnúť
darmo si žiadam.
Veril som rád,
že žitím pôjdeme pri sebe
a len kvet zvädlej ruže
ostal mi po tebe.
Dve oči neverné,
pytam sa kde sú?
Či chvíle stratené
mi späť prinesú?
Však slová by
o lásku darmo prosili,
dve oči neverné
ma navždy zradili.

Dve oči neverné.
Tango a pieseň.

Sklad: Dr. Pavol Brankovits
Cieľ: text: Vlado Dubek
Hudba: Gejza Dvorka

Tango a tango.

Verila som, že sa raz vrátíš... a ja som tu sám...
Dnes som sa vrátil... a ty si už niekde inde...
Zvädli už sluby... a ja som tu sám...
Iný ťa ľúbi... a ja som tu sám...
Dve oči neverné... a ja som tu sám...

Copyright by Dvorka hudobné nakladateľstvo v Bratislave, 1946.

Kúsok modrého neba

Už keď som chlapcom býval,
 túžby som tajné skrýval,
 že šťastia náhly príval
 zaplaví ma raz.
 Bez boja, potu, práce,
 na stôl mi dá koláče
 a zlata stále viacej,
 potom aj slávy jas.

Ja chcel som kúsok modrého neba nájsť,
 zlatistý slnka lúč
 ku šťastiu svojmu kľúč.
 Na krídlach túžby do zeme snov si zájsť
 k ďalekým končinám,
 kde nie je krivda, klam.
 Kde večný vládne máj,
 kde kvety nevädnú,
 kde nájdem lásku aj
 prvú a poslednú.

Ja chcel som kúsok modrého neba nájsť,
 ale snov už je dosť,
 krajšia je skutočnosť.

Letelo vtáča nad nami /1950/

Valčíková pieseň

Tam na kraji nášho lesa
 vrškom dolu cesta klesá,
 po nej si sám
 chodieval k nám.
 Aj lavička tam je malá,
 vie, že som ťa v láske mala,
 keď som ťa pobožkala.

Letelo vtáča nad nami,
 pamätáš, môj milý,
 keď sme si lásku úprimnú
 naveky slúbili.

*Letelo vtáča nad nami,
letelo v šírý svet
a naša láska úprimná
už sa nevráti späť.*

*Každý nám to šťastie závidel,
však ty náhle preč si mi odišiel,
darmo som ťa ľúbila,
aj ti vernosť sľúbila.*

*Letelo vtáča nad nami
vysoko od zeme,
my dvaja už sa nikdy viac
spolu nezijdeme.*

Už pláva loď moja /1961/

Pomalý fox

*Už pláva loď moja domov,
za slnkom svoj volí smer,
len pozdrav môj dialky clonou
letí, letí späť na sever.
Tam sladko spiš, dievča biele
a v srdci máš lásky jar,
veď snívaš, viem,
snívaš o mne len,
hoci tmavá sia noc je moja tvár.
Ráno keď sa zo sna prebudiš,
preč že som už, zvieš to od ľudí,
že už viac sa nevrátim.
Vlast' ma volá, musím od teba,
práce mojej tam je potreba,
verný chcem byť vlasti syn.
Už pláva loď moja domov,
kde víta ma detstva raj.
Však srdca kus
v hrudi chýba už,
veľa šťastia, drahá, dobre sa maj.*

Dúšok čiernej kávy

Sansón

*Len dúšok čiernej kávy ešte dám si,
tá do srdca mi vnáša sladký kľud,
tá všetok žiaľ hneď zaháňa mi kamsi
a na to, čo ma trápi, dáva zabudnúť.*

*Len dúšok čiernej kávy, ten mi stačí
a s novou chuťou do práce sa dám,
ja na svet sa už nikdy nezamračím,
kým dúšok čiernej kávy mám.*

Široká cestička /1947/

Valčík

*Len jednu pesničku mám v smutnom srdiečku,
tak často ju spievam, keď nechodíš k nám.*

*Široká cestička vedie k nám cez lesy,
až výjde hviezdička, spýtam sa jej, kde si?*

*Hviezdička vychodí, nič mi však nepovie,
prečo neprichodí milý môj, kto to vie?
Možno preto neprišiel, že k nám cestu nenašiel,
možno lásku inej dal, ktorú len mne sľuboval.*

*Široká cestička vedie k nám cez lesy,
až výjde hviezdička, spýtam sa jej, kde si?*

Široká cestička.
Čudový valčík. Slovo: Dr. Pavol Brzezanský

Hudba: György Székely

1. Fantezia

2. Fantezia

3. Refrén

4. Refrén

Copyright by Dusikovo hudobné nakladateľstvo v Bratislave 1947

Spievajže si, dievča moje /1956/

Spievajže si, dievča moje, spievaj,
vôkol nás je krásny celý svet,
piesňou svojou lásku rozosievaj,
nech všade rozkvitá jej krásny kvet.
Spievaj si o všetkom, čo je krásne,
spievaj si, že láska prišla k nám,
hviezdy že nám svietiť budú jasné
a cestu šťastia že ukážu nám.
Spievaj si, aj keď sa s tebou lúčim,
však sa k tebe vrátim zase späť,
ten slub našej lásky vernej nikdy nezruším,
kým tá naša pieseň bude znieť.

Spievajže si, dievča moje, spievaj,
a nech celý svet
počuje tú krásnu našu pieseň zniet'.

Najkrajšie slová to nepovedia /1956/

Pomalý valčík

Načo písať veršík, načo hľadať rým,
keď svoju lásku tým nevyjadrím.
Načo spievať pieseň plnú krásnych slov,
keď sú slová slabé, sú iba hrou.

Najkrajšie slová to nepovedia,
čo cíti srdce blažené, keď už je láskou očarené.

Najkrajšie slová to nepovedia,
čo chvíľa lásky znamená,
keď volá náruč otvorená.

Kto šťastím chce plakať a znova sa smiať,
ten možno práve pochopil, čo je mať rád.

Najkrajšie slová to nepovedia,
čo cíti srdce blažené,
keď už je láskou očarené.

Slnéčné ráno...*Pieseň a pomalý rock*

*Čo nemám rád, je noci chlad
a noci tma,
jej samota tiesnivá,
lebo kto naozaj ľúbi, hľadá si len
slnéčné ráno, slnečný deň.*

*Slnéčné ráno vletelo k nám
na krídlach vánku cez okna rám,
zlatistým šípom prebúdzá nás
a plnú náruč sľubuje krás.*

*Slnéčné ráno skláňa sa k nám,
chladnú však cítim samoty dlaň.
Odišla, viem, skončil sa príbeh ten,
odchádza s ňou i môj slnečný deň.*

*Odišla, viem,
vzala si môj slnečný deň.*

Je láska svetlom zory

*Je láska svetlom zory,
čo horí
pre nás,
a rozkvitnutých stromov
je vôňou
pre nás,
je lúčom dúhovým –
iba pre nás.*

*Je láska spevom vtáčím,
ten stačí
pre nás,
je hviezdou, ktorá letí
a svieti
pre nás,
je nocou májovou –
iba pre nás.*

*Keď prišla k nám láska,
pre nás to znamená,
že na svete toľká krása
bola nám určená.*

*Je láska svetlom zory,
čo horí
pre nás
a rozkvitnutých stromov
je vôňou
pre nás,
je lúčom dúhovým –
iba pre nás.*

Lúčenie /1962/

*Opäť sa skončil všedný deň,
zo striech už padá noci tieň,
ulicou keď ťa odprevádzam,
nad mestom už vládne sen.*

*Len stará socha z kameňa
je svedkom nášho lúčenia,
sotva však chápe, čo pre nás
krátky rozchod znamená.*

*Lúčenie,
to je chvíľka plná úsmevov,
za ktorými často sa smútok skrýva
nad pohaslou nádejou.*

*Lúčenie,
posledný to pohľad nesmelý,
sta by sme sa osudu spýtať chceli,
navždy či nás neoddelí.*

*Láska naša toľkú krásu do daru dáva nám,
ťažko preto s tým sa zmieriť, že každý má byť sám.*

*Lúčenie,
to je radosť smútkom skrášlená, keď ti ruka chvejúca
z diaľky máva,
z diaľky máva: dovidenia!*

Lúbim vás...

Paródia

*„Lúbim vás“ – to sú zvädlé kvety dávnych čias,
takto mohol kedysi lásku vyznať babke svojej dedko náš.*

*„Lúbim vás“ – malo vôňu svoju lúbeznú,
keď si pozval k večeri krásny barón cirkusovú princeznú.*

*Slávnostne sa tváril pri tom, bol samý frak a lak,
šampanské pil mierne, s citom a vzdychal, neborák, ach!*

*„Lúbim vás“ – to sú zvädlé kvety dávnych čias.
Ale keď je o tom reč, verte, drahá, lúbiť budem navždy len vás!*

Nech pieseň sladká znie... /1949/

*Nech pieseň sladká znie vždy vôkol nás,
 čo nás ju učil rodnej matky hlas.
 Veď pieseň slovenská, tá pieseň vznešená
 ver' poklad najdrahší pre všetkých znamená.*

*Nech pieseň sladká znie zo všetkých strán,
 my otvorme jej srdcia dokorán,
 by naplnila nás tou vierou najkrajšou,
 že pieseň slovenská je piesňou najdrahšou.*

*Tie zvuky piesne našej
 vždy k nám sladko hovoria
 a nový, krásny svet
 pred naším zrakom otvoria.*

*Veď pieseň slovenská, tá pieseň vznešená
 ver' poklad najdrahší pre všetkých znamená.*

Keď harmonika tíško znie /1952/*Tango*

*Keď mladost' rozkvitá
sťa ruža rozvitá,
zrazu nám tajomná tieseň do srdca zavíta.
Aký to krásny cit,
je to snád' lásky svit,
bez ktorej nemôže nikto v živote šťastný byť.*

*Keď harmonika tíško znie,
ku mne sa ktosi privinie,
vlny tej piesne ma nesú,
kde sú
dve srdcia blažené.
Keď harmonika spieva nám,
ja krajšie slová nepoznám,
tie moju túžbu uzdravia,
vravia,
že nikto nie je sám.*

*Láska keď nasadí srdciam svoje zlaté putá,
život sa rozvoní ako lúka rozkvitnutá.
Keď harmonika tíško znie,
skryté mi dáva znamenie,
že pri tebe mi vyrastie
šťastie,
čo nám je súdené.*

Keď nový deň sa zrodí

*Keď nový deň sa zrodí, ty odísť mi chceš,
aj ruka, čo ma hladí, tá zradí ma tiež
a už sa ku mne viac neprivinieš.
Nech vravia tvoje pery, že veriť ti mám,
však srdce dobre cíti, kde skrytý je klam,
a preto nič ti už nevyčítam.
Veď láska je hviezdou, čo skrýva tisíc krás
a kto za to môže, keď nám zmizne raz
v nočný čas?
Keď nový deň sa zrodí, ty odísť mi chceš,
aj ruka, čo ma hladí, tá zradí ma tiež.*

Hudba, hraj! /1955/

Už kapelu máme tu,
hrá pesničku práve tú,
spolu čo sme si spievali,
keď nám na svadbe vyhrávali.

Už je tomu rôčkov pár,
vrásky padli nám na tvár,
keď tá pesnička dávna znie nám,
s ňou vracia sa k nám mladosti jar.

Hudba, hraj!
Nech sa v sále prebúdza máj,
až do rána odháňaj spánok,
šťastia vánok privolaj.

Hudba, znej
ako v ríši rozprávkovej,
tvoja pieseň radosť nech šíri,
v tejto chvíli nech nám je hej!

Marína /1955/

Tango

Zjari keď ruže kvet
vôňou plní celý svet,
či je noc, či je deň,
tebe spievať stále chcem,
spievať chcem o láske úprimnej
len tebe jedinej.

Keď nocou májovou
hlas môj letí za tebou,
možno mi rozumieš,
možno nič neodpovieš,
ja sa však toho viac nebojím,
v tej piesni dokorán
ti srdce otvorím.

*Marína, rád ťa mám ako vták voľný let,
keď mieri k výšinám, by spevom krásil svet.*

*Marína, rád ťa mám ako jarné kvety slnka svit,
bez teba, Marína moja, nemôžem šťastný byť.*

*Tisíce žien
keby ma zväbiť chcelo lásky hrou,
ty jediná
vždy budeš srdca môjho kráľovnou.*

*Marína, rád ťa mám ako mladosti čas,
spomienky najkrajšie ktorý prebúdzá v nás.*

*Marína, rád ťa mám ako rannej zory prísľub ten,
že raz ťa, Marína moja, na srdce priviniem.*

Svetlo a tieň /1954/

*Svet je plný protikladov,
to je nesporné,
kladné póly priťahujú
vždy len záporné,
v tom je práve našej lásky krása,
že ona radosť i žiaľ do života nášho vnáša.*

*Muž a žena odpradáva sú dva kontrasty,
no predsa vždy spolu držia v každom nešťastí,
neďiv sa ty preto, dievča moje,
že tvoje srdce je len pri mne spokojné.*

*Je to tak, ty si svetlo a ja tieň,
je to tak, ja som noc a ty si deň,
je to tak, ty si piesňou blaženou
a ja som zase tvojou tichou ozvenou.*

*Je to tak, ty si svetlo a ja tieň,
a preto kade chodíš, tam ťa sledujem,
je to tak, nechcem žiť bez teba sám,
lebo naše srdcia spolu patria dokiaľ bijú nám.*

Najkrajšia spomienka /1958/

*Snívam o dedinke vzdialenej,
v tieni lesa kdesi stúlenej,
domček tam zriem skromne stáť
a na dvore dievčatko
s bábikou sa hrať.*

*Snívam o potôčku v údolí,
zrána pyšno kráčam vedľa neho do školy...
Obrázok ten sladký
nevráti sa spiatky,
len spomienkou najkrajšou je nám.*

*Tíško sa nám deň za dňom
v toku času stráca,
kto by ho chcel zastaviť,
darmo volá : "Vráť sa!"
Hravých rokov nádeje
keď nám odveje
žitia prúd,
i po rokoch krásne je
si na rodný kút
spomenúť.*

*Snívam o dedinke vzdialenej,
v tieni lesa kdesi stúlenej,
obrázok ten sladký
nevráti sa spiatky,
len spomienkou najkrajšou navždy je nám,
len spomienkou najkrajšou je nám.*

Vzdušné zámky /1954/

*Never tým čarovným rozprávkam,
že náhodou tajomnou
staneš sa raz kráľovnou.
Šťastie si vytvára každý sám.*

*Nestavaj si zámky vzdušné,
je to iba klamný sen,
tvoje srdce by len smutné
bolo každý deň.*

*Nehladaj vo hviezdach jasných
šťastia pocit vzdialený,
keď tak mnoho ľudí šťastných
je tu na zemi.*

*Nestavaj si zámky vzdušné,
život dáva toľko krás,
slnko svieti z modrej diaľky
pre každého z nás.*

Pieseň vetra /1960/

Waltz

*Šansón vetra podivný nocou znie,
kto tým slovám tajomným rozumie?
Či sa iba šťastný smiech skrýva v ňom,
či to bije na poplach v diaľke zvon?*

*Znie v ňom azda milencov vyznanie,
či o pomoc zblúdených volanie?
Radosti i strasti, viem,
oblietajú celú zem,
v piesni vetra dobre ich počujem.*

*Noc sa tíško zniesla k nám,
keď koncert plný krás náhle počúvam.
V diaľke blúdi búrka v tmách,
jej krok zaniká v dažďa synkopách.*

Šťastie, tvoje meno láska je

*Šťastie skryté iba v láske je,
bez nej človek stráca nádeje,
opustený kráča sám
a ku slncu chladnú tvár
darmo obracia.*

*Šťastie, tvoje meno láska je,
smútok pod jej lúčom nečakane roztaje.
Láska divom zdá sa,
všade radosť vnáša,
i nám život plný krás dá raz.*

O našom šťastí hrám /1955/

*Hrám o veľkej kráse nášho života,
hrám, čo naše srdcia spolu cítia,
hrám pieseň, ktorou šumí háj,
keď vôkol kvitne celý kraj.*

*Hrám o veľkej kráse jarných nocí,
hrám o šťastí, čo nám svieti z očí,
keď našu lásku skrýva len,
tej starej lípy tieň.*

*Zahrám ti o kráse šírych polí,
vôňou jari naplnených,
tam si poznal, že sme navždy svoji
z dvoch očí mojich zalúbených.*

*Hlám o veľkej kráse nášho života,
hrám, čo naše srdcia spolu cítia,
hrám pieseň, v ktorej nie je klam,
o našom šťastí hrám.*

Námorník

*Námorník, prečo stále hľadiš k prístavu?
Darmo hľadáš na brehu chladnej Seiny
ženy postavu.*

*Námorník, tvoja loď už prešla toľko ciest,
dnes čaká ťa sklamanie, už to tušíš,
mužne musíš
tú zradu zniesť.*

*Ver mi, škoda každej vrásky,
ten rozchod musel prísť,
skončil príbeh tvojej lásky,
ty radšej obráť list.*

*Námorník, svet je plný dievčat pôvabných,
a raz, keď sa loď tvoja z plavby vráti,
šťastie dá ti
tá pravá z nich.*

Svätojánske mušky /1956/*Tango**Už pomaly sa nad údolím stmieva,**v diaľke doznieva**večerný zvon.**Ten známy chodníček**nás vedie v tichý kút,**kde naša láska**môže**šťastím rozkvitnúť.**Už mesiac vrhá na zem dlhé tieň,**príroda drieme,**všetko už spí.**A predsa v tmavej tóni rozkvitnutých líp**mihá sa hravá prška**iskier žiarivých.**Keď svätojánske mušky vo tme letia**a noci tieň keď kryje nás,**ty počítaš ich: prvá, druhá, tretia**a za každou ma pobožkáš.**Mušky krúžia sem a tam**a ja radosť z toho mám,**lebo každá z nich mi nesie sladký bozk...**a je ich dosť!**Keď svätojánske mušky vo tme letia**a tmavá noc je plná krás,**v očiach tvojich slzičky už svietia,**ved' prišiel k nám lúčenia čas.**Domov keď ťa sprevádzam,**malé mušky svietia nám**a poznajú už, čo je láska**a lúčenie, že je ťažká**vec,**tak letia preč.*

Vtáčik môj /1957/

Valčík

*Vtáčik môj, milý vtáčik môj,
darmo spievaš piesne zalúbené,
ja už rozlúčiť musím sa s tebou,
tak je nám to súdené.*

*Dievčina akej páru niet,
už ma víta šatkou vyšívanou,
ale keď sa od nej vrátim späť,
dovidenia, vtáčik môj.*

*Ty si ma po lesnom chodníčku
tak verne doprevádzal
a spevom svojim krásnym
si srdce moje zvädzal.*

*Darmo však mi svoju pesničku
tak zalúbene nôtiš,
mňa srdce inam tiahne,
veď ty to pochopíš.*

*Zblízka už iný spev mi znie,
to ma víta mojej dievčiny hlas,
preto nehnevaj sa, vtáčik môj
a len samých nechaj nás.*

V zákrutách lásky /1957/

Tango

*Bystrú hlavu mám, dievča, ty to vieš,
na krížovky, hádanky, na rébusy tiež.
Na mňa neplatí žiadny hlavolam,
ale v lásky zákrutách, v tých sa nevyznám.*

*Mňa ťažký problém vo dne, v noci morí – ty možno vieš, aký,
veď človek nespí, keď je láskou chorý – a ja som tiež taký.
Keď mi srdce túžbou silne búši – či vieš, za kým?
Tu správny liek mi pomôcť musí. – Neviem, aký.*

*Mňa myšlienka tá vo dne, v noci tlačí – ty možno vieš, aká,
že pekné dievča pre mňa šťastie značí – a ty si tiež taká.
Preto len ty spásou budeš mojou, neviem, kedy,
či povieš mi „Ja budem tvojou“ – niekedy?*

Dievča a muži /1958/*Tango*

*Spev je najlepším liekom,
preto nebudem sa na svet
nikdy hnevať,
ale spievať, lala la la la.*

*Svet veselšie sa krúti,
ale srdce moje
predsa ešte smúti,
že som celkom sama zostala.*

*Iba vlastný tieň
mi robí spoločnosť.
– Ach, slečna, veď je nás tu
švárnych chlapcov dosť!*

*Nemám, kto by aspoň
raz ma pobožkal.
– Prosím, ja by som sa
vďačne na to dal.*

*Radšej dám si inzerát,
kto by srdce chcel mi dať,
ani vlastné auto nemusí mať,
ani doktorát.*

*– Chcete saxofonistu
a či radšej huslistu?
Nože, vyberte si
hoci klavíristu!*

*Iba vlastný tieň
mi robí spoločnosť.
– Ach, slečna, veď je nás tu
švárnych chlapcov dosť!*

*Teda ktorý z vás
mi chce byť dobrý muž?
– Ó, pardon, prepáčte,
ja ženatý som už!*

Hviezdy nad Jadranom /1958/*Tango*

Zamyslený po uliciach blúdim,
 nevidím ľudí, necítim chlad.
 Nebadám, že biele vločky snežné
 padajú nežne
 v pustý sad.

Vidím iba more v lúčoch jasných,
 na loďke šťastných
 milencov pár,
 vidím oči nekonečnej krásy,
 havranie vlasy
 a snivú tvár.

Stella, keď hviezdy nad Jadranom svietia,
 za tebou spomienky moje
 v diaľku ako vtáci letia.

Stella, keď more pieseň svoju spieva,
 ja viem, že spomienka lásky
 srdce ti tiež rozochvieva.

Len raz som, Stella, pocítil sladkosť tvojich bozkov,
 nikde už nemôžem nájsť stratený klud.

Stella, ty kvietok južnej zeme krásny,
 bez teba nemôžem nikdy,
 nemôžem nikdy byť šťastný.

Zradný telefón /1959/*Foxtrot*

Možno raz sa o tom všetci presvedčíte,
 čo skúsila som dnes,
 že aj telefón mať zavedený v byte
 je skvelý vynález.

Vždy, keď na milého spomienka ma tlačí
 tu doma v samote,
 iba vytočiť to správne číslo stačí -
 a mám ho na drôte.

Ej, haló, haló,
 môj milý, ja som.
 Čo sa ti stalo?

Viem, šetríš časom.
 Chcem ti dať iba otázku,
 či dnes večer pôjdeme na prechádzku.

Si prekvapený?
 Len nerozprávaj,
 veď nemá ceny
 sa vyhovárať.
 Ej, čo je s tebou?
 Čo dnes máš?
 Čo to vravíš?
 Že ma vôbec nepoznáš?
 Pardón, ľutujem,
 to sa omyl stal,
 veď vás, verte mi,
 nikto nevolal.

Ej haló, haló,
 čo ešte chcete?
 Že na mňa nikdy nezabudnete?
 Nie, nemám zmysel pre lásku .
 Ale večer?...Môžeme ísť na prechádzku.

Mladosti pieseň /1951/

Tango

Svet sa stále mení,
 čo bolo, toho niet,
 raz zvädne každý kvet.
 Nech každý si cení
 spomienky na mladosť,
 veď sú nám pre radosť.

Mladosti pieseň, tá je najkrajšia,
 čarovne nám o šťastí spieva.
 Kvetov za plnú náruč prináša
 a srdce nám túžbou zohrieva.
 Láska prvý raz tíško prišla k nám.
 Keď spievam ti, že rád ťa mám,
 tvoj zrak sa len usmieva.
 Mladosti pieseň, tá je najkrajšia,
 čarovne nám o šťastí spieva.

Láska a magnetofón /1964/*Mambo*

*Točí sa tenučká páska,
spieva môj magnetofón.
Hravé sny, túžba i láska,
všetko je ukryté v ňom.*

*V momente Pedrom sa stávam,
ktorý má Rositu rád.
Horúca krv ako láva
búri sa, nedá mi spať.*

*Dych tropickej ma noci zrazu páli,
more spieva kdesi v diali,
už neodolám čaru toľkej lásky,
veď ma vábi náruč krásky.*

*Nad morom hviezda nám svieti,
viniem ťa na svoju hrud'...
Aká smola, že porucha v sieti
pretrhla snov mojich prúd.*

*Nič to! Za okamih krátky
už sa chyba napraví,
pásku pretočím si späť,
v nej Pedro žije pravý, taký hravý!*

Keď žena ľúbi /1958/*Pomalý valčík*

*Príď, už závoj noci zakrýva nás,
príď, už srdca môjho volá ťa hlas.
S náručou čakám ťa dnes otvorenou,
lebo som, veď ty to vieš,
iba ženou zalúbenou.*

*Príď, už závoj noci zakrýva zem,
príď, aj noc sa zmení na krásny deň.
Príď a šťastný úsmev na tvár mi vráť,
povedz mi: „Mám ťa rád“.*

*Letnou nocou v dialke tíško šumí
svoju pieseň vodopád,
srdce moje sladkou túžbou plné
v tejto chvíli nechce spať.*

Možno je to zvyk /1944/*Pomalý fox*

Šťastie v svojej láske kto má,
 ten krásnym vidí celý svet,
 rád verí krásnym slovám,
 veď preňho sklamanie tu niet.
 Kto však osteň zrady pozná,
 nádhere slov neuverí viac,
 ten nikdy nerozozná
 slub úprimný od pekných fráz.

Možno je to zvyk,
 že muž, keď láskou horí,
 ani okamžik o inom nehovorí:
 „Zbožňujem vás, žit' nechcem bez vás,
 ja myslím stále iba na vás.“

Možno je to zvyk,
 keď žena týmto slovám rada uverí
 a opakuje znova: „
 Holúbok môj, bud' navždy len môj,
 veď len ty si poklad môj“.

To viem, ale veľmi ťažko je mi
 oddávať sa chladným úvahám,
 kým čarokrásne pri nich znie mi:
 „K tebe, drahá, ma túžba ťahá“.

Možno je to zvyk, že kto je zalúbený,
 lásky slovíčkosi ako poklad cení,
 kto však má rád,
 ten verí mi snád',
 že krásny je to zvyk.

Je zo mňa poéta /1964/*Ča ča*

Na futbal som prestal chodiť,
 korzo pre mňa vyšlo z módy,
 v kaviarni sa nudou iba zmietam.

Noviny už nechcem čítať,
 nebaví ma ryby chytať,
 vo vyšších len sférach teraz lietam.

*Čo sa stalo, to sa stalo,
stalo sa len, čo sa malo,
postretol som svoju malú múzu.*

*A od toho okamihu
zatvoril som nudy knihu,
o zábavu, verte, nemám núdzu.*

*Od leta je zo mňa poëta,
zbieram tie najkrajšie vety,
rýmy a kvety -
pre teba.*

*Od leta je krajšia planéta,
môj notes veršom sa vlní,
lásky je plný -
pre teba.*

*Keď noc padá, v tmu sa norím,
nové tvorím
metafory,
verím, čakám na tú chvíľu
krásnu, milú,
bláženú.*

*Od leta je zo mňa poëta.
Škoda, že s príchodom zimy
vzal si ťa iný
za ženu.*

***Príbeh cowboya Jima* /1966/**

*V sedle kluše si prériu cowboy Jim,
cestu kráti si áriu cowboy Jim.
Slnko praží na tvár jeho opálenú,
biela pleť tu, ako zdá sa, nemá cenu.
Cestou kluše i necestou cowboy Jim,
ide za svojou nevestou cowboy Jim.*

*V diaľke čaká ho dievčina Mary Lou,
s túžbou na neho spomína Mary Lou,
netuší však, aké veľké nebezpečie,
tam sa cestou za ním čoraz bližšie vlečie.
Prečo šťastná by nebola Mary Lou,
Jim jej čoskoro už zavolá „Mary Lou“.*

V kroví číha už na Jima Čierny Bill,
pomstu, nenávisť v srdci má Čierny Bill.
Bleskurýchle dvíha hlaveň a cieľ tam,
kde si smelý cowboy kluše do diaľky sám.
Ranu počuje ako hrom Čierny Bill,
k zemi jediný padá muž – Čierny Bill.

A tak kluše si prériu cowboy Jim,
cestu kráti si áriu cowboy Jim.
Teraz ale drží v ruke svoj veľký kolt,
len ho hladí, ďakuje mu a vzdáva hold.
Cestou kluše i necestou cowboy Jim,
ide za svojou nevestou cowboy Jim.

Láska už sa vznáša nad nami

Beguine

Ako vážka nad vodou	Večer, keď je spánku čas,
sem i tam sa vznáša,	v osamení snívam,
i ja som len náhodou	možno práve táto noc
našla, v čom je krása.	krásu pre mňa skrýva.
Života zhon lákavý,	Možno, že dnes srdce mi
plný zábavy	lásky lúčmi zahorí
nehľadám,	a mne ako v rozprávke
lebo láska úprimná,	šťastia brána
láska pravdivá ide k nám.	sa otvorí.

Láska už sa vznáša nad nami,
máva ako vtáča krídlami,
iba čaká, veď to vieš,
kedy ma do náručia
svojho privinieš.
Láska tiško sa už blíži k nám,
len sa vrúcne priznaj:
„Drahá moja, rád ťa mám“,
svet sa stane krásnym,
život sa nám zjasní,
všetko, po čom túžime,
láska dá nám,
všetko, po čom túžime,
dá nám.

Na všetko idem s úsmevom /1959/

Rozoznať dá sa to bez námahy,
že ľudia rozdielnej sú povahy.
Jednému radosťou len žiari celá tvár,
iný tak smutno trhá žitia kalendár.

Ked' v rannom úsvite otvorím zrak,
vidím, že oblohu zakrýva mrak,
starosti nerobím si z toho rána,
načo si tým hlavu lámať:
slnko bude svietiť tak či tak.

Ked' telefón zvoní o polnoci,
ked' za inou môj muž sa otočí,
ked' nový dáždňik stratím
a či zmeškám vlak,
ja nikdy nemračím sa, verte, je to tak.

Ked' mám pri nákupe vo fronte stáť,
či ked' na výlete sa začne liať,
ked' moja priateľka má krajšie šaty,
zlosť sa mi neoplatí,
v každej chvíli viem sa smiať.

Na všetko idem s úsmevom
a v tom je celý vtíp,
že všetko dá sa bez hnevu
v pokoji vybaviť.
Úsmev dobrú vôľu neskazí,
v každej diskusii víťazí,
veď kto vie, že pravdu má,
rád sa usmieva.

Na všetko idem s úsmevom,
a preto verte mi,
že správny spôsob našla som
mať nebo na zemi.
Ked' sa manžel krivo pozerá,
že dnes bola slabá večera,
úsmev sladký na stôl dám,
hlad i s hnevom je ten tam!

Kytice kvetov /1964/

Modré nebo, slnka žiar,
 vôňa kvetov, šťastná tvár,
 vtáci spev sa niesol k výšinám,
 tak prišla láska k nám.

Žlté listy, pustá zem,
 tmavých mrakov smutný tieň,
 bledé líca skropil chladný dážď,
 to bol rozchod náš.

Kytice kvetov na oknách už kúzli mráz,
 jar dávno preč je čarovná,
 čo hriala nás.

Už biely snehu dážď
 položil plášť
 na šíry svet,
 však darmo hladím von,
 za chladným sklom
 už tepla niet.

Kytice kvetov na oknách už kúzli mráz,
 ja verím, že raz príde k nám aj lásky čas.
 Vráti sa k nám aj úsmev našich šťastných dní,
 keď bude mráz kresliť kvietok posledný.

Keď sa znova stretneme /1965/

Pomalý fox

Letiace vločky keď sadnú na zem chladnú prvý raz,
 paletu farebných tónov keď zo stromov sfúkne mráz,
 spiatky ťa neprivolám,
 naďalej budem tu sám,
 diaľka je široké more,
 more, ktoré delí nás.

Aj slnka lúče raz padnú na zem chladnú, príde jar
 a všetky rozvité kvety ponúkne ti ako dar.

K severu odletí mráz
 a my sa stretneme zas,
 bude to nádherná chvíľa,
 moja milá, pre nás.

S vetrom jesene dueto spievam,
 nádejou jari sa zohrievam.

Len tam chcem ísť /1965/

Medium - Fox

Tam mieri rieky prúd,
 tam rok čo rok sa končí stahovavých vtákov pút',
 len tam cieli vánku tok,
 s ním aj rýchly krok spomienok.

Tam príboj zradných vln
 o skalný útes rozbil lásky našej krehkej čln,
 pre nás skončil príbeh ten,
 keď mi lúčenia svitol deň.

Tys' tam, kde slnka svit
 každý deň prebúdza nás,
 tys' tam, kde chcel som žiť,
 kde vládne po celý čas svetlo a jas.

Tam mieri rieky prúd,
 tam rok čo rok sa končí stahovavých vtákov pút'
 a tam pôjde krátky list,
 že ja, kde si ty, musím ísť!

Biela vrana /1967/

Keď sa biela vrana v snehu sama kúpe,
 je to od nej veru nemúdre, ba hlúpe,
 lebo nevidí ju nik,
 ni švárny poľovník
 pri stĺpe.

Keby biela vrana čierne mala plavky,
 poľovník by za ňou hľadel bez prestávky,
 ale potom nečudo,
 že trafil by ju
 do hlávky.

Tiež si ako biela vrana,
 keď po korze chodíš sama,
 v tom je celý vtíp: si typ,
 že ťažko lásky šíť
 ťa zráňa.

Keď si biela vrana na sneh vo dne sadne,
 stanú sa jej krásy celkom nenápadné,
 zato zďaleka ťa zriem,
 keď tmavá noc na zem padne.

Claudia Cora /1966/

Waltz - rock

*Je krásne v túžbe žiť,
nemožným zdá sa túžby odhodit'.
Ved' v každej, v každej z nich
je dúhy jas,
jas mladých čias,
jas detských snov
rozprávkových.*

*Claudia Cora,
tys' mojich túžob biely čln,
už noc je temná,
príd' si pre mňa
z mora vln.*

*Na tvojej palube sám
odplávam, nevedno kam,
vysnenú zem
skrýva mi, viem,
snov oceán.*

*Claudia Cora,
tys' mojich túžob biela loď,
dnes kotvu zlatú
s nádejou späť
pre mňa zhoď.*

*Pôjdeme na ostrov ten,
kde vládne slnečný deň,
kde zloba, klam
do tváre nám
nehádzzu tieň.*

*Ja viem, to všetko vec je podivná,
za ňou je všedný deň,
no keď sa blíži spánku hodina,
len chlapcom byť,
o mori sniť,
ja znovu chcem.*

Pôvaby žien /1967/

*Že pôvaby žien mocné boli,
to určite viem už zo školy.
Od čias Kleopatry,
za to jej patrí
sláva,
mnohý mocný kráľ
sa otrokom vábnej
krásky stáva.*

*V tom na zemi niet žiadnej zmeny,
žien krásu si svet cení,
dnes vládnu,
podľa seba to viem,
len pôvaby,
len pôvaby žien.*

*Vidím krásku ladnej postavy,
som z nej celkom preč.
Náhle však sa ďalšia objaví,
od úžasu strácam reč.
Dnes všade vládnu,
podľa seba to viem,
len pôvaby,
len pôvaby tých žiarlivých,
tých márnivých,
však napokon -
vždy vábivých žien.*

Poézia noci

*Hľa, poézia noci už opriada zem.
A krásny je to pocit, že vidím svoj tieň,
keď mestom stíchlym si vykračujem.
Len sám tak idem nocou, bo iného niet,
kto rytmus mojich krokov tu počul by zniet
a mohol reči ich porozumieť.
Ved' každý ten krôčik vraví mi, ty to vieš,
že o malú iba chvíľu ku mne sa privinieš.
Hľa, poézia noci už opriada zem.
A krásny je to pocit, že vidím svoj tieň,
keď cestou
domov si pospevujem.*

Opustené hniezdo

Každému je vzácny rodný dom,
rodné mesto, každý kútik v ňom.
Ťažko je opustiť priateľov
s myšlienkou veselou.
Ale život, keď ti pošle list,
tam na svoje miesto že máš ísť,
na chvíľu ani nezasmúť,
malé vtáčatko príkladom ti buď.
Vráť sa, nechod' do sveta!
Ale malé vtáča z hniezda vylieta.
Vráť sa, doma dobre je,
pod krídlami matky vždy sa zohreješ!

Vtáča však nedbá nič,	v neznámych končinách
opúšťa teplý byt,	otvára sa mu svet.
vyšší cieľ má jeho let,	Vráť sa, nerob matke žiaľ!
tam, v modrých výšinách,	Ale malé vtáča smelo letí v diaľ.

Neber to vážne... /1968/

Pomalý rock

Prekrásny deň, sobášna sieň,
organa hlas,
to doznelo dávno v nás.
V albume bez konca vládne mladosti jar,
ale čas vnútil nám inú tvár.

Neber to vážne, čo vraví nám
zrkadla nášho zlatený rám,
veď jedna vráska neznamená,
že pre nás láska cenu nemá.

Neber to vážne, že času prúd
tak rýchle kráti nám života púť,
šedivý vlas privítaj s úsmevom,
že v srdci lásku máš, mladosť je v tom.

Že lásku máš, že lásku máš,
mladosť je v tom.

Biela vrana 2

Ako Mona Lisa úsmev že má krásny
a že bez nej, viem to, nemôžem byť šťastný,
ale ona radí mi
očami chladnými
„Nebásmi“.

A keď pýtam sa jej v zaľúbenom tóne,
či chce Júliou byť večer pri balkóne,
v okamihu letí späť
jej pádna odpoveď:
„To nie.“

Tak sa zdá, je biela vrana,
pyšne kráča všade sama.
V čom väzí ten vtip?
Je typ,
že ťažko lásky šíť
ju zráňa?

Stačí spýtať sa jej otvorene, priamo,
či chce k sobášu ísť, hoci zajtra ráno,
pýchu odloží, viem, že razom,
a skromne doloží:
„Áno.“

Snáď chce táto biela vrana
lietať stále iba sama?

Dve zlaté obrúčky

Dve zlaté obrúčky vidí môj zrak,
sú našej vernosti neklamný znak,
každá z nich znamená: blíži sa deň,
kedy nás privíta sobášna sieň.
Dve zlaté obrúčky, ku šťastiu most,
po ňom k nám kráča krásna budúcnosť,
ním naše srdcia spojené sú,
dve zlaté obrúčky šťastie nám prinesú.
Dve zlaté obrúčky na dlani mám,
veď našej lásky sľub – to nie je klam,
každá z nich znamená : blíži sa deň,
keď sa nám otvorí sobášna sieň.

V mliečnom bare

Rumba

Len jedlá výdatné vždy som mal rád,
od rána do noci trápil ma hlad.
Aby som do práce mal kalórií dost',
tu vedľa, v údenárstve bol som stály host'.

Všetko, čo bývalo, už nie je tu,
ako keď vrátiš sa späť z výletu.
Sám neviem, ako sa to vlastne stalo,

že teraz jem veľmi málo
a že držím prísnu diétu.

Tam na rohu je mliečny bar
a dobré veci v ňom,
tam vždy ma víta známa tvár
dievčiny za pultom.

Keď mi do pohára nalieva,
tak sa milo na mňa usmieva,
až mi v tele beží mráz,
dám si ešte raz.

Tam na rohu je mliečny bar,
kto mi to uverí,
že srdce moje cíti jar,
keď kráčam do dverí?

Denne mlieko pijem zrána hneď,
aj na desiatu, aj na obed,
skrátka, už som stratený –
radšej sa s ňou ožením.

Rád mám všetky

Chytila ma veľká vášeň, chodí za mnou ako tieň,
vo dne i v noci, niet mi pomoci, viem.

Otecko mi dobre radil, aby som si pozor dal,
ja som si to, žiaľ,
len naľahko vzal.

Rád mám všetky, krásne, štíhle, celé biele,
keď rukou vás ja chvejúcou zvieram.

Váš dych jemný zmysly uchváti mi celé,
túžbou po vás už divokou zmieram.

Pery moje rozpálené túžia iba po vás,
sotva s jednou sa poteším, po inej zatúžim zas.

Ej, cigarety, štíhle, biele cigarety,
rád mám vás.

Dobrá deň, láska

*Ako je to možné, nejde mi to z mysle stále,
že sme sa takto spolu zišli my dvaja práve.*

*Ale jasne cítim, akási že sila tu je,
ktorá spolu nás priťahuje.*

*Kto sa za mladi nestretne s láskou,
jeho celý život plyní ako cesta šedivá,
úsmev na tvári je mu len maskou,
ktorá nuda a prázdnotu skrýva.
Keď raz k tebe láska príde a pri dverách bude stáť,
len ju k sebe vpustí a privítaj ju rád.*

*Kto na tejto zemi iba s prázdnyim srdcom kráča,
tomu všetko nudným ako čierna farba zdá sa.
Ale stačí malá iskra z očí peknej ženy
a už celý je vymenený.*

Dobrá deň, vitaj nám, láska!

Snívam o tej chvíli...

Beguine

*Snívam o tej chvíli vzdialenej,
v láske že sa znova zídeme,
darmo hľadá srdce klud,
keď na krásu šťastných dní
nechce zabudnúť.*

*Snívam, že tá chvíľa príde k nám,
keď sa ku mne vrátiš,
znova povieš: Rád ťa mám,
svet sa stane krásnym,
život sa nám zjasní,
všetko, po čom túžime láska dá nám,
všetko, po čom túžime
dá nám.*

*Pamätáš sa, môj milý,
pamätáš sa ešte,
čo sme si raz sľúbili
na rozkvitnutej ceste?*

Myslíš, srdca zlé rany
sa žien bozkami zahoja?
Zrazu ani nezbadáš,
cestu späť hľadáš
ako ja.

Snívam, že tá chvíľa príde k nám,
keď sa ku mne vrátiš, znova povieš: Rád ťa mám,
svet sa stane krásnym,
život sa nám zjasní,
všetko po čom túžime láska dá nám,
všetko po čom túžime
dá nám.

Môj dobrý priateľ *

Z cesty keď ma chce odchýliť
smútok či nepokoj,
tu ho vo chvíli rozptýli
najlepší priateľ môj.

Slniečko,
ty mi úsmevy prinášaš,
smútok s tebou sa neznáša
a preč mi uteká.

Slniečko,
ty ma tešíš už od rána,
ťažké myšlienky odháňaš
kdesi do daleka.

A keď večer odchádzaš
v neznámy, tmavý svet,
viem, že na druhý deň
vrátiš sa ku mne späť.

Slniečko,
ty mi úsmevy prinášaš,
žiť tu bez teba nedá sa,
preto mi stále svieť.

Poézia noci*Beguine*

Ako krásky márnivé
 ulice sa pýšia,
 keď im svetlá žiariviek
 na hrdle sa blyštia.
 Keď sa neón nad hlavou
 farbou jagavou
 začne skvieť,
 hviezdy leskom zlatistým
 sa od závisti
 môžu chvieť.

Pieseň pestrých svetiel mestom znie,
 krášli noci chvíle pokojné.
 Srdce plné svetla mám,
 keď ulice tíšinou
 sám sa uberám.

Noc, tá plýtvá svetiel krásami,
 niekto za mnou kráča,
 nečakane zdá sa mi,
 načo ale báť sa,
 tma sa v svetle stráca,
 viem, že za mnou
 kráča len
 verný môj tieň.

Domov sa už blížim,
 nik mi neublíži, lebo za mnou kráča len
 verný môj tieň,
 lebo za mnou kráča len
 môj tieň.

Kde bolo, tam bolo...*Pomalý fox*

Keď som ešte malým chlapcom býval,
 o princeznách, o drakoch som sníval.
 Otecko rozprávky mi šepkal krásne,
 ich čaro v mojom srdci sotva vyhasne.

*Preto, keď môj podarený synček
do stola mi počal vbíjať klinec,
skúšal som obmäkčiť ho, aspoň tento raz,
poéziou svojich detských čias:*

*Kde bolo, tam bolo, starý kráľ
v ríši spokojne si kraloval,
ale zrazu zostal smutný, neborák -
dcéru uniesol mu sedemhlavý drak.*

*Kde bolo, tam bolo, smutný kráľ
darmo hory zlata sľuboval,
taký bohatier sa nikde nenašiel,
čo by za princeznú v náruč smrti šiel.*

*Tu zrazu - kde sa vezme, tu sa vezme,
smelý šuhaj, oči nežné,
na tátoša vysadne si,
letí ponad hory, lesy,
až ku tmavej skrýši draka,
meč svoj tasí,
draka láka von -
a už je víťazom!*

*Kde bolo, tam bolo, bolo raz...
ale syn môj nepočúva viac:
„Ocko, nechaj si tie plané reči,
dnes sa dejú iné veci,
o pár rokov letím na Mesiac!“*

Nespokojnosť chodí so mnou

*Nespokojnosť chodí so mnou ako tmavý tieň,
sotva sa ráno vzbudím, chcem už večer len.*

*Za prechádzkou túžim, keď mám lístok do kina
a v prírode na kaviareň radšej spomínam.*

*V lete chcem mať vôkol seba iba sneh a ľad,
v zime vzdychám, kedy bude jasné slnko hriať?*

*Vo dne, v noci nespokojné srdce svoje mám.
Spokojný som iba vtedy, keď ťa objímam.*

Tri rekordy šoféra

Ča ča

*Pre mňa dobrý zjav to,
že mám vlastné auto,
srdce mnohej ženy
smelosť moju cení.
I ten chodec každý
pamätá si navždy,
že ja niže stovky
nikdy nejazdím.*

*Po týždennej drine
na výlet si šiniem
a že smäd ma trápi,
treba to aj zapíť.
Pivo prvé, druhé,
konkurujem dúhe
a po fľaši vína
prišlo na tuhé.*

*Na spiatočnej púti
z cesty som sa zrútil.
Auto šlo do šrotu,
mám ja to len psotu!
Kroky moje dnešné
nie sú nebezpečné,
dostal som šesť týždňov -
nepodmienečne.*

*Vlastný som zlomil rekord,
bolo to úžasné,
kto by to o mne riekol,
že to tak dopadne!*

Na úslní šťastia

*Čo je krajšie ako tá noc májová,
celý kraj keď piesňou jari znie,
čo je krajšie ako láska bez slova,
keď si srdce s iným rozumie.*

Čo je krajšie ako diaľky hviezdnaté,
keď sa na ne s tebou zahladím,
čo je krajšie ako vrúcne objatie,
keď vieš, že ťa nikdy nezradím.

Netreba nám veľa slov,
keď srdcia zahoria
a rečou tajomnou
k sebe hovoria.

Postačí nám svetlo hviezd
a tichý vánku hlas,
za ruku dám sa viesť,
kde šťastie čaká nás.

Ešte kým sa nestratí
čarovný noci tieň,
ja v tvojom objatí
túsko tak spočiniem.
Netreba nám veľa slov,
na šťastia úslní
najkrajší z našich snov
raz sa nám vyplní.

Iba dúšok čiernej kávy

Tanečná pieseň

I malá príčina,
na pohľad nevinná,
za následok mať môže veľkú vec:
kde aj nepatrná iskra padne letkom,
môže všetko
zhorieť nakoniec.

I v našom prípade
v ružovej záhrade
keď stretli sme sa, šuhaj nesmelý,
iste netušil si, že sa stane faktom,
čo sme takto vôbec nechceli.

Iba dúšok čiernej kávy nevinný
zavinil, že sme už z jednej rodiny.
Snád' sa na to ešte trochu pamätáš,
že nás do kaviarne zahnal letný dážď.

Čiernej kávy aróma
v sebe také čaro má,
že si v malej chvíli
úsmev milý
dostal odo mňa.

*Ty si ale nelenil,
božkom si sa odmenil,
všetko skončilo sa
až v sobášnej sieni.*

*A tak dúšok čiernej kávy nevinný
zavinil, že sme dnes už z jednej rodiny.
Ako manžel ale veľkú chybu máš,
že len s inými rád kávu popíjaš.*

Veselo si spievam /1938/ *

Foxtrot

*Ked' som ja bol ešte chlapec malý,
aby som neplakal, mi spievali.
Ja som si tú radu aj vzal do hlavy,
lebo plač každému je tak nezdravý.*

*Trochu ma to bolí, moja milá,
že ty moju lásku si zradila.
Ale preto ešte nie je to nutné,
aby moje srdce vždy bolo smutné.*

*Veselo si spievam,
na svet sa usmievam,
veselo sa na svet dívam.*

*Spevom sa zabávam,
všetkým ho rozdávam,*

*pred nikým sa
s ním neskrývam.*

*Lebo ja na svete
som opravdu rád,
prečo by som plakal,
keď sa môžem smiať?*

*Veselo si spievam,
na svet sa usmievam,
spev je môj dobrý kamarát.*

* Vitážná pesnička Batovej súťaže.
Hudbu zložil Victor Matyasovich.

Vyznanie 39° C

Osobná lyrika

Šedivý súmrak sa nado mnou skláňa,
samota smutné mi slovíčka šepká,
horúčka do tváre plameň mi vháňa,
ó, jak je ohnivá jej náruč hebká!

Bolesť mi návštevou pri lôžku stojí,
jej ruka horúce čelo mi hladí,
akiste odo mňa odísť sa bojí,
lebo ja a ona - máme sa radi.

Stať vernou priateľkou ona vždy je mi,
o všetky radosti so mnou sa delí,
často len ju poznám na celej zemi,
myslím, že jej patrí môj život celý.

Čaká len, až príde zase noc tmavá,
horúcim bozkom že zo sna ma vzbudí,
spánku že nedá mi jej túžba žhavá,
spochováť bude zas na mojej hrudi.

Jej budú dnes moje myšlienky, city,
jej budem dnes svojou dušou i telom,
jej obraz budem mať do duše vrytý
písmenom krvavým v kameni bielom.

Láska však, čo mi Boh do srdca vložil,
tá bude patriť vždy len Tebe, drahá,
bolesť nech mi i krv vypije zo žíl,
túžba len k Tebe, len k Tebe ma ťahá.

Praha 1931 štvrtok večer

** / Venované Emílii K. /*

Teodor Zlocha, Gejza Dusík, Emília Braxatorisová s dcérou Zorou, Jozef Křepela a Pavol Braxatoris v Senici

Z oslavy päťdesiatín Pavla Braxatorisa – jubilant a Gejza Dusík s manželkou

III. časť

UKÁŽKY OPERETNÝCH LIBRIET

Hrnčiarsky bál

Tajomný prsteň

Zlatá rybka

Modrá ruža

*Režisér František Krištof Veselý s autormi Hrnčiarskeho bálu Gejzom Dusíkom a Pavlom Bra-
xatorisom nad partitúrou operety v roku 1956*

**DIVADLO JONÁŠA ZÁBORSKÉHO
V PREŠOVE**

NOSITEĽ VÝZNAMENANIA „ZA ZÁSLUHY O VÝSTAVBU“

*Najkrajší kút v širom svete
je moja rodná zem...*

GEJZA DUŠÍK — PAVEL BRAXATORIS

Hrnciarsku bal

**SLOVENSKÁ
VÝPRAVNÁ OPERETA**

Inscenácia: šéfredizér Karol Smažík ako hosť

Dirigent: V. Daněk

Choreograf: J. Colombo

Výprava: Ladislav Šestina ako hosť

Hrnčiarsky bál – úryvok z pôvodného libreta

Prvé dejstvo

Scéna: Časť námestia kráľovského mestečka Zeleníc v Záhorskej stolici. V pozadí domy, pred nimi šiatre jarmočníkov. Uprostred stánok Rafaela Tomašoviča s vyloženým keramickým tovarom, napodobujúcim továrenskú majolikovú a porcelánovú výrobu: (tzv. pánsky tovar) jedálne servisy, misy, sošky a pod. Vedľa neho vpravo stánok dedinského džbankára Gašpara Chytila, ktorý predáva ľudovú keramiku (rôzne džbánky, črpáky, taniere a figúrky, zdobené slovenskou ľudovou ornamentikou). Po stranách sú ďalší jarmočníci: perníkari, varechári a pod. / Pred stánkami chodia hore-dolu návštevníci jarmoku, mešťania i dedinčania, prezerajú si tovar a kupujú. Vpravo vedie cesta do blízkej Lipovej, vľavo do mesta. Poza šiatre sa ide do bytu Rafaela. Jeden z domov je označený ako hostinec.

Je práve poludnie koncom augusta 1847. V prostrednom stánku predáva Rafael s Ferkom, ale o ich tovar nie je záujem. Zato v susednom stánku Gašpar a Katka majú plné ruky práce. Zo všetkých strán jarmočný hluk.

Na jarmoku v slovenskom mestečku Zeleniciach predávajú vedľa seba dvaja hrnčiari: spanštelý mešťan, hrnčiarsky cechmajster Tomašovič a chudobný dedinský hrnčiar Chytil, dobrácky mrmloš a dobrý človek, ktorý sa prebija životom s dcérou Katkou a synom Petrom, ktorého nechal - i keď na pôžičku - vyštudovať za profesora. Jeho tovar - ľudové džbánky a i. - ide na odbyt. Zato po „panskom“ tovare Tomašovičovej dielne nie je žiadny záujem. Tomašovič zvaluje všetku vinu za svoj neúspech na svojho konkurenta, ktorý má vraj lepšiu hlinu - nevidí, že skutočným vinníkom je továrenská výroba, ktorá nemôže konkurovať so svojimi napodobeninami porcelánu. Ako na zavolanie prichádza mestský fiškál Benický, ktorý by rád priženil k Tomašovičovi svojho nepodareného syna Šándora, večného študenta, príslušníka budapešťianskej juristickej zlatej mládeže. Sľúbi cechmajstrovi, že dá Chytilov tovar zabaviť. Ľud ale exekútora vyženie a tak uchráni Chytila pred pohromou.

Vystup 1.

Rafael, Ferko, Katka, Gašpar, jarmočníci, mešťania, sedliaci.

Číslo 1. Vstupný spev. V Zeleniciach na jarmoku. (viď str. 41)

Gašpar (predáva): Nech sa páči, nerozbitná misa! (Podáva ju žene).
Zlatý dvadsať.

Žena A či je naozaj nerozbitná?

Gašpar Len to neprobujte mužovi na hlave, lebo ju rozbijete.

Žena Tú misu?

Gašpar Ale kdeže, hlavu! (Smiech).
(Na veži zvoní poludnie).

Výstup 4.

Predošli, Rafael.

- Rafael* (vracia sa od obeda, prežúva posledné sústo a utiera si ústa): No, veľa ste toho nepredali.
- Ferko* Ešte menej, pán majster. . . nič! Porcelánu ťažko konkurovať!
- Rafael* Ťažko? A tam tomu je ľahko? (Ukazuje na kupujúcich u Gašpara.) Tristo hromov mu do matere! Ten má iný tovar, ako my. Mali by sme aj my vyrábať pre dedinčanov.
- Rafael* (urazený): Pre dedinčanov?! Ja, Rafael Tomašovič, nobilis amphorárius magister, ktorého predkovia vyrábali iba pre vznešenú šľachtu, mal by som pracovať pre sedliakov? Či som ja nejaký dedinský trochár? (Pozerá na Gašpara). Neviete predávať . . . sedíte tu ako múmie!
- (Zbadá Petra). Ja vám ukážem, ako sa to robí. (Klania sa). Pekne vítam, vzácny pane, nech sa páči.
- Peter* Dovoľte, urodzený pane, aby som sa vám predstavil . . .
- Rafael* Nech sa len páči vybrať si z našej bohatej zásoby . . .
- Peter* . . . aby som sa vám predstavil . . .
- Rafael* . . . tých najjemnejších druhov keramických výrobkov, známych v celom Uhorsku.
- Peter* . . . ako splnomocnený zberateľ . . .
- Rafael* Naše výrobky sú vzácne unikáty, hodiace sa i pre zberateľov.
- Peter* . . . ako zberateľ národného spolku Tatrín.
- Rafael* (zarazí sa): Čože?
- Peter* (pokračuje): Tatrín vzal si za cieľ pestovať vzdelanosť a osvetu slovenského ľudu.
- Rafael* Mňa slovenský ľud neživí. (Ukazuje na Chytila.) Pozrite sa, tomu idú kšefty, chodte za ním.
- Peter* Ten je prispievajúcim členom Tatrína už od jeho založenia. (Pyšne). Je to môj otec.
- Rafael* Tristo hromov! Vy ste . . . ??? Dajte mi pokoj aj s vaším panslávskym spolkom!
- Peter* (zarazený odchádza).

Na jarmoku sa výbušný, temperamentný Tomašovičov tovariš Ferko zahľadá do Chytilovej dcéry Katky. Je tu taktiež cechmajstrova služobná Anička, skromné dievča, prosté, ale šľachetné duchom, dcéra zomrelého slovenského učiteľa, ktorá nemá až dosiaľ inej možnosti, ako slúžiť práve u bohatého Tomašoviča. Pre

svoje *šlachetné srdce* sa zapáči pokrokovu a národne cítiacemu Petrovi Chytilovi, ktorý práve vyštudoval za profesora a ktorý prináša so sebou zdravé ovzdušie, myšlienky i patetický zápal štúrovskej mládeže.

Tomašovič by rád získal pozemok Chytila, na ktorom je výborná hlina. Benický príde na nový podvod: zistil, že Chytil je dlžný banke tisíc zlatých a navrhuje Tomašovičovi, aby ich za Chytila zaplatil a potom hneď ich chcel späť. Chytil nebude môcť zaplatiť, a tak jeho pozemok aj s domom spadne „šlachetnému“ veriteľovi do lona. Chytil sa skutočne dá preltiť a súhlasí s pôžičkou od Tomašoviča. S jeho synom, „pánom profesorom“, má ale plány Tomašovičova žena. Chce, aby sa oženil s jej dcérou Ilonkou. To už kvôli tomu titulu. Za Petra Chytila ale pokladajú omylom chudobného hrnčiarskeho tovariša Flóriša, ktorý si na chvíľu obliekol „panské“ Petrove šaty. Flóriš, ktorému sa Ilonka páči, využíva príležitosť a získa si jej priazeň. Keď je jeho totožnosť odhalená, je neskoro, pretože Ilonka, odhodiac od seba predsudky svojej kasty, sa už doňho zaľúbila. Medzitým Tomašovič prijíma Flóriša do služby.

* * *

Druhé dejstvo

U Tomašoviča zasadá výbor cechu, ktorý mu odhlasuje neprijatie jeho tovariša Ferka za majstra, tak ako aj žalobu na Chytila pre nezaplatenie dlhov. Prichádza Peter so žiadosťou, aby slúžke Aničke povolil Tomašovič spievať v národnom speváckom krúžku, ktorý sám založil. Tomašovič odmieta. No neskôr sa to Petrovi podarí napriek odporu „urodzeného panstva“.

Peter, ktorý sa dozvie o láske Ilonky a Flóriša, príde na nápad, ako im pomôcť a starého vytrestať. Napíše list, z ktorého vysvitne, že Flóriš je syn bohatého továrnikar, ktorý len z rozmaru cestuje po svete inkognito a hľadá ženu, ktorá by ho ľúbila nie pre bohatstvo, ale pre neho samého. Tomašovič sa chytí a hneď ohlasuje zasnúbenie svojej dcéry s Flórišom, ktorý nevychádza z údivu.

Tretie dejstvo

Hrnčiarsky bál. Tanečná sála mestského hotelu v Zeleniciach, slávnostne vyzdobená a osvetlená. Vzadu vchod do ďalšej miestnosti, kde sa tiež tancuje. Vľavo hlavný vchod z chodby, vpravo sa ide do spoločenskej miestnosti.

Je 14. marca 1848, bezprostredne pred otvorením hrnčiarskeho bálu.

Uprostred sály stoja v rade predtančiace páry, smerom k hlavnému vchodu. Okolo stojí obecenstvo, ktoré čaká a pozerá na predtanečníkov. Tiež niekoľko členov „komitétu“ s bielymi páskami a ozdobou na kábute. Hudba je pripravená, spustí tuš.

Vystup I.

Účastníci bálu, predtančiace páry, usporiadatelia.

Usporiad. (slávnostne predstúpi a vyhlási): Vzácni hostia, vysokovážené panie a páni! Dovoľte mi, aby som vás všetkých privítal na tradičnom hrnčiarskom bále a pripil na úspech všetkých krásnych žien tu prítomných, i tých, čo ešte len prídu. Tak ako búri šampanského pena, nech kypí dnes i nálada vaša povznesená. (Vypije šampanské a odhodí pohár). Tým hrnčiarsky bál kráľovského mesta Zeleníc vyhlasujem za zahájený. (Dá pokyn hudbe, ktorá spustí do tanca).

Výstup 4.

Rafael, Serafína

Rafael (vychádza zo sály za Serafinou): Ako by tí ľudia tušili, že som vydal dcéru za milionára! Serafína (blažene): Ach, Rafaelko, cítim už, ako sa veziem v ekvipáži.

Rafael Máme už zlatého vtáčika v kletke. Treba ním len poriadne zatriasť, aby zo seba sypal zlaté dukáty.

Serafína Len opatrne, aby nezbadal, že sme objavili jeho inkognito.

Rafael Odovzdám mu dľa svadobnej zmluvy vedenie dielne. Ak nechce zbankrotovať, musí s farbou von!

Serafína (zarazí sa): Rafael, na tej dielni si prehajdákal celý náš majetok. Chceš priviesť aj zaťa na psí tridsiatok?

Rafael Nemal som poriadnej hliny. Ale Flóriš ju bude mať!

Serafína Dobrú hlinu má len Chytil.

Rafael Veď to je naše šťastie. Dnes vypísal súd na jeho majetok licitáciu. Pozemok s domom bude môj a ten starý čert i so svojím rebelantským zatým pôjdu po žobraní ! (S uspokojením sa smeje).

Výstup 5.

Predošlí, Benický

Benický (vchádza zľava): Dobrý večer. (Bozkáva ruku Serafíny). Pro primo dovoľte, aby som vám gratuloval.

Rafael Už netrucujete, pán fiškál?

Benický Bol som veru totálne dešperátny pre ten váš prenáhlený krok.

Rafael Predbežne ma teší, že ste spor proti Chytilovi zase uviedli do chodu.

Výstup 6.

Predošlí, Šándor

Šándor (rýchle vchádza zľava): Dobrý večer, keďže apám, dobrý večer, urodzený pane. Nesiem z kasína príma správy.

Benický Čo je nového?

Šándor Vo Viedni včera vypukla revolúcia. Metternich odstúpil a ušiel preoblečený do ženských šiat. (Smeje sa).

Rafael Tristo hromov!

- Benický* To nazývaš „príma správy“? Vieš, ako to posilní toho rebelantského Kosutha?
- Ándor* Persze, že to viem. A práve preto som sa dnes stal jeho stúpencom.
- Benický* To sa mi odvažuješ hovoriť do očí?
- Ándor* Radím to isté aj tebe, kedveš apám, aj vám, urodzený pane, ak sa nechce-te ocitnúť na politickom smetisku. My, stúpenci pokroku musíme byť izé... v pohotovosti.

Výstup 10.

Peter, Ferko, Flóriš.

- Ferko* (privádza Flóriša).
- Peter* Gratulujem. Šťastný novomanžel! Vďaka vám, že ste Aničke vymohli povolenie účinkovať.
- Flóriš* (mávne rukou): Stačí mi prstom kývnuť a môj urodzený papá skáče ako pumprlík.
- Ferko* Nemaľuj si zámky v povetrí!
- Flóriš* Som sympatický šarvanec – a to je tajomstvo úspechu. (Pyšne). Aj vedenie živnosti mi odovzdá.
- Ferko* Tým viac ťa treba ľutovať. Si mu iba figúrkou, pomocou ktorej si chce zaistiť bezstarostný život.
- Flóriš* Ja... figúrkou?
- Peter* Veru, figúrkou. Podstrčili sme pánu cechmajstrovi falošný list, dľa ktorého vás pokladá za vlastného syna bohatého fabrikanta.
- Flóriš* (nechápavo): Za vlastného fabrikanta... bohatého syna... (opraví sa) za bohatého syna, vlastného fabrikanta... vlastne za vlastného otca fabrikantovho bohatého syna... otca vlastného boháča...
- Ferko* Za vlastného syna...
- Flóriš* ...chudobného otca.
- Ferko* Nepleť do toho chudobu, ide o dvoch boháčov: fabrikanta a jeho syna, chápeš?
- Flóriš* No, to ste mali ihneď povedať. – A čo je s nimi?
- Ferko* No, veď to si ty!
- Flóriš* Fabrikant?
- Ferko* Nie, jeho syn!
- Flóriš* Vari si otca nepoznáš?

- Peter: Veď cechmajster si to iba myslí... dľa toho listu...
- Flóriš: A uveril takej hlúposti?
- Peter: Uveril, lebo hneď vás zasnúbil s Ilonkou.
- Flóriš: (rozmyšľa): Ach, teraz už chápem . (Bojazlivo.) Ale... teraz sa dozvie pravdu.
- Peter: Všetky tromfy sú vo vašich rukách. Sňatok je platný a svadobná zmluva tiež.
- Flóriš: Vyhodí ma!
- Ferko: Pánom v dome si ty. Ak si urobíš v dome poriadok, pomôžeš aj nám.
- Flóriš: (nadobúda odvalu): Pánom v dome... pánom v dome... som ja. Ach, ten starý chamtivec... veď mu ja ukážem! Aj tej falošnici!! (Odchádza do spoločenskej miestnosti.) Pustili si hada do rukáva!! (Peter a Ferko významne na seba žmurknú, idú za ním.)

Výstup 11.

Ilonka, Šándor.

- Šándor: (vchádza do sály za Ilonkou. V ruke drží fľašu a je na ňom viditeľný vyšší stav opilosti): Povedzte mi, kedveš Ilonka, som opitý?
- Ilonka: (obzerá sa po Flórišovi): Ale kdeže, pán Benický.
- Šándor: A predstavte si tú impertinenciu, kedveš Ilonka, pardón, prepáčte láskave . . . milostivá pani, tá vaša Anička, čo sa to tu tak producíruje, povedala mi, že som opitý. A keď som ju požiadal o tanec, dala mi izé -košík.
- Ilonka: Nečudujte sa, nepozná bon - ton.
- Šándor: V tom je práve ten háčik, kérem alášan, že pozná. Lebo ona mi nepovedala, že som opitý, ale si to myslela.
- Ilonka: (smeje sa): Viete čítať myšlienky?
- Šándor: Prepáčte láskave, som dobrý psychológ. Hrali práve krásnu polku od Lajoša Beethovena, keď som ju poprosil o tanec. A predstavte si, ona sa celkom prívetivo a milo na mňa usmiala a povedala mi (napodobňuje): Veľmi ľutujem, ale necítim sa dobre. A pritom si myslela: Ty ožran, daj mi pokoj.
- Ilonka: Hádam jej krivdíte.
- Šándor: Ale ja si to zapamätám! Taká... taká... slúžka, aby odmietla pána Šándora Benického, kandidáta utriusque iuris, v ktorého artériách cirkuluje modrá krv? Nech sa len teší na revanš!

- Ilonka* (netrpezlivo): Pardonez moi, monsieur, ale musím sa obzrieť po manželovi. (Odbehne doprava.)
- Šándor* Holubička uletela, uletela, ale ja neostal som sám. (Zbadá, že má fľašu a upije si.) Keby ho bolo aspoň desať fliaš. (Zase si potiahne.) Do rána by som ich vypil a nemal by som nič. Plný sud by som potreboval... Aj to by bolo málo (upije si), najlepšie by bolo, keby víno z neba pršalo. – Dehogy pršalo, lialo, utopil by sa v ňom aj celý zelenický panslávizmus.

Číslo 21. Úvahy opilca.

(Po speve si upije a odtacká sa späť do sály.)

Výstup 12.

Flóriš, Ilonka

- Ilonka* (vedie zo spoločenskej miestnosti Flóriša, ktorý sa tvári urazene): Nehnevaj sa, mon cher, ale v našich kruhoch nie je zvykom, aby mladomanžel nechal svoju vyvolenú a zabával sa s kamarátmi.
- Flóriš* Ak je brúsenie noža zábavou, máš pravdu.
- Ilonka* (starostlivo): Hovoriš tak čudne, Flóriško. Ako by si si viac vypil. Prečo si ku mne taký chladný?
- Flóriš* (dôrazne): Najprv chcem počuť, prečo si si ma vlastne vzala. Ale hovor pravdu!
- Ilonka* (kľudne) : Lebo som sa do teba zaľúbila.
- Flóriš* (rozčúlene): Zaľúbila, ty zmija falošná! (Stupňuje tón). Hej, ale do vlastného syna nevlastného otca... chudobného boháča... falošného fabrikanta!
- Ilonka* (ustrášená): Flóriško, čo sa ti stalo?
- Flóriš* (pokračuje): Ale trafili ste vedľa! Syn nie je syn, fabrikant nie je fabrikant a vôbec – list nie je list!!
- Ilonka* Nerozumiem ti. (S plačom): Ach, len keby si mi bol zdravý!

Tomašovič sa o malom Petrovom úskoku dozvie až neskoro - svadobná zmluva je už podpísaná a Flóriš sa stáva pánom jeho dcéry aj podniku. Oznamuje ohromenému svokrovi, že odo dneška sa bude robiť podľa neho, že sa budú vyrábať ľudové džbáčky a že Tomašovič u neho bude robiť len ako obyčajný tovariš. Tomašoviča opustilo všetko štasatie: Chytil vyplatil zmenku do posledného haliera a tým padla exekúcia, a nemôže zostať ani cechmajstrom, keďže je len obyčajným tovarišom v dielni svojho zata. Pokorený a rozľutovaný odchádza zo sály so svojou ženou, ktorej sa vidina ľahkého života rozplynula pred očami. Peter oznamuje svoje zasnúbenie s Aničkou. Šťastne končí úprimný a ušľachtilý príbeh ich lásky. Tiež Ferko si teraz môže zobrať za ženu milovanú Katku.

Výstup 15.

Ferko, Peter, Anička, 1.usporiadateľ, spevácky krúžok

Usporiad. Vážené obecnstvo! Raritou hrnčiarskeho bálu je prvé vystúpenie národného krúžku, členovia ktorého vám zatancujú a slečna Anička Koláriková vás zaspieva „Pieseň o rodnej zemi“. (Aplauz).

Číslo 22. Slávnostný tanec.

Číslo 23. Pieseň o rodnej zemi.

Anička Najkrajší kút v širom svete
je moja rodná zem.
Zelený sad v širom svete
je moja rodná zem.
Čierne hory pyšno stoja
až sa nebies dotýkajú
a pod nimi šíre polia kvetom posiate
na zemi raj vytvárajú.

Peter Najkrajší kút v širom svete
je moja rodná zem,
zelený sad v plnom kvete
je moja rodná zem.
Tá jediná a nie iná
má pre mňa toľko krás,
a preto verným chcem jej ostať po celý čas,
a preto verným chcem jej ostať po celý čas.

Anička Pozri sa na šíre polia všade vôkol nás,
ranným vánkom keď sa vlní zlatožltý klas.
Hľad na kvetov plnú zem,
hľad na tmavý lesa tieň,
na potôčik pozri svieži
ako cez údolie beží sem.

Anička a zbor

Najkrajší kút v širom svete je moja rodná zem,
zelený sad v širom svete je moja rodná zem.
Tá jediná a nie iná má pre mňa toľko krás,
a preto vernou chcem jej ostať po celý čas,
a preto vernou chcem jej ostať po celý čas.

Všetci Pre toľko krás!!

Tajomný prsteň – úryvok z pôvodného libreta

Prvé dejstvo

1. obraz: V hoteli Metropol

Elegantná hala hotela Metropol v New Yorku. Uprostred pozadia široké lietavé dvere, vedúce na chodbu a ku schodištu. Vľavo od nich pult pre vrátnika. Vpravo hlavný vchod do hotela z ulice. Vľavo sú dvere do kancelárie s nápisom „Director“. Vedľa nich ešte jeden vchod do spoločenskej miestnosti. V popredí dva stolíky s klubovými súpravami, na jednom z nich noviny a obrázkové časopisy. Dľa technických možností lift, turniket, schodište atď. Na pulte telefón, kvety, obrazy, zrkadlo.

Vstup 1.

Vrátnik, hotelový personál, hostia

Po zdvihnutí opony je v hale personál hotela: vrátnik, liftboy, direktor, posluha, chyžná atď. a sprava vychádza viacej cestujúcich s kuframi.

Číslo 1.

Zbor

Zbor	Do Ameriky poďte všetci za nami, uvidíte plno zázrakov, domy až do oblakov, veď tu nič nemožné nie je pod hviezdami. Do Ameriky všetci s nami cestujte, tu sa vám vždy všetko podarí, zvlášť keď máte doláre, a preto sa tu ničomu nečudujte. Veselo tu whisky plným prúdom tečie, pôjdem tam, zahrajú nám, lebo romantickým túžbam nik neutečie, muzika, hraj, pekne nám hraj! Do Ameriky poďte všetci za nami, uvidíte plno zázrakov, domy až do oblakov, veď tu nič nemožné, nič nemožné nie je pod hviezdami.
Vrátnik	Ten, kto miluje nočný klud (Zbor: nočný klud) navštívi (Zbor: ten navštívi) Hollywood. (Zbor: len Hollywood)

- Liftboy* Ale kto si rád zavýska (Zbor: zavýska)
 ísť musí (Zbor: ten ísť musí)
 do Friska (Zbor: len do Friska)
- Direktor* Kto má dobrodružnú povahu
 býva len (Zbor: ten býva len)
 v Chicagu (Zbor: tam v Chicagu)
- Posluha:* Kto trpí vždy na dobrý tón (Zbor: na dobrý tón)
 navštívi (Zbor: ten navštívi)
 Washington (Zbor: len Washington)
- Spolu* Kto sa však rád aj zabaví (Zbor: rád zabaví)
 v New Yorku (Zbor: len v New Yorku)
 sa zastaví (Zbor: len v New Yorku sa zastaví)
- Zbor* Do Ameriky... atď.

(Po speve všetci odídu, ostane iba vrátnik za pultom. Zvoní telefón.)

Vrátnik: (telefónuje) Haló, tu hotel Metropol, New York. Áno, áno, ihneď vybavím. (položí slúchadlo)

Výstup 2.

Vrátnik, Baxter, pozdejšie Betty

- Baxter* (vchádza sprava) Prosím vás, je tu ubytovaná slečna... (vytiahne zápisník a pozrie do neho)... slečna Jesenská?
- Vrátnik* Novinárom nesmiem dávať žiadne informácie.
- Baxter* Nie som novinár. Som osobný tajomník grófa Cagliostro.
- Vrátnik* Grófa Cagliostro? Najbohatšieho hosťa v New Yorku? To by mohol hoci-
 kto povedať. Ráďte sa legitimovať.
- Baxter* (Vytiahne bankovku) Prosím.
- Vrátnik* (vezme ju) To je niečo iné, pán tajomník. Slečna Zora Jesenská býva
 u nás.
- Baxter* Odkiaľ pochádza?
- Vrátnik* (pozerá do knihy) Pricestovala zo Slovenska.
- Baxter* Zo Slovenska? Kde to je?
- Vrátnik* To by ste chceli odo mňa veľa vedieť. Bude to niekde v Európe.
- Baxter* (značí do notesa) A čo tu bude robiť, je tu sama?
- Vrátnik* Nie, pricestovala v sprievode pána Teodora Čierneho. Do prihlášky
 uviedla, že je speváčka a pricestovala do Ameriky z existenčných dôvo-

dov. (Zbadá Betty) Hej, dievčatko, poď sem. Ty si tá nová chyžná z druhého poschodia?

Betty (vstupuje zozadu. 20-ročné pekné dievča veselej povahy, oblečené za chyžnú) Ano, prosím.

Vrátnik Choď sa pozrieť na číslo 365, či je doma pán Čierny a povedz mu, že telefonovali zo štátnej opery. Pán riaditeľ príde asi za pol hodiny... rozumela si?

Betty Áno, prosím – (odíde dozadu)

Baxter A ten pán, to je príbuzný, alebo?...

Vrátnik To veru neviem, do privátnych vecí našich hostí sa nemiešam.

Baxter (nastrčí mu ďalšiu bankovku) Je to jej manžel?

Vrátnik Podľa mena by to manžel nebol, pán hlavný tajomník.

Baxter Teda snúbenec ?

Vrátnik Snúbenec sotva, bol by pre ňu už starý.

Baxter Chvála bohu, odpadol mi kameň zo srdca. Máte ešte voľné miesto pre pána grófa?

Vrátnik (prekvapený) Ale samozrejme, samozrejme... budeme veľmi poctení, pán generálny tajomník. Máme ešte voľné apartement na prvom poschodí.

Baxter Večer sa nasťahujeme. (dá mu ešte jednu bankovku a odchádza doprava)

Vrátnik (klania sa) Úctivý služobník, pán direktor.

Výstup 3.

Zora, priateľky, pozdejšie Teodor.

Zora (elegantné, krásne, asi 22-ročné dievča, vstupuje stredným vchodom do haly s priateľkami)

Číslo 2.

Vstupná pieseň Zory, zbor

Zora Kdeže sú tie hory vysoké,
a zbor kde rodnej reči je zvuk,
tie malé chalúčky kdeže sú?
A kde sú tie polia široké,
kde more kvetnatých lúk?
K nim nech ma spomienky zanesú.

- Refrén* Tam v dialke až za morom je rodná moja zem,
na ktorú v svete vzdialenom zabudnúť nemôžem.
I keď je len maličká, vo svete stratená,
pre mňa viac ako svet celý vlast moja znamená.
V srdci svojom stále nosím túžbu jedinú,
aby Boh požehnal našu otčinu.
Tam v dialke až za morom je rodná moja zem,
keby som prešla svet celý, krajšej už nenájdem.
(po speve všetci preč, Zora sa vráti)
- Teodor* (päťdesiatnik, živý, temperamentný, komického správania. Užíva z nervozity často, hlavne keď je rozčúlený, výraz: „noči nie pravda?“)
- Teodor* Zora, kade zase beháš, noči nie pravda, prechladneš tu!
- Zora* Ale ujko, veď tu nie je zima.
- Teodor* Zima či teplo, ja nie som teplomer, noči nie pravda. Ale musíš byť ako to-reador.
- Zora* Toreador?
- Teodor* Áno, musíš si dávať pozor. Veď aj starí Rimani vraveli: alea iacta, opatrnosť matka múdrosti, noči nie pravda.
- Zora* Máš o mňa zbytočné starosti.
- Teodor* Zbytočné starosti, noči nie pravda, ty tomu hovoríš zbytočné starosti? Starám sa o teba z moci úradnej, noči nie pravda, ex offo, bez kolka... som predsa tvojím tútorom.
- Zora* Ale veď som už vyše roka plnoletá.
- Teodor* (rozčúlene) Ja sa nestarám o to, či si plnoletá alebo prázdnoletá, noči nie pravda, starám sa o to, aby z teba niečo bolo. Veď som tvojím ujcom. A čo viac, tvojím managerom, impresariom...financierom...gavalierom, mecenášom, sekretárom, anjelom strážcom, noči nie pravda a potom sa ešte divíš, že mám s tebou starosti.
- Zora* Nehnevaj sa, ujko, veď vieš, že som ti vďačná za všetko, čo si pre mňa vykonal.
- Teodor* Vďačná, vďačná, noči nie pravda, ale predsa ma neposlúchneš. Veď aj starí Rimanovia vraveli: viribus unitis, noči nie pravda, nevďak svetom vládne. Si veľká umelkyňa, ale životné skúsenosti nemáš... preto potrebuješ ochrancu, čiže protektora a to som ja.
- Zora* Veď sa vo všetkom riadim dľa teba, aj sem do Ameriky som sa vybrala. len aby som ti urobila po vôli.

- Teodor* To nie je všetko. Ak chceš byť umelkyňou svetového mena, nestačia ti len tvoje umelecké schopnosti. Potrebuješ predovšetkým po-po-popularitu, noči nie pravda.
- Zora* Myslím, ujkó, že tú som už získala svojimi doterajšími úspechmi v Európe.
- Teodor* Úspechy, úspechy, noči nie pravda, ja sa s takými úspechmi neuspokojím. Musíš mať slávu... doláte sa musia sypať...mužskí sa musia za tebou bláznief...celý sve ti musí padnúť k nohám, to je úspech.
A k tomu potrebuješ dobrú reklamu.
- Zora* Reklamu?
- Teodor* Áno, reklamu., čiže ako sa po slovensky povie propagandu a o tú sa postarám ja. Poslal som už tvoju fotografiu do magazínu (vezme jeden z časopisov a ukazuje Zore obrázok). Zora Jesenská, nový člen Metropolitan opery.
- Zora* (pozerá na obrázok) To je milé prekvapenie, ujkó, ale veď ešte nie som angažovaná.
- Teodor* Ešte nie, ale čo nevidieť budeš. Fotografia je pekná, noči nie pravda, ale to meno pod ňou sa mi nepáči. Zora Jesenská, to znie príliš prozaicky. Musíš si dať nejaké umelecké meno, romantické. Mária Cherubini, Rizzotti, Tutti Frutti, noči nie pravda. Veď aj starí Rimania vraveli: gaudeamus igitur, noči nie pravda, svet chce byť klamaný.
- Zora* (usmieva sa) A ďalej?
- Teodor* Potom sa musíš postarať o nejaký dobrý škandál, aby sa o tebe hovorilo a písalo.
- Zora* Ako to myslíš, ujkó?
- Teodor* Napríklad, nájdeš si dvoch bohatých nápadníkov. Pri tvojej kráse ti to nebude ťažko. Dozvedia sa jeden o druhom a v elegantnej spoločnosti sa pobijú, noči nie pravda.
- Zora* Myslím, že jedného z týchto nápadníkov by som už mala.
- Teodor* Čo vravíš, ty máš nápadníka, čo ti to napadá?
- Zora* Grófa Cagliostro.
- Teodor* (prekvapene) Čože, grófa Cagliostro, najbohatšieho plantážnika z Brazílie? Grófa Cagliostro? Robíš si azda zo mňa žarty?
- Zora* Nie, ujkó. Zoznámila som sa s ním na lodi posledný deň pred príchodom do New Yorku.
- Teodor* To ešte neznamená, noči nie pravda, že je tvojím nápadníkom.
- Zora* Veľmi mi dvoril, až mi to bolo nepríjemné.

- Teodor* Neprijemné? Nemáš vari zdravý rozum, to ti urobí väčšiu reklamu, noči nie pravda, ako keby sa traja pre teba zastrelili. Gróf Cagliostro, gróf Cagliostro.
- Zora* Máme teda po starosti.
- Teodor* Nie, to nie je ešte všetko, noči nie pravda. Musíš chodiť do elegantnej spoločnosti, elegantne vystupovať, nosiť elegantné toalety, kúpim ti elegantné auto.
- Zora* Toľko chceš do mňa investovať?
- Teodor* Vráti sa to desaťnásobne, noči nie pravda. Ako umelkyňa musíš mať aj personál, komorníčku a tú ti hneď angažujem. Videl som tu jedno milé dievča... apropos, teraz mi napadlo, telefonoval riaditeľ Metropolitan opery.
- Zora* Moje angažmá?
- Teodor* Príde o pol hodiny sem, noči nie pravda. Je tebou priamo nadšený. Sľúbil na sto percent, že príjme naše podmienky. Akiste už prinesie zmluvu.
- Zora* Nie som taký optimista ako ty, ujko. Obávam sa stále, že z toho nič nebude.
- Teodor* Len sa neboj, dieťa moje. Veď aj starí Rmania vraveli: exempla trahunt, noči nie pravda, odvážnym šťastie praje, ale musíš sa riadiť podľa mňa.
- Zora* Všetko spravím ako budeš chcieť. Ale meno si nezmením.
- Teodor* A to prečo?
- Zora* Prečo by som sa hanbila za svoje meno a za svoj pôvod? Prečo by som mala zaprieť svoju vlasť?
- Teodor* Vlasť...noči nie pravda, čo je to vlasť? Veď aj starí Rimani vraveli: veni, vidi, vici, noči nie pravda, kde dobre, tam vlasť. Ale filozofuj si tu, zatiaľ ti privediem to dievča. (Odíde.)
- Zora* Kde dobre, tam vlasť? Nie, moja vlasť je iba jedna.

Číslo 2a. Reminiscencia

- Zora:* Tam v diaľke až za morom je rodná moja zem,
na ktorú v svete vzdialenom zabudnúť nemôžem.
I keď je len maličká a v svete stratená,
pre mňa viac ako svet celý vlasť moja znamená.

Zlatá rybka – úryvok z pôvodného libreta

Prvé dejstvo

Výstup 6.

Jano a Samo.

Jano, Samo (Prichádzajú zľava. Sú to dvaja bývalí úradníci asi 25-roční, ktorí teraz pracujú vo výrobe ako skladoví manipulanti. Oblečení sú do pracovných kombinéz, ktoré si však prispôbili svojmu vkusu. Jano nesie na chrbte ručnú pilku a Samo veľkú sekeru. Ostanú bezradne stáť pred hrbou brvien a pozerajú na ne.)

Jano Voľačo si myslím, Samko.

Samo Len to povedz bez obavy, Janko.

Jano Myslím, že sme už na mieste.

Samo (ukazuje na brvná). A to drevo leží nám v ceste.

Jano S tým sa treba vyporiadať.

Samo Nebudem sa s tebou hádať.

Jano To je predsa naša úloha.

Samo Moja situácia je úbohá.

Jano Netrúfaš si vari.

Samo Nemám toľko pary.

Jano Nechaj si tie sprosté rýmy.

Samo Jaj, aký protivný si mi.

Jano Radšej sa už dajme do práce.

Samo Aj bez nej budú na večeru koláče.

Jano Vezmime do roboty to brvno. (Vítazoslávne čaká)

Samo (chvíľu váha). Ale ktorý z nás začne prv, no?

Jano Si naozaj veľký básnik.

Samo Vo veršoch netromfne nás nik.

Jano Tak sa chyť do roboty, aby si nevyšiel z tréningu.

(obidvaja skladajú svoje nástroje, akoby spolu sa chystali do práce, ale neočakávane ich odkladajú stranou. Jano vytiahne „colštok“ a meria rozmery horného brvna.)

Samo (drží notes a ceruzku)

Jano Priemer 40 centimetrov, dĺžka 3 metre 50. Teraz vypočítaj kubatúru.

- Samo* Keď sme sa v škole učili počítať kubatúru, bol som chorý, mal som čierne osýpky.
- Jano* Nebodaj somársky kašeľ. Musíme určiť objem telesa. Aké je to teleso?
- Samo* Drevené.
- Jano* Ale akého tvaru?
- Samo* Hrboľatého.
- Jano* Je to kocka, guľa, hranol alebo čo?
- Samo* To je – guľatina ležatá.
- Jano* (zúfalo) Ty geometrický analfabet. To je valec! Nevidíš, že sa to váľa po zemi?
- Napiš si: objem valca rovná sa: $P \cdot r$ na druhú vé.
- Samo* (píše) $P \cdot r$. Čo je to: $P \cdot r$?
- Jano* To je Ludolfovo číslo: tri celé, jedna štyri jedna päť deväť.
- Samo* (píše) A kto je to vlastne ten Rudo?
- Jano* Nie Rudo, Rudolf, to je slávny matematik.
- Samo* Výborne, zatelefonujem na to číslo, nech nám vyráta kubatúru. (chce ísť doprava).
- Jano* (s potlačenou zúrivosťou) To nie je jeho telefónne číslo! Ten chlap už zomrel!
- Samo* Chudák, mali by sme mu ísť na pohreb.
- Jano* Samo, ak neprestaneš blbnúť, jeden pohreb určite bude.
- Samo* Ako to myslíš?
- Jano* Alebo ma trafi šľak, alebo ťa tou sekerou zahluším.
- Samo* V oboch prípadoch by to bola ťažká rana pre našu kultúru. Radšej počítajme!
- Jano* Daj to sem! (vytrhne mu notes) Vidno, že si neodborník. Načo máme logaritmické pravítko? (vytiahne ho z kombinézy) Pomocou neho to mám rýchle, a čo je hlavné, presne.
- (Meria, a rýchle si počíta) To je, prosím ťa pekne, štyri milióny, tri-deväť-osemtisíc päť-šesť kubických metrov... to je jasné ako facka.
- Samo* (pozerá na brvno) Zaujímavé, aké sú naše zmysly nespoľahlivé. Na prvý pohľad by sa zdalo, že to brvno môže mať pol, najviac jeden kubický meter. Ale, čo ma po tom!

Výstup 7.

Predošlí, Matej.

- Matej* (vstupuje zľava. Je to veselý mladík, ktorý nemá v sebe ešte dostatok vážnosti. Prísne.)
Chlapci, čo to tu vystrájate v pracovnom čase?! Okrádajte podnik.
- Jano* Ale zato hojne obohacujeme našu kultúru.
- Matej* Ako váš priateľ vám vravím: Fuj, hanbite sa!
- Jano* (Samovi) Nože sa hanbi!
- Samo* Veď už sa hanbím.
- Matej* (prísne) Ukážte mi výsledok svojej práce – inak pôjdem ihneď na riaditeľstvo a... (v neistote) pôjdem na riaditeľstvo a...
- Jano* (smelo) No a...?
- Samo* (Janovi, strasie sa, ukazuje zápästie). Pozri, aká husacia koža mi naskočila od strachu.
- Matej* Koľko je toho dreva?
- Samo* Ani by si nepovedal. Je to vyše štyri milióny kubických metrov.
- Matej* Čooo, čože? Viete vy vlastne, čo je kubický meter? (pokojnejšie). Ukáž, ako ste to počítali!
- Samo* (omylom mu podá noty).
- Matej* (hľadá do papiera). Kieho frasa! Veď sú to noty!
Tak je to tedy. Takto vy využívate pracovný čas. Teraz už vás mám v hrsti – tu je to čierne na bielom ako korpus delikti! (šermuje papierom) Tu je autentický doklad vášho lajdáctva. Toto odovzdám na riaditeľstve. (číta) Spev, to je môj život. Fox. Hudbu zložil Jano Slamka, slová napísal Samo Jamka. Ešte tu chýba: napísal v pracovnom čase.
- Jano* Ale, Matej, keby si vedel, aká je to krásna muzika.
- Samo* To bude šláger, hotová bomba!
- Jano* Tam - ta - ra - ta - ta - ta - (začne spievať melódiu refrénu napodobujúcu džezového hráča).
- Samo* (prípojí sa k nemu).
- Matej* (čuduje sa, potom sa zľakne, uhýba a nakoniec utečie. Jano a Samo hľadajú za ním).
- Jano* Z toho bude zle. Ak teraz nepoletíme, tak nikdy.
- Samo* To vravíš každý deň.

Zlatá rybka – obsah operety

„Zlatá rybka“ hovorí Viliam Zelenák, podnikový kontrolór veľkého drevárenského podniku, peknej vedúcej účtovníčke Júlii, ktorú by rád získal „do svojho akvária“. Júlia o jeho úmysloch ovšem nič netuší: trápi ju to, že nemôže vo svojich spisoch objaviť, akým spôsobom vzniklo tridsaťtisícové manko, za ktoré je zodpovedný jej milý - Juraj Hazucha. V Hazuchovu nevinu verí už iba ona, zástupca riaditeľa Krátky a šofér Gajdoš.

V podniku manuálne pracujú aj dvaja bývalí úradníci – Samo a Jano. Viac než práca ich zaujímajú pesničky, ktoré sami skladajú a kde môžu, tam sa „ulejú.“ Rozhorčený Hazucha i Krátky ich chcú z podniku vyhodiť. Júlia sa ich však zastane a požiada, aby ich preložili k nej do učtarne. Tam sa potom skutočne ukáže ich zdravé jadro: majú podozrenie, že za manko je zodpovedný kontrolór Zelenák a bývalý skladník Suchý, najmä vtedy, keď Zelenák im začne všemožne nadbiehať a naoko sa k nim stavať priateľsky. Medzitým nešťastná Júlia, ktorá napriek všetkej snahe neobjavila nič, čo by mohlo odvieť podozrenie z jej milého, hlási celú záležitosť polícii.

Večer sa odohráva v závodnej kuchyni významná udalosť – ples. Samo, Jano a šofér Matej uzavreli stávkou o to, kto z nich dostane prvý bozk od mladej vedúcej závodnej kuchyne Betky. Betka si dohodí so všetkými schôdzku na to isté miesto v rovnakú hodinu. Samo príde skôr a nepozorovaný vypočuje rozhovor Zelenáka so Suchým, usvedčujúci oboch kumpánov z krádeže materiálu a z falšovania dokladov. Oznámi to Krátkemu v pravý čas: do závodu práve prichádza polícia. Júlia medzitým zistí, že Zelenák sa len pretvaroval, keď ju ubezpečoval o svojom nezištnom priateľstve a o vážnom záujme o ňu. Nevie však ešte o jeho machináciách a keď prichádza polícia, utečie, aby nebola svedkom zatknutia svojho milovaného Juraja. Aké je však jej prekvapenie, keď zistí, že zatkli Zelenáka a Suchého – a že to boli práve Samo a Jano, ktorí ich odhalili. Konečne môže byť šťastná so svojím Jurajom, s ktorým ihneď oznamujú svoje zasnúbenie. A aby bola všeobecná spokojnosť, získa konečne i Matej po malých komplikáciách od Betky vytúžené „áno“.

(Podľa Nová československá operetní tvorba, Divadelný ústav Praha 1962)

Karneval na Rio Grande (Potulný spevák) – obsah operety

Dej operety nás zavedie do Latinskej Ameriky. Je horúca noc, niekoľko dní pred Silvestrom. V hore nad mestom San Fernando sa zhromaždili povstalci, trpiaci pod fašistickou vládou. Čakajú na svojho veliteľa, kapitána Pedra. Majú nedostatok potravín. Pedro sa rozhodne ísť do blízkeho mesta v preoblečení za potulného speváka a potraviny a benzín tam obstará. Jeho kolóna totiž uviazla na úpätí Sierry Negry. Bez benzínu je nemožné dostať sa k jadrú povstaleckých vojsk na Rio Grande. Jeho priateľ Firmino, ktorý maskuje svoju činnosť ako čistič topánok, prisľúbi Pedrovi, že benzín zoženie. No musia byť veľmi opatrní, pretože za hlavu povstalcu vypísali odmenu tisíc dolárov. Ako podozrivý je zatknutý, ale vlastenecký sudca, ktorý miluje jeho sestru Rositu, ho prepustí spolu s ostatnými väzňami osláviť Silvester.

Povstalcom sa rozhodne pomôcť aj Izabela, aby dokázala svoje vlastenecké zmýšľanie. Je redaktorkou a keďže vládnucim činiteľom veľmi záleží na loyaltite tlače, chce si jej priazeň získať mešťanosta Gaspar. Už dlhší čas ju sleduje a keď sa mu naskytne príležitosť, pozýva ju na karneval, ktorý má byť veľkou spoločenskou udalosťou mesta. Izabela je Pedrova snúbenica. S tým sa však pred časom rozišla, pretože sa nemohli zhodnúť v názoroch. Keď sa Pedro rozhodol ísť k povstalcom, bol medzi nimi koniec a Pedro jej príliš nedôveruje. Tým skôr, keď na schôdzku s obchodníkom, ktorý mu má dať potraviny, prichádza i polícia a chce ho zatknúť ako nebezpečného revolucionára. Pedrovi sa však podarí ujsť. Dozvie sa, že v noci príde oddiel interventov a že ich veliteľ bude na oslave u starostu mesta, ktorý je zarytým fašistom. Zorganizuje prepadnutie veliteľa a jeho pobočníka, do ich uniforiem sa preoblečú dvaja povstalci a maskovaní prichádzajú k starostovi. Obchod je rýchle dojednaný za výdatnej pomoci Rosity a Izabely, ktoré zatiaľ zabávajú najnebezpečnejších fašistov mesta, a auto s potravinami ide k povstalcom.

Pedro veselou pesničkou dodáva silu, odvahu a nádej gniavenému ľudu. Karnevalový sprievod kráča mestom. Ženy a muži v pestrých maskách a krojoch v rytme samby postupujú vpred. Rozjasený a rozradostený dav oslavuje Silvester. Námestie ožiaria prskavky, lampióny, ohňostroj. Do veselej nálady zaznievajú hlasy kamelotov oznamujúce, že povstalecké vojská prekročili veľkú rieku a nastúpili k rozhodnému boju. Pedro zaistí zlikvidovanie vlaku s interventami. Akcia sa podarila, o polnoci je počuť výbuch a zároveň v meste vypukne povstanie proti fašistickej vláde. Skutočný veliteľ interventov príde na oslavu k starostovi už neskoro: môže len jemu a jeho prívržencom poradiť, aby čo najrýchlejšie zbalili svoje kufre a ušli.

A tak končí príbeh potulného speváka, ktorý sa triumfálne vrátil do svojho rodného mesta. Z úst mu znela pieseň, ktorú sprevádzali všetky zvony mesta - Zvony domova.

(Podľa rozhlas. relácie *Prierez operetou Karneval na Rio Grande*)

Modrá ruža – úryvok z pôvodného libreta

Prvé dejstvo

Inžinier Lenoir pracuje na vynáleze smrtiaceho prášku, ktorý chce zatiaľ pred verejnosťou utajiť. No zásluhou novinárov sa to nedarí. Prichádza policajný prefekt. Keďže sa nepodarilo uchovať vynález v tajnosti a Lenoir má obavy, aby sa ho nezmocnili cudzí agenti, policajný prefekt mu doporučí, aby pokusy a výpočty ukončil na nejakom odľahlom a bezpečnom mieste. Lenoir sa rozhodne pre súkromnú jachtu svojho šéfa, továrnika Canicha, na ktorej podnikne i s veselou spoločnosťou niekoľkodňový výlet. Prefekt ubezpečuje Lenoira, že polícia bdie nad bezpečnosťou jeho osoby aj vynálezu a doporučuje na plavbu vziať aj nového sluhu, ktorého práve očakáva.

6. výstup

Edmond, Lenoir

Lenoir (vojde zľava, oblečený na prechádzku)

Edmond Klaniam sa, pán inžinier.

Lenoir Dobrý deň!

Edmond Som uchádzač o miesto sluhu.

Lenoir Máte pri sebe doklady?

Edmond Prosím, pán inžinier. (Podáva mu doklady)

Lenoir Voláte sa?

Edmond Edmond Duval.

Lenoir Kde ste pracovali naposledy?

Edmond U pána policajného prefekta. Mám od neho osobitné doporučenie.

Lenoir (pozerá do dokladov) No dobre, ste prijatý. Môžete hneď nastúpiť.

Edmond (ukloní sa) Ďakujem.

Lenoir Viete mlčať, Jean?

Edmond Ako ryba, pán inžinier, ale volám sa Edmond.

Lenoir Budem vás volať Jean, ako svoho predošlého sluhu. Už som si na to zvykol. Počujte, Jean, čosi vám poviem... alebo až sa vrátim z mesta. Počkajte tu na Jeana, dá vám potrebné informácie.

Edmond Prosím, pán inžinier. (Obzerá sa dookola) Dúfam, že tu budem mať dobrú službu. (Zbadá vo váze modrú ružu, vezme ju do ruky) Modrá ruža? (Náhle ide k oknu a pozerá sa do záhrady. Keď vidí prichádzať Sylvu. s ružou v ruke, ustúpi do pozadia.)

7. výstup

Sylva, Edmond

(Sylva, elegantné pekné dievča, spieva.)

Číslo 2. Vstupná pieseň Sylvy – Snáď aj ku mne raz láska príde

Sylva (po speve pozerá na vázu) Modrá ruža? Kdeže sa podela?

Edmond (s ružou v ruke) Prepáčte, prosím, obdivoval som ju, ale nechcel som ju vziať.

Sylva Má krásnu farbu, ale nevonia. Je to škoda, je z našej záhrady.

Edmond (v rozpakoch) Pravda...

Sylva Čakáte otecka?

Edmond Prepáčte, slečna. Volám sa Edmond Duval a som...

Sylva Teší ma. Som Sylva Lenoirová. Vie otecko, že ste tu? Má v poslednom čase mnoho práce.

Edmond Bol som už s ním...

Sylva Sadnite si, prosím (Sadne si) Azda vám nedá dlho čakať.

Edmond Prepáčte, prosím, ale nemôžem si sadnúť, som totiž váš nový...

Sylva (žartovne) Vari nechcete povedať, že môj nový ctiteľ? Musela by som sa na vás hnevať.

Edmond To by som si nesmel dovoliť, i keby tak bolo.

Sylva Ó, či ste galantný!

Edmond (rezervovane) Zdvorilosť a úcta sú ešte nie galantnosťou.

Sylva A čo keby ste mi dali tú ružu... zo zdvorilosti? Beztak nevíete, čo s ňou.

Edmond (zdráhavo) Ruže sa predsa dávajú miesto vyznania lásky.

Sylva Tentoraz urobíme výnimku. (S úsmevom) Za takú krátku chvíľu sa predsa nemožno zaľúbiť.

Edmond (podáva jej ružu) Na to nech vám odpovie táto ruža.

Číslo 3. Tá modrá ruža vám povie

Melodráma

Sylva Tú ružu si nechám na pamiatku.

Edmond Myslím, že to nebude treba. Budem vám často na očiach.

Sylva (so záujmom) Skutočne?

Edmond Každý deň... a snáď ešte častejšie. Som totiž váš nový sluha.

- Sylva (prekvapená) Sluha? Ako ste sa opovážili?
 Edmond Lutujem, slečna, prosím o prepáčenie.
 Sylva (roztrhá ružu a hodí ju na zem.) Taká bezočivosť! A tieto smeti ihneď pozbierajte! (Odíde.)
 Edmond Škoda, taká krásna a bez vône. (Pozerá za Sylvou. Spev.)

Druhý obraz

Panstvo sa zabáva, tancuje, popíja. Detektívi, ktorých si najal Ing. Lenoir, sú preoblečení za plavčíkov. Na jachte je klud. Lenoir sa zdôverí Edmondovi so svojou niekoľkoročnou prácou na vynáleze zvláštneho chemického preparátu a so svojou obavou, či sa rôzne domáce i zahraničné kruhy nebudú snažiť zmocniť tajomstva vynálezu. Preto Edmonda žiada, že ak spozoruje čo len najmenšie podozrenie, aby ho okamžite varoval. Na palube sa zjaví madame Denise, rozvedená záletná pani stredného veku s bohatou minulosťou. Spoločníka na plavbe jej robí továrnik Caniche, ktorý by ju chcel získať za manželku.

Reportér Filip Plafon v preoblečení za plavčíka žiada Canicha o informácie o vynáleze Ing. Lenoira, pretože by chcel o ňom napísať senzačnú reportáž. Caniche mu to sľubí pod podmienkou, že sa ožení s jeho chovanicou. Napriek tomu, že Filip je odporca manželstva, súhlasí. Caniche s radosťou oznamuje svojej chovnici Jeanette, že jej našiel ženicha. Jeanetta v duchu chystá na toho dotieravca nemilé prekvapenie. Gróf Dubois nalieha na Sylvu, aby sa už konečne po polročnom zasnúbení zaňho vydala.

Filip hľadá na palube svoju budúcu snúbenicu Jeanettu. Zbadá sluhu, zavolá naňho a s prekvapením zistí, že je to jeho priateľ, policajný komisár Edmond Duval. Edmond ho žiada o diskretnosť.

Jeanetta pripraví Filipovi nepríjemné prekvapenie svojím výzorom v preoblečení, okuliaroch, nemodernom účese, šušľaním a celkovým vystupovaním. Caniche vyhlasuje ich zasnúbenie. Vtom príbehne s krikom ozajstný plavčík, lebo spozná vo Filipovi toho, kto ho udral do hlavy a zobral mu námornícke šaty. Filipa hodia cez palubu. Aspoň sa nemusí ženiť.

Druhé dejstvo

Filip náhodou vypočuje rozhovor falošného grófa Dubois s dvoma mužmi v maskách, ako hovoria o pripravách na ukradnutí plánov vynálezu, ktoré sú v trezore vo vile Lenoira. Dohodne sa s nimi, že po návrate z plesu sa balkónom vkradne do Sylvinej spálne, ktorá susedí s otcovou pracovňou a oni zatiaľ budú nerušené pracovať. Odovzdal im plány vily. Filip vybehne z úkrytu a všetko povie Edmondovi. Ten mu prikáže o veci mlčať.

Jeanetta vystupuje v dvoch podobách, čo nie je na maškarnom bále problém - škaredú, hlúpu, zaľúbenú do Filipa a seba samu, do ktorej sa nakoniec zaľúbi Filip. No chce ho vytrestať a veci zariadi tak, že Filipa pristihne v dôvernom tete a tete s madame Denise. Odmietne sa zaňho vydať.

Druhý obraz

Spáľňa Sylvy. Vľavo dvere do susednej miestnosti. Vpravo východ na chodbu. Sylva sa vrátila z plesu a je už preoblečená do domácich šiat. Maškarný kostým na stoličke. Tlmené osvetlenie.

32. výstup

Sylva, Edmond

Sylva (zvoní na komornú. Stojí pred zrkadlom, upravuje sa a pospevuje si. Vstúpi Edmond.

Edmond (opäť v šatách sluhu) Komorná má voľno.

Sylva Chcela som iba, aby odpratala šaty.

Edmond Prosím.

Sylva Nie. Urobím si to sama. Koľko je hodín?

Edmond Dve hodiny.

Sylva Otec už spí?

Edmond Pán inžinier si ľahol pred chvíľou. Bol veľmi unavený.

Sylva Je všetko zamknuté? Mám akýsi divný pocit, akoby sa v dome niečo dialo.

Edmond To budú rozrušené nervy z plesu.

Sylva Máte pravdu. Môžete ísť. (Edmond odchádza, ale sa zastaví.) Chcete ešte niečo?

Edmond Chcel by som vás poprosiť o odpustenie. Veľmi ľutujem, čo som povedal na plese.

Sylva Myslíte, že je tu vhodné prostredie na takéto debaty?

Edmond Neviem, či budem mať inú príležitosť.

Sylva Prečo?

Edmond Zajtra sa pravdepodobne skončí moja služba a bolelo by ma, keby som vo vašom živote ostal tmavou škvrnou.

Sylva Jean, vy ma máte rád?

Edmond Ako by som sa mohol opovážiť?

Sylva Len nezapierajte, prizajte sa, ja sa preto nebudem hnevať. (Edmond mlčí.). Každéj žene lichotí, keď ju niekto obdivuje a miluje.

Číslo 12. Dobrú noc vám – dvojspev

Po odchode Edmonda prichádza Dubois. Na Sylvina krik sa všetci zbehnú, prichádza tiež polícia. Lenora zistí, že mu vylúpili trezor a ukradli plány vynálezu. Za páchatela označí Edmonda. Tomu sa podarí ujsť.

Tretie dejstvo

V záhrade inžiniera Lenoira. V pozadí je zadná časť domu s veľkou vyvýšenou terasou, ktorá je ožiarená ranným slnkom. Z tejto vedú schody do záhrady, aj vchod do domu. Po oboch stranách prechod pred dom, k hlavnému vchodu z ulice. Z ľavej strany javiska ohrada so železnými dvierkami - bočným vchodom. Vpravo je park, stromy, kvety (aj modrá ruža) a pod. Pod terasou záhradný stôl so stoličkami a pestrým tienidlom.

41. výstup

Sylva, Edmond

(Sylva vyjde z domu, hľadá Canicha)

Edmond Dobré ráno, slečna Sylva.

Sylva (prekvapená) Vy?

Edmond Chcel by som sa rozprávať s pánom inžinierom.

Sylva Po všetkom, čo sa v noci stalo? Obdivujem vašu smelosť.

Edmond Obávam sa, že moja snaha bola zbytočná.

Sylva Ako to myslíte?

Edmond Chcel som zachrániť vaše zasnúbenie s grófom Dubois. Myslím však, že váš sobáš sa neuskutoční.

Sylva Rozprávate v hádankách.

Edmond Nerád by som bol prvý, kto vám prináša zlé správy.

Sylva Nebojte sa, nepadnem do mdlôb.

Edmond Povedali ste včera, že ho milujete.

Sylva Chcela som len otca ušetriť. V poslednej dobe som cítila, že toto zasnúbenie je prekážkou môjho šťastia.

Edmond V poslednej dobe?

Sylva (v rozpakoch) Totiž... áno, poviem vám to otvorene. Poznala som, že môj snúbenec nie je mužom, akým má byť.

Edmond (žartovne) To som i ja poznal.

Sylva Bolo pre mňa veľkým sklamaním, keď som poznala, že náš sluha mi svojím chovaním a jednaním imponuje viac, ako môj vznešený snúbenec. Cítila som, že nie ste sluha... a bohužiaľ som sa nemýlila.

Edmond Prečo bohužiaľ?

Sylva Chcete azda povedať, že nemáte s tou nechutnou aférou nič spoločné?

Edmond (s úsmevom) To tvrdiť nemôžem. Čosi spoločné s tým mám.

Sylva Hovoríte to bez najmenej ľútosti a s opravdivým cynizmom.

Edmond Nemám čo ľutovať.

Sylva Vy nemáte svoju vlastnú morálku, inak by ste... (zarazí sa)

Edmond Len to dopovedzte, čo si o mne myslíte.

Sylva Hovorili ste mi, že som modrá ruža, žena bez citu. Vy ste muž bez citu a charakteru, ktorého hľadá zákon.

Edmond (s rozvahou) Veríte tomu?

Sylva (pokračuje rozčúlená) Za judášsky groš ste sa spojili s nepriateľmi našej vlasti a vydali ste im do rúk prostriedok na hromadné ničenie ľudí. A to je priepasť medzi nami, ktorú nemôže nič preklenúť. (Chce odísť.)

Melodráma

Edmond (zastúpi jej cestu) Sylva!

Sylva Pustite ma!

Edmond (naliehavo) Musíte ma vypočuť. Všetko chcem napraviť. Vy mi musíte pomôcť.

Sylva Už je neskoro. Plány sú už v rukách nepriateľa.

Edmond Nie, plány sú tu! (Ukazuje na aktovku.) Povinnosť mi káže vrátiť ich vášmu otcovi. Ale ani on nemá právo takým vynálezom vydávať ľudstvo do nebezpečia. Preto mi radšej srdce radí plány zničiť. (Prosbne) Pomôžte mi, rozhodnite sama. (Dá jej aktovku) Viem, že u vás sú v najlepších rukách.

Sylva (vytrhne mu aktovku) Môžem s nimi urobiť len to, čo som radila otcovi. Spáliť ich.

Edmond Nik sa o tom nedozvie! Všetci pokladajú plány za zničené.

Sylva Neprezradíte ma?

Edmond Dávam vám čestné slovo.

Sylva Odpusťte, veľmi som vám krivdila a... ďakujem vám! (Náhle pobozká nič netušiaceho Edmonda a odbehne domov. Edmond hľadá za ňou.)

43. výtup

Sylva, Lenoir

Sylva Otecko, máš ma rád?

Lenoir Ty si snliečko môjho živote. Len pre teba to všetko robím.

Sylva Chceš, aby som bola šťastná? Vravel si to.

Caniche (Objíma ju) To chcem.

Sylva Otecko, nechaj tie pokusy. Plány sú zničené, a to je pokyn osudu, aby si nehazardoval so životmi ľudí.

Lenoir Upokoj sa, dievča. Radšej počúvaj, čo ti poviem . . . a priprav sa na zlú správu. Hlavným páchatelom krádeže je . . . (zaváha)

Sylva (nedočkavo, akoby s obavou) Edmond?

Lenoir Tvoj snúbenec!

Sylva (s úľavou) Gróf Dubois?

Lenoir Nevola sa Dubois a nie je gróf. Votrel sa k nám pod falošným menom. Je to medzinárodný podvodník, agent v cudzích službách, ktorý sa mal zmocniť môjho vynálezu. Dnes nadránom ho zatkli.

Sylva (spokojne) Gróf Dubois! Tak je to teda. A čo je s... s naším sluhom?

- Lenoir* (s nevôľou) Toho ani nespomínaj. Zachoval sa bezcharakterne.
- Sylva* Otecko... totiž... možno, že mu krivdíš... krivdíme.
- Lenoir* Vari sa ho nechceš zastávať?
- Sylva* Nie, chcem, aby si vedel pravdu. Dnes v noci sa do mojej izby votrel môj snúbenec... totiž ten falošný gróf. Keď som volala o pomoc a ty si šiel hore... pribehol Jean a predstieral, že ma prepadol. Aby mohol gróf utiecť.
- Lenoir* To len potvrdzuje, že boli spojenci. Kryl tak jeho ústup.
- Sylva* (zamyslene) Ťažko robiť sudcu, otecko. V celom prípade je čosi záhadné

44. výtup

Predošli, Caniche, Filip, Jeanetta, Denise

- Caniche* (pribehne zo záhrady, za ním ostatní) No, konečne! Pán inžinier, potešte moje skormútené srdce. Ale hovorte s obalom.
- Lenoir* Nedá sa nič robiť, pán továrnik. Plány sú zničené.
- Caniche* Zničené. Som totálne zničený.
- Filip* (predstavuje sa Lenoirovi) Dovoľte, prosím, som Filip Plafón, žurnalista.
- Caniche* Môj bývalý budúci zať.
- Lenoir* Ako prosím?
- Caniche* Budúci preto, že si mal vziať Jeanettu . . . ale bývalý, lebo z toho nebude nič.
- Jeanetta* Ale, ujko!
- Lenoir* A prečo?
- Caniche* Sú iba dve možnosti. Buď je môj zať múdry, a v tom prípade sa nikdy neožení. Ak je hlúpy, nechcem ho zaťať.

45. výtup

Predošli, Edmond

(Edmond sa náhle objaví)

- Lenoir* (prekvapený) Jean!
- Edmond* Dobrý deň.
- Filip* (ukazuje na Edmonda) Dámy a páni, dovoľujem si predstaviť vám policajného komisára Edmonda Duvala, ktorý dnes v noci zatkol všetkých páchatelov krádeže. (Všeobecný údiv.)
- Edmond* (v rozpakoch) Totiž . . . prišiel som . . .
- Lenoir* Nemôžem tomu uveriť. Čo znamenala tá komédia so sluhom?

Edmond Konal som iba svoju služobnú povinnosť. Prijal som u vás miesto sluhu na rozkaz policajného prefekta. Bol som súčiastkou siete, ktorú polícia zaťahovala okolo bandy cudzích agentov.

Caniche Ohromne ste to predviedli, pán komisár. Lepšie by som to ani ja nebol urobil. (Plačlivo.) Ale čo z toho, keď naše plány sú preč!

46. výstup

Predošlí, policajný prefekt

Prefekt Dobré ráno, dámy a páni. Prišiel som, pán inžinier, vysloviť vám, takrečeno, hlboké poľutovanie nad zničením drahocenných plánov.

Caniche Drahocennejších, ako si myslíte. Ale tým bezcennejšie je pre nás vaše poľutovanie. Prefekt Z tohoto neúspechu našich orgánov stiahneme, takrečeno, najprísnejšie konzekvencie. Všetkých službukonajúcich zamestnancov prepustím.

Edmond Prečo všetkých, pán prefekt? Zodpovedný za všetko som iba ja. Ostatní sú bez viny. Prefekt Je prirodzené, že vy poletíte prvý, pán kolega. Vašou nedbalosťou utrpí naše národné hospodárstvo, takrečeno, nedozierne škody.

Caniche Tak je! Výroba smrtiaceho prášku NNH sa oddiali najmenej o rok. Mandelinka zemiaková, kôrovec a iná háveď vyššieho typu sa bude naďalej utešene rozvíjať. Vďaka pánovi komisárovi.

Edmond Nerozumiem vám.

Caniche Lebo neviete, čo je prášok NNH. Prášok na hromadné ničenie hmyzu. Geniálny vynález - smrtiaci prášok.

Edmond (prekvapene) Smrtiaci prášok?

Prefekt Generálna ofenzíva na všetku zlú háveď, ktorú chystalo naša ministerstvo pôdohospodárstva, takrečeno, stroskotala. Však, pán inžinier? (Sylva významne pozerá na Edmonda, potom dá znamenie a odbehne.)

Sylva sa o chvíľu vráti s aktovkou. Edmond z nej vyberie plány a dá ich prekvapenému Lenoirovi. Zásluhu na tom má aj Filip, ktorý vypočul rozhovor zločincov o chystanej krádeži a oznámil to Edmondovi. Ten za pomoci odborníkov dal trezor otvoriť a plány vymenil za bezcenné papiere.

Madame Denise súhlasí so sobášom s Canichom, Filip oznamuje svoje zasnúbenie so Jeanettou. Edmond žiada Lenoira o ruku Sylvy, no ten odmieta, pretože Sylve dal sľub, že svojou rukou disponuje sama. Takže k dvom svadhám pribudne tretia.

Dr. Pavol Braxatoris

IV. časť**ČLÁNKY, RECENZIE, ROZHOVORY,
ŽIVOTOPISNÉ ÚDAJE, ROZHLASOVÉ
RELÁCIE, RUKOPISY**

V tejto časti knihy sa dozvedáme o začiatkoch spolupráce Dr. Pavla Braxatorisa s hudobným skladateľom Gejzom Dusíkom, o práci na operetných libretách, o rôznych ťažkostiach, ktoré sa často pri tom vyskytli, i o úspechoch, ktoré tieto diela dosiahli.

Nájdeme tu výber rôznych článkov z bullétinov divadiel, z novín a časopisov, kníh, jubilejné články, blahoprajné listy, ďalej recenzie, životopisné údaje, rozhovory, rozhlasové relácie.

Nechýba tu ani súkromná korešpondencia medzi oboma autormi, ich rukopisy, zápisy v Pamätníku rodiny, heslá z encyklopédií. Oboznámime sa tiež s tvorbou libretistovho otca Martina Braxatorisa a dozvieme sa, ako P. Braxatoris vidí svojho starého otca, básnika Andreja Sládkoviča. Kráča niektorá z dcér v otcových šľapajach?

Dr. Pavol BRAXATORIS

AKO SME ZAČÍNALI

Na mladé roky si človek rád spomína. Zvlášť milé sú mi spomienky na počiatky spolupráce s Gejzom Dusíkom, ktorá sa datuje od jari roku 1934 a trvá nepretržite až dodnes.

V tom čase sa v novinách objavila správička, že na gramofónovej platni vyšla nová pieseň Jozefa Stelibského s textom dr. Braxatorisa. Môj kolega v úrade dr. J. Haluzický, ktorý vtedy spolupracoval s Gejzom Dusíkom na operete „Tisíc metrov lásky“, nedal mi pokoja, kým ma neodviedol k Dusíkovcom na Búdkovú cestu. Tam ma pod rozkvitnutými stromami privítal Gejza, jeho milá, zhovorčivá mamička i rozšafný otec. Zapôsobili na mňa všetci, hlavne ale mladý skladateľ svojou hrou na klavíri a – či veríte, alebo nie – i svojím spevom. Spieval svoje skladby s citom, v svižnom rytme a s takou chuťou i radosťou, že hneď som si bol na čistom: hudba je osudom tohoto človeka. A prostredníctvom Gejzu Dusíka stala sa do určitej miery i mojím.

Hneď prvá spoločná pieseň „Neplač, neplač“ sa nám vydarila.

Po nej prišli ďalšie, ako „Zlatovláška“, „Ja som optimista“, „Rodný môj kraj“ a i. Boli to prvé roky a kroky slovenskej tanečnej piesne. Medzi mnohými jej priekopníkmi stál Gejza Dusík na prvom mieste. S tvorivým zápalom a hravým elánom priam sypal z rukáva svoje melódie a servíroval ich svojim, vtedy už početným čitateľom.

Nebol však len plodným a úspešným skladateľom, ale i neúnavným organizátorom. Nestačilo iba skomponovať dobrú pieseň: musel si zohnať primeraný text, nájsť vydavateľa, uplatniť skladbu v rozhlase, či vyberať jej nahrávku na platne - a to všetko robil s úspechom temer samozrejým. Zatiaľ čo mnohí skladatelia ukrývali svoje skladby v zásuvkách, Gejza Dusík mal už vopred všetko vybehané a zadané, často mu chýbalo iba už len to hlavné, skladba a text. Neraz mi dával krátke, šibeničné termíny a šibalsky sa vyhovárал, že ho naháňajú v rozhlase alebo vydavateľstve. A bola to pravda, jeho kurz vtedy už rapídne stúpал.

Naša spolupráca neprestala, ani keď ma ako štátneho zamestnanca preložili na iné pôsobisko. Medzi Bratislavou a Senicou sa rozvinula čulá korešpondencia. Noty a texty sa vymieňali, často aj križovali. Nebolo zriedkavým zjavom, že Gejza mi za deň poslal aj dva listy. Najprv písal rukou, neskôr sa

mechanizoval a obstaral si písací stroj. Mal so mnou kríž, keď chcel niečo prerokovať osobne a volal ma do Bratislavy. Zvyčajne som sa na niečo vyhovoril, a tak mu nezostávalo než pokračovať v korešpondencii.

V spolupráci bol ku mne veľmi taktný i taktický. Nikdy mi nepovedal či nenapísal, že sa mu to alebo ono nepáči. Len mi dal na uváženie, či by sa to nedalo lepšie vyjadriť iným spôsobom. V najhoršom prípade sa odvolal na vydavateľa či rozhlasového redaktora, že vraj tí páni to chcú inak. Iba raz, keď som v lyricky ladenom texte použil slovo žobrák, mi napísal: „Paľko, von s tým žobrákom!“

Či sa má robiť najprv hudba alebo text, z toho sme si problémy nerobili. Vo väčšine prípadov si Gejza Dusík aj v tomto smere udržal iniciatívu a posielal mi hotové skladby „na textovanie“. Ale mal pritom svoje tajomstvo, ktoré som mu neskôr odhalil: keď totiž robil hudbu bez textovej predlohy, vždy si sám vytvorí aspoň pre prvé takty refrénu nejaký provizórny text, ktorý mu pomáhal pri určení základnej melódie i rytmu. Bola to akási „samoinšpirácia“. Neboli však zriedkavé prípady, že som túto jeho textovú tému prevzal a ďalej rozviedol. Inokedy som mu zase ja posielal vlastné textové nápady, ktoré použil pre počiatok refrénu. Jeho zásadou totiž bolo, aby začiatok refrénu bol výrazný, nápaditý a schopný zaujať poslucháča hneď na prvý raz.

Ale Gejza Dusík sa neuspokojil len so šlágrami. Driemala v ňom silná túžba po operete a doterajšie jeho tanečné i lyrické piesne boli mu len prípravou k tomuto vyššiemu cieľu. Po prvom vykročení „S tisíc metrami lásky“ naberal dych a zbieral materiál k ďalšej operete. I mňa nabádal a posmeľoval k napísaniu libreta a dokonca mi poslal námet. Ale nemusel ma veľa prehovárať. Počas štúdií v Prahe stal sa zo mňa skalný fanúšik hudobného divadla všetkých žánrov, včítane operety, a výzve Gejzu Dusíka ku spolupráci i v tejto oblasti som nemohol odolať. Vznikla z toho opereta „Keď rozkvitne máj“, neskôr „Modrá ruža“ a ďalšie. Ale to už je iná kapitola.

A tak, keď si spomínam na počiatky svojej spolupráce dnes už so zaslužitým umelcom Gejzom Dusíkom, je mi jasné, čo nás zviedlo dohromady a čo nás nepretržite i po viac než 30 rokoch udržiava v tejto úprimnej a priateľskej spolupráci: spoločná láska k ľahkej múze a spoločná radosť dávať radosť iným.

Gejza DUSÍK

(1907 - 1988)

hudobný skladateľ,
dlhoročný spolupracovník
a priateľ Dr. P. Braxatorisa

Hrnčiarsky bál je už piatou operetou, ktorú sme vytvorili spoločne s Dr. Pavlom Braxatorisom. K nemu ma viaže vyše tridsaťročná spolupráca, spoločná úprimná snaha vytvoriť dielo vždy lepšie, umelecky presvedčivejšie. Spoločne študujeme cudzie vzory, oboznamujeme sa s divadelnou estetikou, odkrývame klady a nedostatky starých hier, slovom, hľadáme cestu k vytvoreniu takej hry, ktorá by z každej stránky vyhovovala požiadavkám dneška. Námet našej novej operety čerpá svoj dej z obdobia revolučných rokov 1847-1848, keď závan štúrovských revolučných ideí vniesol nádej slobody aj do neradostného života slovenských hrnčiarov, utláčaných popanštelým cechmajstrom. Revolučná nálada meruôsmych rokov nesie sa celou operetou a vygradovaná je v závere hry, keď odrodilý cechmajster je zhodený zo svojho úradu a na jeho miesto nastupuje poctivý slovenský hrnčiar, pričom sa mu na zvyšok aj to prihodí, že chudobný vandrovný tovariš ho „prevezie“ a získa si srdce jeho dcéry, určenej do „vyššej spoločnosti“.

Téma, ktorá zapôsobí svoju originalitou, poskytuje bohaté možnosti k uplatneniu širokých hudobných komplexov, revolučných piesní, fúbočných duet, tancov a satirických kupletov. Poskytuje možnosti k farbistému rozvinutiu scény krásnym slovenským koloritom krojov, tancov a pestrou paletou malomestského slovenského jarmoku. Téma libreta ma od prvopočiatku živelne zaujala a snažil som sa slovenské ovzdušie vytvoriť aj v hudobnej predlohe, pričom spevy jednotlivých osôb snažil som sa prispôbiť k ich charakteru. Nad operetou sme veľa diskutovali a vďačne prijali dobre mienené rady tak od divadelných estétov, ako od skúsených divadelných praktikov.

*Gejza Dušík v bulletine Hrnčiarskeho bálu
Štátne divadlo Košice 1956*

Bratislava 6. VI. 1965.

N^áše životy spojil osud v radostnej tvorivej spolupráci.
Tešili sme sa a tešíme z úspešných premiér a mnohých drobných radostí,
ktoré výsledky našej práce prinášajú. Spoločné ciele utužili naše priateľstvo, ktoré je čisté,
naplnené vzájomným porozumením.

Gejza Dusík

Naše životy spojil osud v radostnej tvorivej spolupráci.

Tešili sme sa a tešíme z úspešných premiér a mnohých drobných radostí, ktoré výsledky našej práce prinášajú. Spoločné ciele utužili naše priateľstvo, ktoré je čisté, naplnené vzájomným porozumením.

Gejza Dusík

Zápis v pamätníku rodiny Braxatorisovcov

hily' Patko !

Na tom; podhuj dopis aj sa chystam dať mu
odpovedať, ak aj dúo sa došlávam s tou.

Rozhodne sa mi nepáči, že aj keby oiaze,
do openty, šelal "!!" Ved' len sleduj, Razu"
stále má nápev a čísla 2 openty sú aj slágra.
mi. Skoda by bola kraj všetko učiť, keď aj meno
Braxatoru má tak dobrý zvrst !

Stíhame, že tá prehovorina a je číslom.
mi píše nové libretto, ktoré bude z ľudstvom
a dole všetkým uoci by mala byť premiéra.
Aj aj 400 - do toho počul - ti napísal
všetko uci.

Počul som, že sa u vís, Razu "doba
vďarila ! Teším sa tomu.

S deťmi už som musel zaplatiť uoci
tému, keď sa mi chvilu poudoval, že je to
uoc 150 ks. za predstavenie. Súžil som mu to na
100 ks za predstavenie pri najmenšom, ešte 12
hier za uciac. Z peniazi (1000 ks) ktoré som

od neho a contra obdržal, iluud tam h' zaslel
troju čiastku. Na prvoh čarim častie puiat,
ktoe h' h'j iluud p'ilem.

Patko p'it!! Štoe h' kole vzuehat
aj bu jednu saiforu, pretože h' sa na teba zabudlo
a mohol h' si dáat juom! Keď máš po n'evrel
čas i h'ad h' troje dečrady zabavaj.

Kto, p' "Rodny kraj" je najväčšim slávnosťou
a v'ej, h' aj, to sa mi ajže slat sa aj v'ade opere.
Vidim to tu v'atou v'ade (SAS) je v'ade tu mi
h'aj. Remisio kraj zastavit, keď si najlepší
kurze! Kto žate d'bu' vesela' opere a v'ideš,
je aró polek!!

Keď p'ideš do Bratislavy? V'idi me
navštívit do SPS (p'ionodnu, tel. 327). Keď h'
tu stebou h'ovril.

Pošli mi v'ajare' navšty na tvoj a p'
h' h'udobuim. Keď tarbo se v'odi. aj uat
najväčšim slávnosťou "Rodny kraj."

Čarim uat' platne (to sa mi - balanc. si
h' unon. - h' h' tam -) Iluud h' p'ilem platne.
keď h' tuc n'ist' d'v'edny' op'us h'j p'obod. h'odet
h' si z'aumit' keď, "Za h'idorom" na v'edny' op'us h'j
p'obod?

h'ideu h' z'olravim, h'it. pauz
p'ud h'oravim, Toj p'etom

TÁ MODRÁ RUŽA VÁM POVIE...

...že opereta vo svojej klasickej podobe, aj keď pochádza z tridsiatych rokov, môže mať a má, ak je vtipne inscenovaná, ohlas u obecnstva. A to aj u obecnstva hudobne vzdelaného, i u priemerného diváka, u ľudí staršej generácie - pardon! „v najlepších rokoch“ – ale aj u mladších a mladých. Pochopiteľne, dnešný pohľad je trochu iný ako v období jej vzniku. Cítime, že nejde o vrcholný prejav hudobno-dramatickej tvorby, ale o žáner, ktorý má svoje špecifické zákonitosti a svoje osobitné poslanie: potešiť, pobaviť, dopriať úsmevného oddychu.

Ale „tá modrá ruža vám povie“ aj čosi viac. Že na to, aby potešila, musí mať skladateľ dostatok hudobnej invencie a ovládať kompozičné majstrovstvo tak ako zaslúžilý umelec Gejza Dusík. Aby pobavila, musí mať libretista dostatok vtipu, vkusu a zmysel pre poéziu textu piesní, ako má dr. Pavel Braxatoris. Ústredná milovnícka dvojica musí vedieť spievať – a to nie hocako, ale na opernej úrovni – ako Elena Kittnárová a Karol Vlach, mladokomická dvojica okrem hereckého talentu a speváckych kvalít musí mať dispozície pohybové a dostatok temperamentu ako Mária Dunáková a Ivan Krajíček; a starokomická dvojica nemôže byť len smiešna, ale musí mať aj šarm a zmysel pre mieru a veľa-veľa ľudskosti takej celkom obyčajnej ako Jindra Láznicka a čiastočne aj Ela Šálková.

Režisér nemal ľahkú úlohu sklbiť civilne sa tváriacu absurdnosť tejto operety do útvaru úsmevného, trochu ironického a neurobiť z nej frašku. To sa hostujúcemu Kornelovi Hájkovi čiastočne podarilo, ak mu blahosklonne prepáčime odpadnutý kvet modrej ruže v prvom obraze a zúfale „lomcovanie bezradných“ policajtov zamknutými dverami, ktoré sa ako naschvál samy otvárali. Ale za to režisér nemôže. Myslím, že to obecnstvu ani veľmi nevadilo, lebo malo úprimnú radosť z množstva vkusných a lahodných pesničiek, ktoré sa „nevtieravo vtierali“ do vedomia a dlho do noci zneli v ušiach a nútili k pospevovaniu. V tom je najväčší klad Dusíkovej hudby a dirigent Bohuš Slezák si to uvedomil a docielil dobrý výkon s orchestrom, ktorý túto dobrú muziku hral s veľkou chuťou.

Keď teda chcete na tri hodiny zabudnúť na starosti a problémy, oddýchnuť si, zasmiať sa na nenáročných a jasných vtipoch, zasniť sa pri ľubezných známych melódiách a na chvíľu omladnúť o dvadsaťpäť rokov – a vy, mladí, vypočuť si v klasickej, rytmicky jasnej podobe tango, anglický waltz a foxtrot – choďte sa pozrieť na Novú scénu na operetu „Modrá ruža“, ktorá mala premiéru 18. apríla.

(C. Hanuš, *Práca*, 21. apríla 1966)

Modrá ruža NS Bratislava 1966, Elena Kittnárová a Karol Vlach

Režisér Kornel Hájek pred generálkou Modrej ruže – NS 1966

NOVÁ SCÉNA

Modrá v ružá

OPERA V TROCH DEJSTVÁCH

Hudba: Gejza Dusík - Libreto: dr. Pavol
Réžia: Kornel Hájek a h. - Dirigent: Bohuš
Choreografia: Boris Slovák - Scéna: Otto
Kostýmy: Irena Schanerová

PREMIÉRA 16. APRÍLA

MODRÁ RUŽA NA OCHOTNÍCKEJ SCÉNE V RODISKU PAVLA BRAXATORISA – V SENICI

„V Zlochovej réžii Seničania nacvičili operetu Gejzu Dusíka a Seničana Pavla Braxatorisa Modrá ruža, ktorá sa hrala v Senici až trikrát, hrala sa aj na Brezovej a Myjave. Opereta mala veľký úspech. Modrá ruža mala v Senici druhú premiéru roku 1941 a bola to jej dvestá premiéra na Slovensku. V Modrej ruži pohostinne vystupoval aj herec Národného divadla Jozef Křepela.“ *

Tvorcovia senickej inscenácie Modrej ruže:

zlava Helena Zlochová, Irma Dérerová, Zolo Hartánský, Darina Kostolná, režisér predstavenia Teodor Zlocha, Jozef Křepela a autor libreta Pavol Braxatoris.

* Článok Ochotnícke divadlo – E. Feldsamová z knihy „Senica“, vyd. Obzor 1974.

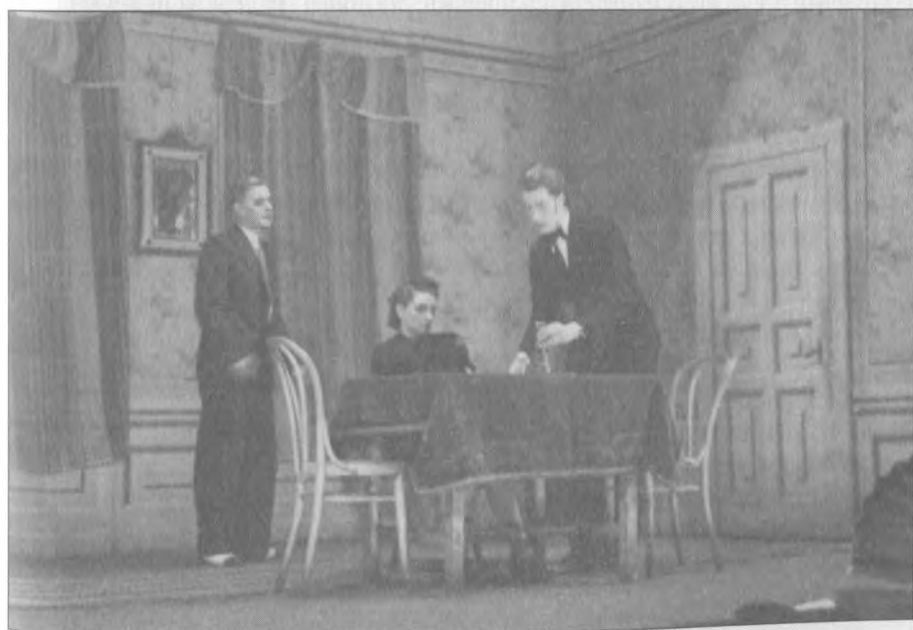
Zábery z inscenácií divadelných hier senických ochotníkov:

*Manželka Pavla Braxatorisa,
Emília Braxatorisová v hlavnej úlohe Anny
v hre Eugena O'Neill a Anna Christie,
s ktorou sa súbor v roku 1947 zúčastnil
Celoslovenskej prehliadky ochotníckych
súborov.*

*Hru v úprave Dr. Pavla Braxatorisa
režiroval Emil Boldižár.*

Emília Braxatorisová ako Nora v rovnomennej hre Henrika Ibsena

HLADÁME NOVÚ CESTU

Keď sme sa koncom minulého roku so skladateľom Gejzom Dusíkom rozhodli, že po dlhšej prestávke pristúpime opäť ku tvorbe slovenskej operety, bolo nám jasné, že nemôžeme pokračovať po starých, vyšliapaných chodníčkoch. Začínať tam, kde sme pred 10 rokmi prestali, bolo by zatváraním očí pred revolučnými zmenami, ktoré sa vôkol nás odohrali a ktoré podstatne zmenili i nazeranie na funkciu umenia v ľudskej spoločnosti. Rovnako však sme si boli vedomí i toho, že nemôžeme celú doterajšiu tradíciu operety hodiť cez palubu a vyčariť niečo úplne nového, ideove i umelecky dokonalého, čo nemá so starou, kompromitovanou operetou ani s jej chybami nič spoločného.

Ako autorovi libreta pripadla mi nie ľahká úloha, hľadať cestu ku preklenutiu protikladov medzi starou operetou, ktorá politicky i hospodársky slúžila vládnucej triede vykorisťovateľov a ako taká je odsúdená k zániku a medzi novou operetou, ktorá vzniká v nových spoločenských podmienkach a je povolaná k tomu, aby pravdivým ale radostným a optimistickým zobrazovaním nášho súčasného života podchytila záujem širokých mas našich pracujúcich a stala sa tak účinným prostriedkom ku výchove nového človeka.

Musel som si predovšetkým uvedomiť, že je bezpodmienečne potrebné vystríhať sa všetkých úpadkových prvkov starých operiet, najmä ich bezideovosti, šablonovitosti, samoúčelnosti humoru, banálnosti a úteku od skutočností, ktoré všetky sa najvypuklejšie prejavovali v operetných libretách. Na druhej strane však musel som mať na zreteli, že opereta ako hudobnodramatický žáner má svoje špecifické vlastnosti, medzi ktoré patrí hlavne zrozumiteľnosť a ľahkosť deja, zdravý ľudový humor aj vtípné, farbisté kreslenie postáv, zápletok a konfliktov a že preto nemôže zobrazovať zložitú vnútornú boju a prerody ľudí, ani riešiť problémy súčasného života v takej hĺbke a šírke ako iné dramatické formy, najmä činohra. Napokon musel som pri výbere a spracovaní námetu dbať aj na hudobnú zložku nového diela, aby textová predloha svojím dielom a zápletkami poskytla skladateľovi operety Gejzovi Dusíkovi čo najväčšiu možnosť k uplatneniu svojho umeleckého talentu a ku rozvinutiu hudobnej zložky v dominujúcu súčiastku operety.

To boli hlavné zásady, s ktorými som pristúpil ku spracovaniu libreta operety „Zlatá rybka“, pričom opieral som sa o účinnú pomoc skladateľa i vedúcich divadelných pracovníkov Novej scény. Či tieto zásady boli správne a do akej miery sa mi podarilo uviesť ich do života, ukáže nám inscenácia hry a hlavne ohlas, aký vyvolá u obecnstva, ktorému je určená a venovaná. Spolu s ostatnými tvorcami tejto operety som presvedčený, že pri všetkých svojich nedostatkoch splní svoju úlohu ako prvý pokus o hľadanie vývojovej cesty ku novej operete.

Dr. Pavol Braxatoris

(Bulletin k Zlatej rybke Nová scéna Bratislava 1954)

Pavol Braxatoris:

PRVÝ KROK K CIEĽU

Nie je ľahkou vecou písať operetu, tobôž takú, od ktorej sa žiada, aby bola rovnocennou zložkou dramatického a hudobného umenia. Veď zatiaľ čo kedysi bola opereta iba prostriedkom povrchnej zábavy a zdrojom zisku súkromných podnikateľov, dnes má dôležitú spoločenskú funkciu ako vychovávateľka nového človeka. Preto keď sme sa s Gejzom Dusíkom podujali vytvoriť novú slovenskú operetu, boli sme si vedomí, že berieme na seba riskantnú úlohu. Riskantnú preto, lebo ani my, ani nikto iný nemali sme jasnú predstavu o tom, ako má nová opereta vyzerieť, čím sa má líšiť od starej a v čom si môže od nej brať príklad, takže naša práca sa ľahko mohla minúť cieľa a vyjsť nazmar. Čestnú a zodpovednú preto, že sme boli prví, čo sme chceli prejsť úskaliami neistoty a rozpakov, aby sme pomohli zaplniť citeľnú medzeru v tomto odvetví našej hudobno-dramatickej tvorby.

Za takýchto okolností som pristúpil k spracovaniu slovesnej časti novej operety libreta. Mal som pritom snahu vystríhať sa čo najviac všetkých úpadkových prvkov starých operiet, najmä bezideovosti, šablonovitosti, samoúčelnosti humoru a úniku od skutočného života, ktorými boli staršie libretá silne presiaknuté. Na druhej strane som sa však riadil presvedčením, že opereta ako samostatný hudobno-dramatický žáner má svoje špecifické vlastnosti, pre ktoré nemôže zobrazovať zložitejšie vnútorné konflikty a prerody ľudí, ani riešiť problémy súčasného života v takej hĺbke a šírke ako iné javiskové formy, hlavne činohra. Napokon pri výbere a spracovaní námetu snažil som sa brať čo najväčší zreteľ aj na hudobnú zložku nového diela, aby textová predloha poskytla Gejzovi Dusíkovi možnosť uplatniť svoj umelecký talent a rozvinúť hudobnú zložku v dominujúcu časť operety.

Tak sa spolupráca so skladateľom, dramaturgom a režisérom zrodila "Zlatá ryбка". Prvý dojem, ktorý vyvolala u obecnstva, ako sa zdá, bol veľmi priaznivý. Po viacerých predstaveniach sa však ukázalo, že „Zlatá ryбка“ pláva nesprávnym smerom a príliš na povrchu, ba dokonca, že na jej zlatých šupinách sa objavujú hrdzavé škvrny - skrátka, že čosi s ňou nie je v poriadku. Riaditeľ divadla Ján Kákoš pohotove určil diagnózu tejto choroby a doporučil operáciu postihnutých častí, najmä libreta. Preto podľa jeho zásadných pripomienok som libreto prepracoval a keď aj Gejza Dusík doplnil a spestril hudobnú časť, „Zlatá ryбка“ znova sa dáva na plavbu, zdravšia, bystrejšia a krajšia ako predtým. Skutočnosť, že sa znova dostáva na scénu, svedčí o jej zdravom jadre a životaschopnosti.

(Bulletin k Zlatej rybke Nová scéna Bratislava 1955)

LIBRETISTA DR. PAVOL BRAXATORIS:

Aká bola vaša doterajšia práca v operetnej tvorbe?

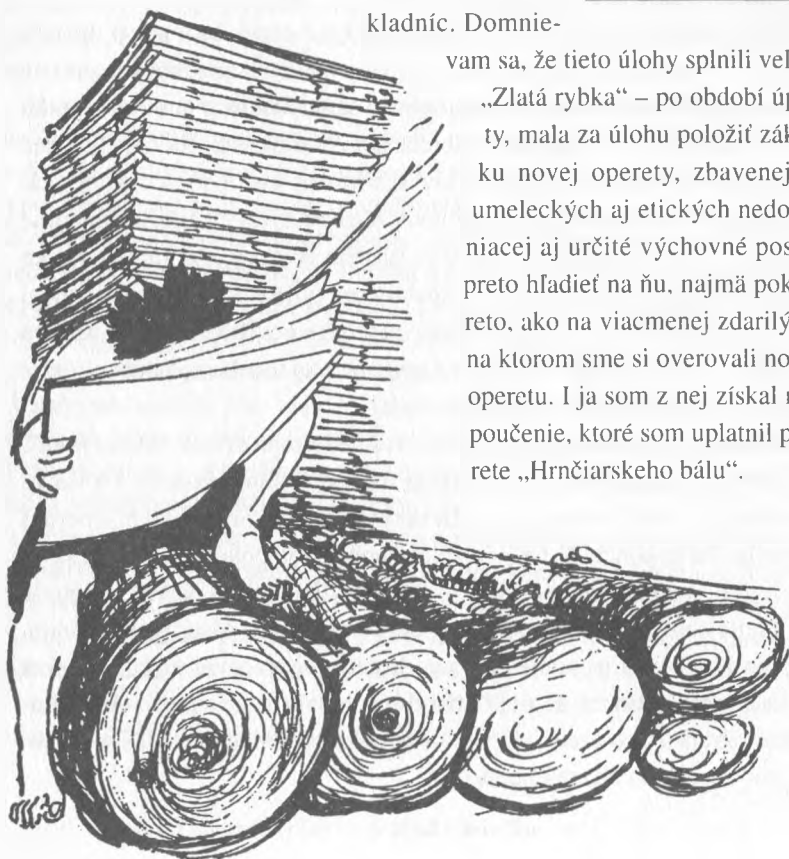
Libreto operety Zlatá rybka nie je mojou prvou prácou tohto druhu. Už asi pred 20 rokmi napísal som z podnetu Gejzu Dusíka libreto „Keď rozkvitne máj“. Úspech tohto prvého pokusu posmelil ma k ďalšej práci, ktorej výsledkom boli libretá operiet „Modrá ruža“, a „Tajomný prsteň“. Všetky niesli pečať spoločenských pomerov, v ktorých vznikli: boli určené predovšetkým k zábave publika a k plneniu divadelných po-

kladníc. Domnie-

vam sa, že tieto úlohy splnili veľmi dobre.

„Zlatá rybka“ – po období úpadku operety, mala za úlohu položiť základy k vzniku novej operety, zbavenej doterajších umeleckých aj etických nedostatkov a plniacej aj určité výchovné poslanie. Treba preto hľadiť na ňu, najmä pokiaľ ide o libreto, ako na viacmenej zdarilý experiment, na ktorom sme si overovali nové názory na operetu. I ja som z nej získal mnohé cenné poučenie, ktoré som uplatnil potom pri librete „Hrnčiarskeho bálu“.

Ako ste spolupracovali s Gejzom Dusíkom?

Všetky moje libretá hudobne spracoval Gejza Dusík. Naša spolupráca sa – myslím – dobre osvedčila, čoho dôkazom je, že sa k nej znova a znova vraciame. Za 23 rokov jej trvania vytvorili sme okrem uvedených už operiet veľké množstvo tanečných piesní, ktoré v hudobnej tvorbe Gejzu Dusíka zaujímajú čestné miesto. Spolupráca s Gejzom Dusíkom bola pre mňa vždy príjemná a radostná. Preto som rád, keď môžem konštatovať, že ani zub času ju neohlodal, ale že sa i po dlhých rokoch stále rozvíja a upevňuje. Pracujeme teraz na novej operiete, ktorá - dúfam - nebude poslednou.

Povedzte nám niečo o tom, ako sa rodí opereta.

Nemám žiadny recept na pracovný postup. Tematiku hry zväčša volím sám, niekedy však podľa návrhu skladateľa. Tému spracujem najprv vo forme podrobného plánu hry, v ktorom spoločne so skladateľom určíme miesta, vhodné na zhudobnenie. Podľa tohto plánu napíšem prvé znenie libreta; v ňom sa už striedajú dialógy s hudobnými textami. Prvé znenie libreta odovzdám skladateľovi na zhudobnenie, prípadne aj divadelnému dramaturgovi a režisérovi na posúdenie. Skladateľ zhudobní nie-

ktoré texty bez zmeny, častejšie však treba ich dodatočne upraviť a prispôsobiť hudbe. V tomto štádiu sa libreto vylepšuje aj podľa pripomienok divadelných odborníkov. Definitívne jeho znenie spolu s hudobnými materiálmi tvoria podklad pre divadelnú inscenáciu, ktorou režisér, herci, dirigent a ostatní divadelní umelci dokončia zrod operety.

Aké sú vaše ďalšie tvorivé plány?

Ako som už uviedol, pracujeme teraz s Gejzom Dusíkom na novej operete „Potulný spevák“, ktorej dej sa odohráva v zákulíši vojnových udalostí a ktorá vo veselohernom rúchu nastoľuje veľmi vážnu myšlienku humanity, ľudskej solidarity a vzájomnej pomoci. – Okrem toho sme si vzali za úlohu vytvoriť niekoľko tanečných piesní nového typu, ktorými chceme občerstviť formovú aj interpretačnú stereotypnosť dnešnej našej tanečnej piesne. No a potom, potom príde ďalšia opereta, ktorá – možno – bude prekvapením pre čitateľov ľahkej múzy.

*(Bulletin k premiére Zlatej rybke
v DJZ Prešov 1957)*

Pavol Braxatoris

O ŤAŽKOSTIACH S LIBRETOM

Libreto „Zlatej rybky“ písal som pred piatimi rokmi. Bolo to v dobe, keď po dlhoročnej stagnácii operety počali sa u nás veľmi jednoznačne ozývať hlasy o jej spoločenskom význame a o potrebe jej oživenia. Vtedy z podnetu skladateľa Gejzu Dusíka a na naliehajúce niektorých divadelných pracovníkov prevzali sme so skladateľom riskantnú, no pre nás veľmi čestnú úlohu, urobiť prvý pokus o oživenie a rehabilitáciu slovenskej operety.

Moja úloha ako libretistu nebola ľahká. Ako spolupracovník G. Dusíka mal som síce za sebou už niekoľko viacmenej úspešných libriet z doby predmníchovskej republiky, ale to bolo pre mňa skôr nevýhodou ako výhodou. Starú operetu bili hlava-nehlava a sotva na nej ostalo kúsok zdravého miestečka. Kde teda začať, na čo nadviazať?

Jedno mi bolo jasné: nemožno začínať tam, kde stará, úpadková opereta skončila. Treba zobrazovať skutočný život, živých ľudí, a neoživovať nafarbené a naškrobené múmie operetných bonvivánov, primadón, subriet a staro-mladokomikov. Treba z operety odstrániť všetko, čo kazilo dobrý vkus a morálku diváka a čo ho odvádzalo od problémov života do sveta klamu a illúzií.

Na druhej strane však pokladal som za samozrejmé, že v starých operetách boli aj kladné prvky, ktoré možno ďalej

rozvíjať a prenášať do novej operety: ľahký, veseloherný dej, zdravý, kritický humor, vizuálnu aj hudobnú pestrosť a pod.

Podľa týchto všeobecných, kusých a vtedy ešte dosť hmľistých zásad pustil som sa do práce a napísal som libreto „Zlatej rybky“, ako prvej slovenskej operety po oslobodení. - Hlavnú myšlienku námetu, boj proti rozkrádaniu národného majetku, čerpal som z vlastnej praxe v socialistickom podniku. Ukázalo sa, že táto myšlienka je stále živá a že opereta má čo povedať i súčasnému divákovi.

Dnes, po odstupe času a po skúsenostiach s prevedením „Zlatej rybky“ na viacerých profesionálnych i ochotníckych scénach, dospel som ku presvedčeniu, že táto opereta pri všetkých výhradách splnila svoje poslanie ako prvý krok k novej, socialistickej opere. Jej kladné stránky i jej nedostatky dali divadelným pracovníkom, autorom i kritikom príležitosť overiť si názory na novú operetu a vyvodiť aspoň niektoré závery pre jej ďalší rozvoj.

Skutočnosť, že ešte po piatich rokoch „Zlatá rybka“ žije a že dokonca si prekliesnila cestu i na javisko Štátneho divadla v Ostrave, utvrdzuje ma v tomto presvedčení a dodáva mi chuť aj odvahu do ďalšej práce.

(Bulletin k premiére Zlatej rybky
v Štátnom divadle v Ostrave 1959)

Pavol Braxatoris:

AUTOR A TÉMA

Voľba témy je pre každého autora úskalím, na ktorom môžu stroskotať jeho najlepšie úmysly. Práve tak, ako pri voľbe ženy. Podarí sa – dobre; nepodarí sa – všetko je stratené.

Každý muž skôr či neskôr dospeje ku štádiu, keď si povie: je na čase, aby som sa oženil. Začne sa obzerať po dievčatách, skúma ich, odhaduje, slovom, hľadá si nevestu, kým ju nenájde. Sú však i takí, čo im ženba ani nevzide na um. Ale i taký môže zrazu poznať dievča, ktoré mu padne do oka, a než sa spamätá, už je v tom!

I autori tak: jeden hľadá, chodí po stavbách hydrocentrál, na JRD, zbiera materiály, alebo študuje v starých archívoch, kým nenájde tú pravú tému. Iný však iba náhodou stane sa svedkom bezvýznamnej udalosti, počuje krátku správu - a už má tému, do ktorej sa zaľúbi. Týmto spôsobom som i ja bez dlhých špekulácií našiel námet pre libreto Hrnčiarskeho bálu. Jedného dňa som sa zahľadel do vitríny na figúrky stupavských muzikantov, výtvor to národného umelca Ferdiša Kostku, ... a téma bola určená.

Malo to však svoje hlbšie korene. Už v rodičovskom dome naučil som sa ceniť ľudovú keramiku ako prejav slovenského národného svojrázu a výtvor ľudového umenia. Zberateľský zápal manželky ma v tomto vzťahu ešte viac utvrdil. V starobylej džbankárskej dielni majstra Ferdiša Kostku v Stupave som bol častým hosťom a mal som príležitosť obdivovať jeho zručnosť. Z literatúry o slovenských džbankároch, najmä z knihy neúnavného zberateľa J. Landsfelda získal som mnoho zaujímavých poznatkov o slovenských džbankároch a hrnčiaroch, ich živote, sláve a úpadku. Preto myšlienka, že by sa tieto prvky dali použiť pre námet slovenskej operety, skrsla vo mne akosi spontánne, nečakane. Chcel som ju sprvu realizovať tak, aby hra podchytila tradičné džbankárske obyčaje, cechové zvyklosti, ba i otázky výrobného procesu. Nakoniec však z týchto prvkov ostal iba vonkajší rámec, bez ich funkčného vzťahu k osnove hry.

Rovnako nebolo náhodou, že som dej hry zasadil do štúrovskej doby. Toto slávne obdobie našej národnej minulosti ma lákalo svojou dynamikou a dramatičnosťou. Úsilie mladej generácie o prebudenie ľudových mäs, jej obetavosť, láska k ľudu, jej boj za sociálny pokrok a spravodlivosť, to všetko bývalo pre mňa prameňom úcty a obdivu k našim národným buditeľom. Je samozrejmé, že i tu ma žáner hry nútil, aby

som tieto motívy používal opatrne, skôr iba v náznakoch a v rozsahu prípustnom pri veselohernom spracovaní témy.

Tento spoločenský a dobový rámec mi bol vítaný i z toho dôvodu, že mi umožnil vytvoriť postavy, ktoré sú charakteristické pre svoju dobu, a preto nevdojak musia pripomínať hry našich klasikov. Odrodilý cechmajster, jeho malomeštiacka žena a dcéra, chudobný, ale statočný dedinský džbankár, mladý štúrovec, intrigánsky fiškál, jeho blazeovaný pán syn, veselí tovariši a napokon skromná slovenská deva, to sú typy, ktoré už zväčša majú svojich predchodcov v hrách Chalúpku a Záborského. Priznám sa otvorene k svojmu hriešnemu úmyslu: pri voľbe témy priklonil som sa k odkazu našich klasikov, aby som sa vyhol vplyvom úpadkovej operety dvadsiateho storočia.

Tým som však upadol do iného nebezpečia, že téma bude nečasová, neplodná. Dal som si otázku: má Hrnčiarsky bál čo povedať dnešnému človeku? Je vstave zapôsobiť, zaujať, poučiť a vychovávať? Budú možno hlasy, že nie. Ja však som prišiel k názoru opačnému.

Doba buržoázných revolúcií a zániku feudalizmu mala veľa obdobného s dnešnou érou budovania socializmu. Vtedy ako dnes zanikalo staré a zrodilo sa nové. Vtedy ako dnes bolo treba o nový život bojovať, zápasíť s prežitkami minulosti. I s lakomstvom, namyslenosťou, pýchou, sebeckvom a túžbou po ľahkom živote, vlastnosťami to bohatého cechmajstra Rafaela Tomašoviča. Či už zmizli z nášho života špekulanti, príživníci, kariéristi a politickí štréberi, akými boli fiškál Benický a jeho podarený syn? Či dnes už netreba biť sa za záujmy celku, za pozdvihnutie hospodárskej a kultúrnej úrovne nášho ľudu, proti opilstvu a zaostalosti, ako to robil štúrovský študent Peter a tovariš Ferko? Či u nás už nejestvujú malomeštiacke názory na lásku a manželstvo, ktoré boli alfou a omegou urodzenej pani Tomašovičovej a jej dcéry Ilonky? Myslím, že odpoveď je jasná.

Preto som libreto Hrnčiarskeho bálu odovzdal skladateľovi s vierou, že naša práca nebude zbytočná.

(Bulletin k premiére Hrnčiarskeho bálu v ŠD Košice 28. 9. 1956)

Pavol Praxatoris:

PREČO „HRNČIARSKY BÁL“?

Ludia sú zvedaví. Mnohí sa ma spýtovali, ako som vlastne prišiel k tomu Hrnčiarskemu bálu? Či som zberateľom keramiky? Ale pochádzam azda z hrnčiarskej rodiny?

Vykrúcal a ospravedlňoval som sa, ako sa dalo. Že mám akýsi vrodenný vzťah k prejavom ľudového umenia. Že som bol ctiteľom i zákazníkom Ferdiša Kostku v Stupave. Aj že som rád chodieval do habánskej krčmy v Sobotišti. Jednému skeptikovi som dokonca dokazoval, že stará matka mojej svokry bola nevlastnou dcérou hrnčiarskeho cechmajstra v Modre.

Po premiére Hrnčiarskeho bálu mi vlastná žena začala dokazovať, že som si ju vzal iba preto, aby som sa zmocnil jej zbierky keramiky. Úsekový dôverník ma súciteľne spovedal, či nemám privátne problémy a či nie som nešťastne zalúbený do predavačky zo Skla a porcelánu odna-proti. Akýsi zlomyseľník o mne dokonca poznamenal: Vidno, že rád prevracia džbáňky. Krátko, nik mi nechcel veriť, že môj vzťah k hrnčiarskemu remeslu je rýdzo platonický.

A predsa: hrnčiarsky bál mohol byť práve tak dobre krajčírsky, čižmársky a či kefársky. A nemusel to byť práve bál, ale akákoľvek príležitosť, svadba či oslava. Autor je do istej miery všemohúci a môže so svojimi figúrkami robiť, čo sa mu zachce: obliekať ich do brokátu či hand-dár, napájať ich šampanským a či trýzniť ich večným smädom. Preto sa ľahko mohlo stať, že by ste miesto Hrnčiarskeho bálu mohli zhliadnúť hoci Pernikársku svadbu.

Podstata veci je teda celkom inde. V ľuďoch, v ich vzájomných vzťahoch, v ich boji za lepšiu, krajšiu život. Na konflikte bezohľadného a egoistického cechmajstra Tomanoviča s tovarišmi Ferkom a Flórišom chcel som ukázať, že problémy, z ktorých bolela ľudí hlava pred sto rokmi, trvajú i dnes, ale že život predsa len ide nezadržateľne vpred. A to je skutočnosť, ktorá platí nielen pre hrnčiarov a džbánkárov, ale pre každého.

A preto keď sa ma ešte raz niekto spýta, prečo som si zvolil „hrnčiarsku“ tému, môžem mu odpovedať s pokojným svedomím: Verte mi, bola to číra náhoda.

(Bulletin k premiére Hrnčiarskeho bálu – Divadlo J. G. Tajovského Prešov 1960)

DENNÁ TLAČ O HRNČIARSKOM BÁLE...

Každá pôvodná hra po premiére vyvolá mnoho polemík, čo sa hneď odzrkadlí na stránkach našich novín. Prirodzene, mienky o hre nebývajú vždy rovnaké, a najmä v poslednom čase sme svedkami i značne protichodných mienok. V prípade „Hrnčiarskeho bálu“ všetky mienky kritikov i recenzentov boli v súlade, ba skoro jednohlasne priaznivé. Uvádžame aspoň niekoľko postrehov a mienok:

PRAVDA POD ZNAČKOU MP. ZO DŇA 25. XII. 1956:

Nová slovenská opereta HRNČIARSKY BÁL od Gejzu Dusíka a Pavla Braxatorisa je pre vývoj tohto slovenského hudobného žánru nesporne veľkým prínosom. Spôsobuje to predovšetkým dobrá myšlienková náplň libreta, dobrá a ľahko zapamätateľná hudba, ktorej melódie sa priamo vtierajú do ucha poslucháčov...

PRÁCA, 22. DECEMBRA 1956:

Na dnešnej forme novej operety má zásluhu i dramaturgia Novej scény, ktorá z pôvodnej štvoraktovej hry urobila tri, čím dostáva dej väčší spád a ucelenosť kompozície. Dusík prináša v každej operete tucet šlágrov, v tejto operete bude obecenstvo vari sklamané. Dusíkovi šlo v tomto prípade o viac, než aby vložil do diela šlágre zo svojej zásuvky. Jeho hudba je súčasťou deja, podmaľováva hru a len v niekoľkých miestach zastavuje dej vhodnou piesňou. Oproti starším jeho operetám blíži sa teraz viac typu operetnej hudby O. Nedbala a J. Straussa. Je to nesporne správna cesta.

KULTÚRNY ŽIVOT, 12. JANUÁRA 1957:

Neobyčajne šťastne je volený námet; ba i zápletka má cenný a silný motív. Autor libreta dr. Pavol Braxatoris vtípne, ba i záslužne položil dej do predvečera rokov meruósmych. Správny akcent na národne-uvedomovacia činnosť štúrovských spolkov, revolučná vlna, ktorá ide Európou a dodáva džbankárskym tovarišom oproti majstrom sebavedomie - to je viacero vďačných motívov, z ktorých sa dá naozaj veľa vytážiť.

... Veľmi pekne je režijne doriešené a vypracované zložité tretie dejstvo, scéna na hrnčiarskom bále, ktorá je dotvorená a režijne i choreograficky vedená ozaj vkusne.

... „Hrnčiarsky bál je nesporne úspechom autorov i bratislavského predstavenia ...

SMENA, 28. DECEMBRA 1956:

... Pekne riešená výprava, najmä II. a III. dejstva, kostýmy, ako aj znamenitá choreografia prispeli k úspechu predstavenia. Dá sa predpokladať, že operetu Gejzu Dusíka Hrnčiarsky bál si bratislavské obecenstvo obľúbi ...

LUD, 23. DECEMBRA 1956:

... Celkove možno povedať po premiére Hrnčiarskeho bálu, že sme boli ako s hudbou, tak aj s libretom operety príjemne prekvapení. Dusík už v predchádzajúcej svojej operete Zlatá rybka naznačil, že v javiskovej tvorbe nastúpil novú cestu zo stránky tematickej i hudobnej ...

LIDOVÁ DEMOKRACIE, 3. FEBRUÁRA 1957:

„Hrnčiarsky bál“ môže sa stať dôstojnou oslavou desiateho výročia Novej scény i závažnou splátkou na dlh štúrovskej dobe, s ktorou sa iní skladatelia nevedeli vyrovnat' ...

VEČERNÍK, 2. FEBRUÁRA 1957:

Opereta „Hrnčiarsky bál“ si získala svojou melodickou hudbou a slovenským národným námetom po košickom i bratislavskej obecenstvo. O „Hrnčiarsky bál“ prejavili záujem aj ďalšie naše divadlá ...

RUDÉ PRÁVO, 22. DECEMBRA 1956:

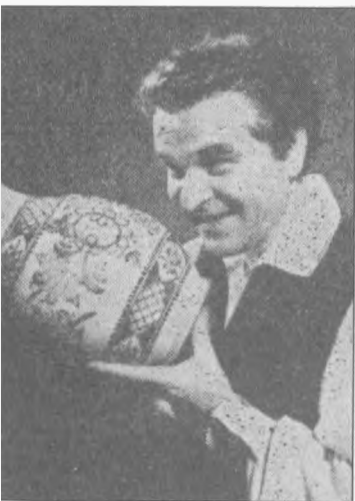
Z príležitosti osláv 10. výročia založenia Novej scény v Bratislave uviedol operetný súbor, ktorý súčasne oslávil piate výročie svojho vzniku, pôvodnú slovenskú operetu G. Dusíka na libreto P. Braxatorisa „Hrnčiarsky bál“ s veľkým úspechom.

DIVADLO A FILM:

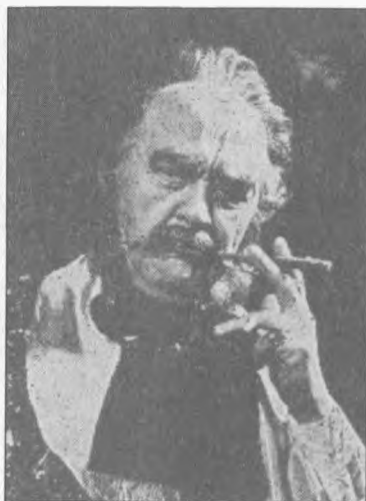
Braxatorisovo libreto je vďačné pre každého skladateľa. Možno povedať, že Gejza Dusík vytvoril k dramatickej predlohe adekvátnu hudbu. Braxatorisova práca svedčí o tom, že nechcel už len lacno pobaviť, ale aj vychovávať, historicky pripomínať, dať podnety k zamysleniu a strhnúť poslucháča ďaleko viac, ako býva v operete bežné, do problematiky hry...

Okrem spomenutých článkov, všetky noviny priniesli bohatý výber fotografických záberov z predstavenia a to i niekoľko ráz.

(Bulletin Hrnčiarsky bál Nová scéna Bratislava 1956)

František Hudek

Jozef Křepela

Jindřich Lázníčka

HRNČÍŘSKÝ BÁL

Dr. Pavol Braxatoris je tedy, jak patrně, nerozlučným textařským druhem svého skladatele. Je jeho mladším vrstevníkem (narodil se 4.2.1909 v Senici nad Myjavou) a jeho jméno není žádný cizokrajný pseudonym, ale staré slovenské jméno, které za svůj latinský tvar vděčí klasicisující a latinisující horečce, jež zachvátila před sty lety staré slovenské rody.

Braxatoris znamená syn sládka, Sládkovič – dr. Pavel Braxatoris je skutečným přímým vnukem velkého slovenského barda Andreje Sládkoviče. Jenže literární talent vnukův se zaměřil poněkud jiným směrem – a místo ód a balad píše texty písní, tanečních písní a operet. Literární talent Braxatorisův zejména formovalo studentské a divadelní prostředí pražské. Braxatoris – zejména ve spolupráci s Gejzou Dusíkem – napsal řadu tanečních písní a především však jim oběma zůstává velká společná láska – slovenská opereta.

* * *

„Jednoho dne jsem se zadíval do vitríny na figurky stupavských muzikantů – výtvar to národního umělce Ferdiše Kostky – a měl jsem námět“, prozrazuje o vzniku této operety její libretista v programovém článku bratislavské inscenace. Souhlasíme s jeho přirovnáním, že volba námětu, to je pro autora stejně osudný životní krok, jako volba životního druhu či partnerky, a že zatím co jeden nachází ten svůj vyvolený námět až po dlouhém studiu v archívech, – druhý svůj námět objeví náhodou. Ale tyto náhody nebývají tak náhodné. Pohled do vitríny na kameninové figurky – to by mnohým a mnohým docela nic neřeklo. Ale autoru, který znal zblízka hrnčířské dílny, historii slovenské keramiky, který byl častým hostem u Ferdiše Kostky, stačil tento pohled a námět byl určen. A ještě na jednu okolnost nesmíme zapomenout: na sběratelskou vášeň spisovatelovy manželky, nadšené citelky slovenského lidového umění.

(Bulletin k premiéře Hrnčiarskeho bálu
v Štátnom divadle Brno 1959)

ROKY POVOJNOVÉ

Po vojne sa skladateľ odmlčal; operetné publikum dlho čakalo na premiéru novej pôvodnej operety slovenského autora. A bol to opäť Gejza Dusík, čo ponúkol operetu so súčasným obsahom – Zlatú ryбку na libreto Pavla Braxatorisa. Obaja autori uvažovali o poslaní novej operetnej tvorby a museli si vyriešiť rad tvorivých otázok:

„Musel som mať na zreteli, že opereta ako hudobno-dramatický žáner má svoje špecifické vlastnosti, medzi ktoré patrí zrozumiteľnosť a ľahkosť deja, zdravý ľudový humor, aj vtipné, farbisté kreslenie postáv, zápletiiek a konfliktov... Napokon musel som pri výbere a spracovaní námetu dbať aj na hudobnú zložku nového diela, aby textová predloha svojím dejom a zápletkami poskytla skladateľovi čo najväčšiu možnosť na uplatnenie umeleckého talentu a na rozvinutie hudobnej zložky, ktorá je dominujúcou súčasťou operety“. Toľko libretista.

Aj Dusík, hoci naplodnejší operetný skladateľ, sa nemohol zorientovať v názorovej rozdielnosti na poslanie tohto ľahkého žánru. Postavenie operety nebolo ujasnené spoločensky, sociálne, tobôž umelecky. A predsa práve títo dvaja ako prví mali odvalu pustiť sa do problematiky súčasnosti. Nech sa pozeráme s odstupom času akokoľvek kriticky na „ZLATÚ RYBKU“, musíme oceniť čestné a tvorivé úsilie, akým sa hľadali možnosti návratu operety na javisko s novším typom hrdinov v novom prostredí, no zatiaľ ešte na pôde klasického operetného kánonu.

Azda najväčší úspech priniesol obidvom „HRNČIARSKY BÁL“, piate spoločné číslo skladateľa so svojím libretistom. Pavel Braxatoris našiel šťastne námet pre libreto vo figúrkach stupavských hrnčiarov, výtvoroch národného umelca Ferdiša Kostku: „Malo to však hlbšie korene. Už v rodičovskom dome som sa naučil ceniť ľudovú keramiku ako prejav slovenského národného svojrázu a výtvor ľudového umenia. V starobylej džbankárskej dielni majstra Kostku v Stupave som býval častým hosťom a mal som príležitosť obdivovať jeho zručnosť. Z literatúry o slovenských džbankároch a hrnčiaroch som zasa získal mnoho zaujímavých poznatkov o ich živote, sláve a úpadku. Preto myšlienka, že by sa tieto prvky dali použiť ako námet slovenskej operety, skrsla vo mne akosi spontánne, nečakane...“

Nebolo ani náhodou, že si autori vybrali obdobie roku meruôsmeho, revolučných čias, keď spoločenská situácia prinášala nádej aj chudobným, lákala dynamičnosťou, dramatičnosťou, možnosťou prikloniť sa k odkazu slovenských klasikov. Slovom „Hrnčiarsky bál“ bol šťastným uchopením témy autormi - aj očarením autorov témou. Dusík zasa priznával, že „mocne naň zapôsobili nové slovenské opery, úpravy ľudových piesní a dospel k názoru, že nová opereta musí mať výchovné poslanie!“ Preto

jeho hudba žiari slovenským koloritom v tancoch i piesňach a hlboký zmysel pre melodiku, harmonicky presné a výrazné cítienie spravili z ich spoločného diela pravú národnú spevohru. Celoštátna premiéra bola v košickom Štátnom divadle 1956 a čoskoro uvádzali Hrnčiarsky bál ďalšie slovenské i české scény. V roku 1974 uviedlo túto operetu Štátne divadlo operety v Kyjeve s vrelou odozvou.

Košické Štátne divadlo uviedlo aj ďalšiu operetu oboch autorov „KARNEVAL NA RIO GRANDE“ (1963). Toto dielo nezarezovalo, nezažiarilo tak silne ako predchádzajúce, hoci sa nedá hovoriť o jeho nevydarenosti. Autori sa však akosi vzdialili témam minulých rokov - domácej problematike. Tak sa hra stala skôr zaujímavou exotickou exkurziou do latinskoamerického prostredia ako dotiahnutým dramaturgickým činom.

Rovnako k ďalšej hudobnej komédii pristupovali obaja autori spoločne. Jej premiéra s názvom „TO BY BOLA LÁSKA“ (Nová scéna 1971) bola očakávaná s nevšedným záujmom. Je stavaná na kontradikcii dvoch generácií, na konflikte, ktorý vzniká na základe rozdielneho myslenia a cítienia staršej a mladšej generácie – krivé zrkadlo namierené do videnia morálky, lásky, sexu: odhaľuje pretváрку, závisť, väčšie i menšie podvody a podvodíky všedného dňa, z ktorých sa rodí nečestnosť. Kritika konštatovala, že „napriek výhradám, je hudobná komédia „To by bola láska“ po rokoch jediným novým pôvodným slovenským dielom tohto žánru na javisku Novej scény, ktorá vstupuje do svojej 25. jubilejnej sezóny.“ A rovnako..., „je Dusík jediným aktívnym autorom, sústavne sa venujúcim potrebnému, ale aj nedoceňovanému žánru“.

Gejza Dusík a Pavel Braxatoris neboli len spolupracovníci, ale dvaja ľudia, ktorých spájalo pevné priateľstvo a vzácné porozumenie:

„Moja práca s G. Dusíkom bola pre mňa veľkým prínosom takmer po 40 rokov môjho života. Priniesla mi vnútorné uspokojenie, pretože som prispel svojou tvorbou k rozvoju hudby ľahkého žánru u nás. Okrem toho písať texty k piesňam pokladám za istý druh poézie, a to nie práve najľahšej, lebo textár je viazaný jednak charakterom hudby, jednak technickým členením. Vzhľadom na vtedajšiu situáciu v zábavnej hudbe u nás pokladal som túto činnosť za rovnako potrebnú ako ktorúkoľvek inú spisovateľskú činnosť...“

A Gejza Dusík, ktorý ho vždy vedel vyliečiť z depresii svojím ustavičným optimizmom? „Naša spoločná práca a priateľstvo boli mi vzpruhou a oporou, bol to kultivovaný, jemný a invenčný človek. Najmä v Modrej ruži a Hrnčiarskom bále som sa naplno rozospieval i vďaka P. Braxatorisovi, ktorého význam pre túto oblasť hudobno-zábavného divadla nebol doposiaľ docenený.“

Spoločné dielo siedmich operiet charakterizuje tvorivá úprimnosť, úsilie o umeleckú a ideovú pravdivosť. Preto preniklo nielen na všetky domáce spevoherné javiská, ale aj do cudziny...

Gejza Dusík určil smer vývinu operetného žánru na celé polstoročie. Bohatosť invencie, bezprostrednosti, ľudovosti sa dodnes nikomu nepodarilo prekonať. Spoluprácu s Braxatorisom charakterizovalo úsilie o ideovo výrazný humanizmus a demokratizmus v najčistejšom zmysle slova. Dobové kritiky oceňovali širokoklenuté, lyrické melódie i rezké čardášové foxy, zmysel pre dramaturgiu diela a dramatickú výstavbu; rovnováhu medzi serióznosťou námetu a zábavnosťou situačnej komiky. Spoločenská funkčnosť niektorých z nich prekročila hranice výlučnej zábavnosti, podnecovala k vlastenectvu, k ušľachtilým činom, k láske voči človeku a rodnému kraju. Povojnová tvorba sa ešte cieľavedomejšie orientovala na etické kvality človeka, na jeho vzťah k svojmu okoliu, k národnej hrdosti a sebavedomiu. Dusíkovo dielo charakterizuje tvorivá úprimnosť, úsilie o umeleckú a myšlienkovú pravdivosť. Jeho diela vychádzajú dodnes na gramoplatniach v nových aranžmán interpretované aj najmladšou speváckou generáciou tanečnej hudby. Azda ešte väčšej pozornosti sa tešia u krajanov-vystažovalcov, ktorým približujú atmosféru domova. Dusík je, zdá sa, najžiadanejším slovenským skladateľom v cudzine a to nie je zanedbateľná vec. Poukazuje na to, že sa stal blízkym, milým a obľúbeným umelcom. Dal základy, ktoré sú významom rovnocenné iným druhom a žánrom slovenskej národnej hudby: A my ich musíme oceniť ako vklad veľkého talentu do pokladnice mladej slovenskej hudobnej kultúry.

(Bulletin k premiére Hrnčiarskeho bálu v Divadle J. Záborského Prešov 1991)

Hovoríme s Dr. Pavlom BRAXATORISOM

Dr. Pavol Braxatoris venoval nám jeden deň z tých, ktoré trávi najčastejšie v záhrade pri svojich stromčekoch spolu s dvoma vnučkami. Oblúbeného starého otca – kamaráta vehementne sa dovolávali po celý čas... Bolo vidieť, že si veľmi dobre rozumejú a že mladost si možno zachovať stále. Dr. Braxatoris mladým verí – ako vraví – drží palce tým, čo dnes tvoria a rozvíjajú pieseň a často ich obdivuje. Keď som ho poprosila, aby mi ukázal aspoň jeden z vavrínov, ktoré dostal na nespočetných predstaveniach mnohých operiet, povedal mi, že ich postupne všetky páčil, lebo na také veci nebolo v byte miesta. Tvrdil o sebe, že je človek skôr rozumový – právnik, ekonóm, suchár, čo vie presedieť hodiny nad knihami aritmetiky a fyziky. No to je len jedna časť jeho bytosti, tú druhú, z ktorej plynulo a plynie toľko lásky a nadšenia k umeniu a životu, akoby ukrýval, nechcel poodhaliť, akoby ju chlapčensky chránil v sebe. Ako človek je skôr vážny, ale v jadre bezprostredný a srdečný, to tajomné a záhadné rozdal dávno iným... Či už rozdal všetko, nechcel prezradiť, lebo on vraj o svojich plánoch zásadne nehovorí.

Čo hovoril, hovoril vecne a prirodzene, priblížil svoj život, tvorbu, názory na zábavnú, či populárnu pieseň minulé i dnešnú.

– Mám vám povedať niečo o sebe, o tom, čo mi leží na srdci? – začal autor textov najznámejších i najkrajších slovenských šlágrov. Mrzí ma tak trochu skutočnosť, že textár vždy bol a je aj dnes tým druhým, vedľajším, o ktorom sa často ani nevie, lebo to nikto nezdôrazňuje. Nechcem nikoho viniť, ale tak trochu v tomto je vinný rozhlas, kde sa vždy vypichuje hudobný skladateľ a interpret a textár sa často ani len nespomenie. Pripomeniem napríklad len takú pieseň, ako je Rodný môj kraj. Občas mi tak napadne, koľkí ľudia si kedy pomysleli, že tá veľká láska k rodnému kraju vyjadrená v tejto piesni žila a existovala v mojom srdci. Nuž ale taká je už akosi práca textára, že aj tej veľa lásky, čo vkladá svojimi slovami do hudby, splynie s hudbou a on sám sa z nej stráca. Ale nechajme sentimentalitu. Jedno je fakt, že to bola a je pekná práca, aj keď zatieňuje možno autora slova, roznáša práve to slovo spôsobom najúčinnnejším, čiže, dostane sa cestou hudby a hlasu

speváka rovno do srdca poslucháča tak ako žiadna z básní. Priznávam sa, že ako vnuk básnika Andreja Braxatorisa Slád-koviča, ktorý tiež písal básne a knihy, mám často pocit, že som sa rodinnej tradičii spreneveril. Vlastne pri veršovaní som zostal, ale upísal som sa ľahkej múze. Na tom nesie vinu najviac študentské prostredie v Prahe, na Karlovej univerzite, kde som po maturite na reálnom gymnáziu v Skalici študoval v rokoch 1928 až 1933 právo. Narodil som sa 4. II. 1909 v Senici a ako som už spomenul, môj otec sa venoval tiež poézii. Ja takisto, no môžem povedať, že - hoci som básne Jaroslava Vrchlického, Otakara Březinu, Jiřího Wolkra, Ivana Krasuku, Jána Bottu a iných priam hltal a veľmi hlboko prežíval - vždy som bol len čitateľom poézie. Zanechala na mne síce stopy, nikdy som však nemal ambície, možno ani odvahu vytvárať v poézii niečo také ako oni. Prinášali ma do extázy a dávali základ mojej textársko-poeetickej tvorbe. Nuž a k nej, ako som už spomenul, prispelo prostredie v Prahe, do ktorého som sa chtiac, či nechtiac postupne dostával. Chodil som do Osvobozeneho divadla, kde hrávali Voskovec a Werich, do divadla Rokoko a dostal som sa do styku aj s vtedy najpopulárnejším skladateľom šlágrov - Josefom Stelibským, ktorý ma priviedol k tomu, že som s nimi spolu roku 1933 napísal prvé dve piesne, tango a valčík (Dievča smutné oči máš). Roku 1934 som nastúpil v Bratislave ako právnik a prišiel som do styku s Gejzom Dusíkom. On vtedy začíнал svoju skladateľskú kariéru a treba

poznamenať, že toto boli vlastne začiatky slovenskej populárnej tanečnej piesne. Podmienky týchto začiatkov boli ťažké a nedajú sa vôbec porovnať s terajšími v žiadnom ohľade. Začínali sme z ničoho, nemali sme na čom budovať a boli to vlastne iba pokusy. Pamätám sa, ako som začal chodiť ku G. Dusíkovi na Búdkovú cestu, kde mi prehrával svoje hotové skladby a mojou úlohou bolo otextovať ich. Po polroku ma však preložili do Senice a tak sa naša spolupráca začínala rozvíjať vo forme korešpondencie. Našou prvou spoločnou piesňou s Gejzom Dusíkom bolo tango Neplač, neplač. Táto pieseň však ani zďaleka nedosahovala popularitu našich ďalších piesní, ako boli Rodný môj kraj, Široká cestička, Dve oči neverné, Tak nekonečne krásna a desiatky ďalších. Paralelne s touto tvorbou sa začala rozvíjať slovenská operetná tvorba, takisto bez akýchkoľvek domácich tradícií a vzorov. Operety sa hrali na javisku SND a neskôr aj na iných, takmer všetkých spevoherných javiskách v republike. Roku 1936 vznikla s Dusíkom naša prvá spoločná opereta Keď rozkvitne máj, potom Modrá ruža (1938 až 1944).

(Na moju medziotázku odpoveď, odkiaľ prišla inšpirácia k takému neobyčajnému názvu: dr. Braxatoris čítal nejaký článok o holandskom pestovateľovi kvetín, ktorý sa pokúšal o vypestovanie modrej ruže, čo sa mu však nepodarilo.) Roku 1945 vznikla opereta Tajomný prsteň. Po oslobodení nastala v operetnej tvorbe u nás akási stagnácia, ktorá prestala okolo roku 1953, keď vznikali nové

pôvodné spevohry, medzi nimi aj naša ďalšia spoločná opereta s G. Dusíkom Zlatá rybka (r. 1954), potom Hrnčiarsky bál (1956) a Karneval na Rio Grande. V šesťdesiatych rokoch vrátili sa naše divadlá opäť k inscenovaniu týchto, môžem povedať naozaj úspešných operiet a stretli sa u publika znovu so záujmom i úspechom. No v týchto rokoch začali už k nám prenikať vplyvy amerických muzikálov, ktoré sú podľa mojej mienky vlastne operety, teda hudobno-divadelné hry s iným názvom a s inými, náročnejšími inscenačnými požiadavkami. Americký boj o pestrosť, popularitu a túžba tvorcov dostať sa na Broadway stali sa obrovským podnetom pre americký business a začali sa prerábať aj také operety, ako boli Cigánsky barón a Rose Mary na muzikály. Toto všetko samozrejme ovplyvnilo ponímanie zábavnej piesne i hudobno-divadelnej hry aj u nás. Urobilo to určitý prevrat v tomto žánri a bolo dosť ťažko sa s tým všetkým vysporiadať a nájsť nové cesty. Na moje posledné libreto bola v roku 1971 uvedená opereta zasl. umelca G. Dusíka To by bola láska. Táto hra vznikla za veľmi zložitej situácie v oblasti hudobného divadla a podľa mojej mienky zostala iba pokusom viac-menej problematickým. Ukázalo sa, že hľadanie záchran v cudzích vzoroch nemôže vyriešiť problém rozvoja pôvodnej slovenskej tvorby. Odpoveďou na prvú otázku som vlastne povedal všetko o sebe i o svojej tvorbe. Chcel by som ešte zdôrazniť, že moja spolupráca s G. Dusíkom bola aj pre mňa veľkým prínosom takmer po 40

rokov môjho života a priniesla mi aj vnútorné uspokojenie, pretože som prispel svojou tvorbou k rozvoju hudby ľahkého žánru u nás. Okrem toho písať texty k piesňam pokladám za istý druh poézie, a to nie práve najľahšej, lebo textár je viazaný hudbou a musí do ňot vkladať slová s rýmom i rytmom. Je viazaný jednak charakterom hudby, jednak technickým rozčlenením. Mňa osobne k tejto činnosti viedla vnútorná potreba, lebo v počiatkoch neprichádzali do úvahy žiadne finančné výhody, ani nádej na uznanie, či slávu. Vzhľadom na vtedajšiu situáciu v zábavnej hudbe u nás pokladal som túto činnosť za rovnako potrebnú a záslužnú ako ktorúkoľvek inú spisovateľskú činnosť...

Mohli by ste, prosím, povedať niečo o rôznych pozitívnych i negatívnych vplyvoch na vývoj zábavnej hudby počas vašej aktívnej činnosti? Poprípade spomenúť vaše inšpiračné zdroje?

Ako 25-ročný napísal som Modrú ružu, dostavil sa úspech, ktorý samozrejme povzbudzoval. Prišli však aj časy depresí, ale môj priateľ Gejza Dusík ma z nich vedel vždy vyliečiť svojím ustavičným optimizmom. A vôbec naša 40-ročná spolupráca, počas ktorej som bol, možno povedať, jeho verným spolupracovníkom, mala pre mňa pozitívny význam, lebo sme boli zohratí, dobrí priatelia a ako spoluautori sme mali vzájomnú dôveru jeden k druhému. To pokladám za veľmi dôležité. A čo ma inšpirovalo? Inšpirácia a z nej vyplývajúca

tvorba je poplatná dobre. Najčastejšou tematikou boli pre mňa piesne ľúbostné, ale aj piesne ospevujúce lásku k vlasti, piesne príležitostné i žartovné. Robili sme aj kuplety, napríklad Ja som optimista, masový úspech mal kuplet Keby víno z neba pršalo... Je to kuplet z operety Hrnčiarsky bál a žartovnou formou je v ňom vyrozprávaný problém pijana, ktorý len zásluhou vody môže ďalej žiť aj to víno popíjať... V súvislosti s týmto by som chcel pripomenúť, že i dnes súčasná populárna pieseň po prekonaní rôznych kríz v rokoch šesťdesiatych je oproti minulosti neporovnateľne vyššie, i keď chýbajú niektoré žánre - ako je pieseň príležitostná, žartovná, satirická, kuplet a aj šansón. Kuplet a šansón sú totiž piesne, v ktorých prehovorí priamo určitá postava (slúžka, černoška, predavač balónov, námorník a pod.) v primeranom kostýme predstavuje konkrétnu osobu, ktorej myšlienky či bolesti vyspieva. Čiže chýbajú kabaretné piesne naplnené satirou, často šlahajúcou, ale i naprávajúcou osobné i spoločenské nedostatky.

Aký je váš názor na súčasnú populárnu hudbu, na piesne šité na mieru, na festivaly i súťaže?

Súčasná úroveň populárnej piesne je podľa mojej mienky na vysokej úrovni a stále stúpa, nielen vďaka jej tvorcom, ale aj zásluhou zlepšujúcich sa komunikačných prostriedkov v tejto oblasti. Negatívnu stránku a súčasne nebezpečie pre budúcnosť vidím v tom, že tvorba

populárnej piesne je dosť jednostranne ovplyvňovaná rôznymi súťažami, kde v snahe dosiahnuť momentálny efekt sa vyrábajú piesne, ktoré jednorazove, slávnostne odznejú a pokiaľ ide o kritériá, tie nie sú vysoké. A práve následkom toho je aj nedostatok piesní príležitostných... A okrem toho si myslím, že rôzne festivalové súťaže by sa mali niesť trochu v prirodzenejšom, radostnejšom a zábavnejšom duchu. Nie toľko okázalosti, slávnostnej povznesenosti ap. Stráca sa totiž pôvodný zmysel piesne zábavnej a teda aj populárnej. Mám však dojem, že stúpaním úrovne piesní i čo do náročnosti textov v rozsahu a kvalite nadohľadnú v oblasti populárnej piesne postupne prevahu poetické prvky. Priznávam sa, že obdivujem majstrovstvo takých textárov, ako sú B. Droppa, J. Turan, T. Janovic, A. Karšay a i. Zaobchádzajú majstrovsky so slovom, prekvapujú rýmami, zachovávajú obsahovú líniu a to už možno nazvať umením. Mám z nich radosť a držím im palce, hoci chcem znova pripomenúť, že je otázkou, či otextovávanie zahraničných piesní pomôže rozvoju našej domácej tvorby. Cieľom nemôže byť len preberanie cudzích vzorov, hoci špičkových. Je potrebný samozrejme aj ten prievan cudzieho, svetového, ale aj škodlivé hamovať to naše, poprípade to bojkotovať. Piesne z obdobia začiatkov boli z hľadiska dnešného pohľadu neprijateľné, ale so zreteľom na zásady celkového vývoja piesne únosné. Čo by som povedal na adresu piesní šitých na mieru interpreta? Len toľko, že to uľahčuje prácu tvorcovi

piesne, i textárovi. Vie, na akú postavu pieseň šije... Keď sme robili s G. Dušíkom, často sme ani nevedeli, či ich bude spievať žena a či muž. Muselo sa potom často všeličo prerábať, prispôbovať. Dnes autor pozná vopred povahu, temperament, hlasový fond a rôzne osobné vlastnosti interpreta, čo je veľmi dôležité a prispieva k dobrým výsledkom práce.

A čo by ste odkázali milovníkom i tvorcom súčasnej piesne?

Držím im palce, lebo robia na tomto poli pekný kus práce. Prajem im, aby sa im darilo. Pokiaľ ide o hudbu, nezaškodilo by hádam pridať trochu citu a odo-

brať trochu z hlučnosti. No verím, že mladí si nájdu opäť cestu k peknej melodickkej a citovej piesni. Veď čo napríklad také Parížske tango v podaní populárnej Mireille Mathieu? Stalo sa hitom. Takéto piesne istotne prilákajú mládež ustavične sa vyvíjajúcu a formujúcu aj na krásu dobrého tanga. Chcem tým len to povedať, že mladí si hľadajú, a preto aj nájdu to pekné – večne pekné, a preto aj mladé. Ináč temperament a rytmus dnešnej piesne mám rád, je mi blízky, vnáša do človeka radosť.

Zhovárala sa Oľga Lubová

(Populár 23, 1973 č. 12)

Náhorník
(Metla sa hľadá melodiou)

Náhorník, prečo stále hľadáš k púťarke?
Darmo hľadáš na brehu elodnej, leony stálež rýz postava.

Náhorník, trojs loď na pustla toľko cest,
dnes tá ešte sklencuje, ako tučis, nežte ani's tu vodu zvesti.

Ver mi, žloda kady, maky, ten vechod unel púť,
šorail púťel trojs lesky, ty vedis, oľat hst.

Náhorník, soch pľny, d'evat p'ovetnyh,
a na led & led trojs zľaviz, mti, stasie do ti, ty p'evet z uel.

Dr. Pavol Braxatoris 60-ročný

JUBILANT VŠETKÝCH GENERÁCIÍ

Kto zo staršej, ale i mladšej generácie Slovákov by nepoznal pesničky „Rodný môj kraj“, „Široká cestička“, „Tak nekonečne krásna“, „Marína“ a množstvo ďalších, ktoré vytvorila dlhoročná autorská dvojica Gejza Dusík - Pavol Braxatoris. Alebo ich najpopulárnejšie operety „Modrá ruža“ či „Hrnčiarsky bál“. Melódie i texty k nim sa stali slovenskými „evergreenmi“ a dodnes sú populárne.

Prečo ich spomíname práve dnes? Je k tomu zvláštna príležitosť, lebo textár a libretista dr. Pavol Braxatoris oslavuje okrúhle jubileum. Ak trochu zmeníme text jednej staršej pesničky a zaspievame si ju takto „Čože je to šesťdesiatka“, platí to na Pavla Braxatorisa v plnej miere. Je plný života a ani zďaleka na ňom tie roky nevidno.

Ako sa dostal právnik a ekonóm k tvorbe textov a libriet, k operetám? Sám o tom hovorí: „Dojmy a zážitky z Prahy, kde som študoval, som dlho chcel vyjadriť aj v umeleckej forme. Zoznámenie s Gejzom Dusíkom v roku 1934 ma k tomu priviedlo.“

V poslednej dobe sa Pavol Braxatoris dostáva k umeleckej tvorbe pomerne zriedkavejšie. Píše síce texty, pripravuje s Gejzom Dusíkom hudobnú komédiu, ktorej libreto je už takmer hotové, ale množstvo práce v Mestskom múzeu, kde je zamestnaný, mu viac nedovoľuje. Prezradil, že chvíľu už pomýšľal na to, že by bolo načase ustúpiť mladším, ktorých práca sa mu veľmi páči. Ale síl je ešte stále dosť, nápadov a myšlienok ešte viac. Napokon zaväzujú aj úspechy. Veď obnovenú premiéru Hrnčiarskeho bálu v Prešove navrhli na I. cenu v celoštátnej súťaži profesionálnych divadiel.

Za jeho prácu vyznamenali dr. Pavla Braxatorisa pri príležitosti 50. výročia vzniku ČSR vyznamenaním Zaslúžilý pracovník kultúry. Pri príležitosti jeho dnešného jubilea mu aj my prajeme do ďalšej práce veľa úspechov a veríme, že sa s jeho pesničkami a hudobnými inscenáciami budeme ešte dlho stretávať.

(r)

(Lud 22, 4. 2. 1969)

DR. BRAXATORIS JUBILUJE

*Do rodiny šesťdesiatnikov pribudol ďalší člen. Zajtra oslávi svoje životné jubileum významný operetný libretista, dlhoročný spolupracovník zaslužilého umelca Gejzu Dusíka – dr. PAVOL BRAXATORIS (na obrázku). Je autorom slovesnej časti operiet *Modrá ruža*, *Hrnčiarsky bál*, *Tajomný prsteň* a ďalších, ktoré sa v čase svojho vzniku snažili o čo najprogressívnejší výraz. Netreba ani zvlášť akcentovať, akými populárnymi sa stali jednotlivé piesne z týchto diel. Ťažko hľadať v európskom kontexte toľké množstvo vydarených pesničiek, ktoré by našli až taký ohlas vo svojej domovine. Symbolicky dvíhame čašu na počesť jubilanta a želáme mu veľa tvorivých síl pri písaní pesničiek, ktoré už spríjemnili našim milovníkom ľahkej múzy nejednu chvíľu.*

(si)

(Večerník 3. 2. 1969)

22.00 *Náš jubilant – Pavol Braxatoris.*

K 60. NARODENINÁM LIBRETISTU A TEXTÁRA

Dr. Pavol Braxatoris, popredný autor libriet k slovenským operetám, sa narodil 4. 2. 1909 v Senici. Je vnukom štúrovského pevcu Andreja Sládkoviča. Študoval právo na Karlovej univerzite v Prahe.

*Okrem prozaického zamestnania právnika, finančníka a ekonóma sa Pavol Braxatoris venoval literatúre. Ako 25-ročný mladý muž sa zoznámil so skladateľom Gejzom Dusíkom, s ktorým odvtedy vytvoril nerozlučnú dvojicu autorov, ktorí stáli nielen pri kolíske slovenskej tanečnej hudby, ale vytvorili aj slovenskú operetu v najlepšom slova zmysle. *Modrá ruža*, *Tajomný prsteň* a *Hrnčiarsky bál* sú diela, ktoré s úspechom prešli takmer všetky scény ČSSR a našli si aj cestu za hranice. Piesne z týchto operiet sa stali veľmi populárne, takže mnohé z nich možno nazvať slovenskými evergreenmi (*Rodný môj kraj*, *Tak nekonečne krásna a iné*).*

Aj keď meno Gejzu Dusíka pri týchto piesňach figuruje na prvom mieste, je to nemenej veľká zásluha a úspech Pavla Braxatorisa, ktorý týmto melódiám dal priliehavé texty.

Pavol Braxatoris sa dožíva 4. 2. 1969 60-tich rokov. Želáme mu pri tejto príležitosti ešte veľa ďalších rokov, spokojnosti a zdravia a najmä veľa nových tvorčích nápadov a úspechov.

Zdeněk Cón

(Rozhlas 3. 2. 1969)

NÁŠ JUBILANT – PAVOL BRAXATORIS

Pripravil Zdeněk Cón, Slovenský rozhlas

Vysielalo sa 3.2.1969 od 21.00 -22.00 hod.

Zvuk Dusík: Rodný môj kraj

Hlas náš jubilant Pavol Braxatoris.

Zvuk Hudba vyznie

Hlas Vážení priatelia, zajtra sa dožíva v plnej sile a sviežosti šesťdesiatich rokov Dr. Pavol Braxatoris.

Pieseň, ktorú ste istotne všetci poznali, je Rodný môj kraj. Hudbu k nej napísal Gejza Dusík a text náš jubilant Pavol Braxatoris. Autorská dvojica Dusík - Braxatoris, to je mnohý slovenský evergreen, to sú tituly známych slovenských operiet ako Modrá ruža, Tajomný prsteň, Zlatá rybka, Hrnčiarsky bál atď. No je to súčasne 35 rokov spoločnej práce literáta a hudobného skladateľa, je to cesta, na ktorej boli veľké úspechy, ale často aj nepochopenie a sklamanie. A pesničky sú tu ako živý dokument tejto cesty. Keďže dnes je našim jubilantom autor textov, hudba – bez výnimky od Gejzu Dusíka – je danou samozrejmosťou. Zameriame sa preto na texty, na ich tematiku, na ich súvislosť s realitou života a dúfame, že aj trochu poodhalíme inšpiračné zdroje, z ktorých čerpal autor. Veríme, že poznáme nielen jeho vzory, ale že nahliadneme aj tak trochu do duše tohto významného autora piesňových textov. Pravda, ak nám to on dovolí. A že s tým aj tak trochu rátame, pozvali sme si Dr. Pavla Braxatoria dnes do nášho štúdia. Pán doktor, dobrý večer a vítam vás...

Braxatoris Dobrý večer. Hovorí sa síce o mne, že o svojej práci nerád rozprávam, ale po toľkých rokoch azda môžeme urobiť výnimku...

Hlas Pán doktor, dovolili sme si vybrať niekoľko piesní od skladateľa Gejzu Dusíka, ku ktorým ste vy napísali texty. Domnievame sa, že vybrané piesne by mohli podať aspoň rámcový pohľad na okolnosti ich vzniku. Prv však, kým by sme sa o to pokúsili, prosíme vás, aby ste na úvod nášho rozhovoru vybrali vhodnú skladbu.

Braxatoris Navrhujem, aby sme na úvod poslali pozdrav Gejzovi Dusíkovi jemu tak blízkou piesňou Modrá ruža.

Zvuk Modrá ruža

Hlas Myslím, že to bol dobrý úvod. Dovoľte mi teda prvú otázku. Kto pozná trochu bližšie libretá, zistí, že pri zachovaní klasickej formy tohto žánru

sa niektoré scény vymykajú z rámca bežných operiet. Je v nich irónia, vtip, ľahkosť a duchaplnosť, teda vlastnosti, ktoré sú bližšie skôr konverzačným a hudobným komédiám. Kde a na čom, na ktorých vzoroch ste si brúsili tieto zbrane, žiaľ, tak málo používané v operete?

Braxatoris Mojou školou života bola Praha, kde som sa na štúdiách smrteľne zaľúbil do ľahkej múzy a určite viac som navštevoval divadlá, divadielka a kabaretné scény, ako zatuchnuté prednáškové siene Karolína. Možno, že som sa učil poznávať svet iba z jednej strany, z tej menej vážnej, ale nazbieral som toľko dojemov a pocitov, že nebolo možné ich v sebe udusiť. A tak už o pár rokov vyšli na povrch vo forme viac či menej podarených pesničiek a operiet. Samozrejme, v mladých rokoch prevládal v nich živel optimistický, veselý, ako to tu vidím i vo vašom výbere.

Zvuk Na všetko idem s úsmevom, Len bez ženy, Pôvaby žien

Hlas Pokiaľ viem, Pôvaby žien ste napísali iba pred niekoľkými rokmi.

Braxatoris Máte, načo to tajiť, pravdu, niektorí priatelia dokonca žartujú, že som špecialistom na ženské nohy.

Hlas Pán doktor, v piesňach, ktoré sme práve počuli, sú uložené vaše osobné citové zážitky. A tu mi napadá myšlienka: Z toho dnes už vlastne nepreberného množstva ľúbostných pesničiek, kde nájdeme odpoveď na každú situáciu v citových vzťahoch dvoch ľudí, by sa pri troche šikovnosti dalo zostaviť celé novodobé Ars amandi. Nezdá sa vám?

Braxatoris Ovídiovi by som nechcel robiť konkurenciu. Je však isté, že láska ako ľudský cit vyššieho stupňa má v sebe toľko variant, že všetkým básnikom sveta sa dosiaľ nepodarilo vyčerpať všetky tajomstvá a zákruty, čo sa v nej skrývajú. Láska má v sebe celú škálu protichodných citov. Raz pri naša radosť, nádej, život, inokedy smútok, pochybnosti a často i pocity tragické. U mňa asi prevládala tá pravá, pozitívna zložka. Odrážalo sa to na mnohých textoch, z ktorých sú niektoré aj vo vašom výbere.

Zvuk Tak nekonečne krásna

Čo sa mi môže stať

Svetlo a tieň

Hlas V ľudskom živote i v láske prichádzajú však aj pocity sklamaní, pochybnosti a smútku. Veď nie všetko je zlato, čo sa blyští.

Braxatoris Ukazujú to aj niektoré pesničky, kde láska má tvár nevery, smútku a pochybnosti.

Zvuk Dve oči neverné

Tak smutno mi je bez teba

Možno je to zvyk

Hlas A teraz, pán doktor, jednu trocha háklivú otázku. Aký je váš vzťah či názor na lásku v 60-tich rokoch ?

Braxatoris Vaša otázka ma naozaj uvádza do pomykova. Odpoviem vám však pesničkou. Jednou z mojich nateraz posledných. „Neber to vážne“. Totiž tie roky.

Zvuk Neber to vážne.

Hlas Keď bližšie rozoberám obsah vašich textov, nájdem v nich dosť romantiky. Tak trocha sa mi to nezrovnáva s vašim občianskym povoláním právnik a ekonóma, teda so strohými paragrafmi a exaktnými číslami. Azda, aby ste potvrdili pravidlo, že extrémny sa priťahujú?

Braxatoris V tomto by som s vami nesúhlasil. Iná vec je povolanie človeka, ktoré býva často určené vonkajšími okolnosťami a iná vec sú jeho sny, túžby či nádeje, v ktorých hľadá únik pred jednotvárnosťou a suchopárnosťou všedného života. Vonkajší a vnútorný život človeka sa majú vzájomne dopĺňať a vyrovnávať. Pokladám za celkom prirodzené, že ten váš právnik, čo celý rok sedí za písacím stolom, zatúži aspoň raz do roka dostať sa do ďalekých, slnkom ožiarených krajín. Aj pre mňa už od detstva takou túžbou boli neznáme kraje, moria a ostrovy. A tak keď mi Gejza Dusík jedného dňa dal do rúk noty a vyslovil želanie, aby sa pieseň volala „Claudia Cora“, miesto zbožňovanej krásky urobil som z tohto mena biele loď, na ktorú stále čakám, aby ma odviezla do vysnívanej krajiny.

Zvuk Claudia Cora

Braxatoris Podobnou túžbou po neznámom vzdialenom kraji je motivovaná aj pieseň „Len tam chcem ísť“.

Zvuk Len tam chcem ísť

Hlas Ale, pán doktor, mám pre vás ešte jednu trocha zákernú otázku: Texty k tanečným piesňam sa často kritizujú ako banálne, používajúce iba ošúchané rýmy a oplývajúce chudobnosťou slovnej zásoby atď. Ale viem aj to, že k týmto kritikám máte svoje stanovisko a že mnohé z nich považujete za správne. Mohli by ste povedať niekoľko svojich myšlienok na túto tému?

Braxatoris Je faktom, že v polovici 50.-tych rokov dostala sa slovenská tanečná pieseň, a to najmä po textovej stránke, do hlbokkej krízy. Po počiatočnom rozmachu nastal zrejmy nedostatok vhodných textov. Skladatelia sa po nich priamo zháňali a používali na zhudobnenie všetko, čo sa dalo. Autori textov ostávali v anonymite ako akási podradná zložka, zrodilo sa veľa

nových textárov, ktorí nepísali z vnútorného prežitia, ale v mylnej nádeji, že z toho bude dobrý zárobok. A tak odrazu milovníci tanečnej piesne zbadali, že tu čosi nie je v poriadku. Vznikali anonymné i neanonymné kritiky, ba celé ankety, ktoré nevyberanými slovami posielali všetky texty do horúceho pekla. Súčasne sa však objavila aj seriózna snaha napraviť, čo sa dá. Nastúpila nová generácia autorov, skladatelia sa stávali pri výbere textov opatrnejšími a všetky hudobné inštitúcie zaviedli cenzúru textov. Tieto opatrenia, i keď sa niekedy preháňali, boli v tej dobe nutné. Dnes už je táto éra za nami a možno povedať, že slovenská populárna hudba, vďaka novým talentom, má dnes slušnú, primeranú úroveň i v textovej sfére. Že české texty sú na ďaleko vyššej úrovni, i keď prílišný obdiv a chvála nie sú vždy na mieste, je kapitola sama o sebe.

Hlas Prešli ste aj vy obdobím tejto krízy?

Braxatoris Isteže. Úpadok bol vyvolaný spoločenskými podmienkami, ktorým sme podliehali všetci. I mne komisie vracali texty s pokynmi na úpravu. Ale vydržal som, lebo šlo o vec môjho srdca. Napríklad práve v období tejto najhlbšej krízy napísal som text „Marína“.

Hlas Myslím si, že keď Slovak počuje meno Marína, automaticky mu príde na rozum Andrej Sládkovič. Viem, že ste vnukom tohto Štúrovca. Má vaša Marína nejaký vzťah ku klasickej Maríne?

Braxatoris Musím vás sklamať, ale nemá. Azda iba ten, že hudba má ľúbostný charakter a obsahovo si vyžaduje vyznanie adresované určitej žene. A keďže na hudobný rytmus sa práve toto meno dobre hodilo, neváhal som ho použiť, aj keď potom istý renomovaný kritik v zápale diskusie o tejto piesni tvrdil, že „súdrh Sládkovič sa obráti v hrobe“. Dúfam však, že ctihodný pohronský pevec ostal pokojne ležať a že sme touto pesničkou jeho báseň nijako neurazili.

Zvuk Marína

Hlas Marína patrí medzi najlepšie diela, ktoré počas 35-ročnej existencie vytvorila autorská dvojica Dusík-Braxatoris. Pieseň pred 15-timi rokmi, keď zaznela po prvý raz, neočarila iba poslucháčov, ale aj muzikantov. Nielenže sa dlho udržala na rebríčku popularity v originálnom prevedení, ktoré ste práve počuli, ale mnohí aranžéri po tejto melódii siahli a skúšali na nej svoje umenie. Táto pieseň je dôkazom, že vaše spoločné dielo sa nerodilo ľahko, ale že sa dnes už pomaly stáva klasikou slovenskej populárnej hudby. A ak osobne nachádzam u mnohej vašej pesničky uspokoi-

jenie, naopak veľmi ma vzrušujú vaše vlastenecké piesne. Myslím, že vrcholom tejto tematickej oblasti u vás a u Gejzu Dusíka je "Pieseň o rodnej zemi" z operety "Hrnčiarsky bál". Čím to je, že práve táto pieseň je citovo tak výrazná po hudobnej i textovej stránke rovnako?

Braxatoris Odpoveď je veľmi jednoduchá. Vyšla nám obom priamo zo srdca.

Hlas Pieseň o rodnej zemi sme si zámerne nechali na koniec. Toto vaše duchovné dieťa nech je s autorom hudby Gejzom Dusíkom a spolu s nami, pracovníkmi Hlavnej redakcie hudobného vysielania, tlmočníkom našich želaní k vášmu životnému jubileu. Nech táto pieseň ešte dlhé roky sprevádza váš život a nech je vám poctou pri budúcich úspechoch, aj dobrou útechou vo chvíľach menej radostných. Pán doktor, do ďalších rokov všetko najlepšie!

Braxatoris Ďakujem vám srdečne.

Zvuk Pieseň o rodnej zemi.

S hrejivým pocitom v srdci
si spomíname na mnohé dôležité
chvilky, ktoré sme prežili na Stei-
nerovej ulici nielen ako dobrí su-
sedia, ale i blízki priatelia.

Jirka a Tibor
Rakovskí

10. 9. 77.

QUO VADIS OPERETA?

Časť rozhovoru, ktorý viedla Veronika Schellingová, pre Film a divadlo

Otázka: Zaujímalo by nás, ako ste začínali...

Braxatoris: K operetnej tvorbe som sa dostal bez vlastnej viny. Gejza Dusík objavil vo mne operetné bunky a nedal mi pokoj, kým som mu nenapísal libreto. Dal mi k nemu dokonca aj veseloherný námet so zápletkou o tajnom sobáší dievčata, s ktorým rodičia majú iné zámyery. Libreto svojou nenáročnou fabulou, komickými figúrkami a viac-menej vtipnými zápletkami vyhovovalo vtedajším predstavám o operete a po zhudobnení dožila sa pomerne úspešných inscenácií v Bratislave, v Prahe, i na ochotníckych javiskách. Pochopiteľne, že tento prvý krok dodal mi chuť do ďalšej práce, ktorej výsledkom bola *Modrá ruža* /1938/ a *Tajomný prsteň* /1943/.

Otázka: Ako sa pozeráte na svoje prvé libretá dnes?

Braxatoris: Je samozrejmé, že niesli pečať doby, v ktorej vznikli. Ich dejové osnovy sú často vykonštruované, bez priameho vzťahu k súčasnému životu. Možno v nich nájsť aj realistické prvky, najmä pokiaľ ide o zosmiešnenie ľudských chýb. Relatívne im slúži ku cti aj ten fakt, že nevykazujú také kriklavé úpadkové symptómy, aké boli zvyčajné u väčšiny vtedajších operiet.

Otázka: Ako ste sa zapojili do úsilia o obrodu operety?

Braxatoris: Keď sa po niekoľkoročných rozpakoch nad spoločenským opodstatnením operety prišlo k názoru, že operetu ako divadelný žáner treba obrodíť a zbaviť ju jej starých chýb, rozhodli sme sa s Gejzom Dusíkom, že i my priložíme ruku k dielu *Zlatou rybkou* /1954/, ktorú kritika označila za užitočný pokus, ktorým sme ako autori zaplatili vysokú daň, získali sme cenné skúsenosti pre ďalšiu prácu. Ako libretista videl som hlavnú úlohu zachovávať v novej operete podstatné prvky, ktoré určujú jej zábavný charakter a popritom vniesť do nej kus životnej pravdivosti.

Otázka: Čo povieť na názor, že striedanie hovoreného slova so spievaným odporuje realizmu?

Braxatoris: Počul som o takom názore. Začlenenie spevu do hovoreného dialógu /až na určité výnimky/ pôsobí vraj komicky, trápne. Pokladám tento názor za nesprávny, lebo je namierený proti samej podstate operety. Ak je umeleckým dielom hra, v ktorej sa iba hovorí, alebo ak ním je opera, potom ním je aj žáner, v ktorom sa tieto formy prejavu striedajú. Ide len o to, aby toto striedanie bolo vyvážené a odôvodnené.

Otázka: Aké skúsenosti máte zo spolupráce s divadlom?

Braxatoris: Veľmi si cením pomoc divadelných praktikov už pri vzniku libreta. Ich podnety a pripomienky značne prispievajú na odstránenie nedostatkov. Rovnako si vážim i starostlivosť a pozornosť divadelných pracovníkov pri príprave inscenácie.

Otázka: Ktorú inscenáciu z vašich spoločných operiet s Gejzom Dusíkom pokladáte za najlepšiu?

Braxatoris: Musím pochváliť inscenáciu Hrnčiarskeho bálu na Novej scéne v Bratislave, ktorá zvíťazila v Divadelnej žatve 1957. Veľmi si však cením aj inscenáciu Zlatej rybky v Prešove, ktorá ma zaujala svojou bezprostrednosťou a zápalom súboru.

TEXTÁR PAVOL BRAXATORIS

Už dávnejšie sme vám sľúbili, milí čitatelia, že vám v tejto našej pravidelnej hudobnej rubrike priblížime nielen našich najznámejších spevákov tzv. „ľahkej múzy“, ale aj popredných skladateľov a textárov.

Dr. Pavol Braxatoris, libretista a textár, je stálym spolupracovníkom majstra Gejzu Dusíka. Umelecká činnosť dr. P. Braxatorisa na poli slovenskej operety a tanečnej hudby by si vyžiadala veru mnohostranovú štúdiu – veď so zaslúžilým umelcom Gejzom Dusíkom spolupracuje takmer od jeho prvej piesne. A za tých niekoľko desaťročí vyšli z umeleckej dielne autorskej dvojice G. Dusík – dr. P. Braxatoris tie najúspešnejšie slovenské operety – ako sú „Modrá ruža“, „Tajomný prsteň“, „Hrnčiarsky bál“, „Zlatá rybka“ a ďalšie. O kvalitách týchto operiet svedčia nielen vypredané divadlá u nás, ale aj ich úspešné predstavenia v zahraničí. Keby sme dnes hodnotili prácu na poli operety a tanečnej piesne od jej začiatkov, majster Gejza Dusík by v kvantite a kvalite nielen na Slovensku, ale v ČSSR ťažko našiel konkurenta – a na tom má „samozrejme svoj“ podiel aj jeho scenárista a textár dr. P. Braxatoris.

„Dve oči neverné“, „Tak nekonečne krásna“, „Marína“, „Rodný môj kraj“, atď. – to je len niekoľko názvov tanečných piesní, ku ktorým napísal dr. P. Braxatoris texty – a jeho texty tak, ako Dusíkove melódie, sú stále svieže a nahraté v novom „rúchu“, patria dnes k tým najobľúbenejším piesňam.

Je dávno známym príslovím, že pravý umelec je skromný, a to dvojnásobne platí o dr. P. Braxatorisovi. Nerád hovorí o svojej práci – jeho životným mottom je: „Za umelca má hovoriť jedine – jeho práca.“

Dr. P. Braxatoris sa stále zaujíma o všetko, čo sa deje okolo tanečnej hudby. A že to nie je len záujem, svedčia jeho nové texty k piesňam – no a i jedno „prekvapenie“, o ktorom nechcel vopred nič prezradiť.

Tým viacej sa na to prekvapenie – tešíme.

Karol Valečka

(Beseda 8, č. 51, 1968)

... V desiatkach repríz som účinkoval
v básme J. Budského *Pieseň našej jari*, [verše
A. Sládkoviča], na scéne Hviezdoslavovho diva-
dla. Marínu som hovoroval do ticha nepätého
vnímania, tak vzácného pre herca i divákov.
Boli to sriatočné chvíle, lebo cítil som sa vnútri
ako sprostredkovateľ medzi básnikom a jeho
národom. A mnohí nezaujímaví poslucháči
v celej ich vtedajšej mnohoznačnosti (1956-58):

„Padajú hviezdy, aj my padneme, / vzhnúť tie
kvety, aj my zvädneme / a klenoty hruda kryje, /
ale tie hviezdy predsa žiarili / a pekný život
tie kvety žili / a diament v hrude nezhnije.“

V čase, keď znovu oživa národná
i sociálna nádej a vieru - 1968.

Ružbачy, 15. augusta.

Lad. Chudík

Na návšteve u dr. Pavla Braxatorisa

SLÁDKOVIČ OČAMI VNUKA

V útulnej izbe plnej kníh, starožitností, vzácnkej keramiky si s úctou prezerám medenú misu, starodávny kalamár, listy a knihy uložené na stole. To všetko kedysi patrilo Andrejovi Sládkovičovi. Zaučítam sa do knihy, v ktorej nechýbajú ani autorove korekcie. Ale pokúšam sa najmä spolu s majiteľom týchto cenností vrátiť sa späť do minulosti a dozvedieť sa, ako ho dnes vidí on. Doktor Pavol Braxatoris sa spočiatku veľmi bránil hovoriť o svojom slávnom starom otcovi. Neustále mi opakoval: „Čo vám mám povedať? Všetko už napísali o ňom iní. A iste oveľa zasvätenejšie a krajšie, ako to poviem ja. Nechcem opakovať to, čo už všetci vedia.“ Ale vďaka výdatnej pomoci jeho manželky sa rozhovor pomaly rozprúdil...

– Z piatich detí môjho starého otca, ktoré ostali nažive, bol môj otec Martin najmladší, a ako jediný z nich sa venoval literárnej činnosti. Nás bolo tiež päť a z nich tiež len ja – ten najmladší – inklinujem ku kultúre, i keď sa venujem ľahkej múze (Dr. Braxatoris je totiž známy ako textár pesničiek – napísal ich už zo tristo – a libretista operiet. Napísal text k 7 operetám, z ktorých azda najznámejšie sú: Hrnčiarsky bál a Modrá ruža. Práve teraz dokončuje text muzikálu.)

– Ako ja dnes vidím Sládkoviča? – pokračuje ďalej. – Podľa rozprávania mojich rodičov bol to človek skromný, húževnatý, hlboko cítiaci a osvietený. Finančné starosti ho sprievádzali celým životom. Neraz musel prerušiť štúdium,

vrátiť sa domov a zarobiť si peniaze ako vychovávateľ, aby mohol pokračovať. Za svojho študijného pobytu v Halle si predal aj kabát, aby tam mohol dlhšie ostať. Zdá sa, že nedostatok peňazí je rodinná tradícia. Lebo aj môj otec študoval o chlebe a vode a ani ja som to nemal ľahké...

– Ja vidím starého otca inak, ako ho zvyčajne charakterizujú niektorí literárni historici. Myslím si, že to nebol len rojčivý lyrik a pobožný človek. V prvom rade to bol človek osvietený. To, že sa stal napokon farárom – bola v tom čase nevyhnutnosť. Jediná možnosť intelektuála tých čias uplatniť sa. Sládkovič chcel byť profesorom – chcel učiť. Miesto však nedostal a tak sa stal farárom.

– Ako najväčšia Sládkovičova láska sa spomína Marína. Podľa môjho názoru Marína bola len taký mladický ošiaľ, chvílkové citové vzplanutie, na ktoré skoro zabudol. Jeho skutočná láska a životná družka, s ktorou prežil tie najplodnejšie roky svojho života, bola jeho žena Antónia Sekovičová. Detvana, svoje najzrelejšie dielo, napísal v prvom roku svojho manželstva s naoko v citových prejavoch chladnou a odmeranou Antóniou. Nesporne to svedčí o tom, že práve táto žena mu vedela vytvoriť podmienky pre spokojnú a plodnú tvorbu. Marína bola pre neho len vílou z rozprávky. Antónia? Ženou šťastnej pozemskej lásky. Treba si len prečítať listy, ktoré jej písal. Ja osobne ich mám najradšej a sú pre mňa krajšie ako Marína. Prezradia o ňom ako o človeku viac. Prezradia, že bol vybuš-

ný, citove neukáznený a pritom veľmi ľudský. A sú tiež dôkazom toho, že len skutočne veľký básnik vie napísať aj list tak, že ho čítame ako báseň v próze. Jeho listy sú prekrásne. A som presvedčený, že naši súčasníci by to dnes už nedokázali. Podobný list som naposledy čítal od svojho otca - písal ho svojej snúbenici Matilde Štollmanovej, mojej matke. Sládkovičove listy sú plné citu a zároveň vyjadrujú túžbu po pozemskom šťastí. Sú pravdivé, bez falše a pretvácky. Nesľuboval svojej snúbenici blahobyť, povedal jej otvorene, čo ju čaká, a ona

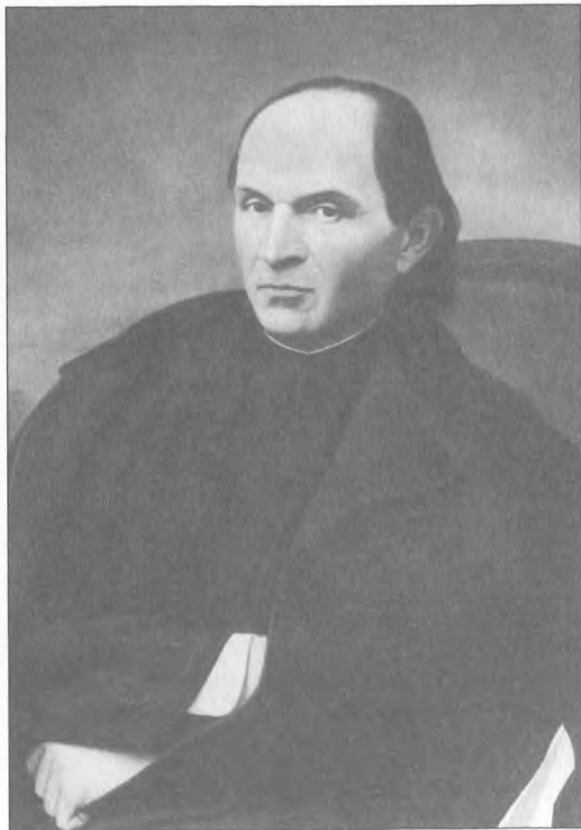
ochotne zdieľala s ním svoj osud. Možno, že mnohí nebudú so mnou súhlasiť, ale ja som spoznal Sládkoviča práve cez jeho listy a preto si ich vážim najväčšmi.

– A nakoniec niečo ešte o Vás, – spovedám ďalej dr. Braxatorisa. Ako ste podľahli čaru ľahkej múzy?

– Počas štúdií v Prahe. A odvtedy som sa s týmto žánrom nerozlúčil. Prečo práve ľahká múza? Je to azda reakcia na činnosť mojich predkov. Ja som chcel robiť niečo iné ako oni.

E. Kincelová

(denník Práca, 28. 3. 1970)

Pohronský slávik, štúrovský básnik Andrej Sládkovič, starý otec Pavla Braxatorisa

Už daino, daino je to...

Už daino, daino je to, - co son y oldve slučil ceta, vau
~~izabir braca, izabir braca, izabir braca~~
 za loškon kraceu pueto
 tšto len, aho tšen a pém.

Už daino, daino je to
 kedj, nebonam obelol nudy mraz,
 dues peh laly laly,
 nolce žiar, toji daj od vas.

(Ste) ako lata mozgaru stale pueto unon
 a serjon me valite hra'gon tyomou
 cel' žust venujem, dues to pusehen,
 nba vau, nba vau.

Už daino, daino je to,
 co son olgan' kracku vojich saov,
 otá'ru davam pueto,
 cete lyt mojon ka'comou.

Ei chcele lyt len mojon
 ka'comou.

Lida

ach | d d | ⁺ ⁺ | o o | - |
 v drel v drel v drel

Ei cete lyt len mojon ka'comou?

Pov. text.

Nov. text.

Byť zalúbený ... Dúšk-Braxatoni

Tuče na piesku.

Byť zalúbený do peknej ženy,
to nie je len tak,
raz láskou plamí, raz vraní: „Be me.“
je ziguu, vrek.
Akto stratiť chodiu po zemi,
nič sa ne deje,
keď ona len so mnou nie je.

Byť zalúbený do peknej ženy
je omdne, pútn.
Z tej jemnej siete za mňa sa srete
se nevymlotám.
Ja už blízko ten
ako večernom vlnadle umem:
ktož sť vtečá
na soba sť kráčam.

Verzia:

Stmí mi sa čerta,
keď ľubost karty pomieša,
dobrá vôľa zmieňa ~~stmí~~ tam,
ťažko nájde sa.
Keď mány vánoč
preč čemú spánok, to ~~z~~ som ja,
moja kráska pláčne ži,
nemá svedomia.

Byť zalúbený atď.

SLOVENSKÝ AUTORSKÝ SVÄZ

fédové družstvo autorov a hudobných diel
BRATISLAVA, ŽIVNODOM č. 1.

Vážení pán!

V mene funkčných orgánov Slovenského autorského sväzu a pracovníkov aparátu sväzu ako i menom vlastným srdečne Vám blahoželám k Vášmu vzácnemu päťdesiatročnému jubileu a želám Vám dobré zdravie pre ďalšie roky, ktoré s láskou a nadšením i naďalej venujete na povznesenie našej hudobnej kultúry.

Želám Vám ešte veľa a veľa radostných tvorivých úspechov po dlhé roky !

Bratislava, 4.februára 1959.

Eugen Suchon
Predseda predstavenstva SAS:
Národný umelec prof. Eugen
Suchon,
laureát štátnej ceny

Vážení pán

Dr. Pavol Braxatoris ,
hudobný spisovateľ

Bratislava

Slovenský ochranný sväz autorský

PRE PRAVA
K HUDBNÝM DIELAM
BRATISLAVA
ZIVNOSTENSKA C. 1.

Vážení pán

Dr. Pavol Braxatoris
hudobný spisovateľ

Sov. námestie 2 /Avion/

Bratislava

TELEFON: 541-41, 557-94

BANKOVÉ SPOJENIE:

ČÍSLO ÚČTU: 405-5705

ŠTÁTNÁ BANKA ČESKOSLOV.

BRATISLAVA-MESTO

Číslo: 189/69

Veľa srdečne:

Bratislava 3. februára 1969

Vážení pán!

Z príležitosti Vašich šesťdesiatych narodenín prijímame od
výboru, členov ako aj aparátu SOZA srdečné blahoželanie.

Dovoľte nám pri tejto príležitosti konštatovať, že Vaša zakla-
dateľská činnosť v oblasti tvorby pôvodných hudobných textov a diva-
delných libriet dostáva čoraz väčšie ocenenie tým, že táto tvorba
penikla do povedomia nášho ľudu, stala sa jej majetkom. O tom sved-
čia opätovné inscenácie Vašich hier, o tom svedčí vysoký počet repríz
jak v minulosti, tak aj v súčasnosti.

Želáme Vám do ďalších rokov života dobré zdravie, spokojnosť,
osobnú pohodu a veľa-veľa tvorivých síl.

So srdečným pozdravom

prof. Eugen Suchoň

národný umelec, predseda SOZA

Gejza Dusík

zaslúžilý umelec, riaditeľ SOZA

Zaslúžilý umelec
GEJZA DUŠÍK
hudobný skladateľ
801 00 Bratislava, Fučíkova 23

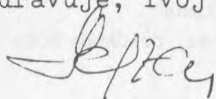
Bratislava 1.II.1979

Milý Paľko!

Pri príležitosti Tvojho životného jubilea
želám Ti zo srdca ešte veľa rokov života v pl-
nom zdraví, v kruhu Tvojich najmilších.

Sedemdesiatka je závažná zastávka v živote
človeka. Núka príležitosť pre bilancovanie ži-
vota každého jedinca. Iste - a to nie jeden -
k tomu povolaný odborník veľmi pozitívne zhod-
notí Tvoj bezesporu závažný vklad do vývoja
slovenskej tanečnej piesne, najmä slovenskej
operety. Som rád že som mohol byť Tvojím part-
nerom pri tejto Tvojej pionierskej práci a že
sme sa mohli spolu tešiť z úspechov spoločnej
práce.

Srdečne Ťa pozdravuje, Tvoj

Vzájomná bola láska Pavla Braxatorisa a jeho vnučiek Ivetky a Barborky

*Matilda Braxatorisová, rod. Stollmanová,
matka Pavla Braxatorisa*

Martin Braxatoris, otec Pavla Braxatorisa

Martin Braxatoris a jeho deti (zľava): Mária, Paľko, Elena, Ivan a Ľudovít r. 1910

Z VLASTNÉHO ŽIVOTOPISU

V čase, keď píšem tento svoj životopis, vkročil som už do 50. roku života. Je to vek, v ktorom má človek už dosť veľkú životnú dráhu za sebou a dosť životných skúseností, aby si mohol položiť otázky :

Mal môj doterajší život nejaký význam?

Priniesol som niečo kladné pre ľudskú spoločnosť?

Mal som na zreteli len svoje dobro, alebo konal som aj v prospech celku?

A keď som sa dopustil chyby, snažil som sa ju napraviť?

Prispel som niečím na svojom poste k pokroku v prospech ľudstva?

I ja by som si rád na tieto otázky odpovedal. No, obávam sa, že v rámci tohoto krátkeho životopisu môžem to urobiť iba náznakovo.

Môj doterajší život i pri svojej vonkajšej jednoduchosti a priehľadnosti (pôsobil som – okrem štúdií – až do svojho 45. roku vo svojom rodisku v Senici, odvtedy v Bratislave) bol vo svojej podstate dosť komplikovaný a nie ľahký. Ako dieťa som prežil prvú svetovú vojnu a prvý štátny prevrat, ako študent ťažké roky hospodárskej krízy za prvej republiky. Ako úradník verejnej správy pôsobil som v dobe ohrozenia a rozbitia prvej republiky, v dobe druhej svetovej vojny, národného povstania, národnej a demokratickej revolúcie a prechodu frontu, hospodárskej rekonštrukcie a napokon v dobe pofebruárového nástupu komunistického režimu. Všetky tieto zmeny prežíval som na pracovnom úseku vo verejnej správe, kde sa ich dôsledky prejavovali a pôsobili veľmi intenzívne a kde som prichádzal do priameho kontaktu s ich všetkými sprievodnými zjavmi. Je preto pochopiteľné, že dvadsať rokov môjho pôsobenia v štátnej a verejnej správe bolo preplnené neustálymi zmenami, ťažkosťami a nástrahami, ktoré bolo treba prekonávať, obchádzať a proti nim bojovať, no pritom za každú cenu zachovať rovnováhu medzi plnením zákonných povinností úradníka a medzi svedomím a ctou človeka. Neustále protiklady medzi mojím povoláním a často sa meniacimi politickými pomermi na strane druhej sú pre môj život typické a mali veľký vplyv na jeho utváranie.

Narodil som sa 4.2.1909 v Senici. Svojím pôvodom už od mladosti cítil som spáťosť so slovenským ľudom, nakoľko môj otec Martin Braxatoris i starý otec Andrej Sládkovič v ťažkých dobách národného a politického útlaku stáli na strane ľudu a svojím literárnym dielom ho posilňovali v odpore proti utláčateľom. Tieto okolnosti dali mi predpoklady k tomu, aby som ako príslušník inteligencie prispel k spravodlivému riešeniu sociálnych a hospodárskych pomerov v ľudskej spoločnosti.

Ako 10-ročný chlapec prežil som prevrat v r. 1918, ktorý podľa vtedajších názorov javil sa ako oslobodenie Slovákov spod maďarského národnostného útlaku. V tomto zmysle aj vtedajšia škola vychovávala v nás nacionalistické názory, namierené najmä proti maďarskej a nemeckej národnosti. Tieto nacionalistické prvky boli nebezpečné

tým, že pestovali v slovenskej mládeži povedomie „slovenského“ vlastenectva, ktoré neskôr, v čase zvýšenej expanzie českej buržoázie, bolo živnou pôdou pre vytváranie protičeskej nálady.

Vďaka rodinnej tradícii, ktorá pestovala vo mne lásku k českému národu, jeho dejinám a kultúre, nepodľahol som týmto tendenciám do tej miery, ako značná časť slovenskej študujúcej mládeže, ale v podvedomí som chápal, že chyby, ktoré robia vládnuce politické strany na Slovensku, nemajú nič spoločného so vzájomnosťou českého a slovenského ľudu. Tento pocit vzájomnosti sa vo mne prakticky prejavil v tom, že po absolvovaní Masarykovho I. čsl. reálneho gymnázia v Skalici v r. 1928 dal som prednosť štúdiu v Prahe, kde som sa za dobu 5 rokov ešte užšie primkol k českému národu a jeho kultúre. Toto malo veľký vplyv na môj postoj k t.zv. českej otázke v dobe nástupu fašizmu.

Po skončení právnických štúdií v r. 1933 bol som asi 3/4 roka bez práce, pretože miesta v štátnej službe sa prideľovali podľa politického kľúča. Konečne v roku 1934 za pomoci príbuzného podarilo sa mi získať miesto na Krajinskom úrade v Bratislave, odkiaľ som po pol roku bol preložený na Okresný úrad v Senici, kde som pôsobil až do r. 1951. Činitelia agrárnej strany robili na mňa nátlak, aby som vstúpil do agrárnej strany, ktorej zásluhou som vraj dostal miesto. Keď som to neurobil, nakoľko vtedy už som veľmi jasne videl chyby centralistickej agrárnej politiky, pokladali ma agrárnickí funkcionári za svojho odporcu a odvtedy som mal s nimi ustavičné neprijemnosti a konflikty. Vtedy ešte som si neuvedomoval, že vstup do štátnej služby je osudným krokom môjho života, lebo dávam svoje schopnosti a vedomosti do služieb vládnucej moci, ale naopak: bol som presvedčený, že ako štátny úradník budem mať vznešené poslanie: objektívne a spravodlivo riešiť všetky otázky spolunažívania občanov „bez rozdielu ich národnosti a politického i náboženského presvedčenia“, ako sa vtedy hovorilo.

Protirečenie medzi týmto etickým princípom, ktorý som pripisoval svojmu povolaniu a holou skutočnosťou, uvedomil som si až v ťažkých časoch fašistickej diktatúry po vyhlásení autonómie a po vzniku Slovenského štátu, kedy už mi zostávala iba jedna cesta, ako sa nespreneveriť svojmu svedomiu: vonkajším predstieraním loyality k režimu udržať si dôveru a tak zachraňovať, čo sa zachrániť dá. Táto zásada bola u mňa umocnená tým, že som pôsobil ako právny referent okresného úradu a priestupkový sudca vo svojom rodisku, kde ma občania dobre poznali, dôverovali mi a boli spokojní, že majú v úrade svojho človeka. Preto som začiatkom roku 1940 po preložení môjho šéfa na Župný úrad v Bratislave prijal miesto okresného náčelníka v Senici s tým vedomím a predsavzatím, že vykonám všetko, čo bude v mojich možnostiach, aby som chránil záujmy svojich spoluobčanov proti štátnej moci a najmä proti vtedy sa už začínajúcej politickej perzekúcii.

Bol som si od počiatku vedomý toho, že moja situácia je ťažká, keďže okres Senica ako nábožensky aj politicky rôznorodý mal vhodné podmienky pre politické a nábo-

ženské spory. Napriek tomu plnil som svoju úlohu dľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia dobre, čoho dôkazom je tá okolnosť, že za čas môjho účinkovania politická perzekúcia v okrese bola skutočne minimálna a ilegálni pracovníci boli ňou postihnutí v najmenšom rozsahu.

Mojimi hlavnými zásadami pri výkone úradnej funkcie boli: ľudskosť, spravodlivosť a sociálny cit. Tieto zásady som dodržiaval často na úkor svojej popularity u politických činiteľov.

Po vypuknutí národného povstania a po okupácii Slovenska nemeckým vojskom neváhal som často porušením svojich základných služobných povinností sabotovať nariadenia vyšších úradov v prospech národného odboja a osôb, ktoré sa ho zúčastnili. S rizikom vlastného stíhania a straty existencie nepreviedol som viaceré príkazy ústredných úradov.

Ako som už uviedol, nemal som náchylnosť k nekritickému protičeskému nacionalizmu a to tým viac, že ľudácky nacionalizmus ešte za prvej republiky mal vplyvom Tuku ráz protislovenský, maďarónsky a revizionistický. Takýto nacionalizmus bol v rozpore s mojim slovenským národným cítením i prchylnosťou a úctou k českému národu. Zvlášť silný pre charakter ľudáctva bol prvok klerikálny. Nemusím azda zdôrazňovať, že ako syn ev. farára nemohol som nikdy súhlasiť s politickým ani náboženským klerikalizmom. A pokiaľ ide o prvok fašistický, prejavoval sa tento v diktátorských metódach, v protizákonnom zasahovaní do politických a občianskych slobôd a v svojvoľnom výklade právnych predpisov. Takéto metódy už vonkoncom sa priechili môjmu právnemu i morálnemu cíteniu. Nikdy som sa s nimi nezmieril, a v praxi som proti nim bojoval.

Po vojne a obnovení verejnej správy ČSR v roku 1945 bol som preverený a po dohode zástupcov politických strán ponechaný na doterajšom pôsobisku vo funkcii prednostu ONV v Senici.

Moja činnosť v období Slovenského štátu bola v r. 1947 dôkladne preverená osobitnou komisiou pri Zbore povereníkov, ktorá uznala moju činnosť za nezávadnú a ponechala ma na vedúcom mieste v ľudovej správe. Tejto komisii predložil som viaceré písomné doklady o svojej činnosti, ktorými som dokázal, že som bol zmýšľania protifašistického, že som vo svojej úradnej činnosti podporoval ilegálne hnutie a všemožne pomáhal prenasledovaným osobám, že som hmotne podporoval ruských vojnových zajatcov, vydával im falošné preukazy, exponoval sa proti vôli HSLS a HG za ilegálnych pracovníkov, chránil účastníkov odboja a vôbec, že s ohrozením vlastnej existencie a osobnej slobody pracoval som najmä po Slovenskom národnom povstaní proti vtedajšiemu režimu.

* * *

Svoje povinnosti som vykonával svedomite a v súlade s vládnyim programom, a nikdy sa mi nedostalo kritiky alebo výtky od bezprostredných, ani vyšších predstavených. Preto predpokladám, že moje prepustenie zo služieb v ľudovej správe v r.

1951 sa nestalo z osobných príčin, ale z vyšších, zásadných dôvodov, ktoré mi neboli zdelené.

* * *

V komunálnom podniku „Služba“ v Senici našiel som ako podnikový hospodár, neskôr ako vedúci účtovník značné pole pôsobnosti, lebo bolo mnoho nedostatkov, ktoré bolo treba odstraňovať. V pomerne krátkom čase podarilo sa mi odvrátiť neusporiadané finančné pomery v podniku a uviesť ho do stavu konsolidácie.

Po mojom odchode z ľudovej správy počali niektorí jednotlivci – buď z osobnej pomsty, alebo zo snahy získať si politické zásluhy v rade ONV, sústavne proti mne popudzovať a nepravdivými alebo jednostranne skreslenými údajmi vytvárať náladu proti mne. Bez overenia skutkového stavu bol som z podniku v roku 1953 prepustený.

Od roku 1953 pôsobím ako riaditeľ sekretariátu vo Zväze slovenských skladateľov. Mimo pracovného úväzku venujem sa i literárnej práci ako spisovateľ hudobných textov a operetných libriet. Touto činnosťou snažím sa prispieť k úsiliu o vytvorenie novej operety, ktorá vedľa zábavnej funkcie má i výchovné poslanie. Doterajšie pekné úspechy operiet Zlatá rybka a Hrnčiarsky bál dodávajú mi chuť do ďalšej práce.

* * *

A tak keď sa dnes pozerám späť a kladiem si znova otázky, ktoré som uviedol na začiatku tohoto krátkeho prierezu mojím životom, prichádzam k tomu,

– že som vo svojom živote vždy poctivo a usilovne pracoval, či už ako študent, alebo na svojich doterajších pracoviskách, svoj každodenný chlieb som si odpracoval a nikdy som sa nepriživil na práci iného,

– že som sa žiadnymi zlými skutkami vedome a úmyselne neprehrešil proti záujmu ľudskej spoločnosti, ani proti svojmu svedomiu a cti,

– že som sa vždy poctivo snažil dopátrať podstaty vecí a zmyslu ľudských dejín, zbaviť sa predsudkov a stať sa pokrokovým človekom,

– že som pri svojej práci v rôznych oblastiach dosiahol i pekné výsledky, ktorými som prispel k rozvoju nášho hospodárstva i kultúrneho života,

– že v ťažkých vojnových časoch vedel som podstúpiť i osobné riziko a na svojom mieste aj aktívne prispieť k prinavráteniu slobody nášho ľudu,

– že som uznal aj svoje chyby a omyly a mal som dosť morálnej sily prekonať dvojnásobnú stratu zamestnania (1951, 1953), vyše trojročné odlúčenie od rodiny (1953-56), ťažkosti so štúdiom detí, nespravodlivé a nepravdivé, ba často aj urážlivé upodostatovania a obvinenia a napokon – obavy o ďalšiu budúcnosť.

Ako každú vec a každý jav, tak i môj život možno správne pochopiť a hodnotiť nie vytrhnutím jednotlivých detailov, ale dialektickým pohľadom na jeho vývoj a na jeho súvislosti s vonkajšími pomermi, v ktorých som žil a pracoval.

Kalendárium života a tvorby libretistu a textára Dr. Pavla Braxatorisa

- 1909 – narodil sa 4. 2. v Senici v rodine ev. kňaza, básnika, redaktora a prekladateľa M. Braxatorisa
- 1920 – navštevoval Masarykovo 1. čl. štátne reálne gymnázium v Skalici
- 1928 – začal študovať právo na Právnickej fakulte Karlovej univerzity v Prahe
- 1933 – napísal prvé dve tanečné piesne na hudbu českého skladateľa J. Stelibského
 - ukončil vysokoškolské štúdiá v Prahe doktorátom
- 1934 – od 24. 1. koncipista politickej správy na Krajinskom úrade v Bratislave
 - začiatok spolupráce s hudobným skladateľom Gejzom Dusíkom – prvá spoločná pieseň – tango Neplač
 - od 6. 9. koncipista politickej správy na ONV v Senici
- 1935 – od 1. 8. právnik vo verejnej správe na Okresnom úrade v Senici a prístupový sudca
 - pre Gejzu Dusíka napísal libreto operety Modrá ruža
- 1936 – 10. 6. oženil sa s Emíliou Krištofovou
 - rakúska gramofónová spoločnosť HMV nahrála jeho prvé tanečné piesne na gram. dosky (hudba G. Dusík)
- 1938 – pre Slov. rozhlas písal pre pravidelnú reláciu Jedným prúdom „Kabaret z nových tanečných piesní“
 - libreto prvej spoločnej operety s G. Dusíkom Keď rozkvitne nový máj
 - 14. 5. premiéra operety Keď rozkvitne nový máj v SND v Bratislave
- 1939 – 4. 4. premiéra operety Modrá ruža v SND v Bratislave
- 1940 – od 1. 12. okresný náčelník v Senici
- 1941 – od 3. 5. okresný náčelník a hlavný komisár verejnej správy vnútornej
- 1941 – Modrá ruža v naštudovaní Senického ochotníckeho združenia v rodisku P. Braxatorisa
- 1942 – preklad libreta Lehárovej operety Guiditta pre SND, premiéra 25. 4. 1942
 - preklad libreta Straussovej operety Tanečnica Fanny Elslerová pre SND
- 1944 – 14. 10. premiéra operety Tajomný prsteň v SND v Bratislave
- 1946 – úprava veselohry Branislava Ľužiča „Dr.“, ktorú naštudovalo Senické ochotnícke združenie
- 1946 – od 22. 1. prednosta ONV v Senici
- 1947 – úprava divadelnej hry Eugena O'Neill a Anna Christie pre Ochotnícke divadlo v Senici
- 1950 – okresný tajomník ONV v Senici

- 1951 – 30. 6. na základe umelo vykonštruovaných a nepravdivých údajov prepustený
- 22. 1. podnikový hospodár, neskôr vedúci účtovník v komunálnom podniku Služba v Senici
- 1953 – po formálnom preverovaní, aby sa zachovalo zdanie demokratického rozhodnutia, zahájená špinavá kampaň, na príkaz KSS prepustený
- od 17. 8. riaditeľ Sekretariátu Zväzu čsl. skladateľov v Bratislave
- 1954 – 9. 7. celoštátna premiéra operety Zlatá rybka na Novej scéne v Bratislave
- 1956 – presťahovanie rodiny do Bratislavy
- libreto operety Hrnčiarsky bál
- 28. 9. celoštátna premiéra operety Hrnčiarsky bál v ŠD v Košiciach
- 1957 – 9. 1. účasť v televíznej besede s autormi novej slovenskej operety Hrnčiarsky bál
- 23. 10. opereta Modrá ruža v ČsTV
- 1958 – 31. 8. na základe vzájomnej dohody uvoľnený z pracovného pomeru
- od 1. 9. slobodné povolanie – hudobný spisovateľ
- 1959 – 23. 2. priamy televízny prenos operety Hrnčiarsky bál z Novej scény v Bratislave
- libreto kabaretu „S úsmevom a veselo“ a jeho premiéra v Tatra revue
- 1961 – od 15. 2. vedúci ekonóm Mestského múzea v Bratislave
- 1962 – libreto operety Potulný spevák
- 1963 – 2. 6. celoštátna premiéra operety Karneval na Rio Grande (Potulný spevák) v ŠD v Košiciach
- 1966 – libreto kabaretu – Túzy ľahkej múzy – neuvedené
- 1967 – texty piesní kabaretu – „Keď jubilant neplače“ v Tatra revue – k 60. narodeninám G.Dusíka
- 1970 – 1. 1. opereta Hrnčiarsky bál v ČsTV
- libreto operety To by bola láska
- 1971 – 7. 1. celoštátna premiéra operety To by bola láska na Novej scéne
- 1972 – 1. 5. rozviazanie pracovného pomeru v súvislosti s odchodom do dôchodku
- 16. 5. uzavretie pracovnej zmluvy na miesto samostatného právnik v Mestskom múzeu s polovičným úväzkom
- 1973 – 17. 9. predĺženie pracovnej zmluvy
- 1974 – ukončenie pracovného pomeru
- 1975 – libreto operety Vzdušné zámky – rozpracovaný rukopis
- 1980 – 19. 1. Dr. Pavol Braxatoris zomrel

Za Dr. Pavlom Braxatorisom

ZAKLADATEĽ HUDOBNÉHO DIVADLA

V sobotu, dňa 19. januára nás po krátkej chorobe vo veku 70 rokov opustil Dr. PAVOL BRAXATORIS, ktorého sme všetci poznali ako jedného z prvých významných libretistov a textárov slovenskej hudobno-dramatickej tvorby.

Dr. Pavol Braxatoris sa narodil v roku 1909 v Senici, v rodine známeho národovca, vydavateľa a prekladateľa, syna veľkého slovenského básnika Andreja Sládkoviča-Braxatorisa. Zosnulý bol posledným básnikovým vnukom.

Po gymnaziálnych štúdiách vyštudoval právo na pražskej Karlovej univerzite a už tu prejavoval živý záujem o divadlo - a to najmä o divadlo hudobné.

Bolo jeho veľkým životným šťastím, že už v mladosti sa názorovo aj umelecky plne zhodol so skladateľom, zaslúžilým umelcom GEJZOM DUSÍKOM, s ktorým potom spolupracoval takmer po celý život ako jeho prvý libretista. Z ich spoločnej dielne vzišli veľmi úspešné operety, ktoré po dlhé roky pretrvávali na slovenských javiskách a mnohé sa so zdarom uplatnili aj na zahraničných scénach. Spomeňme tu napr. jedno z ich neskorších diel HRNČIARSKY BÁL, ktoré doposiaľ slávi úspechy na sovietskych javiskách. Z ostatných ich spoločných prác si pripomeňme aspoň známu operetu KEĎ ROZKVITNE MÁJ, MODRÁ RUŽA a TAJOMNÝ PRSTEŇ, ktoré všetky mali premiéru na scéne Slovenského národného divadla, ďalej ZLATÚ RYBKU, už spomínaný HRNČIARSKY BÁL a TAKÚ LÁSKU, ktoré boli uviedli na bratislavskej Novej scéne a KARNEVAL NA RIO GRANDE, s úspechom inscenovaný v košickom Štátnom divadle. Mnohé z týchto diel sa však uplatnili aj na iných česko-slovenských javiskách.

Piesne Dusíkových a Braxatorisových operiet znejú veľmi často z rozhlasu i televízie. No ešte častejšie ich počúvame pri stretnutiach s obyčajnými hudbymilovnými ľuďmi, ktorí si ich pre lahodnú spevnosť a bezprostredný, nevyumelkovaný text tak obľúbili, že si vytvorili z nich svoje nezabudnuteľné evergreeny. Za svoju celoživotnú prácu získal dr. Pavol Braxatoris vyznamenanie „Zaslúžilý pracovník kultúry“.

V dr. Pavlovi Braxatorisovi strácame všetci láskavého, dobrosrdečného človeka, nadaného, ušľachtilého umelca, ktorý ako jeden z prvých kládol základné kamene slovenského hudobného divadla.

JK

(Lud 33, 23. 1. 1980)

Doznela pieseň o modrej ruži

ZOMREL PAVOL BRAXATORIS

Nekrológ Ladislava Čavojského

Slovenskú operetu, žáner najpopulárnejší i najvydarenejší v štyridsiatych rokoch, reprezentovali predovšetkým skladateľ Gejza Dusík, libretista Pavol Braxatoris a všestranný interpret František Krištof-Veselý. Obľúbený žáner i jeho tvorcovia pomaly budú patriť minulosti: po spevákovi odišiel i textár.

Senický rodák JUDr. Pavol Braxatoris (4. 2. 1909) maturoval v Skalici, právo vyštudoval na Karlovej univerzite, bol úradníkom v rodnom meste, vedúcim sekretariátu Zväzu slovenských hudobných skladateľov i pracovníkom bratislavského Mestského múzea. Zomrel v Bratislave 19. januára t. r.

Pavol Braxatoris bol vnukom Andreja Sládkoviča, pre ktorého dráma znamenala „vrchovisko poézie“. Potomok slávneho básnika v iných časoch hľadel už na divadlo ináč: ako na všeobecne prístupnú zábavu. Začal písať operetné libretá, ktoré

napospol zhudobnil Gejza Dusík. Sedemkrát sa zdvihla nad ich spoločným dielom premiérová opona: Keď rozvitne máj (1938), Modrá ruža (1940), Tajomný prsteň (1944), Zlatá rybka (1954), Hrnčiarsky bál (1956), Karneval na Rio Grande (1963), To by bola láska (1971). Najmä piesne z Modrej ruže reprezentovali u nás veľmi dlho najpopulárnejšie operetné šlágre. Nielen z javísk, ale najmä z rozhlasu a z rôznych pódii denne zneli nielen piesne o láske od tejto dvojice, ale aj vyznania lásky rodnému kraju, v prvých rokoch najčastejšie Rodný môj kraj. ... V posledných zase Najkrajší kút v širom svete... z Hrnčiarskeho bálu. Braxatoris prepožičal svoje slová tisícom, ktorí chceli vypsávať lásku k rodnej zemi. Dnes sú to iba jeho slová rozlúčky s nami i s najkrajším miestom na tejto zemi.

(6 - Práca - 22. januára 1980)

ZA HUDOBNÝM SKLADATEĽOM DR. PAVLOM BRAXATORISOM

Dňa 19. januára t. r. opustil nás nečakane známy slovenský hudobný spisovateľ dr. Pavol Braxatoris, rodák zo Senice, ktorý by sa bol dožil 71 rokov svojho života.

Strácame v ňom jedného zo zakladateľov pôvodnej slovenskej operetnej a tanečnej tvorby. Stál pri jej kolíske v čase, keď bola Bratislava v zajatí cudzej, z Viedne a Budapešti importovanej zábavnej hudobnej tvorby. V lete roku 1934 začala sa v Bratislave grupovať hŕstka mladých slovenských autorov, holdujúcich ľahkej múze a začali sa objavovať prvé pokusy o pôvodnú slovenskú tanečnú pieseň, ktoré prijala najmä študujúca mládež s veľkým nadšením. Slovenská tanečná pieseň sa ujala a začala prevládať nielen v bratislavských kaviarňach a zábavných podnikoch, ale aj na vidieku. Na čele kruhu autorov tejto novej tvorby stál hudobný skladateľ Gejza Dusík, ktorý vo svojich pravidelných reláciách v bratislavskom rozhlasu uvádzal vždy posledné novinky – väčšinou z rukopisu – s najpopulárnejším sólistom interpretom F. Krištofom-Veselým a ďalšími sólistami Slovenského národného divadla v Bratislave.

V týchto reláciách odznievali aj piesne dr. Pavla Braxatorisa s hudbou Gejzu Dusíka, zneli z javísk di-

vadiel, koncertných pódii, na estrádach a po vydaní tlačou a na platni skoro z každého domu. V poslednom desaťročí, samozrejme, aj v televízii.

Tvorivý odkaz dr. Pavla Braxatorisa je bohatý. Zahŕňa okolo 200 zhudobnených textov aj pôvodné operetné libretá s hudbou Gejzu Dusíka: Keď rozkvitne nový máj, Modrá ruža, Tajomný prsteň, Zlatá rybka, Hrnčiarsky bál, Karneval na Rio Grance a To by bola láska. Piesne z týchto operiet rozleteli sa ihneď z javiska a získali si obľubu svojím veselým obsahom a svižným rytmom, ako napr. Lebo tu, lebo tam, Ja som optimista, Len bez ženy, Čo sa mi môže stať atď., ale aj s tematikou rodnej krajiny, ako Rodný môj kraj, Najkrajší kút, Marina a mnohé ďalšie.

Paľko Braxatoris nás už opustil. Veľký optimista a dobrý kamarát. Jeho pamiatka bude však naďalej žiť v našich spomienkach a v jeho úspešných piesňach, ktoré sa hlboko zapísali do pamäti milovníkov slovenských tanečných piesní. Veď zostáva po ňom tvorba štyroch desaťročí. Jeho meno a osobnosť je trvalým pamätníkom zrodu a „zlatého veku“ tohto žánru.

Otto Kaušitz

(Film a divadlo 24, 1980 č. 4)

ZA DR. PAVLOM BRAXATORISOM

(4. II. 1909 - 19. I. 1980)

Lúčime sa s človekom, tvorcom, ktorý bol nášmu spevohernému divadlu, nám všetkým, ktorí v tomto žánri pracujeme, mimoriadne drahý a blízky. Odišiel spomedzi nás dr. Pavol Braxatoris. Odišiel skromne, zanechajúc po sebe a pre pamäť ďalších generácií dielo trvalého významu a ceny: odišiel básnik spevoherného divadla, ktorý vo svojej fantázii dopestoval slovenskej operete nádhernú modrú ružu, ktorá nevädne a stále žiari tajomnou krásou. Už v mladosti mu učarila oná prelietavá a ľahká múza hudobného divadla: treba povedať, že z tejto lásky neostali iba operetné pierka – bola to láska, ktorá ako každá z veľkých, prešla nemilosrdnou previerkou času – a jej plody, Braxatorisove diela, tak šťastne spojené s hudbou Gejzu Dusíka, majú nadčasovú platnosť a dosah. A to je v tomto žánre čosi, čo sa takmer rovná zázraku. V čom spočíva tento zázrak? Vari v jednoduchom poznaní, že dr. Pavol Braxatoris, vnuk Andreja Sládkoviča, horúcou láskou miloval všetko slovenské, vedel vystihnúť svojimi textami krásu, šťastie i nostalgiu domova, mal schopnosť neomylným inštinktom jednoducho sformulovať to, k čomu tiahne slovenský národ. Preto jeho piesne zľudovali: vari preto ich milovali a milujú státisíce ľudí – vari preto im tak nadšene tleskali aj diváci v našom divadle, či už v operete Modrá ruža, alebo v Hrnčiarskom bále. Áno, dr. Pavol Braxatoris miloval svoju rodnú zem. A v tejto chvíli akoby nám kdesi zdialky, zo šumenia našich lesov zaznievali tie krásne nápevy... Rodný môj kraj či Najkrajší kút v širom svete. Myslou nám beží film krásnych chvíľ, ktoré sme strávili pri dielach Pavla Braxatorisa. A neostáva nám nič iné, iba poďakovať a hlboko sa pokloniť pamiatke človeka, ktorý nám zanechal taký vzácny poklad piesní; poklad, ku ktorému sa budeme môcť vždy vracieť – onú nádhernú modrú ružu lásky k životu.

V histórii vývoja slovenskej operety bude dr. Pavol Braxatoris žiť ako verný, iniciatívny spolupracovník zaslúžilého umelca Gejzu Dusíka, ako dlhoročný neúnavný hľadač nových ciest v zložitom žánri hudobno-zábavného divadla, ako priateľ všetkých snáh o to nové a progresívne na bratislavskej Novej scéne. Vkus dr. Pavla Braxatorisa nikdy nedovolil a nepripustil, aby sa dostala do jeho libriet a textov triviálnosť. Mal veľký cit pre pregnantný znak, pre pravé slovo, pravú pieseň v pravú chvíľu.

Lúčime sa, spomíname a ďakujeme.

(Rozlúčkový prejav zasl. umelca Bedřicha Kramosila, šéfa spevohry Novej scény v Bratislave, prednesený pri poslednej rozlúčke v bratislavskom krematóriu dňa 24. I. 1980).

(Hudobný život 12, 1980 č. 4)

K nedožitému jubileu libretistu a textára P. Braxatorisa

NEZABÚDAŤ ZNAMENÁ VÁŽIŤ SI

Aj keď moderná populárna hudba má iné kritériá na hudobnú, či textovú stránku (hoci okruh tém sa takmer nezmenil), bolo by práve v tomto prudko sa meniacom toku zábavného umenia nespravodlivé zabúdať na tých, čo stáli u nás pri jeho zrode. Tentokrát by sme radi pripomenuli nedožitú osemdesiatinu JUDr. Pavla Braxatorisa (4. 2. 1909, Senica - 19. 1. 1980 Bratislava), libretistu, textára tanečných piesní, pôvodným povolania právnik. Pavol Braxatoris sa spomína v súvislosti najmä s menom národného umelca Gejzu Dusíka, s ktorým vytvoril veľa piesní a viacero operiet.

Málokto dnes vie, že dr. Pavol Braxatoris bol vnukom Andreja Sládkoviča. Táto literárna žilka sa potom preniesla na jeho otca – Martina Braxatorisa Sládkoviča, ktorý tiež písal básne a knihy. A Pavol Braxatoris sa upísal ľahkej múze. Veľa v tomto smere získal na pražských štúdiách, kde hodne navštevoval v tridsiatych rokoch vychytené Osvobozené divadlo. S vtedy populárnym skladateľom šlágrov Josefom Stelíbským napísal v roku 1933 i prvé dve piesne. Po skončení Právnickej fakulty Karlovej univerzity v Prahe nastúpil mladý Braxatoris do zamestnania v Bratislave, kde sa zoznámil s Gejzom Dusíkom. Keď Braxatoris preložili do Senice, spolupracoval listovne so svojim generačným vrstovníkom, čoraz obľúbenejším G. Dusíkom. Prvá pieseň autorskej dvojice Braxatoris-Dusík bola Neplač. Toto tango však zďaleka nedosiahlo popularitu takých spoločných „hitov“, akými boli Rodný môj kraj, Široká cestička. Dve oči neverné, Tak nekonečne krásna a i.

Dr. Pavol Braxatoris spolupracoval však s Dusíkom aj na siedmich operetách: Keď rozkvitne máj (1938), Modrá ruža (1939), Tajomný prsteň (1944), Zlatá ryбка (1954), Hrnčiarsky bál (1956), Karneval na Rio Grande (1963) a To by bola láska (1971). K najväčším úspechom patrili šlágre z operety Modrá ruža a Hrnčiarsky bál. Tu dosiahla Braxatorisova lyrika svoj vrchol. Aj keď jeho libretám ako celku sa dá všeličo vyčítať v zmysle umeleckej účinnosti, reálnosti, poplatnosti dobovému vkusu, či dramatickej zovretosti, faktom je, že v piesňach bol umelecky rovnocenným a inšpiračným druhom Gejzovi Dusíkovi. Pripomeňme jeho texty k stále pekným piesňam, akými sú: Dobrá noc vám, Snáď aj ku mne raz láska príde, Tá modrá ruža vám povie, Len bez ženy, Čo sa mi môže stať, Čo si len počnem bez teba (z Modrej ruže) – alebo Pieseň o rodnej zemi z Hrnčiarskeho bálu, či Zvony domova z Karnevalu na Rio Grande. Najmä v nich sa prejavuje Braxatorisov vrúcny cit lásky k rodnej

zemi, národu, čo demonštroval síce s dobovým pá-tosom, ale vkusne a podnes aktuálne.

V Senici pracoval dr. P. Braxatoris do r. 1953. Potom sa stal vedúcim sekretariátu Zväzu slovenských skladateľov. Tu už bol bližšie k „svojmu“ autorovi G. Dusíkovi, ale aj k hudobnej problematike. Ale i tak po celý život „básnil“ a textárčil popri svojom hlavnom povolaní. Po oslobodení bol s Dusíkom prvý, kto hľadal cestu a tvár novej operety – v časoch, keď iné formy hudobno-zábavného divadla u nás ešte nežili (alebo vegetovali). Ich Zlatá ryбка bola v päťdesiatych rokoch odvážnou sondou do súčasnej tematiky – a aj keď dnes je nášmu divákovi už fakticky neznáma, treba priznať aspoň to, že tvorí jednu pozoruhodnú kapitolu v živote nielen Braxatorisa a Dusíka, ale slovenského hudobno-zábavného divadla vôbec. Veď zápas o stvárnenie súčasných tém je podnes ambíciou tých, ktorí tvoria na tomto poli. Žiaľ, nie je ich v ostatných rokoch veľa ... Hrnčiarsky bál - najväčší úspech Braxatorisa-libretistu a Dusíka-skladateľa prenikol aj za hranice našej vlasti. Najmä v ZSSR slávila táto slovenskou históriou inšpirovaná spevohra veľké úspechy. Pekne sa čítali r. 1980, keď dr. Pavol Braxatoris zomrel, slová jeho, žiaľ, dnes už tiež mŕtveho umeleckého druhu, Gejzu Dusíka:

„Naša spoločná práca a priateľstvo boli mi vzpruhou i oporou. Bol to kultivovaný, jemný a in-venčný človek. Najmä v Modrej ruži a Hrnčiarskom bále som sa naplno rozospieval i vďaka P. Braxatorisovi, ktorého význam pre túto oblasť hudobno-zábavného umenia nebol doposiaľ docenený.“

Neustále pripomínanie tradícií a ľudí, čo ich u nás pomáhali vytvárať, by nemalo obchádzať ani oblasť zábavného umenia, ktoré v celej svojej súčasnej zložitosti a mnohorakosti prúdov, – je predsa len späté so slovenskými koreňmi.

Dr. Terézia Ursinyová, 1989

JEDEN ONESKORENÝ LIST

(venované pamiatke Dr. P. Braxatorisa)

Človeku s pribúdajúcim vekom sa okrem skúseností a poznatkov akosi samozrejme zvyšuje aj stupeň skepticizmu v spravodlivosť na tomto svete, s otázkou, či je dobre poctivo a usilovne pracovať, konať dobré skutky, či hľadať podstatu vecí a zmysel nepochopiteľného chodu ľudských dejín. Rovnako často zostanú bez odpovede a odozvy ľudské riziká, najmä v politicky prelomových časoch, čisté morálne postoje a zotrvávanie na vyšších mravných princípoch v každom čase.

Nechcel som týmto, možno neobratným úvodom, nič viacej a nič menej, ako sa oneskorene pokúsiť o letmé priblíženie k životu a dielu skvelého človeka, senického rodáka Dr. P. Braxatorisa. O zmapovanie jeho profesionálnej dráhy právnik a v štátnych službách, ako aj mimoriadne úspešnej libretistickej činnosti v spevohernej oblasti sa postarali mnohí pred ním.

Mne v mysli víria niektoré paradoxy, ktoré determinovali jeho celý život. Ide o človeka, ktorý schopnosťami, talentom, inteligenciou a vystupovaním bol schopný sa pohybovať a účinkovať, aj napriek plachosti, v najvyšších kruhoch vtedajšej spoločnosti – a prežil takmer celý svoj aktívny život v malom rodnom mestečku (ktoré si úzkostlivo chránilo svoje malé pomery). Navyše človek jemného vzhľadu a vybraného správania, vrátane oblečenia, kultivovanej reči, s absenciou fyzickej sily, ktorý nevynikal telesnými proporciami (ak nemám na mysli štihlosť a výšku), vykonával po dlhé roky úrad, v ktorom prichádzal do styku s porušovateľmi zákona a v neľahkých časoch musel čeliť nacionalistickým názorom i praktikám, ktoré s ohľadom na rodinné tradície i pražský pobyt v čase štúdií, ale najmä vrozený cit spravodlivosti a humanity viedli k verejným a predovšetkým vnútorným konfliktom. Paradoxy doby.

(Akí sme ľudia nevšímaví a krátkozrakí. Vidíme iba povrch vecí a dejov – ale predsa v čase vojny sa museli konšpiratívne a iné protifašistické akcie diať tajne, bez vedomia veľkého počtu osôb. Kto povrchné posudzuje, ľahko vynesie nespravodlivý výrok, čo na tom, že mal pre rodinu dotyčného i jeho samého dehonestujúce následky.)

Aj túto paradoxnú dobu Dr. P. Braxatoris prekoná. Mal svoju silnú vnútornú vieru, veľa lásky – až toľko, že ju rozdával rodine, priateľom a naplňal ňou svoje texty, piesne o rodnom kraji či nedosiahnuteľnej modrej ruži. Paradox protikladov: túžba a neuskutočniteľnosť s obmedzenými individuami a duchovnou relaxáciu tvorivej básnickej chvíle v zajatí múz. Navyše s trpkou príchutou vlastne byť celý život druhý. Aj tak svojím zjavom, duchom, vystupovaním, kľudnou silou myšlienok vnútorne vyhrával: šťastný človek.

Paradox nie zanedbateľný – Dr. P. Braxatoris je posledným článkom reťaze písuceho slovenského významného rodu po meči. Život je taký.

Október 1998

RNDr. Ivan Panenka

P. S. Autor predniesol aj smútočný prejav v mene obce Seničanov žijúcich v Bratislave na poslednej rozlúčke v bratislavskom krematóriu v januári 1980.

JUDr. PAVOL BRAXATORIS (1909—1980) okrem konkrétnej libretistickej a textárskej práce sa málokedy vyslovoval o svojej umeleckej ceste. Najobsiahlejšie vyznanie vyšlo v časopise *Populár* r. 1973. Tu sa zamyslel nad cestami, ktoré ho viedli k operete, rozhovoril sa o spolupráci s Gejzom Dusíkom a vyslovil názory na minulé i súčasnú cestu našej populárnej piesne. Rodák zo Senice si takto spomínal na vplyvy, ktoré formovali jeho cesty:¹¹² „Ako vnuk básnika Andreja Braxatorisa a ako syn Martina Braxatorisa Sládkoviča, ktorý tiež písal básne a knihy, mám často pocit, že som sa rodinnej tradícii spreneveril. Vlastne pri veršovaní som zostal, ale upísal som sa ľahkej múze. Na tom nesie vinu najviac študentské prostredie v Prahe, na Karlovej univerzite, kde som po maturite na reálnom gymnáziu v Skalici študoval v rokoch 1928—1933 právo. Narodil som sa 4. II. 1909 v Senici a ako som už spomenul, môj otec sa tiež venoval poézii. Ja takisto, no môžem povedať, že — hoci som básne Jaroslava Vrchlického, Otakara Březinu, Jiřího Wolkra, Ivana Krasku a mnohých iných priam hltal a veľmi hlboko prežíval — vždy som bol len čitateľom poézie. Zanechala na mne síce stopy, nikdy som však nemal ambície, možno ani odvahu vytvárať v poézii niečo také ako oni. Privádzali ma do extázy a dávali základ mojej textársko-poetickej tvorbe. Nuž a k nej, ako som už spomenul, prispelo prostredie v Prahe, do ktorého som sa chtiac či nechtiac postupne dostával. Chodil som do Oslobodeného divadla, kde hrával Voskovec a Werich, do divadla Rokoko a dostal som sa do styku aj s najpopulárnejším skladateľom šlágrov tých čias — Josefom Stelibským, ktorý ma priviedol k tomu, že som s ním spolu roku 1933 napísal prvé dve piesne, tango a valčík (Dievča, smutné oči máš). Roku 1934 som nastúpil v Bratislave ako právnik a prišiel som do styku s Gejzom Dusíkom. On vtedy začínal svoju skladateľskú kariéru a treba poznamenať, že toto boli vlastne začiatky slovenskej populárnej piesne . . . Začínali sme z ničoho, nemali sme na čom budovať a boli to vlastne iba pokusy . . . Po polroku ma však preložili do Senice, a tak sa naša spolupráca začínala rozvíjať vo forme korešpondencie. Našou prvou spoločnou piesňou s G. Dusíkom bolo tango *Neplač*. Táto pieseň však ani zďaleka nedosahovala popularitu našich ďalších piesní, ako boli *Rodný môj kraj*, *Široká cestička*, *Dve oči neverné*, *Tak nekonečne krásna*

¹¹² LUEOVÁ, O.: Hovoríme s dr. Pavlom Braxatorisom. *Populár*, 1973, č. 12, s. 24—27.

a desiatky ďalších. Paralelne s touto tvorbou sa začala rozvíjať slovenská operetná tvorba, takisto bez akýchkoľvek domácich tradícií a vzorov.“

Pavol Braxatoris spolupracoval na siedmich javiskových prácach Gejzu Dusíka: Keď rozkvitne máj (1938), Modrá ruža (1939), Tajomný prsteň (1944), Zlatá ryбка (1954), Hrnčiarsky bál (1956), Karneval na Rio Grande (1963) a To by bola láska (1971). Typ uzavretých operetných čísel v Dusíkových operetách a hudobných komédiách umožnil Braxatorisovi vyniknúť v piesňovej lyrike a spopularizovať ju cez rozhlas a gramoflatne. Jeho najväčším úspechom boli šlágre z Modrej ruže a Hrnčiarskeho bálu. Keďže o týchto veciach sa dosť podrobne zmieňujeme v kapitolách o G. Dusíkovi, pripomeňme aspoň odvahu, s ktorou sa Dusík a Braxatoris prví chopili pera pri tvorbe povojnovej operety. V súvislosti s premiérou Zlatej rybky na NS (1954) P. Braxatoris uvažuje o poslaní nového operetného libreta takto:¹¹³ „... musel som mať na zreteli, že opereta ako hudobnodramatický žáner má svoje špecifické vlastnosti, medzi ktoré patrí hlavne zrozumiteľnosť a ľahkosť deja, zdravý ľudový humor, aj vtipné, farbisté kreslenie postáv, zápletok a konfliktov, a preto nemôže zobrazovať zložité vnútorné boje a prerody ľudí, ani riešiť problémy súčasného života v takej hĺbke a šírke ako iné dramatické formy, najmä činohra. Napokon musel som pri výbere a spracovaní námetu dbať aj na hudobnú zložku nového diela, aby textová predloha svojím dejom a zápletkami poskytla skladateľovi operety G. Dusíkovi čo najväčšiu možnosť na uplatnenie umeleckého talentu a na rozvinutie hudobnej zložky, ktorá je dominujúcou súčasťou operety.“ Aj keď premiéra vyvolala kritické pripomienky, ktoré viedli k úprave diela, nemožno zabúdať, že to bola po deviatich rokoch mlčania prvá povojnová pôvodná slovenská opereta. Napísať ju znamenalo vstúpiť na novú, neprebádanú pôdu súčasného libreta. Ako po nej kráčať? Na túto otázku hľadajú odpoveď autori textov v hudobno-zábavnom divadle dodnes.

P. Braxatoris v uvedenom citáte sformuloval podnes platný názor na dobré operetné libreto. To nie je skromnosť, keď tvrdí, že text má poskytnúť možnosť, aby sa uplatnila kvalitná hudba! Súčasne však cíti, že po starom sa ďalej nedá ísť. Preto v tom istom vyznaní podotýka: „... je potrebné vystríhať sa všetkých úpadkových prvkov starých operiet, najmä ich bez-

¹¹³ BRAXATORIS, P.: Hľadáme novú cestu. Javisko, bulletin Novej scény v Bratislave (k premiére operety Zlatá ryбка). 1954.

idiovosti, šablónovitosti, samoučelnosti humoru, banálnosti a úteku od skutočnosti.“ Iné je teoretická ujasnenosť, iné — umelecká prax. Nie vždy si P. Braxatoris vedel poradiť s úlohami operety 50-tych a 60-tych rokov, ktorú o pár rokov neskôr začali z tvorivých dielni vytláčať novšie formy hudobno-zábavného divadla. Ľahké bolo normy vytvárať, ťažšie už napíňať predstavy a pravidlá činmi. Braxatoris spolu s Dusíkom sa usilovali rozbiť schematickú štruktúru operety, napríklad vytváraním hlbšie prekreslených typov, čo postrehla aj kritika v súvislosti s Hrnčiarskym bálom. Menej sa darilo Braxatorisovi v slovnom humore, ktorý bol často samoučelný a nevypýval zo situácie. Zdá sa, že Braxatorisova úloha bola v povojnovom úsilí o tvár socialistickej operety ešte ťažšia ako Dusíkova. Skladateľ naďalej vychádzal zo svojej bohatej melodickkej invencie a lyrickej struny, v podstate iba kde-tu ustupujúc novým rytmom (nehovoriac o osobitej reči Hrnčiarskeho bálu), Braxatoris však musel hľadať nielen nové сюжеты, ale aj nové situácie, prostredie, charaktery, zladit túžbu diváka po zábave s kultúro-spoločenskou požiadavkou, aby opereta nebola únikovým umením. Podarilo sa to bez strát? Určite nie. Ale je za tým čestné a tvorivé úsilie, v nevďačnej umeleckej oblasti, ktorá vždy stála a stojí v úzadí kompozičného činu.

Napriek tomu, že Braxatoris nikdy netúžil po sláve, skôr bol „mužom v pozadí“, práca na Dusíkových operetách ho tešila. V rozhovore pre časopis *Populár* o tom povedal: „Moja spolupráca s G. Dusíkom bola pre mňa veľkým prínosom takmer po 40 rokov môjho života. Priniesla mi vnútorné uspokojenie, pretože som prispel svojou tvorbou k rozvoju hudby ľahkého žánru u nás. Okrem toho písať texty k piesňam pokladám za istý druh poézie, a to nie práve najľahšej, lebo textár je viazaný hudbou a musí do ňôh vkladať slová s rýmom i rytmom. Je viazaný jednak charakterom hudby, jednak technickým rozčlenením. Mňa osobne k tejto činnosti viedla vnútorná potreba, lebo v počiatkoch neprichádzali do úvahy žiadne finančné výhody, ani nádej na uznanie či slávu. Vzhľadom na vtedajšiu situáciu v zábavnej hudbe u nás pokladal som túto činnosť za rovnako potrebnú ako ktorúkoľvek inú spisovateľskú činnosť...“

Ale Braxatoris nebol iba Dusíkovým spolupracovníkom, ale aj jeho verným, dobrým priateľom. Vzájomne sa povzbudzovali („... môj priateľ Gejza Dusík ma vždy vedel vyliečiť z depresií svojím ustavičným optimizmom“), vedeli odolávať nástrahám úspechov i ostrejších výhrad kritikov.

Spájala ich vzájomná úcta i porozumenie až do smrti P. Braxatorisa 19. 1. 1980. V tom istom roku Gejza Dusík v interview povedal:¹¹⁴ „Naša spoločná práca a priateľstvo boli mi vzpruhou i oporou, bol to kultivovaný, jemný a invenčný človek. Najmä v Modrej ruži a Hrnčiarskom bále som sa naplno rozospieval i vďaka P. Braxatorisovi, ktorého význam pre túto oblasť hudobno-zábavného umenia nebol doposiaľ docenený.“

Spoločenská konvencia a požiadavky na obsah operety do r. 1945 nesporne ovplyvnili myslenie a umelecký výsledok práce P. Braxatorisa. O tom sa napokon zmieňujeme aj pri hodnotení jednotlivých Dusíkových a Braxatorisových spoločných prác. Neskoršie úsilie o prekonanie šablóny tiež nebolo vždy jednoznačne prijaté. Napriek tomu patrí P. Braxatoris k libretistom, ktorí vytrvalou a osobitou prácou formovali jednu etapu nášho hudobno-zábavného divadla. Textami piesní vystíhol mnohé z pocitu doby a domova, vedel jednoducho a pôsobivo naplniť Dusíkove šlágre atmosférou a vytvoriť s hudbou neoddeliteľný celok.

¹¹⁴ URSÍNIOVÁ, T.: O piesni svojho srdca. Časopis Televízia, 1980, č. 28.

„PIESNE ZO SPEVNÍKA TEXTÁRA DR. PAVLA BRAXATORISA“

Hudobno-slovná relácia.

Vysielal Slovenský rozhlas 26. apríla 1991

Autorsky pripravila: Zora Ševčíková

Redakčná spolupráca: Ali Brezovský

Reláciou sprevádzal: Ali Brezovský

Zvuk Keď harmonika tíško znie

Hlas Príjemný dobrý večer vám, milí poslucháči, od mikrofónu želá hudobný redaktor Ali Brezovský.

Zvuk Čo sa mi môže stať

Hlas V situácii, keď je poslucháč u nás zo všetkých vysielateľov doslova atakovaný angloamerickou rockovou hudbou od rána do večera, cítim akúsi potrebu načrieť z toho najčistejšieho prameňa, a preto som do dnešnej hudobnej fonotéky vybral piesne zo spevníka textára Dr. Pavla Braxatorisa.

Zvuk Čo sa mi môže stať (doznie)

Hlas Textár Dr. Pavol Braxatoris sa narodil v Senici nad Myjavou na západnom Slovensku. Svoj literárny talent zdedil po svojom otcovi, ktorý sa venoval poézii pre deti a náboženskej poézii, no a samozrejme po starom otcovi, známom štúrovskom básnikovi Andrejovi Sládkovičovi. Jeho talent sa však vyvíjal celkom iným smerom. Namiesto ód a balád písal texty piesní a libretá operiet. Formovalo ho najmä študentské a divadelné prostredie pražské, kde študoval právo na Karlovej univerzite. Sám o tom hovoril: „Mojou školou života bola Praha, kde som sa na štúdiách beznádejne zafúbil do ľahkej múzy. Veľmi často som navštevoval divadlá a kabarety. Nazbieral som toľko dojemov a pocitov, že nebolo možné ich v sebe udusiť. A tak už o pár rokov vyšli na povrch vo forme viac či menej vydarených pesničiek a operiet.“

Zvuk Spomienka

Hlas Jednou z najpopulárnejších piesní, ktoré autorská dvojica Dusík - Braxatoris vytvorila, je nesporne tango s romantickým názvom *Marína*. Po prvý raz zaznelo pred 37 rokmi na koncerte Zväzu skladateľov v bratislavskom PKO v podaní Jozefa Kuchára.

Zvuk *Marína*

- Hlas* (do hudby)
Dita vznikla začiatkom 30-tych a Marína koncom 50-tych rokov. Slovenské tango.
„Spolupráca s Gejzom Dusíkom bola pre mňa veľkým prínosom takmer 40 rokov môjho života“, spomína textár Pavol Braxatoris. „Priniesla mi vnútorné uspokojenie, pretože som prispel svojou tvorbou k rozvoju populárnej hudby u nás.“
A slová skladateľa? „Naša spoločná práca i priateľstvo boli mi vzpruhou i oporou, bol to kultivovaný, jemný a invenčný človek. Najmä v operetách Modrá ruža a Hrnčiarsky bál som sa naplno rozospieval i vďaka Pavlovi Braxatorisovi, ktorého význam pre túto oblasť nebol dosiaľ docenený.“
- Zvuk* Večer pri Dunaji
- Hlas* Tvorba v našej populárnej hudbe od svojho vzniku dosahovala najväčšie úspechy azda práve v tangách. Slovenských skladateľov priam očaril strohý rytmus juhoamerického tanga. No dokázali na jeho rytmickom pôdoryse vytvoriť svoju pieseň, ktorá vychádza z melodiky ľudovej piesne, dokázali vytvoriť slovenské tango.
- Zvuk* Dve oči neverné
- Hlas* Som rád, že sa mi podarilo do tejto relácie získať súkromnú korešpondenciu. Sú to listy majstra Dusíka písané Dr. Braxatorisovi v čase, keď býval v rodnej Senici. Človek sa v nich nevedojak dozvedá o situácii, ktorá bola vtedy v našich divadlách, o tvorivej klíme, ktorá sprevádzala vznik každého diela. Taktiež o problémoch tvorby, keď jeden z tvorcov bol od centra pomerne ďaleko. Citujem z jedného z nich:
„A ešte jedna vec. Pieseň Rodný môj kraj má podľa Hozu slabšiu verziu. Nemohol by si napísať voľačo iného? Ten stred sa mi ešte nepozdáva. Prečo „spomienka vzdialená“? Bude to nejasné, keď to bude znieť aj z platne. Noty Ti ešte raz posielam, prosím Ťa, urob mi to ešte raz, čím skôr.“
- Zvuk* Rodný môj kraj
- Hlas* „Prednedávnom som Ti napísal, že sa majú robiť v bratislavskom rozhlasu malé kabarety na slovenské šlágre“, citujem z ďalšieho listu. „Tentokrát ho urobíme z mojich skladieb. Z našich vecí tam daj Ja som optimista, Keď rozkvitne máj a To tvoje srdce vrele. Verím, že urobíš pekný malý kabaret. Učinkovať budú Veselý a Slabejová (soprán). Celá vec má tr-

vať pol hodiny. Urob to veľmi dobre, lebo potom sa to bude sústavne ďalej vysielat'."

„Idem Ťa zase prosit' o nové texty. K pripojenej polke, buď taký láskavý, napiš mi veselý, vtipný text. Musí to začať slovami: Keď rozkvitne nový máj... Urob mi hneď aj český text, chcem túto skladbu ponúknuť aj do Prahy. Potrebujem to čím skôr, lebo je už programovaná. Posielam Ťi aj jeden foxtrot - ľudový, ktorý dáme do operety. Keď by sa Ťi to podarilo behom 2-3 dní urobiť mi veľmi populárny text, poslal by som ho ešte k nahrávaniu, ktoré sa bude robiť. Čakám od Teba hotovú knihu, aby som sa mohol do celej operety vžiť. Len to pekne urob, nie sú žiadne operety, máme teraz veľké šance!“

Zvuk

Tak nekonečne krásna

Hlas

Textár Dr. Pavol Braxatoris bol veľmi skromným človekom. Nerád hovoril o svojej práci, jeho mottom bolo: „Za umelca má hovoriť jeho práca“. Bol dobrý a starostlivý otec a milovaný a milujúci dedo svojich dvoch vnučiek, s ktorými trávil takmer všetky voľné chvíle až do náhlej smrti roku 1980. Bol veľkým milovníkom opery a vášnivým zberateľom výtvarných diel Miloša Bazovského a Jána Mudrocha, s ktorým ho viazalo dlhoročné úprimné priateľstvo, koreňmi siahajúce ešte do detstva, do rodnej Senice.

Už viac ako 50 rokov zaznievajú piesne Gejzu Dusíka a Pavla Braxatorisa a stali sa súčasťou nášho hudobného života. Keďže autor textov veľmi miloval svoju rodnú zem, všetko slovenské a vedel nimi vystihnúť čaro domova, veľa ich piesní zľudovelo. Stali sa majetkom ľudu.

Zvuk

Pieseň o rodnej zemi

„NAJKRAJŠÍ KÚT“

hudobno-slovná relácia, ktorú vysielal Slovenský rozhlas 27. februára 1994 pri príležitosti nedožitých 85-tych narodenín Dr. Pavla Braxatorisa.

Autorsky pripravila: Zora Ševčíková
 Hudobný redaktor : Ali Brezovský
 Reláciou sprevádzali: Jirka Halamíková
 Ali Brezovský

Zvuk Pieseň o rodnej zemi

Hlas Dnešnú reláciu, ktorú sme nazvali „Najkrajší kút“ podľa jednej z najpôsobivejších piesní, aká kedy v oblasti našej populárnej hudby vznikla, venujeme spomienke na Dr. Pavla Braxatorisa, jedného z prvých významných libretistov a textárov slovenskej hudobno-dramatickej tvorby, pri príležitosti jeho nedožitých osemdesiatych piatich narodenín.

Hlas Je zákonitá, že človek miluje zo všetkého najviac miesto, kde mu bolo v živote najlepšie. Tým miestom pre väčšinu z nás je domov detských rokov, kde sme boli obklopení láskou svojich najbližších, vlastí, v ktorej sme sa narodili. Lásku k nej uchováваме v sebe celý život, žije a existuje v našom srdci. Každý sa vyznáva svojím spôsobom z lásky k rodnej zemi, k miestam, ktoré človeku priniesli pravý pocit šťastia. Avšak iba básnik dokáže túto lásku vložiť do slov, skladateľ do hudby- aby sa potom prostredníctvom hlasu speváka dostala rovno do srdca poslucháčov. Započúvajte sa do piesne Rodný moj kraj, v ktorej Pavol Braxatoris vyspieval svoju hlbokú lásku k zemi, kde sa narodil, pracoval a umelecky tvoril.

Zvuk Rodný môj kraj

Hlas Dr. Pavol Braxatoris sa narodil 4. februára 1909 v Senici, v rodine známeho národovca, vydavateľa a prekladateľa Martina Braxatorisa, syna veľkého slovenského básnika Andreja Sládkoviča. Po gymnaziálnych rokoch vyštudoval právo na Karlovej univerzite v Prahe. O tomto období povedal: „Chodil som do Osvobozeného divadla, kde hrávali Voskovec a Werich, do divadla Rokoko a dostal som sa do styku s vtedy najpopulárnejším skladateľom šlágrov Jozefom Stelibským, ktorý ma priviedol k tomu, že som s ním v roku 1933 napísal svoje prvé piesne.“ Základ textársko- poetickej tvorby mu dala poézia Wolkra, Vrchlického, Březinu, ktorá v ňom zanechala trvalé stopy. Spolupráca so skladateľom

Gejzom Dusíkom sa datuje od roku 1934, kedy si títo dvaja, vtedy mladí a talentovaní tvorcovia - ako sa hovorí - padli do oka. Dr. Braxatoris nastúpil v Bratislave ako právnik. Začal chodiť na Búdkovú cestu, kde vtedy býval Gejza Dusík u svojich rodičov. „Tam mi Gejza Dusík prehrával svoje prvé skladby a mojou úlohou bolo otextovať ich. Po polroku ma však preložili do Senice, a tak sa spolupráca začala rozvíjať iba vo forme korešpondencie.“ Prvou spoločnou piesňou dvojice Dusík-Braxatoris bolo tango Neplač. Táto ich prvotina nezaznamenala síce širší poslucháčsky ohlas, no každopádne upozornila vtedajšiu kultúrnu verejnosť na dvoch rozhladených tvorcov, ktorých talent sa ešte iba mal rozvinúť... Čoskoro uzreli svetlo sveta piesne Široká cestička, Dve oči neverné, Tak nekonečne krásna, Letelo vtáča, Ružičky červené a desiatky ďalších. Mladá autorská dvojica ich sypala ako z rukáva. Čo pesnička – to hit. Mnohé z nich zľudovali. Braxatoris vedel vyjadriť svojimi textami krásu domova, pretože ho vrúčne miloval.

Zvuk

Najkrajšia spomienka

Hlas

Vzdialenosť medzi Senicou a Bratislavou nebola prekážkou tesnej a úspešnej spolupráce dvojice Dusík – Braxatoris. Mali sme možnosť nazrieť do ich korešpondencie už od roku 1937, z ktorej sa dozvedáme o zrode mnohých piesní a operiet, o ich zložitej ceste od tvorcov k divákovi. „Bol som v Prahe a môžem Ti s radosťou oznámiť,“ píše v jednom z listov rozradostený Dusík, „že naša opereta je v Švandovom divadle definitívne prijatá a zmluva je podpísaná. Už sme operetu aj korepetovali a premiéra bude 4. januára 1938. Veselý tam bude hrať hlavnú úlohu. V Prahe sa už po všetkých novinách rozšírili správy, ktorých mottom je „Slovenská opereta v Prahe, slovenskí autori vo Švandovom divadle.“

Zvuk

Pieseň z operety Tajomný prsteň

Hlas

V roku 1938 začal bratislavský rozhlas vysielat pravidelnú reláciu s názvom Jedným prúdom, v ktorej prezentovali novinky z oblasti tanečnej a operetnej hudby sólisti opery SND Emília Václaviková a Belo Turba. Spievali iba so sprievodom klavíra. Za ním sedel väčšinou Gejza Dusík. Neskôr sa k nim pridali ďalší sólisti opery a operety. Jedným z najpopulárnejších bol František Krištof Veselý. O spolupráci s majstrom F.K. Veselým hovorí ďalší list: „Veselý ide 15.t.m. (február 1938) spievať na His masters voice do Viedne a naspieva nám Do kolečka, do kola, Adam a Eva, Keď rozkvitne nový máj a Najkrajšiu túžbu mám. Všetko toto príde aj do albumu, ktorý pripravujem. Veselému sa ohromne páči Do ko-

lečka, do kola. Pieseň vraj bude spievať po celom Slovensku na svojich koncertoch. Chodí totiž teraz s Ferbasovou po kinách, kde sa ich filmy hrajú a v prestávke robia program.

Zvuk

Ja som optimista, Zatancuj si so mnou, Len bez ženy

Hlas

O spolupráci Pavla Braxatorisa s rozhlasom sa dozvedáme z jeho osobnej korešpondencie s Gejzom Dusíkom: „Na základe môjho včerajšieho rozhovoru s Alexandrom Moyzesom, hudobným referentom rádiožurnálu, Kabaret je už programovaný na 20. novembra 1939 od 20.hod. – 20.40 hod. Že ešte nič hotové nemáme, a predsa je už programovaný, stalo sa tým, že nám Moyzes natoľko dôveruje. Musíš počítať s 25 minútami hudby a 15 minútami hovoreného slova. Účinkovať budú Margita Česányiová, František Krištof Veselý, Andrej Bagar a ja. Keď sa nám to vydará, budú to robiť každý mesiac a vysielalo by sa to do všetkých staníc. Urob to originálne, vtipné a veselé. Názov relácie je: Kabaret z nových slovenských tanečných piesní. Napísal Pavol Braxatoris, pri klavíri Gejza Dusík“.

Hlas

„Rozhodne sa mi nepáči, že už nemáš na ďalšiu operetu chuť. Veď len sleduj Modrú ružu, stále má úspech a piesne z operety stále sú šlágrami. Škoda by bolo teraz všetko nechať, keď už meno Braxatoris má taký dobrý zvuk. Dúfam, že ťa prehovoríme a že už čoskoro pošleš nové libreto, ktoré ihneď zhudobním. Vieš, že „Rodný môj kraj“ je najväčším šlágramom a vieš, že aj „Čo sa mi môže stať“ sa už všade spieva? Nesmieš sa teraz zastaviť, keď si v najlepšom kurze!“

Napokon sa predsa len 7-krát zdvihla premiérová opona nad ich spoločným dielom. K najúspešnejším patrili Modrá ruža a Hrnčiarsky bál.

Zvuk

Tá modrá ruža vám povie

Hlas

V roku 1980, keď nás Pavol Braxatoris navždy opustil, lúčil sa s ním i šéf spevohry Novej scény Bedřich Kramosil: „Odišiel básnik spevoherného divadla, ktorý vo svojej fantázii dopestoval slovenskej operete nádhernú modrú ružu, ktorá nevädne a stále žiari tajomnou krásou. Pavol Braxatoris horúcou láskou miloval všetko slovenské, vedel vystihnúť svojimi textami krásu, šťastie i nostalgiu domova, mal schopnosť neomylným inštinktom jednoducho sformulovať to, po čom túžil slovenský národ. Preto jeho piesne zľudovali, preto ich milovali a milujú státisíce ľudí. A neostáva nám nič iné, iba poďakovať a pokloniť sa pamiatke človeka, ktorý nám zanechal taký vzácny poklad, ku ktorému sa budeme môcť vždy vracieť.“

Zvuk

Najkrajší kút v širom svete

OTEC DR. PAVLA BRAXATORISA:

Braxatoris Martin Metod – spisovateľ, redaktor, prekladateľ (2. 5. 1863 Banská Bystrica-Radvaň – 26 .8. 1934 Senica). Otec Andrej Sládkovič, matka Antónia Júlia rod.Sekovičová (1827-98), mal dvoch bratov a dve sestry. Manželka Matilda rod. Štollmanová, mal 2 dcéry a 3 synov.

Základnú školu navštevoval do 1874 v Radvani, 1874-79 gymnázium v Banskej Bystrici, 1879-82 lýceum, od 1882 študoval teológiu v Bratislave, od 1885 v Rostocku, 1886-87 na univerzite v Lipsku, 1887 vysvätený za kňaza.

Ako kaplán pôsobil u Andreja Seberíniho v Nadlacu (Rumunsko), krátko u Fridricha Baltíka v Liptovskom Mikuláši a Jána Lešku na Brezovej pod Bradlom, od 1892 evanjelický farár v Senici až do smrti.

V poézii zostal pod vplyvom Hviezdoslava (najmä v epike: napr. vplyv Hájnikovej ženy v skladbe *Hôr kráska*) a náboženského didaktizmu. Významný redaktor a organizátor literatúry pre mládež, 1907-1914 redigoval literárny mesačník pre deti *Noviny malých*. Venoval sa najmä poézii, ktorú publikoval časopisecky, neskôr v zbierkach, pričom do umelecky pôsobivej tvorby, rešpektujúcej záujmy detského čitateľa, vnášal tradíciu moralizátorstva a poučania. Vývin tejto spisby podnetne ovplyvnil básňami z reálneho života, hrami a zábavami detí, v ktorých sa vyhýbal didaktickým tendenciám.

V humoristickej poézii pre deti prínosne staval zväčša na situačnej komike, ktorá tvorila aj sprievodný text k uverejňovaným ilustráciám. Ako redaktor *Novín malých* podnecoval detských čitateľov k vlastnej tvorbe, z ktorej publikoval ukážky. Literárne práce uverejňoval od r. 1887 v Černokňazníku, v *Letopise Živeny*, *Cirkevných listoch* a kalendároch, z časopiseckých prác vydal 3 zv. pod názvom *Ratoliestky z hory Olivetskej*. Náboženský charakter majú tri zväzky kázni a i.

Prekladal z ruskej, nemeckej a maďarskej literatúry, väčšina jeho prekladov vyšla v časopisoch (básne Chomiakova, Puškina, Schillera, Goetheho, z ktorého preložil celého Fausta a len tretina vyšla v *Slovenských pohľadoch*.) Knižne vydal preklady z Gogola, Puškina, Turgeneva, Aksakova, Twaina. V rukopise zanechal alegoricko-symbolické päťdejtstvé libretto *Esther*, preklady z nemčiny a maďarčiny (*Petőfy*, *Vörösmarty*, *Arany* a i.)

Dielo:

- Poézia: **Ratoliestky z hory Olivetskej 1.-3.**, Lipt. Mikuláš 1903, 1921, 1926
Zo života malých, Pa 1921
Drobné kvieťa, Trnava 1922
Vtáci džavot, Trnava 1925
Hrстка hláskov, Trnava 1925
Richtárov zaľko, Trnava 1925
- Výber: **Verše I.**, Trnava 1918
- Dráma: **Popelka**, Lipt. Mikuláš 1922
- Preklady: Aksakov S.T.: Mladí manželja v Bagrove, Trnava 1925
Gogol N. V.: Starosvetskí statkári, Trnava 1922
Gogol N.V.: Portrét, Trnava 1928
Puškin A.S.: Dubrovský, Trnava 1925
Turgenev I.S.: Denník zbytočného človeka, Trnava 1928
Turgenev I.S.: Šľachtické hniezdo, Trnava 1928
Twain M.: Dobrodružstvá Toma Sawyera, Trnava 1929 s J. Detrichom
- Cirkevná literatúra:
Na Golgate 1.-3., Lipt. Mikuláš 1905, 1906, 1907
História cirkve evanjelickej a.v. senickej, Myjava 192
- Rukopisy: **Verše 2, Esther a i.**
(Slovenský biografický slovník, Matica slovenská, Martin 1986)
Tri odpovede.
Cyklus 2-3 hlasných zborov a capella na slová Martina Braxatorisa.
Hudba Alfréd Zemanovský. Vydal Opus Bratislava 1971
Jesenná nálada.
Úryvok z elégie „Čo šepká zem“. Antológia slovenskej poézie prvej polovice 20. storočia. Vydal Tatran Bratislava 1976
- Zhudobnené básne:
Otčina krásna – hymnický spev pre mužský zbor	hudba hudba Pavel Petřík	1932
Na Bradle záduščívom – spev pre mužský zbor	hudba M.Schneider Trnavský	1931
Hor'sa, junač	hudba Hynek Bím	1937
Hasičský pochod	hudba Karol Cobori	1928

Martin Braxatoris - Sládkovičov

Jesenná nálada

(Úryvok z elégie)

Už ide jeseň. Slnko ešte síce
i plá, i hreje na nebeskom poli,
no častejšie už stmieva sa mu líce
a tiene letia širom po údolí,
hlas vtáčkov zmĺkol, deň sa vždy viac kráti
a lístie stromov vädne, padá, zhýňa, –
nadchádza jeseň – nik ju nezavráti –
a svoje krušné dumy započína.

Už príroda si nočné lože strojí
z suchého lístia, čo zo stromov spadlo,
zo strniska, čo v širom poli stojí,
a z kvieťa, ktoré v sadoch, v poliach zvädlo,
už jesenné ju vetry krátkym časom
učičíkajú, uspia – jeseň šumí,
vše zavzdychá a zalká tiahlym hlasom
a – dumá – o čom? Aké sú jej dumy?

Niet toho kvetu, čo by neuvädol,
niet toho lístka, čo by neodpadol,
niet toho slnka, čo by nezapadlo,
niet toho líca, čo by nepobľadlo,
niet totej sily, čo by nezomdlela,
niet hlavy, čo by časom nezbelela,
niet mrvy, juž by vietor neroztriasol,
niet zraku, čo by časom nevyhasol,
niet blaha, čo by stále potrvalo,
niet srdca, čo by časom nezastalo.

Tak dumá jeseň svoje dumy
a prchá čas, a vietor lkavo šumí...

STOROČNICA MARTINA BRAXATORISA - SLÁDKOVIČOVA

2. mája 1863, v roku tisícročia príchodu slovanských vierozvestcov a v roku založenia Matice slovenskej narodil sa v Radvani pri Banskej Bystrici Martin Braxatoris - Sládkovičov, syn nášho veľkého básnika Andreja Sládkoviča. Pred sto rokmi narodený Martin Braxatoris vyrástol v básnika, ktorého dejiny literatúry charakterizujú ako pokračovateľa Hviezdoslavovej básnickej školy.

Od najútľejšieho veku bol jeho vnútorný život poznamenaný tichým rodinným citom. O bielej ruke matkinej píše takto: „Už ako decko cítil som, jak ona sa nad kolískou mojou verne vznáša“. Otca, Sládkoviča, stratil ani nie celkom deväťročný, ale umné jeho čelo, láskavé slovo i pohľad krásnych čiernych očí vpil sa mu navždy do pamäti. Budovu radvanskej fary opúšťal v útlom veku, ale s dobrotivým duchom sládkovičovskej rodiny sa nikdy nerozišiel.

Tri semestre v rokoch 1885-1887 strávil M.B. Sládkovičov v Nemecku v Rostokách a v Lipsku. Keď sa odiaľ vrátil a keď potom odchádzal za kaplána do Nadlaku, matka mu dojemne prízvukovala: „Ja som sa vždy držala odkazu nášho dobrého otca, tak sa drž i ty“.

A matka v listoch synovi oznamovala všetko, čo nového doma i v širšej slovenskej rodine. V liste zo dňa 31. decembra 1888, práve v deň svojich 61. narodenín, písala synovi: „Martine môj drahý! Sláva Tebe za tú „Našu viesku“, páčila sa tu okolitým všetkým, ale najmä Hanzlíkovi (slovenskému pravotárovi v Banskej Bystrici), ten je šecek uvelebený“. Na dlhšej epickej básni „Z našej viesky“ badať už kultivovanosť a vyspelosť, hoci básnikovi nebolo vtedy viac ako 26 rokov. Už toto prvé väčšie dielo svedčí o hlbokom a svojráznom fonde jeho srdca a ducha. A potom ďalej pokračuje v tvorbe väčších – menších básní epických i lyrických, z ľudového prostredia i z biblických námetov.

Po kaplánovaní v Nadlaku, v Liptovskom Mikuláši a na Brezovej, dostal sa za farára do Senice nad Myjavou. Tu za 42 rokov sa venoval svojmu kňazskému povolaniu a poézii. Hneď v apríli 1892, keď prišiel do Senice, zbližil sa s Jánom Bežom, ktorý bol síce o 21 rokov starší, ale povahou tichou a šľachetným zmýšľaním neobyčajne blízky básnikovi. V susedstve s Braxatorisovým príbytkom mal Bežo skromnú kníhtlačiareň a v tomto tichom človeku vznikali vždy podnetné plány i povzbudenie k básnikovej ďalšej tvorbe. Jeho tvorba práve z desaťročia 1893-1903 je plodná, svieža, realistická a popri všetkých týchto všeobecných vlastnostiach aj neobyčajne vrúcna, humánna a ušľachtilo prirodzená. Nijaký pátos tu nič nenadsadzuje, všetko je presvedčivo pravdivé, skutočné, všetko sa zrodilo z čistého spevavého srdca.

Najmä dvaja najpovolanejší si všímali jeho tvorbu: Jaroslav Vlček a Pavol Országh-Hviezdoslav. Hviezdoslav dobre vystihol, že Braxatorisova tvorba z obdobia 1892-1903 bola bohatšia než po roku 1905, preto v liste z roku 1909 ho prosí, aby ne-

zabudol ťažiť „zo svojej bohatej hrivny“. Pravdou je, že Braxatoris po roku 1905, po smrti Jána Bežu menej tvoril pre dospelých, ale sa celkom sám venoval redigovaniu *Novín malých*. Sám si musel obstarávať obrázky, sám redigoval a z najväčšej časti sám prispieval do tohto časopisu. Generácia, ktorá má teraz okolo 60 rokov a ktorá čítavala *Noviny malých*, si dosiaľ spomína, aký to bol v školách sviatok, keď prišli *Noviny malých* a keď mohli na poslednej strane každého čísla čítať verš Strýčka Martina.

Ale i v poézii pre dospelých prišlo mu písať o malých deťoch, o svojich dvoch malých deťoch, ktoré umreli v útlom veku. Zachoval sa obrázok, predstavujúci smutne zamysleného Martina Braxatorisa nad hrobčekom svojich detí. To je vari najvýrečnejšia podobizeň básnikova: tichý, zadumaný, hlboko cítiaci pevec, ktorý tak miloval deti ako máloktorý muž. A táto prirodzená, hlboká láska k malým deťom ostáva trvalou ozdobou *Novín malých*.

Po roku 1918 sa Braxatoris venoval zostaveniu Agendy /bohoslužobná príručka/, potom prekladom z iných literatúr: prekladal z Puškina, Turgeneva, Gogola a veľmi si dal záležať na pretlmočení Goetheho Fausta, viac rokov po nociach sa venoval tejto práci. Prvopis je v archíve na Farskom úrade v Senici, čistopis v Matici slovenskej. V listoch často prosil tajomníka Matice slovenskej, aby mu vydali druhý zväzok básní, žiaľ, k uskutočneniu tejto jeho túžby nedošlo. Štefan Krčméry sa mu takto ospravedlňoval: „Vieš, ujko, mladí sú nedočkaví, a ty si klasicky skromný, a ja som príliš zahrnutý prácami, starosťami, vyhreš ma, mne už iné nepomôže. Od teba aj vyhrešenie príjmem, veď si mi ujo.“ Po onemocnení Štefana Krčméryho Martin Braxatoris prosil správu Matice, aby aspoň Fausta vydala, že jeho preklad prezrel aj Albert Pražák a vyslovil sa o ňom s uznaním. A že sa zrieka aj honoráru. Tak písal Martin Braxatoris Sládkovičov v poslednom liste Matici slovenskej tesklivým tónom, v tušení blízkej smrti, ale aj táto žiadosť ostala nevyplnenou. Umrel 26. augusta 1934, 71-ročný s myšlienkou na svoj chrám, v ktorom 42 rokov kázal a ku ktorého 150-ročnej pamiatke sa chystal. Umrel v nedeľu podvečer a došiel, používajúc jeho slová, „prežiadúceho pokoja“.

Koloman Dérer

(L U D 5, 1. mája 1963)

S vďakou k Pánu Bohu spomínam, že som mohol 37 rokov pracovať ako nástupca v kazateľskom povolaní Martina Braxatorisa Sládkoviča.. I v najtrpkejších chvíľach, i v radoosti s deťmi vždy verne zachoval detinstvo Božie.

23.11.1974

Koloman Dérer
ev. farár v.v.

Február

ROČNÍK XIV.

ČÍSLO 6.

NOVINY MALÝCH

OBSAH

6. č. „NOVIN MALÝCH“

Rozlúštenie orielkov z čísla 5.

Za Tebou . . .

Zhorenosť Ivanove v Dareba-
čiciach.

Detské divadlo na Brezovej.

Slzy Matky Ježišovej.

Pán farár pestúňkou.

Ouďmá krádež.

Zo šiacich prác.

Hádky.

Na podporu „Novín Malých“.

Lístáreň.

REDIGUJE:

STRYČKO MARTIN.

VYDÁVA:

KNIHTLAČIAREŇ JANA BEŽO A SPOL.
V SENICI (NITRIANSKA STOLICA)

V rokoch 1907-1914 M. Braxatoris redigoval mesačník Noviny malých – ako Strýčko Martin

Ročn. XII.	NOVINY MALÝCH	Číslo 5.
		
Vychádzajú do roka desaťráz, počnúc od septembra až do júna vždy 15-ho.		

Predplatná cena na pol roka
35 halierov.

✧ JANUÁR ✧

Predplatná cena na celý rok
70 halierov.

Na púti.

Pre Heróda zlého,
krutého človeka:
s Matkou do Egypta
Ježiško uteká.

A Boh svojho Syna
na tej púti jeho
sprevádza a chráni
od všetkého zlého.

Otec nebeský Ho
v rukách svojich chová,
nič Mu neublíži
zloba tyranova. —

I my v svojej púti
v tomto novom roku
prosíme Ťa, Bože,
buď nám vždy po boku!

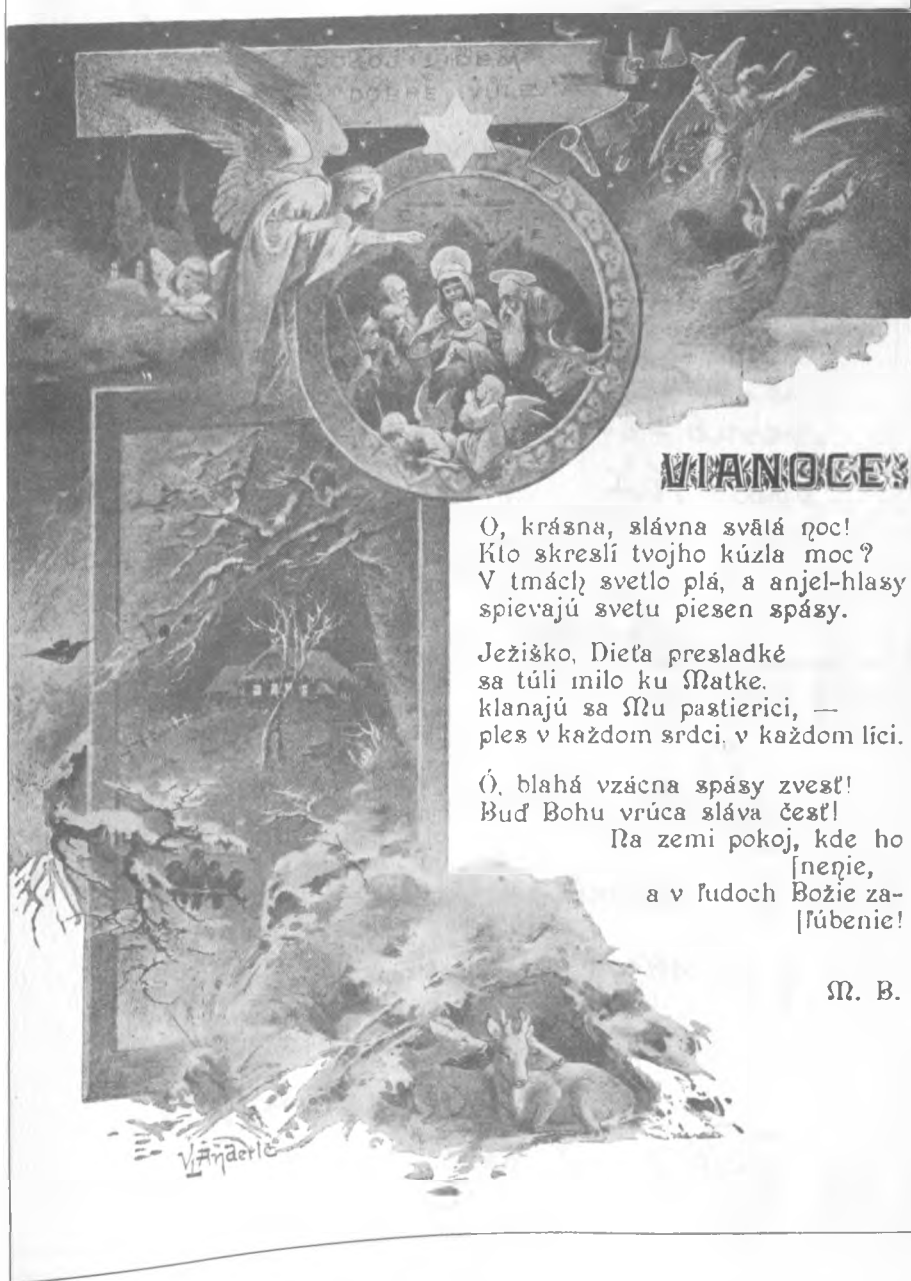
Veď nás, chráň i zdržuj,
žehnaj v púti stále,
i budeme spievať
žalmy k Tvojej chvále.

Strýčko Martin.

Číslo 3.

NOVINY MALÝCH

Strana 4.

VIANOCE

O, krásna, slávna svätá noc!
Kto skreslí tvojho kúzla moc?
V tmách svetlo plá, a anjel-hlasy
spievajú svetu piesen spásy.

Ježiško, Dieťa presladké
sa túli milo ku Matke.
klanajú sa Mu pastierici, —
ples v každom srdci, v každom líci.

Ó, blahá vzácna spásy zvesť!
Buď Bohu vrúca sláva česť!
Na zemi pokoj, kde ho
[ne]je,
a v ľudoch Božie za-
[ľu]benie!

M. B.

30. XI. 1966.
 Moje detstvo a ranná
 mladosť plynie
 tam kde je táto,
 r. Senici, a práve
 Radohobilník, m. Jolán
 no - mój rodný kraj
 vernôsem namysliť
 na ňu.

Ján Mudroch

Zápis v pamätníku rodiny Braxatorisovcov - akad. maliar Ján Mudroch
 a básnik Emil Boleslav Lukáč

Život je krásny a krásny
 čo potrebujeme odovzdať,
 čo sme sa, uccapav.

Emil Boleslav Lukáč

25. X. 1967

C. Rostand

O die, všetko mi vyroete, aj račin, aj ruže!
 No len ruže! Istú vec Vám napriek so sebou
 odnášam si. A keď dves pred božou veľkou
 zastane a pozdrav svoj uzur ucha zvlá,

tá vec Bohu predloží čistu, bez poskoruy
 Vám napriek ja odnesiem sláve nad oblak
 A tá vec je.

A tá vec

Je moj cisty znak...

Bratislava január 1968 Karol Machata

Aj z krátkých setkání může
vzást bratrské přátelství,
obdivu a vzájemné úcty. Když
na těchto vztáhy vzrůstali vztahy
a vše podobením spůsobu,
ako tomu bolo v prípade dvoch
náhodne stretnutí na rožku
na Šteinerovej 4/c v Bratislave
keďsi v polonici rokov päťde-
siatych...

Kretovci

V Bratislave dňa 7. februára 1968

Dobrý člověk
ještě žije –
i lidé –

Vám dvapí přátelé
na milou vzpomínku

Váš
Nouzovský

27. 11. 74

a nezabudnime, že sa naša občina
začala roku 1860!

Hoj-že Bože
pieseň

August H. Krčméry

Andrej Sládkovič-Braxatoris

Drahej sádenke
a celej Braxatorisovej
rodine
Jela Krčméry
na Mikuláša
1966.

V. časť

POKRAČOVATELIA...

Vzťah Dr. Pavla Braxatorisa k hudbe, literatúre a divadlu našiel pokračovanie v textárskej, prekladateľskej, libretistickej a divadelnej tvorbe jeho dcéry Alexandry Braxatorisovej.

Braxatorisová Alexandra (26. 7. 1937 Senica)

– dramaturgička, prekladateľka, libretistka.

Dcéra – Pavla Braxatorisa, vnučka – Martina Braxatorisa-Sládkovičova. Roku 1960 absolvovala štúdium divadelnej vedy na VŠMU v Bratislave. Od 1960 dramaturgička KD v Spišskej Novej Vsi, od 1962 lektorka, od 1977 dramaturgička opery SND v Bratislave. Popri dramaturgickej práci sa venuje aj autorskej a prekladateľskej činnosti. Spoluautorka libreta opery Martin a Slnko T. Frešu (SND 1975) a opery Majster Pavol B. Urbanca (DJGT Banská Bystrica 1980).

Prekladateľka vyše 35 operných libriet (*Dido a Aeneas*, *Xerxes*, *Lohengrin*, *Katarína Izmajlovová*, *Osud zhýralca*, *Othello*..., v spolupráci s J. Krčméryovou *Salome*, *Elektra*, *Bohéma*, *Aida*, *Čarovná flauta*...) a desiatok piesní ruských skladateľov.

(*Encyklopédia dramatických umení*,
Veda, SAV Bratislava 1988)

Pôvodná tvorba:

Rok života – dramatizácia románu Čajkovského

Mária Hubová – filmový medailón

Prierezy opier

Profily umelcov

Bolo to v mladom predjari (Ruské romance)

Ludský hlas – medailón N. Hazuchovej

(s J. Krčméryovou)

Spev o žene – Kantáta, hudba T. Frešo

(s J. Krčméryovou)

Zvieratká muzikanti, 15 detských piesní, hudba T. Frešo

Cyklus piesní pre deti, hudba L. Holoubek

Slov. rozhlas

1962

ČsTV

1971

Slov. rozhlas

1964 - 1974

Slov. rozhlas

1966 - 1971

ČsTV

1975

ČsTV

1976

Slovenská filharmónia

1976

Opus

1978

SHF

1990

Opery:

Martin a Slnko - operné libreto

(na námiet B. Krišku)

celoštátna premiéra

SND Bratislava

18. 1. 1975

Majster Pavol - operné libreto

(s J. Krčméryovou)

celoštátna premiéra

DJGT Banská Bystrica

25. 10. 1980

Preklady opier a ich uvedenie:

G. Donizetti	Lucia di Lamermoor	z taliančiny	ŠD Košice	1968
G. Puccini	Dievča zo západu	z taliančiny	ŠD Košice	1969
G. Verdi	Otello	z taliančiny	ŠD Košice, STV DJGT Banská Bystrica STV Bratislava	1972 1974
E. Wolf-Ferrari	Štyria grobiani	z taliančiny	neuvedené	
Leoncavallo	Komedianti	z taliančiny	SND Bratislava	1984
E. Wolf-Ferrari	Zuzankino tajomstvo	z taliančiny	DJGT Banská Bystrica	1984
G. Verdi	Trubadúr	z taliančiny	DJGT Banská Bystrica Bulletin SND	1989 1995
G. Menotti	Konzul	z angličtiny	DJGT Banská Bystrica SND Bratislava	1978 1966
I. Stravinskij	Osud zhýralca	z angličtiny	SND Bratislava	1982
H. Purcell	Dido a Aeneas	z angličtiny	SND Bratislava	1983
I. Stravinskij	Slávik	z angličtiny	SND Bratislava	1988
P. Hindemith	Cardillac	z nemčiny	SND Bratislava	1964
G. F. Händel	Xerxes	z nemčiny	SND Bratislava	1969
R. Wagner	Lohengrin	z nemčiny	SND Bratislava	1976
C. M. Weber	Čarostrelec	z nemčiny	ŠD Košice SND Bratislava	1976 1963
F. Flotow	Marta	z nemčiny	ŠD Košice DJGT Banská Bystrica SND Bratislava	1978 1981 1964
J. Offenbach	Banditi	z nemčiny	ČsTV Bratislava	1974
P. Cornelius	Barbier z Bagdadu	z nemčiny	ČsTV Bratislava	1974
K. Millicker	Gasparone (opereta)	z nemčiny	ČsTV Bratislava	1974
G. Bizet	Doctor Miracle	z francúzštiny	ČsTV Bratislava DJGT Banská Bystrica	1963 1984
Ch. Gounod	Lekárom proti svojej vôli	z francúzštiny	VŠMU Bratislava DJGT B. Bystrica VŠMU Bratislava	1984 1985
J. Offenbach	Hoffmanove poviedky	z francúzštiny	Bulletin SND	1994
A. Dvořák	Rusalka	z češtiny	SND Bratislava DJGT B. Bystrica	1972 1977
J. Pauer	Červená čiapočka	z češtiny	neuvedená	
D. Šostakovič	Katarína Izmajlova	z ruštiny	SND Bratislava ČsTV	1984
Rimskij-Korsakov	Zlatý kohútik	z ruštiny	neuvedené	
Revaz	Labidze Lela	z gruzinčiny	ŠD Košice	1979
A. Radok	Vo veži straší – hra	z češtiny	KD Spišská Nová Ves DPDM Trnava	1962 1990
<u>V spolupráci s Jelou Krčméryovou:</u>				
G. Rossini	Gróf Ory	z taliančiny	SND Bratislava	1967
W. A. Mozart	Fígel z lásky	z taliančiny	VŠMU Bratislava	1979
G. Puccini	Bohéma	z taliančiny	SND Bratislava DJGT Banská Bystrica ŠD Košice	1977 1987 1987

G. Verdi	Aida	z taliančiny	SND Bratislava	1978
G. Rossini	Barbier zo Sevilly	z taliančiny	SND Bratislava	1985
(so Š. Hozom)			ŠD Košice	1992
R. Strauss	Salome	z nemčiny	SND Bratislava	1976
R. Strauss	Elektra	z nemčiny	SND Bratislava	1980
W. A. Mozart	Čarovná flauta	z nemčiny	SND Bratislava	1986
			ŠBD Bratislava	1990
G. A. Lortzing	Zbrojár	z nemčiny	VŠMU Bratislava	1973
J. Albert	Nížina	z nemčiny	SND Bratislava	1979
B. Smetana	Hubička	z češtiny	SND Bratislava	1980
			VŠMU Bratislava	1989
L. Janáček	Káťa Kabanová	z češtiny	SND Bratislava	1978
A. Bojko	Stanica Leňošovce	z ruštiny	STV Bratislava	1976

Preklady piesní:

Bez slnka	Piesne M.P. Musorgského	ČsTV	1973
Kabalevskij O troch veľrybách	Kniha o hudbe pre mládež	Opus	1974
Tucet pre najmenších	Piesne ruských skladateľov	Opus	1975
... a pieseň bude znieť	Piesne pre spev a klavír	Opus	1975
Moja vlasť	Piesne ruských skladateľov	Opus	1976
Náš svet	Výber piesní pre deti	Opus	1976
Rozkvitnutá zem	Detské piesne pre spev a kl.	Opus	1978
Maľované pesničky	Pre deti predškolského veku	Opus	1980
	pre spev a klavír		

V spolupráci s J. Krčmérvovou:

Melódie priateľov	Piesne pre spev a klavír	Opus	1973
Šesť pesničiek pre deti	(hudba T. Frešo)	SHF	1974

* * *

Tibor Frešo MARTIN A SLNKO

Operná rozprávka pre deti

(Rozprávkový príbeh o oslobodení teplého Slnka pravdy a spravodlivosti zo zajatia Studeného slnka krutovlády a lži dedinským šuhajom Martinom.)

Námet: Branislav Kriška

Libreto: Alexandra Braxatorisová

Celoštátna premiéra bola v Slovenskom národnom divadle v Bratislave 18. 1. 1975

Premiéra v DJGT Banská Bystrica 22. 6. 1975 a 14. 1. 1994

ČsTV Štúdio Bratislava uviedla operu Martin a Slnko v premiére 1. 1. 1976

reprízy roku 1978, 1979, 1986, 1988, 1997

Námet Branislava Krišku ma zaujal a inšpiroval predovšetkým svojou divadelnosťou – pokiaľ ide o dejovú výstavbu, situácie, postavy, konflikt i javiskovú poetiku. Dával zároveň možnosť vyjadriť aj vlastné očarenie domovom, jeho prírodou, jeho zvykmi, melódiami, tancami a najmä slovenským ľudom, ktorý statočne obštal už v nejednej skúške. Pri spracovaní námetu snažili sme sa zapojiť do dramatických akcií širokú paletu javiskových výrazových prostriedkov – spev, hovorené slovo, pohyb, tanec, scénické premeny, svetelné efekty, no zároveň priniesť na scénu, tak často preplnenú veľkoopernými hrdinami a nadnesenými vášňami, svet veľmi prostý, čistý a ľudsky prirodzený.

Krátko pred touto libretistickou prácou som prekladala Dvořákovu a Kvapilovu Rusalku. Učarovala mi tu poézia diela, to nádherné zľudštenie prírody a jej živlov, oživenie rozprávkových bytostí, ktoré sa nám stávajú blízkymi až rodnými priateľmi. Človek a príroda. Láskou k nim obom je predýchnuté aj každé básnické slovo, ktoré vysoko dvíha po literárnej stránke úroveň celého diela. A tak som chcela aj v „Martinovi“ dať slovo jeho miesto a váhu. Jeho priezračnosť, spevnosť, ale aj zrozumiteľnosť, aby vniklo do sluchu i duše malého poslucháča. Aby si ho vážil aj v opere, aby pochopil, že slovo je jej súčasťou, nie nevitánym príveskom.

Pri práci na librete človek musí mať neustále na pamäti, že ide o operu venovanú deťom. Deťom, ktoré majú nesmierne bohatú fantáziu, stierajúcu prísny predel medzi skutočným a vymysleným. Ony veria rozprávke. Priam žijú s jej hrdinom – bez ohľadu na to, či je ním človek, zvieratko, či celkom nereálna bytosť – ak, pravda, zodpovedá ich zmyslu pre dobro, statočnosť, spravodlivosť. Keby však vycítili v tomto hrdinovi čo len tieň neúprimnosti, ak by zbadali, že dačo iba predstiera, odvrhnú ho tak rýchlo, ako ho prijali za svojho. A beda potom autorom takej rozprávky! A tak, aby sa človek zbližil so svetom detí, musel sa sám potichu do neho vrátiť. Znovu po rokoch pohľadíť staré ošúchané knižky, prejsť sa po miestach svojho detstva a zabudnúť na písacie stoly s preplnenými popolníkmi, na ruch autobusov a električiek, na denné, často malicherné konflikty. A verte, človeku dobre padne, keď pomaly prebúdza to, čo v ňom roky drieme. Lebo každý z nás potrebuje zavše kus úprimnosti, prostoty, krajec lásky a detstva.

Alexandra Braxatorisová (Bulletin k premiére opery Martin a Slnko)

* * *

Bartolomej Urbanec MAJSTER PAVOL

Opera v 5 obrazoch

(Opera čerpá námet zo života Majstra Pavla z Levoče)

Libreto: Jela Krčméryová a Alexandra Braxatorisová

Uviedlo DJGT v Banskej Bystrici Celoštátna premiéra 25. 10. 1980

K libretu Majstra Pavla... (úryvok z bulletinu)

...Dielo Majstra Pavla pozná každý, Majstra Pavla nepozná nik. Už viacerí umelci pristúpili k jeho majestátu a každý si ho kresal svojím spôsobom. Mal voľné pole. A práve to lákalo i nás, lebo okrem doby a prostredia nás vlastne nič nehatilo. Nešlo nám o historickú drámu, ani o novú legendu o neskorogotickom rezbárovi – chceli sme zobraziť skôr psychologický ľudský príbeh, príbeh umelca ponoreného celkom do vlastnej práce, príbeh človeka, ktorý by i dnes mohol žiť medzi nami.

Kde končia povinnosti majstra k jeho umeniu a kde k jeho okoliu, k rodine? Kde je jeho vlastná zodpovednosť či životné poslanie? V čom slúži ako príklad, v čom je hodný odsúdenia? Budúcnosť často chápe to, čo súčasnosť odsudzuje. A tak i my dnes činy Majstra Pavla chápeme prostredníctvom jeho umenia, ktoré vykúpené jeho bolesťou prechádza zo storočia do storočia.

V librete sme sa snažili zachytiť „ducha“ doby. Pre skladateľa sme tvorili texty k vilanellám, saltarello, kancónam. Miestam vnútorného zamyslenia sme dávali rýmovanú či rytmizovanú podobu, aby ich autor mohol širšie rozspievať. V minulosti boli takéto miesta -árie, duetá, zbory – presne ohraničené. Dnes prechádzajú plynulo do recitatívnych polôh. Opera potrebuje hutný text. Mnohé v nej vyjadri, umocní alebo dopovie samotná hudba.

Dielo je dokončené, skladateľ ho s dôverou zveril do rúk umelcom banskobystrickej opery. Želáme im, aby sa všetci tak nadchli Majstrom Pavlom, ako sme sa pred časom nadchli my, a aby toto nadšenie preniesli aj na divákov. Veď z nadšenia vyrastá všetko pekné v ľudskom živote.

(Jela Krčméryová, Alexandra Braxatorisová v bulletine k premiére opery)

VI. časť

REGISTRE

SÚPISY ZVUKOVÝCH NOSIČOV, PIESNÍ, OPERIET A HUDOBNÍN

1. Súpis gramoplatní autorskej dvojice Dusík - Braxatoris v r. 1934-1955
2. Súpis zvukových nosičov autorskej dvojice Dusík - Braxatoris v r. 1954-1997
3. Súpis nahrávok tanečných piesní s textami Dr. P. Braxatorisa v hudobnej fonotéke Slovenského rozhlasu
4. Tanečné piesne autorskej dvojice Dusík - Braxatoris v notovom archíve STV
5. Divadelné premiéry operiet autorskej dvojice Dusík - Braxatoris
6. Uvedenie operiet autorskej dvojice Dusík - Braxatoris na televíznej obrazovke
7. Súpis nahrávok operiet, operetných árií, duet a kupletov s textami Dr. P. Braxatorisa v hudobnej fonotéke Slovenského rozhlasu
8. Bibliografický súpis textov piesní P. Braxatorisa vydaných tlačou samostatne a v albumoch do r. 1968
9. Abecedný register piesní s textami P. Braxatorisa

Súpis gramoplastní autorskej dvojice Dusík - Braxatoris v rokoch 1934 - 1955

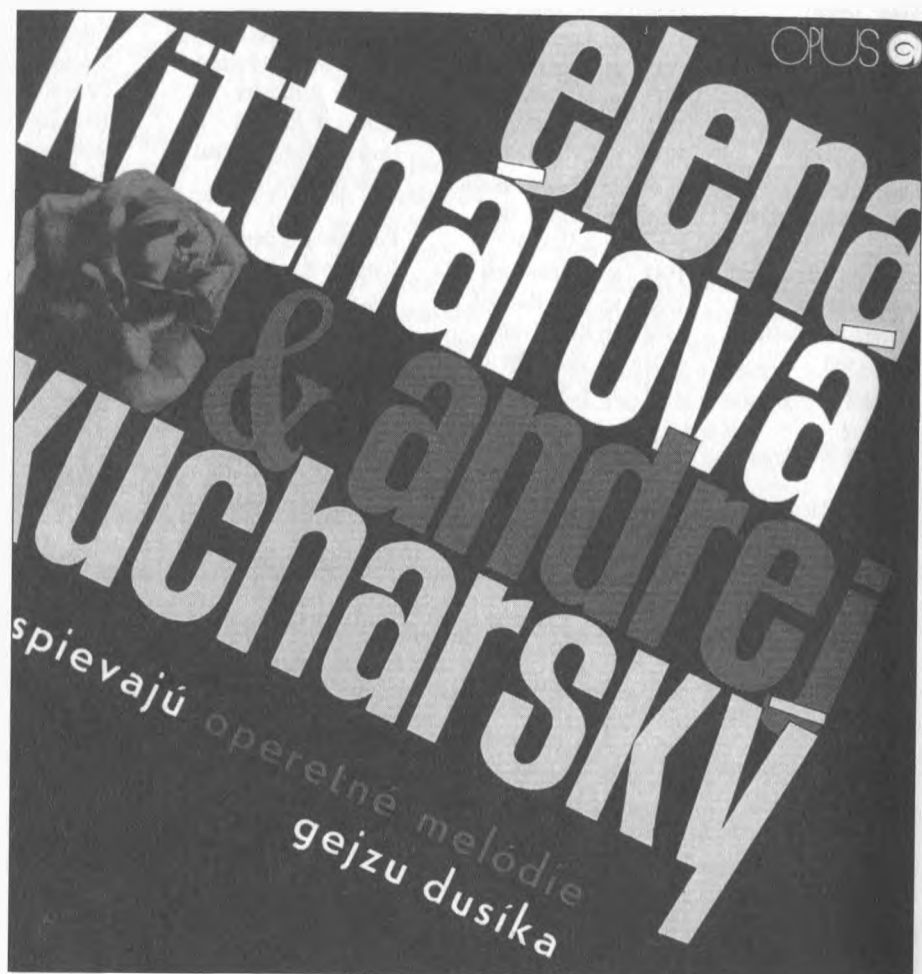
Adam a Eva	1939	sp. F. Krištof Veselý	Orch. H. Sandauera	HMV *
Adam a Eva	1939	sp. Dr. Janko Blaho	Orch. Harry Hardena	Esta
Buď len mojou kamarátkou	1937	sp. F. Krištof Veselý	R. A. Dvorský a Melody Boys	Ultraphon
Čo sa mi môže stať	1939	spev so sprievodom orchestra		Ultraphon
Čo sa mi môže stať	1939	sp. F. Krištof Veselý	Orchester Esta	Esta
Čo sa mi môže stať	1939	sp. F. Krištof Veselý	Orchester Esta	Supraphon
Čo si len počnem bez teba	1941	sp. Jaroslav Jaroš	Orchester Sláva Mach	Esta
Do kolečka, do kola	1939	sp. Dr. Janko Blaho	Orchester Harry Hardena	HMV *
Do kolečka, do kola	1939	sp. Dr. Janko Blaho	Orchester Harry Hardena	Esta
Dve oči neverné	1946	sp. F. Krištof Veselý	Malý bratislavský orchester	Supraphon
Dve oči neverné	1946	sp. F. Krištof Veselý	MBO	Ultraphon
Dve oči neverné	1947	sp. Dievčenské trio	MBO	Ultraphon
Ja som optimista	1937	sp. F. Krištof Veselý	Dol Dauber s orch.	Ultraphon
Melódie G. Dusíka **	1939	sp. F. Krištof Veselý	Gejza Dusík - klavír	Ultraphon
Každý si rád zavolá	1938	sp. R. A. Dvorský	Orchester R. A. Dvorského	Ultraphon
Kde si moja láska stratená	1937?	sp. Dr. Janko Blaho		Esta
Keby som sa nebál	1940	sp. F. Krištof Veselý	Rozhl. orchester	Ultraphon
Keby som sa nebál	1940	sp. F. Krištof Veselý	Malý rozhl. orch. d. F. Zischka	Telefunken
Keď harmonika tíško znie	1953	sp. F. Krištof Veselý	Rytm. skupina J. Berczeller	Supraphon
Keď naše tango zazneje	1935	sp. Dr. Janko Blaho	Dr. Harry Osten s orchestrom	Ultraphon
Keď rozkvitne máj	1938?	sp. F. Krištof Veselý	Tan. orch. H. Sandauera	HMV *
Keď rozkvitne máj	1941	sp. Dr. Janko Blaho	Orch. Esta dir. S. E. Nováček	Esta
Keď rozkvitne máj	1941	sp. Dr. Janko Blaho	Orch. Esta dir. S. E. Nováček	Supraphon
Keď rytmus volá	1945	sp. F. Krištof Veselý	S.E. Nováček a jeho orch.	Supraphon
Kopaničiarska	1953	sp. Bohuš Hanák	Estrádný orch. d. Július Móži	Supraphon
Láska okolo blúdi	1946	sp. F. Krištof Veselý	Gustav Brom so svojím orch.	Ultraphon
Láska okolo blúdi	1946	sp. F. Krištof Veselý	Gustav Brom so svojím orch.	Supraphon
Lebo tu, lebo tam	1939	sp. F. Krištof Veselý	Orch. Esta d. Sláva Mach	Esta
Lebo tu, lebo tam	1939	spev so sprievodom orchestra		Ultraphon
Len bez ženy	1939	sp. F. Krištof Veselý	Orchester Esta Sláva Mach	Esta
Len bez ženy	1939	sp. F. Krištof Veselý	Orchester Esta Sláva Mach	Supraphon
Letelo vtáča nad nami	1950	sp. Viera Racková	Zábav. orch. Anton Švec	Supraphon
Letiaca hviezda	1944	sp. Mária Vlková	Malý rozhl. orch. F. Zischka	Telefunken
Letiaca hviezda	1944	sp. Mária Vlková	MRO F. Zischka	Ultraphon
Letiaca hviezda	1944	sp. Mária Vlková	MRO F. Zischka	Supraphon
Mám ja klavír	1941	sp. F. Krištof Veselý	Václav Bláha s orch.	Telefunken
Mám ja klavír	1945	sp. F. Krištof Veselý	Václav Bláha s orch.	Ultraphon
Marína	1955	sp. Jozef Kuchár	TO bratisl. rozhl. P. Polanský	Supraphon
Mladosti pieseň	1951	sp. Eva Žilinská	Tanečný orch. Štefana Bugu	Supraphon
Modrá ruža	1939	sp. F. Krištof Veselý	Orchester Esta d. Sláva Mach	Esta
Modrá ruža	1939	sp. F. Krištof Veselý	Orchester Esta d. Sláva Mach	Supraphon
Modrá ruža	1946	sp. Fero Benkovský, Laco Vojtko	Taneč. orch. dir. Sláva Mach	Esta

Modrá ruža – zmes	1940	sp. M. Kišonová-Hubová Renáta Šímanová Dr. Janko Blaho F. Krištof Veselý	Orch. Slov. rozhl. d. F. Babušek	Telefunken
Modrá ruža – zmes	1940	sp. M. Kišonová-Hubová Renáta Šímanová Dr. Janko Blaho F. Krištof Veselý	OSR dir. F. Babušek	Ultraphon
Najkrajšiu túžbu mám	1939	sp. Štefan Hoza	Tan. orch. H. Sandauera	HMV
Nech pieseň sladká znie	1949	sp. F. Krištof Veselý a Tri dievčatka	Zábavný orch. d. Anton Švec	Supraphon
Neplač, neplač	1934	sp. Dr. Janko Blaho	R. A. Dvorský a Melody Boys	Ultraphon
Nestavaj si zámky vzdušné	1952	sp. Viera Prokešová	Tan. súbor Júliusa Bavolyára	Supraphon
O našom šťastí hrám	1955	sp. Jozef Kuchár	TOBR dir. Pavol Polanský	Supraphon
Pieseň o fialke	1943	sp. M. Česányiová	OSR dir. F. Babušek	Ultraphon
Pieseň o fialke	1943	sp. M. Česányiová	OSR dir. F. Babušek	Telefunken
Rodný môj kraj	1938	sp. Dr. Janko Blaho	Orchester Harry Hardena	Supraphon
Rodný môj kraj	1939	sp. Dr. Janko Blaho	Orchester Esta	Esta
Rozprávka južných nocí	1944	sp. Mikulovo trio a Včielky	Rozhlasový orchester	Ultraphon
Rozprávka južných nocí	1944	sp. Mikulovo trio	Rozhlasový orchester	Telefunken
Ružičky červené	1953	sp. Viera Racková	Tan. orch dir. Milan Novák	Supraphon
Spomienka na Piešťany	1942	sp. Rudolf Petrák	Malý r. orch. d. A. Matschek	Telefunken
Svetlo a tieň	1954	sp. Václav Petlan	Tan. orch. J. Berczeller	Supraphon
Široká cestička	1947	sp. F. Krištof Veselý a Dievčenské trio Josef Vencľú so svojim orch.		Supraphon
Široká cestička	1947	sp. F. Krištof Veselý a Dievčenské trio Josef Vencľú so svojim orch.		Ultraphon
Tak nekonečne krásna	1944	sp. F. Krištof Veselý a Včielky	Rozhlasový orchester	Ultraphon
Tak nekonečne krásna	1944	sp. F. Krištof Veselý a Včielky	Rozhlasový orchester	Telefunken
Tak nekonečne krásna	1944	sp. F. Krištof Veselý a Včielky	Rozhlasový orchester	Supraphon
Tak nekonečne krásna	1944	sp. Viera Racková	Inštr. sk. TOBR P. Polanský	Supraphon
Tak smutno mi je bez teba	1947	sp. F. Krištof Veselý V. Petlan a Trio	Orchester d. Josef Vencľú	Supraphon
Tak smutno mi je bez teba	1947	sp. F. Krištof Veselý V. Petlan a Trio	Orchester d. Josef Vencľú	Esta
Tam v diaľke za morom	1945	sp. F. Krištof Veselý	Orch. S. E. Nováček	Esta
Tam v diaľke za morom	1945	sp. F. Krištof Veselý	Orch. S. E. Nováček	Supraphon
Tancuj, dievča	1954	sp. Václav Petlan	Tan. orch. J. Berczeller	Supraphon
To svoje srdce vreľé	1943?	sp. Včielky	Malý rozhl. orch. F. Zischka	Polydor
Už dávno to viem	1935	sp. F. Krištof Veselý	Jazz-orch. Ultraphonu	Ultraphon
Už to viem	1945	sp. F. Krištof Veselý	Václav Bláha s orch.	Ultraphon
Večer pri Dunaji	1953	sp. Viera Racková	Rytm. sk.J. Berczeller	Supraphon

Veselo sa na svet pozerám	1944	sp. F. Krištof Veselý	Rozhlas. orchester	Ultraphon
Veselo sa na svet pozerám	1944	sp. F. Krištof Veselý	Rozhlas. orchester	Supraphon
V pondelok, v utorok	1937	sp. F. Krištof Veselý	Rozhlas. orchester	Ultraphon
				Telefunken
Zatancuj si so mnou	1939	sp. F. Krištof Veselý	Orchester Esta d. Sláva Mach	Esta
				Supraphon
Zem slovenská	1939?	sp. Dr. Janko Blaho	Taneč.orch. d. Harry Harden	Esta
Zlatovláška	1937	sp. F. Krištof Veselý	Jazz-orchester Ultraphonu	Ultraphon

* HMV His Masters Voice Rakúska gramofónová spoločnosť

** Rozhlasová relácia Jedným prúdom

Obálka z gramoplatne – Opus 1971

Zvukové nosiče

SP, LP, MC, CD hudobných vydavateľstiev s piesňami autorskej dvojice
Dusík - Braxatoris od roku 1954 - 1997

Zmes melódií G.Dusíka			Supraphon	1954
Keď harmonika tíško znie	sp. V. Racková			
Nech je šťastný celý svet	sp. M. Olláryová			
Letelo vtáča nad nami	sp. B. Littmanová			
Rodný môj kraj	sp. J. Kuchár			
Široká cestička	sp. B. Littmanová			
Zatancuj si so mnou	sp. J. Borároš			
Daj gól	sp. zbor			
Tancuj, dievča	sp. V. Petlan	SP	Supraphon	1954
Marína	sp. J. Kuchár	SP	Supraphon	1955
O našom šťastí hrám	sp. J. Kuchár	SP	Supraphon	1955
Spev, to je môj život	sp. J. Kuchár	SP	Supraphon	1956
	sp. M. Olláryová			
Pieseň vetra	sp. M. Olláryová	SP	Supraphon	
Marína	sp. J. Kuchár	SP	Supraphon	1957
Aha, už je tu ča ča	sp. J. Krištof a zbor	SP	Supraphon	
Mladosť	sp. J. Kuchár	SP	Supraphon	1965
Len tam chcem ísť	sp. Z. Sychra	SP	Supraphon	1965
Skladby G.Dusíka		SP	Supraphon	1965
Len bez ženy	sp. Z. Sychra			
Modrá ruža	sp. M. Olláryová			
	J. Kuchár			
Čo sa mi môže stať	sp. M. Olláryová			
	J. Kuchár			
Široká cestička	sp. B. Littmanová	SP	Supraphon	
Keď sa znovu stretneme *	sp. Z. Vašíček	SP	Supraphon	1966
Už pláva loď moja domov	sp. J. Kuchár	SP	Supraphon	1966
Pieseň vetra	sp. M. Olláryová	SP	Supraphon	
Pieseň o rodnej zemi	sp. Z. Kratochvíl	SP	Supraphon	
Zvony domova	sp. T. Kresáková			
Claudia Cora	sp. J. Krištof	SP	Supraphon	1966
Naše evergreeny		LP	Supraphon	1968
Marína	sp. D. Grúň			
Slovenské evergreeny			Supraphon	1968
Rodný môj kraj	sp. J. Kuchár			
Najkrajšia spomienka		LP	OPUS	1971
Najkrajšia spomienka	sp. G. Hermelyová			

Vám, jedine len vám		LP	OPUS	1971
Keď rytmus volá	sp. D. Grúň			
Tak smutno mi je bez teba	sp. Z. Kolínska			
Len tam chcem ísť	sp. D. Grúň			
Nie som ešte taký starý	sp. Z. Sychra			
Už to viem	sp. P. Sedlák			
Domov je krásny		LP	OPUS	1971
Tak nekonečne krásna	sp. M. Olláryová			
Elena Kittnárová a Andrej Kucharský spievajú operetné melódie Gejzu Dusíka		LP	OPUS	1971
Tá modrá ruža vám povie				
Pieseň o fialke				
Vám čarokrásnu tichú pieseň zaspievam				
Dobrá noc vám				
Len kto má rád				
Netajím vám				
Tá pieseň pôjde v širý svet				
Hráme jubilantom		LP	OPUS	1972
Rodný môj kraj	sp. K. Duchoň			
Sen o zlatom pobreží	sp. D. Grúň a RT VOX	SP	OPUS	1972
V dobrej nálade		LP	OPUS	1973
Tiché šťastie	sp. M. Dunáková K. Vlach			
Pieseň môjho srdca		LP	OPUS	1974
Pieseň môjho srdca	sp. H. Blehárová			
Ružičky červené	sp. B. Littmanová			
Marína	sp. I. Stanislav			
Keby som sa nebál	sp. D. Grúň			
Večer pri Dunaji	sp. M. Laiferová			
Keď harmonika tíško znie	sp. Z. Kolínska			
Nech je šťastný celý svet	sp. J. Kocianová			
Dve oči neverné	sp. I. Stanislav			
Jedinú na širom svete	sp. E. Biharyová			
Lúčenie	sp. M. Ličko			
Široká cestička	sp. E. Biharyová			
Možno je to zvyk	sp. J. Kocianová			
Široká cestička	sp. B. Littmanová	LP	OPUS	1974
Široká cestička				
Tancujte s nami		LP	OPUS	1977
Tak nekonečne krásna	sp. Zbor J. Hniličku			
Karol Vlach – profilová platňa		LP	OPUS	1977
Pieseň o rodnej zemi	sp. K. Vlach a zbor SF			
Spomienky		LP	OPUS	1977
Marína				
Tak nekonečne krásna				

Prečo sa máme rozísť		LP	OPUS	1978
Láska okolo blúdi	sp. F. Krištof Veselý			
Keď harmonika tíško znie	sp. F. Krištof Veselý			
Rodný môj kraj		LP	OPUS	1978
Rodný môj kraj	sp. Bezinky a muž. zbor			
Tak nekonečne krásna	sp. Bezinky			
Najkrajšia spomienka	sp. Bezinky			
Modrá ruža	sp. Bezinky			
Karnevalová samba	sp. Bezinky			
Marína	sp. Bezinky			
Láska okolo blúdi	sp. Bezinky			
Len bez ženy	sp. Bezinky			
Nestarnúce melódie		LP	OPUS	1979
Dve oči neverné	sp. K. Duchoň			
Čo sa mi môže stať	sp. D. Grúň B. Littmanová			
Marína	sp. M. Ličko			
Ružičky červené	sp. B. Littmanová			
Široká cestička	sp. Z. Kolínska			
Letelo vtáča nad nami	sp. M. Laiferová			
Môj domov je Maxim		LP	OPUS	1982
Tiché šťastie	sp. A. Kajabová P. Gábor			
Moje najmilšie		LP	OPUS	1982
Marína	sp. J. Kuchár			
Rodný môj kraj	sp. J. Kuchár			
Ružičky červené		LP	OPUS	1984
Ružičky červené	sp. G. Oňová			
Melódie Gejzu Dusíka		LP, MC	OPUS	1985
Rodný môj kraj	sp. K. Duchoň			
Keď harmonika tíško znie	sp. Z. Kolínska			
Jedinú na širom svete	sp. D. Grúň			
Marína	sp. I. Stanislav			
Široká cestička	sp. E. Biharyová			
Dve oči neverné	sp. I. Stanislav			
Pieseň môjho srdca	sp. H. Blehárová			
Tak smutno mi je bez teba	sp. Z. Kolínska			
Peter Dvorský in concert		CD	OPUS	1988
Pieseň o rodnej zemi	sp. P. Dvorský			
Modrá ruža		CD	OPUS	1989
Pieseň o rodnej zemi	sp. P. Dvorský			
Snáď aj ku mne raz láska príde	sp. G. Beňačková			
Vám čarokrásnu pieseň zaspievam	sp. B. Polónyová a P. Oswald			
Tá pieseň pôjde v šíry svet	sp. P. Dvorský			
Čo sa mi môže stať	sp. J. Kuchár a B. Littmanová			

Spomínam	sp. P. Dvorský			
Dobrá noc vám	sp. B. Polónyová a P. Oswald			
Modrá ruža	sp. J. Kuchár a B. Littmanová			
Antológia slovenskej populárnej hudby I.		MC	OPUS	1991
Keď naše tango zazneje	sp. Dr. J. Blaho			
Keď naše tango zazneje	sp. D. Grúň	MC,CD	MUSICA	1992
Láska okolo blúdi	sp. G. Švercelová			
Neplač	sp. J. Benedik			
Rodný môj kraj	sp. muž. zbor			
Pre pár modrých očí		CD	Akcent	1992
Čo sa mi môže stať	sp. skupina Hronal			
Letelo vtáča nad nami	sp. skupina Hronal			
Rodný môj kraj	sp. skupina Hronal			
Široká cestička	sp. skupina Hronal			
Neplač	sp. skupina Hronal			
Snívaj mi v náručí		MC	RB Vyd. SR	1992
Rodný môj kraj	sp. J. Kuchár			
Tak nekonečne krásna	sp. M. Olláryová			
Čo sa mi môže stať	sp. J. Kuchár			
František Krištof Veselý I.		MC	CS Music	1993
Keď rytmus volá				
Široká cestička				
Láska okolo blúdi				
V pondelok, v utorok				
Do kolečka, do kola				
František Krištof Veselý II.		MC	CS Music	1993
Len bez ženy				
Tak smutno mi je bez teba				
Tam v diaľke za morom				
Mám ja klavír				
Zatancuj si so mnou, holubička				
Ja som optimista				
Rodný môj kraj	sp. A. Paučo	CD, MC	Musica	1993
Repete 1.		CD, MC	H&V Jumbo Rec.	1993
Čo sa mi môže stať	sp. G. Švercelová			
	J. Benedik			
Rodný môj kraj	sp. P. Stašák			
Repete 2.		CD, MC	H&V Jumbo Rec.	1993
Marína	sp. I. Stanislav			
Otvárajte kasíno		MC SQ	Music	1993
Dve oči neverné	sp. P. Vašek			
Rodný môj kraj	sp. P. Vašek			
Tak nekonečne krásna	sp. P. Vašek			
Len bez ženy	sp. P. Vašek			
Nič krajšieho nepoznám		CD	Akcent	1993
Ružičky červené	sp. skupina Hronal			

Zatancuj si so mnou	sp. skupina Hronal			
Keď harmonika tíško znie	sp. skupina Hronal			
Repete 2.		MC	ENA Production	1995
Marína	sp. I. Stanislav			
Repete 6.		MC	ENA Production	1995
Svetlo a tieň	sp. A. a S. Benkovci			
Rodný môj kraj		CD	ENA Production	1996
Rodný môj kraj	sp. P. Stašák			
Ružičky červené	sp. B. Littmanová			
Pár nôt		CD	ENA Production	1996
Ja som optimista	sp. I. Heller			
Duo Trio		CD	ENA Production	1996
Čo sa mi môže stať	sp. G. Švercelová J. Benedik			
Svetlo a tieň	sp. A. a S. Benkovci			
Keď bola v móde polka		CD	ENA Production	1996
Čo sa mi môže stať	sp. G. Švercelová J. Benedik			
Svetlo a tieň	sp. A. a S. Benkovci			
Don Juan		CD	ENA Production	1996
Marína	sp. I. Stanislav			
Vzdialená láska		CD	ENA Production	1996
Marína	sp. I. Stanislav			
Rodný môj kraj		CD, MC	OPUS	1996
(Antológia slov. pop. hudby I.)				
Buď len mojou kamarátkou	sp. F. Krištof Veselý			
Ja som optimista	sp. F. Krištof Veselý			
Kde si moja láska stratená	sp. Dr. J. Blaho			
Zem slovenská	sp. Dr. J. Blaho			
Adam a Eva	sp. F. Krištof Veselý			
Len bez ženy	sp. F. Krištof Veselý			
Gejza Dusík 90		CD, MC	RB vyd. SR	1997
Rodný môj kraj	sp. K. Duchoň			
Tak nekonečne krásna	sp. M. Olláryová			
Čo sa mi môže stať	sp. J. Kuchár			
Len bez ženy	sp. Z. Sychra			
Marína	sp. I. Stanislav			
Kytica ruží	sp. B. Littmanová			
Najkrajšia spomienka	sp. G. Hermelyová			
Dve oči neverné	sp. Z. Kratochvíl			
Večer pri Dunaji	sp. M. Olláryová			
Hviezdy nad Jadranom	sp. J. Kuchár			
Nech je šťastný celý svet	sp. Z. Lonská			
Svetlo a tieň	sp. B. Littmanová J. Borároš			

Súpis nahrávok tanečných piesní s textami Dr. Pavla Braxatorisa v hudobnej fonotéke Slovenského rozhlasu v Bratislave Hudba Gejza Dusík

Aha, už je tu ča-ča Cha cha	sp. Gabriela Hermelyová	Tan.orch.brat.rozhl.dir. M. Brož	2.15
Aha, už je tu ča-ča Cha cha	sp. Gabriela Hermelyová	Inštrumentálna sk. F. Havlíčka	2.15
Aha, už je tu ča-ča Cha cha	sp. zbor	Orchester Gustava Broma	3.00
Biela vrana Foxtrot	sp. Zdeněk Sychra	TOČR v Bratislave d. V. Matušík	2.08
Claudia Cora Pom. valčík	sp. Jozef Krištof	TOČR v Bratislave d. V. Matušík	3.55
Dve oči neverné Beguine	sp. Ria Hajnalová	BBRB dir. Vlado Valovič	2.38
Dve oči neverné Tango	sp. Z. Kratochvíl a žen. zbor	TOČR v Bratislave d. V. Matušík	3.45
Dve oči neverné Tango	sp. Ivan Stanislav a zbor	TOČR v Bratislave d. V. Matušík	2.55
Hudba, hraj! Valčík	sp. Viliam Sobolík a zbor	Dych.h.Zlatá krídlovka d.D.Mareček	2.40
Hviezdy nad Jadranom Tango	sp. Jozef Kuchár	TOČR v Bratislave d.V. Matušík	4.05
Ja som optimista Fox	sp. Ivo Heller	Big Band Rádio Bratisl. d. V. Valovič	3.42
Jedinú na širom svete Foxtrot	sp. Dušan Grúň a zbor	TOČR v Bratislave d.V. Matušík	2.14
Karnevalová samba Samba	sp. Bezinky a muž. zbor	TOČR v Bratislave d.V. Matušík	2.14
Keď harmonika tiško znie	sp. Zora Kolínska	TOČR v Bratislave dir. V. Matušík	2.44
Keď harmonika tiško znie	sp. miešaný zbor	Štúdiový orch. Stipica Kalogjera	2.54
Keď harmonika tiško znie	sp. Miroslav Švába	Big Band RB dir. P. Zajaček	3.25
Keď sa znovu stretneme *	sp. Jiří Vašíček	TOČR v Prahe dir. Kamil Hála	3.32
Keď sa znovu stretneme	sp. Ervín Chalupa	TOČR v Bratislave dir. V. Matušík	2.23
Keď žena ľúbi Pom. valčík	sp. Melánia Olláryová	Veľký tanečný orch. dir. V. Matušík	3.35
Kúsok modrého neba Beguine	sp. Zdeněk Sychra	Dych. h.brat. posádky d. D. Mareček	3.48
Kytica ruží Beguine	sp. Bea Littmanová	Sládkiový orch.d.Vieroslav Matušík	3.05
Láska a magnetofón Mambo	sp. Zdeněk Kratochvíl	TOČR v Bratislave dir. V. Matušík	3.43
Len tam chcem ísť Slow-fox	sp. Gabriela Hermelyová	Veľký tanečný orch. dir. V. Matušík	3.08
Len tam chcem ísť Bounce	sp. Zdeněk Sychra	Tanečný orchester Siloša Pohanku	2.55
Len tam chcem ísť Slowbeat	sp. Eva Biharyová	TOČR v Bratislave dir. V. Matušík	3.33
Len tam chcem ísť	sp. miešaný zbor	Štúdiový orch. dir. Stipica Kalogjera	3.03
Letelo vtáča nad nami Valčík	sp. Gréta Švercelová	BBRB dir. Pavol Zajaček	2.23
Letelo vtáča Valčík	sp. Brigita Schulzová	Ústr. hud. MV SSR dir. Karel Vlasák	2.48
Ľúcenie Pom. foxtrot	sp. Miroslav Ličko	TOČR v Bratislave dir. V. Matušík	3.27
Marína Tango	sp. Jozef Kuchár a žen. zbor	TOČR v Bratislave dir. P. Polanský	4.15
Marína Bounce	sp. Dušan Grúň	Tanečný orchester Karla Vlacha	2.16
Marína Tango	sp. zbor Lubomíra Pánka	TOČR v Bratislave dir. V. Matušík	2.14
Marína Tango	sp. Bezinky a muž. zbor	TOČR v Bratislave dir.V. Matušík	2.35
Marína Tango	sp. Ivan Stanislav a zbor	TOČR v Bratislave dir. V. Matušík	3.20
Mladosť - radosť Pochod	sp. miešaný zbor	Košický rozhlas. orch. dir. Ján Šefl	2.45
Možno je to zvyk Fox	sp. Melánia Olláryová	Veľký tanečný orch. dir. V. Matušík	2.52
Možno je to zvyk Fox	sp. Jana Kocianová	TOČR v Bratislave dir. V. Matušík	2.38

* Súťažná pieseň z Bratislavskej lýry - interpret Jiří Vašíček

Možno je to zvyk Fox	sp. Ivan Krajíček	BBRB dir. Vlado Valovič	3.46
Najkrajšia spomienka	sp. Gabriela Hermelyová	Gustav Brom so svojím orchestrom	3.31
Najkrajšia spomienka	sp. Gabriela Hermelyová	TOČR v Bratislave dir. V. Matušík	3.10
Najkrajšia spomienka	sp. Melánia Olláryová	TOČR v Bratislave dir. V. Matušík	3.10
Najkrajšia spomienka	sp. Bezinky a muž. zbor	TOČR v Bratislave dir. V. Matušík	3.16
Najkrajšia spomienka	sp. Ilona Lungová	TO Gustava Offermana	3.15
Neber to vážne Slow rock	sp. Jozef Kuchár a zbor	TOČR v Bratislave dir. M. Brož	2.27
Nech pieseň sladká znie	sp. Janko Pallo, Dušan Grúň Zuzana Martinsenová	Skupina Ivana Čermáka	4.17
Neplač, neplač Beguine	sp. Karol Vlach	TOČR v Bratislave dir. M. Brož	3.12
Od leta je zo mňa poéta	sp. Ivan Popelár	TOČR v Bratislave dir. M. Brož	3.25
O našom šťastí hrám Fox	sp. Jozef Kuchár	TOČR v Bratislave dir. P. Polanský	3.23
Pieseň vetra Pom. valčík	sp. Melánia Olláryová	TOČR v Bratislave dir. V. Matušík	2.35
Pieseň vetra Pom. valčík	sp. Melánia Olláryová	Tanečný orchester Karla Vlacha	2.45
Povedz mi, vánok Bounce	sp. Zdeněk Sychra	TOČR v Bratislave dir. M. Brož	3.10
Pôvaby žien Foxtrot	sp. Ivan Krajíček	TOČR v Bratislave dir. M. Brož	2.50
Príbeh cowboya Jima	sp. Ivan Stanislav a zbor	TOČR v Bratislave dir. M. Brož	2.15
Spi už, synček Uspávanka	sp. Bea Littmanová	Malý rozhlasový orch. dir. A. Móži	4.31
Spomienka na Piešťany	sp. Emília Mistríková	TOČR v Bratislave dir. M. Brož	3.22
Svätojánske mušky Tango	sp. Jozef Kuchár	TOČR v Bratislave dir. V. Matušík	3.15
Svetlo a tieň Tango	sp. B. Littmanová a J. Borároš	TOČR v Bratislave dir. P. Polanský	3.45
Svetlo a tieň Tango	sp. M. Laiferová a Z. Sychra	TO Tatra revue dir. Juraj Berczeller	2.40
Široká cestička Valčík	sp. Elena Kurbelová	ÚH MV SSR dir. Karel Vlasák	2.07
Široká cestička Valčík	sp. Helena Petráková	Dych. h. bratisl. posádky d. Z. Jozef	2.27
Široká cestička Valčík	sp. Eva Biharyová a zbor	TOČR v Bratislave dir. V. Matušík	3.24
Tak smutno mi je bez teba	sp. Marcela Laiferová	TO Tatra revue dir. Juraj Berczeller	2.39
Tak smutno mi je bez teba	sp. Zora Kolínska	TOČR v Bratislave dir. V. Matušík	2.57
Tak smutno mi je bez teba	sp. zbor Lubomíra Pánka	TOČR v Bratislave dir. V. Matušík	3.29
Tá pieseň pôjde v šírý svet *	sp. Peter Dvorský	TOČR v Bratislave dir. V. Matušík	2.45
Tá pieseň pôjde v šírý svet	sp. Andrej Kucharský	Malý rozhl. orch. dir. Aladár Móži	5.57
Tá pieseň pôjde v šírý svet	sp. Andrej Kucharský	Koncertný orch. dir. Jiří Hudec	4.50
Tá pieseň pôjde v šírý svet	sp. Jozef Válka	Brnenský záb. orch. dir. J. Křenovský	3.28
Večer pri Dunaji Pom. fox	sp. Viera Racková	Tanečný orch. dir. Juraj Berczeller	2.35
Večer pri Dunaji Pom. fox	sp. Melánia Olláryová	TOČR v Bratislave dir. V. Matušík	3.25
Večer pri Dunaji Pom. fox	sp. Marcela Laiferová a zbor	TOČR v Bratislave dir. V. Matušík	2.36
V zákrutách lásky Tango	sp. Jozef Kuchár	TOČR v Bratislave dir. V. Matušík	3.15
Zradný telefón Fox	sp. Gabriela Hermelyová	Veľký tanečný orch. dir. V. Matušík	2.25

Súpis tanečných piesní autorskej dvojice Dusík - Braxatoris v notovom archíve STV:

Možno je to zvyk	V tanci a nálade	1959
Najkrajšia spomienka		1960
Už pláva loď moja	Večer na palube	1962
Len tam chcem ísť	Vyberte si pesničku 1. kolo	1966
Láska okolo blúdi	Škandál v Melodias banke 1966	
Tak nekonečne krásna	Zlatá kamera	1967
Tak nekonečne krásna	Silvestrovská hitparáda	1967
Tak smutno mi je bez teba	Silvestrovská hitparáda	1967
Rodný môj kraj	Zlatá kamera	1967
Rodný môj kraj		1972
Dobrá noc vám	Vám, jedine len vám	1977
Zatancuj si so mnou	Hrá kapela	1977
Montáž melódií G. Dusíka	Vám, jedine len vám	1977
Dobrá noc vám	Melódie G. Dusíka	1978
Tá pieseň pôjde v šírý svet*	Melódie G. Dusíka	1978
Spev, to je môj život	Stretnutie	1979
Tá modrá ruža vám povie	Hviezdy operetného neba	1982
Vám čarokrásnu pieseň zaspievam	Hviezdy operetného neba	1982
Rodný môj kraj	Kde vládne smiech	1983
Tak smutno mi je bez teba	Bál s Malokarpatskou kapelou	1987
Marína	Bál s Malokarpatskou kapelou	1987
Letelo vtáča nad nami	Bál s Malokarpatskou kapelou	1987
Tak nekonečne krásna	Bál s Malokarpatskou kapelou	1987
Keď rozkvitne nový máj	Bál s Malokarpatskou kapelou	1987
Ja som optimista	Repete 1	1993
Ružičky červené	Repete 1	1993
Rodný môj kraj	Repete 1	1993
Čo sa mi môže stať	Repete 3	1993
Svetlo a tieň	Repete 8/95	1995
Marína	Repete	1995
Letelo vtáča nad nami	Repete 1/97	1997
Dve oči neverné	Repete 3/97	1997
Rodný môj kraj	Repete	1997
Ja som optimista	Repete	1997
Ružičky červené	Repete	1997
Pieseň o rodnej zemi	Najkrajší kút	1997

Jedinú na širom svete, Keď naše tango zaznie, Keď harmonika tiško znie, Keď rytmus volá,
 Len bez ženy, Moja pieseň pre toho znie, Možno je to zvyk, Najkrajšia spomienka,
 Pieseň o víne, Pôvaby žien, Snáď aj ku mne raz láska príde, Široká cestička, Večer pri Dunaji,
 Vráť sa mi späť, Zvony domova.

Interpreti: A. Benková, E. Biharyová, M. Eliášová, G. Hermelyová, J. Kocianová, Z. Kolínska, M. Laiferová, M. Kišonová-Hubová, B. Littmanová, M. Olláryová, G. Švercelová, M. Babjak, J. Benedík, S. Benko, K. Čálik, K. Duchoň, M. Dvorský, P. Dvorský, D. Grúň, I. Heller, I. Krajíček, J. Kuchár, M. Lasica, J. Satinský, P. Stašák, I. Stanislav, Z. Sychra, P. Vašek, F. Krištof Veselý, K. Vlach

* Spoluautor textu Štefan Hoza

Divadelné premiéry operiet autorskej dvojice Dusík - Braxatoris:

<i>Keď rozkvitne máj</i>	14. 5. 1938	SND Bratislava	réžia F. Krištof Veselý
	4. 6. 1938	Švandovo divadlo Praha	
	25. 11. 1944	SLD Nitra	réžia Bohumil Relský
<i>Modrá ruža</i>	4. 4. 1939	SND Bratislava	réžia Drahoš Želenský
	14. 10. 1939	SLD Nitra	
	24. 4. 1940	Lublaň	réžia Emil Freliha
	8. 9. 1940	SLD Nitra	réžia Štefan Adamec
	14. 11. 1942	SLD Nitra	réžia Karel Rint
	1940 - 1944	Košice, Brno, Opava, Ostrava, Plzeň, Č. Budějovice	
	28. 3. 1947	Městské divadlo Olomouc	
	1945 - 1949	Ústí nad Labem, Most	
	5. 11. 1943	SND Bratislava	réžia Drahoš Želenský
	13. 1. 1946	Východoslov. divadlo Košice	réžia František Hudek
	8. 11. 1964	Štátne divadlo Košice	réžia Kornel Hájek
		1966 Divadlo pracujících Most	
		1966 Státní divadlo Ústí nad Labem	
	23. 10. 1966	Krušnohorské divadlo Teplice	réžia Rudolf Fleischer a.h.
	16. 4. 1966	Nová scéna Bratislava	réžia Kornel Hájek a.h.
	19. 12. 1970	Divadlo JGT B. Bystrica	réžia František Rell a.h.
	6. 3. 1976	Elbe Elster Theater Wittenberg	
<i>Tajomný prsteň</i>	14. 10. 1944	SND Bratislava	réžia Drahoš Želenský
	18. 11. 1944	SLD Nitra	
	17. 5. 1947	Štátne divadlo Košice	réžia Karol Ondrejko
	4. 9. 1966	Štátne divadlo Košice	réžia Kornel Hájek
<i>Zlatá rybka</i>	9. 7. 1954	Nová scéna Bratislava	réžia F. Krištof Veselý
	3. 6. 1955	NS Bratislava – obnovená premiéra	
	8. 12. 1957	Divadlo J. Záborského Prešov	réžia Ján Pacl a.h.
	31. 1. 1959	Štátne divadlo Ostrava	réžia Mojmir Vyoral
<i>Hrnčiarsky bál</i>	28. 9. 1956	Štátne divadlo Košice	réžia Branislav Kriška
	16. 12. 1956	Nová scéna Bratislava	réžia F. Krištof Veselý
	15. 10. 1959	Štátne divadlo Brno	réžia Rudolf Kulhánek
	19. 11. 1960	Divadlo JGT B. Bystrica	réžia František Rell
	10. 2. 1962	Krušnohorské divadlo Teplice	réžia František Rell a.h.
	18. 10. 1968	Divadlo J. Záborského Prešov	réžia Karel Smažik a.h.
	20. 4. 1968	Nová scéna Bratislava	réžia Bedřich Kramosil
	30. 11. 1973	Teatr operety Kyjev	réžia Ján Šilan a.h.
	14. 10. 1977	Štátne divadlo Košice	réžia Ján Šilan
	13. 12. 1981	Divadlo JGT B. Bystrica	réžia Štefan Babjak
	15. 4. 1985	Nová scéna Bratislava	réžia Ladislav Miškovič
	17. 5. 1991	Divadlo J. Záborského Prešov	réžia Ján Šilan
	29. 11. 1996	Nová scéna Bratislava	réžia Miroslav Fischer a.h.
<i>Karneval</i>			
<i>na Rio Grande</i>	2. 6. 1963	Štátne divadlo Košice	réžia Kornel Hájek
<i>To by bola láska</i>	12. 6. 1971	Nová scéna Bratislava	réžia Bedřich Kramosil Ivan Krajíček

Uvedenie operiet autorskej dvojice Gejza Dusík - Dr. Pavol Braxatoris na televíznej obrazovke

Modrá ruža	ČSTV 23. 10. 1957	Prierez operetou	Réžia Ruth Štrbová
Scénár	Silvio Macudzinský		
V hlavnej úlohe	Hilda Augustovičová - spev M. Kišonová - Hubová,		
Ďalej účinkovali	Dita Gabajová, Ľuba Baricová, Ladislav Fecko, Dr. Gustáv Papp, Dr. Janko Blaho, Martin Gregor		
Modrá ruža	ČSTV 1. 5. 1968 – premiéra		Réžia Kornel Hájek
Opereta v 3 dejstvách	Prevzaté predstavenie z NS		
Dramaturgia	Gabriela Vyskočilová		
Orchester NS diriguje	Bohuš Slezák		
Choreografia	Boris Slovák		
Účinkujú	Dano Živojnovič, Elena Kittnárová, Jindra Láznička, Eva Chalupová, Ivan Krajíček, Karol Čálik, Ladislav Fecko, Belo Turba, Ferdinand Lehotský, Štefan Jančí, Anton Bella		
Modrá ruža	ČSTV 25. 12. 1985 – premiéra		Réžia Miroslav Fischer
Hudobná réžia	Vlado Valovič		
TOČR diriguje	Miroslav Brož		
Účinkujú	František Zvarfík, Yvona Krajčovičová - spieva Sidónia Haljaková, Ivo Gogál - spieva František Livora, Marián Labuda - spieva Róbert Schütz, Gita Švercelová, Igor Čálik, Zora Kolínska, Ľubo Gregor, Igor Čillík		
Modrá ruža	STV 1. 1. 1997 – premiéra		Réžia Milan Lasica
Televízna adaptácia	Milan Lasica a Rudolf Geri		
Hudobná réžia	Rudolf Geri		
Dramaturgia	Gabriela Vyskočilová		
Hudbu nahral	Alois Bouda s orchestrom		
Diriguje	Rudolf Geri		
Zbormajster	Kristián Seidman		
Účinkujú	Soňa Morisová, Monika Hilmerová, Darina Porubjaková, Štefan Skrúcaný, Miroslav Noga, Stanislav Štepka, František Kovár, Július Satinský, Henrich Platek, Sáva Popovič, Eduard Bindas		
Modrá ruža	STV 25. 1. 1997 – repríza		Réžia Milan Lasica
Hrnčiarsky bál	– nová slovenská opereta		
	ČSTV - 9. 1. 1957 o 20.00 – 20.30 hod.		
Beseda s autormi a ukážky z košickej a bratislavskej inscenácie.			
Účinkujúci	Gejza Dusík, Pavol Braxatoris, Michal Palovčík, František Krištof Veselý		
Réžia	Ruth Štrbová, Ernest Stredňanský		
Dramaturg	Jaroslav Meier		

Hrnčiarsky bál	ČSTV 23. 2. 1959 – premiéra	Réžia F. Krištof Veselý
Priamy prenos z Novej scény v Bratislave		
Televízna réžia	Ján Rehák	
Hlavný kameraman	Emil Rožňovec	
Hrá	Orchester Novej scény	
Diriguje	Bohuš Slezák	
Účinkujú	Elena Kotliarevská, Elena Šáliková, Oľga Gallová, Emília Kurbelová, Karol Vlach, Jozef Křepela, Ernest Kostelník, František Hudek, Belo Turba, Jindřich Lázníčka, Jozef Kuchár, Zdeno Piechula, Anton Baláž, Dano Živojnovič, Ladislav Fecko	
Hrnčiarsky bál	ČSTV 1. 1. 1970 – premiéra	Réžia Bedřich Kramosil
Prevzaté predstavenie z NS		
Dramaturgia	Gabriela Vyskočilová	
Orchester NS diriguje	Zdeněk Macháček	
Zbormajster	Stanislav Ďuriš	
Choreografia	Boris Slovák	
Účinkujú	Jaroslav Rozsival, Gizela Veclová, Mária Schweighoferová, Ivan Krajiček, Karol Vlach, Ernest Kostelník, Ada Hornungová, Ladislav Miskovics, František Hudek, Jarmila Vašicová, Anton Baláž	
Hrnčiarsky bál	ČSTV 26. 11. 1982 – premiéra	Réžia Miroslav Fischer
Televízna úprava	Margita Bublíková-Majerová	
Dramaturgia	Ruth Bergerová	
Hudobná réžia	Leoš Komárek	
Choreografia	Boris Slovák	
Orchester Čsl. rozhlasu		
Diriguje	Zdeněk Macháček	
Spoluúčinkuje	Zbor a balet VUS	
Účinkujú	Jaroslav Rozsival, Gizela Veclová, Zuzana Maďarová, Jana Nagýová - spieva Sidónia Haljaková, Ivan Krajiček, Vlado Müller, Eliška Macháčková, Emil Horváth - spieva Peter Oswald, Igor Šimeg-spieva Štefan Hudec, Ivo Gogál - spieva Jozef Benedik, Jozef Kuchár, Igor Čalik, Štefan Jančí	
Hrnčiarsky bál	ČSTV 27. 10. 1984 – repríza	Réžia Miroslav Fischer
Hrnčiarsky bál	ČSTV 31. 3. 1986 – repríza	Réžia Miroslav Fischer
Hrnčiarsky bál	ČSTV 7. 5. 1988 – repríza	Réžia Miroslav Fischer
Hrnčiarsky bál	ČSTV 28. 10. 1989 – repríza	Réžia Miroslav Fischer
Hrnčiarsky bál	STV 9. 6. 1995 – repríza	Réžia Miroslav Fischer

**Súpis nahrávok operiet, operetných árií, duet a kupletov s textami
Dr. Pavla Braxatorisa vo fonotéke Slovenského rozhlasu v Bratislave
Hudba Gejza Dusík**

1. OPERETY

Modrá ruža Opereta	(min. 104.56)	Premiéra 3. 9. 1959
Pre rozhlas upravil	Zdeněk Cón	Zábavný orch. dir. Jozef Wildman
Réžia	Ján Kákoš	Spoluúčinkuje Malý miešaný zbor
Hudobná réžia	Jarmila Brožová	
Osoby a obsadenie	Inžinier Lenoir	Jaroslav Rozsival
	Sylva, jeho dcéra	Elena Kurbelová
	Caniche, továrnik	Ladislav Fecko
	Jeanette, jeho chovanica	Jarmila Hoffmanová
	Edmond Duval	Belo Turba
	Filip Plafón, reportér	Štefan Figura
	Gróf Dubois	Imrich Strelka
	Madame Denise	Gizela Veclová
	Plavčík	Ivan Vašica
	Detektívi	František Hudek
		Imrich Štetina
Modrá ruža - prierez	(min. 45.50)	Dátum nahrávky 24. 6. 1957
		Upravené v Elektro-akustickom štúdiu SR 7. 9. 1964
Pre rozhlas upravil	Zdeněk Cón	Symf. orchester čls. rozhlasu
Hovori	Hana Kostolanská	a Miešaný zbor Slov. filharmónie
		diriguje Juraj Viliam Schöffner
Spievajú	Mária Kišonová-Hubová, Janko Blaho, Zita Hudcová-Frešová, Alexander Baránek	
Zlatá ryбка Opereta	(min. 109.37)	Vysielané 9. 11. 1958
Pre rozhlas upravil	Peter Hrnčiar	
Účinkujú	Mária Prechovská, Vladimír Durdík, Július Pántik, František Dibarbora, Čtibor Filčík, Mária Kišonová-Hubová, Štefan Figura, Tatjana Kresáková, Juraj Wiederman, Jozef Kuchár, Erika Markovičová.	Miešaný zbor Čs. rozhlasu a orch. bratisl. rozhlasu dir. Š. Kouba
Zlatá ryбка Opereta	(min. 108,51)	Pôv. nahrávka 21. 5. 1959
Pre rozhlas upravil	Peter Hrnčiar	Upravené v Elektro-akustickom štúdiu Slovenského rozhlasu
Réžia	František Alván	
Spievajú	Členovia SND v Bratislave	Miešaný zbor Slov. filharmónie a Orchester bratisl. rozhlasu

Hrnčiarsky bál Opereta (min. 109.37) Odvysielané v premiére 20. 9. 1958
 Pre rozhlas upravili J. Skalka, J. Hodorovský,
 A. Kautnik Košický rozhlasový orchester
 a Miešaný zbor ŠD v Košiciach

Réžia Alexander Kautnik dir. Ján Šefl
 Hudobná réžia Alica Takáčová
 Sprievodný text Juraj Pado
 Účinkujú Božena Hanáková, Ján Pasiar, Ružena Kustrová,
 Anton Matejček, Ján Konder, Jolana Ondrejková

Hrnčiarsky bál Opereta (min. 112.40) Dátum nahrávky 12. 3. 1959
 Účinkujú členovia ŠD Košice Slovenský rozhlas Štúdio Košice

Osoby a obsadenie

Rafael Tomašovič (džbankársky majster)	František Kmec	spieva Karol Matejček
Serafína (jeho žena)	Lujza Grossová	
Rozpráva Ilonka (ich dcéra)	Božena Hanáková	
Ferko Kalafús (džbankársky tovariš)	Marián Kleis	spieva Júliu Regec
Anička Koláriková (slúžka)	Júlia Čunderlíková	spieva Anna Poláková
Gašpar Chytil (dedinský džbankár)	Ján Bzdúch	spieva Ladislav Kucko
Katka (jeho dcéra)	Elena Volková	spieva Oľga Golovková
Peter (jeho syn)	Zoltán László	spieva Karol Mareček
Alexander Benický (mestský fiškál)	Jozef Hodorovský	spieva Karol Ondrejковиč
Sándor (jeho syn, večný študent)	Ján Pasiar	
Jarmočný spevák	Ján Ondrejka	spieva Boris Šimanovský

Hrnčiarsky bál - prierez (min. 58.25)
 Účinkujú Členovia ŠD Košice Miešaný zbor a Košický rozhlasový
 Rozpráva Karol Strážnický orchester dir. Ján Šefl

Potulný spevák (pôvodný názov)

Karneval na Rio Grande - prierez

	(min. 67.30)	Dátum nahrávky 18. 7. 1962
Pripravil	Zdeněk Cón	Vysielané 21. 7. 1962
Réžia	Pekárek - Cón	13. 7. 1973
Hovorí	Zuzana Šimečková	
Mužský zbor a Veľký tanečný orchester diriguje	Vieroslav Matušik	
Spievajú	Anna Peňažková, Gejza Zelenay, Imrich Jakubek, Alžbeta Mrázová, Ľudovít Buchta, Juraj Wiederman, Mária Dunáková, Bea Littmanová, Pavol Gábor, D. Božoňová, Anton Baláž, Imrich Strelka, Štefan Figura	

2. OPERETNÉ ÁRIE, DUETÁ A KUPLETY

Keď rozkvitne nový máj

min.

Adam a Eva	sp. H. Štubňová a J. Regec	Košický rozhl. orch. dir. V. Adamec	2.03
Do kolečka, do kola	sp. H. Štubňová	Košický rozhl. orch. dir. V. Adamec	2.16
Nikto neuhádne	sp. P. Oswald	Zábavný orch. dir. Z. Macháček	3.00
Rodný môj kraj	sp. J. Kuchár	TOČR v Bratislave dir. M. Machek	2.25
Rodný môj kraj	sp. J. Konstanty	Orchester NS dir. Z. Macháček	2.27
Rodný môj kraj	sp. J. Kuchár	Big band BR. rozhl. dir. V. Matušík	2.47
Adam a Eva	sp. G. Švercelová, L. Miskovics	TOČR v Bratislave dir. V. Valovič	2.17

Modrá ruža

Čo sa mi môže stať	sp. Z. Hudcová, A. Baránek	SOČR v Brat. dir. J. V. Schöffer	3.08
Čo sa mi môže stať	sp. J. Kuchár	Veľký tan. orch. dir. V. Matušík	2.49
Čo sa mi môže stať	sp. Zbor Lubomíra Pánka	Veľký tan. orch. dir. V. Matušík	2.48
Dobrá noc vám	sp. M. Kišonová-Hubová	SOČR v Brat. dir. J. V. Schöffer	5.07
Dobrá noc vám	sp. E. Kurbelová, B. Turba	Zábavný orch. dir. J. Wildman	2.39
Dobrá noc vám	sp. E. Kittnárová, A. Kucharský	Koncertný orch. dir. J. Hudec	3.56
Dobrá noc vám	sp. B. Polónyiová, P. Oswald	TOČR v Brat. dir. V. Matušík	4.10
Len bez ženy	sp. L. Miskovics	Orch. NS dir. Z. Macháček	2.20
Len bez ženy	sp. Š. Figura	Zábavný orch. dir. J. Wildman	2.45
Len bez ženy	sp. Z. Sychra	Tanečný orch. Siloša Pohanku	2.00
Len bez ženy	sp. Bezinky a mužský zbor		3.22
Čo sa mi môže stať	sp. B. Littmanová, J. Kuchár	Veľký tan. orch. dir. V. Matušík	2.22
Čo sa mi môže stať	sp. G. Švercelová, J. Benedik	Big band RB. dir. V. Matušík	2.37
Moja pieseň	sp. J. Šomošiová	Orch. NS dir. Z. Macháček	4.25
Modrá ruža	sp. B. Littmanová, J. Kuchár	TOČR v B. dir. V. Matušík	2.50
Modrá ruža	sp. M. Olláryová, J. Kuchár a zb.	Veľký tan. orch. dir. V. Matušík	3.20
Modrá ruža	sp. Bezinky a muž. zbor		2.46
Možno tu, možno tam	sp. J. Vašicová, Š. Figura	Zábavný orch. dir. J. Wildman	2.11
Nie, to sa mi neľúbi	sp. J. Vašicová, Š. Figura	Zábavný orch. dir. J. Wildman	2.10
Nie, to sa mi neľúbi	sp. Z. Hudcová, A. Baránek	SOČR v B. dir. J. V. Schöffer	2.00
Snáď aj ku mne raz láska príde			
	sp. E. Kurbelová	Zábavný orch. dir. J. Wildman	4.30
Snáď aj ku mne raz láska príde			
	sp. G. Beňačková	TOČR v B. dir. V. Matušík	3.00
Snáď aj ku mne raz láska príde			
	sp. M. Andrašovanová	Orch. Novej scény dir. Z. Macháček	4.22
Spomínam	sp. B. Turba	Zábavný orch. dir. J. Wildman	4.30
Spomínam	sp. J. Blaho	SOČR v Brat. dir. J. V. Schöffer	2.35
Spomínam	sp. P. Dvorský	TOČR v B. dir. V. Matušík	
S úsmevom a veselo	sp. Š. Figura a zbor	Zábavný súbor dir. J. Wildman	1.45
Tá modrá ruža	sp. G. Švercelová, J. Konstanty	Orch. NS dir. Z. Macháček	2.20
Tá modrá ruža	sp. M. Kišonová-Hubová, J. Blaho	SOČR v B. dir. J. V. Schöffer	3.47
Tá modrá ruža	sp. E. Kurbelová, B. Turba	Zábavný súbor dir. J. Wildman	2.38

Tá modrá ruža	sp. E. Kittnárová, A. Kucharský	Koncertný orch. dir. J. Hudec	4.40
Vám čarokrásnu pieseň zaspievam	sp. M. Andrašovanová, J. Konstanty	Orch. NS dir. Z. Macháček	4.16
Vám čarokrásnu pieseň zaspievam	sp. E. Kurbelová, B. Turba	Zábavný orch. dir. J. Wildman	4.15
Vám čarokrásnu pieseň zaspievam	sp. M. Kišonová, A. Kucharský	SOČR v B. dir. J. V. Schöffer	4.00
Vám čarokrásnu pieseň zaspievam	sp. E. Kittnárová, A. Kucharský	Koncertný orch. dir. J. Hudec	4.14
Vám čarokrásnu pieseň zaspievam	sp. G. Švercelová, P. Oswald	Zábavný orch. dir. Z. Macháček	4.10
Vám čarokrásnu pieseň zaspievam	sp. B. Polónyiová, P. Oswald	TOČR v B. dir. V. Matušík	3.20

Tajomný prsteň

Letiaca hviezda	sp. B. Littmanová	Inštr. skupina V. Macheka	3.30
Veselo sa na tento svet pozerám	sp. L. Miskovics	TOČR v Brat. dir. M. Brož	3.20
Mám ja klavír	sp. L. Miskovics, G. Švercelová	TOČR v Brat. dir. M. Brož	2.49
Keby som sa nebál	sp. L. Miskovics, G. Švercelová	TOČR v Brat. dir. M. Brož	2.20
Keby som sa nebál	sp. D. Grůň	TOČR v Brat. dir. V. Matušík	2.15
Už to viem	sp. L. Miskovics, G. Švercelová	TOČR v Brat. dir. M. Brož	2.30
Len ty si kráľovnou	sp. J. Benedik	TOČR v Brat. dir. M. Brož	2.50
Keď rozchodu chvíľa príde	sp. J. Benedik, B. Polónyiová	TOČR v Brat. dir. M. Brož	3.40
Tak nekonečne krásna	sp. Bezinky a mužs. zbor	TOČR v Brat. dir. M. Brož	3.11
Tak nekonečne krásna	sp. Zbor Lubomíra Pánka	TOČR v Brat. dir. M. Brož	2.59
Tak nekonečne krásna	sp. M. Olláryová a RT VOX	TOČR v Brat. dir. M. Brož	2.53
Tak nekonečne krásna	sp. J. Benedik, B. Polónyiová	TOČR v Brat. dir. M. Brož	3.46
Tak nekonečne krásna	sp. M. Olláryová	Inštrum. skupina P. Polanského	3.26
Tak nekonečne krásna	sp. V. Racková	Inštrum. skupina P. Polanského	3.26
Tak nekonečne krásna	sp. F. Krištof Veselý a Tri dievčatá	Lud. hudba čsl. rozhl. E. Farkaš	2.40
Tak nekonečne krásna	sp. J. Krištof	TO Tatra revue dir. J. Berczeller	2.35
Tak nekonečne krásna	sp. P. Vašek	Big Band RB dir. P. Zajaček	3.39
Rozprávka juž. nocí	sp. B. Polónyiová	TOČR v Brat. dir. M. Brož	2.14
Tam v diaľke za morom	sp. B. Polónyiová	TOČR v Brat. dir. M. Brož	2.55
Daj gól	sp. Kvintet A. Baláža	Inštr. skupina F. Havlíčka	2.55
Daj gól	sp. Z. Sychra a zbor	TOČR v Brat. dir. M. Brož	2.56

Zlatá rybka

Ružičky červené	sp. I. Štetina, F. Dibarbora, Š. Figura	SOČR dir. Š. Kouba	6.33
Pre tvoje šťastie	sp. M. Kišonová-Hubová, A. Kucharský	SOČR v Brat. dir. Štefan Kouba	3.15

Keď láska v srdci počne hriať	sp. M. Kišonová-Hubová A. Kucharský	SOČR v Brat. dir. Š. Kouba	3.03
Láska pre mňa cenu nemá	sp. T. Kresáková, J. Wiedermann	SOČR v Brat. dir. Š. Kouba	3.05
Moja pieseň	sp. M. Kišonová-Hubová	SOČR v Brat. dir. Š. Kouba	4.30
Na hodoch	sp. F. Dibarbora, Š. Figura, G. Čavaňáková, T. Kresáková, A. Červínková	SOČR v Brat. dir. Š. Kouba	6.00
Najkrajší deň	sp. A. Kucharský	SOČR v Brat. dir. Š. Kouba	4.11
Nám už vyšlo slnko	sp. C. Lévyová, L. Ludha	SOČR v Brat. dir. Š. Kouba	3.00
Naša pieseň veselo znie	sp. Miešaný zbor	SOČR v Brat. dir. Š. Kouba	2.30
Odveziem ťa do mesta	sp. T. Kresáková, J. Wiedermann	SOČR v Brat. dir. Š. Kouba	3.00
Pieseň a tanec	sp. Miešaný zbor	SOČR v Brat. dir. Š. Kouba	2.55
Poviem ti to jednou vetou	sp. M. Kišonová-Hubová, A. Kucharský	SOČR v Brat. dir. Š. Kouba	4.00
Ružičky červené	sp. Miešaný zbor	SOČR v Brat. dir. Š. Kouba	2.37
Stratila som halenu	sp. Miešaný zbor	Veľký estrádny orchester	2.00
Tancuj, dievča	sp. T. Kresáková, J. Wiedermann	SOČR v Brat. dir. Š. Kouba	2.07
Tie dve oči	sp. A. Kucharský	SOČR v Brat. dir. Š. Kouba	3.00
Ty vieš	sp. M. Kišonová-Hubová A. Kucharský	SOČR v Brat. dir. Š. Kouba	3.15
Ty vieš	sp. E. Kittnárová, A. Kucharský	Koncertný orch. dir. J. Hudec	3.31
Zbor z 3. dejstva	sp. Miešaný zbor čsl. rozhlasu	SOČR v Brat. dir. Š. Kouba	1.50
Pieseň môjho srdca	sp. J. Šomošiová	Symf. orch. SR dir. Z. Macháček	4.29

Hrnčiarsky bál

Ráďte mi prepáčiť	sp. E. Rothová, Š. Babjak	Orch. DJGT B.B. dir. V. Javora	2.18
Netajím vám	sp. B. Littmanová, J. Borároš	TOČR v Brat. dir. V. Matušik	3.25
Netajím vám	sp. E. Kittnárová, A. Kucharský	Koncertný orch. dir. J. Hudec	4.50
Netajím vám	sp. M. Andrašovanová, J. Konstanty	Orch. NS dir. Z. Macháček	2.09
Pieseň o rodnej zemi	sp. E. Kittnárová	SO maď. rozhl. a tel. dir. Z. Macháček	3.46
Pieseň o rodnej zemi	sp. N. Fiebig a RT VOX	TOČR v Brat. dir. M. Brož	4.25
Pieseň o rodnej zemi	sp. D. Rohová	Orch. DJGT B.B. dir. V. Javora	4.18
Pieseň o rodnej zemi	sp. G. Švercelová	TOČR v Brat. dir. V. Matušik	3.20
Pieseň o rodnej zemi	sp. P. Dvorský	SOČR v Brat. dir. O. Lenárd	4.10
Pieseň o rodnej zemi	sp. I. Heller	Big band Rádio Brat. dir. P. Zajaček	3.31
Scéna s exekútorom	sp. B. Chmiel, L. Kucko, J. Regec a zbor ŠD Košice	Košický rozhl. orch. dir. J. Šefl	2.16
Vandrovny tovariš	sp. J. Konder	Košický rozhl. orch. dir. J. Šefl	1.12
V Zeleniciach	sp. L. Kucko, A. Matejček a zbor ŠD Košice	Košický rozhl. orch. dir. J. Šefl	2.30
Záhorie, Záhorie	sp. A. Hucík a zbor ŠD Košice	Košický rozhl. orch. dir. J. Šefl	1.53

Potulný spevák (pôvodný názov)

Karneval na Rio Grande

Oj, krásna vlast	sp. L. Buchta a mužský zbor	Veľký tan. orch. dir. V. Matušík	6.50
Len kto má rád	sp. E. Kittnárová, A. Kucharský	Koncertný orch. dir. J. Hudec	4.07
Len kto má rád	sp. A. Mrázová, P. Gábor	Veľký tan. orch. dir. V. Matušík	4.40
Ako more vzbúrené	sp. A. Peňažková, I. Jakubek	Veľký tan. orch. dir. V. Matušík	3.10
Dnes do noci tmavej	sp. I. Jakubek	Veľký tan. orch. dir. V. Matušík	3.10
Malá obrúčka	sp. M. Dunáková J. Wiederman	Veľký tan. orch. dir. V. Matušík	2.05
Pieseň kamelota	sp. I. Strelka	Veľký tan. orch. dir. V. Matušík	2.55
Pozdrav môj, vzlietni v diaľ	sp. A. Kajabová-Peňažková a miešaný zbor	Veľký tan. orch. dir. V. Matušík	2.25
Šťastie je spievajúce vtáča	sp. B. Littmanová, J. Wiederman	Veľký tan. orch. dir. V. Matušík	3.05
Byť zaľúbený	sp. J. Wiederman	Veľký tan. orch. dir. V. Matušík	2.30
Zvony domova	sp. I. Jakubek a mužský zbor	Veľký tan. orch. dir. V. Matušík	4.00
Zvony domova	sp. Z. Kratochvíl	Inštrument. skupina F. Havlíčka	5.00
Čierne dieťa mám	sp. G. Zelenay	Veľký tan. orch. dir. V. Matušík	4.15
Ária Fimína	sp. G. Zelenay	Veľký tan. orch. dir. V. Matušík	5.10
Dnes, dnes, dnes	sp. P. Gábor	Veľký tan. orch. dir. V. Matušík	3.00
Malá obrúčka	sp. D. Bošoňová, Š. Figura	Veľký tan. orch. dir. V. Matušík	2.40

To by bola láska

Sen o zlatom pobreží	sp. D. Grúň a RT VOX	TOČR dir. M. Brož	3.00
Taký som prekvapený	sp. Z. Sychra a RT VOX	TOČR dir. V. Matušík	2.32
To by bola láska	sp. J. Matysová a T. Lenský	TOČR dir. V. Matušík	2.46
Vraciam sa domov	sp. Z. Sychra a RT VOX	TOČR dir. V. Matušík	2.57
Teodor	sp. G. Hermelyová	Sláčikový orch. dir. V. Matušík	3.05

Bibliografický súpis textov piesní P. Braxatorisa vydaných tlačou samostatne a v albumoch do roku 1968

Tanečné piesne

1. Spev

a/ Hudba Gejza Dusík

Neplač Tango	Ján Stožický Bratislava	1934
Tvoje rúčky biele Slow-fox	Ján Stožický Bratislava	1935
Keď naše tango zazneje Pieseň a tango	Ján Stožický Bratislava	1936
Už dávno to viem Tango	Ján Stožický Bratislava	1937
Kousek modrého nebe Pieseň a tango	R. A. Dvorský Praha	1937
Kúsok modrého neba Pieseň a tango	R. A. Dvorský Praha	1937
Čo sa mi môže stať Tango	Ján Stožický Bratislava	1939
Čo si len počnem bez teba Valčík	Ján Stožický Bratislava	1939
Lebo tu, lebo tam Veselý fox	Ján Stožický Bratislava	1939
Len bez ženy Veselý fox	Ján Stožický Bratislava	1939
Modrá ruža Slow-fox	Ján Stožický Bratislava	1939
Rodný môj kraj Tango a pieseň	Ján Stožický Bratislava	1939
Ja som optimista Fox	Slovenské nakladateľstvo T. Mesík Modra	1940
Tam v diaľke až za morom Pieseň a fox	Dusíkovo hud. nakladateľstvo Bratislava	1946
Keď rytmus volá Pomalý fox	Dusíkovo hud. nakladateľstvo Bratislava	1947
Tak nekonečne krásna Tango	Dusíkovo hud. nakladateľstvo Bratislava	1947
Dve oči neverné Tango a pieseň	Dusíkovo hud. nakladateľstvo Bratislava	1947
Marína Pieseň a tango	Slovenské vyd. krásnej literatúry Bratislava	1956
Svetlo a tieň Pieseň a tango	SVKL Bratislava	1956

b/ Hudba Arty Leuer

Milujem vás Anglický valčík	Ján Stožický Bratislava	1935
Naša láska vzdialená Slovenské tango	Ján Závodský Bratislava	1935
Trávica zelená	Ján Závodský Bratislava	1935

c/ Hudba Jozef Stelibský

Prečo v srdci skrývaš Pieseň a tango	Mojmír Urbánek Praha	1935
--------------------------------------	----------------------	------

2. Spev a klavír

Hudba Gejza Dusík

Keď rozkvitne nový máj	Mojmír Urbánek Praha	1938
Keby som sa nebál Swing-fox	Dusíkovo hud. nakladateľstvo Bratislava	1944
Tak nekonečne krásna Tango	Dusíkovo hud. nakladateľstvo Bratislava	1944
Dve oči neverné Tango a pieseň	Dusíkovo hud. Nakladateľstvo Bratislava	1946
Široká cestička Ludový valčík	Dusíkovo hud. nakladateľstvo Bratislava	1947
Tak smutno mi je bez teba	Dusíkovo hud. nakladateľstvo Bratislava	1947
Na všetko idem s úsmevom	Slov. vyd. krásnej literatúry Bratislava	1960
Claudia Cora Waltz-rock	Štátne hud. vydavateľstvo Bratislava	1966
Svetlo a tieň Tango	Malý repertoár	1967

3. Albumy piesní – spev a klavír

Hudba Gejza Dusík

Slovensko tančí a spieva	Neplač, neplač		
	Najkrajšie slov. tango	Ján Stožický Bratislava	1935
	Tvoje rúčky biele Slowfox		
Bratislava vysíela	Keď naše tango zaznej		
	Pieseň a tango	Ján Stožický Bratislava	1936
	Snívaj o láske Anglický valčík		
	Zlatovláska Slowfox		
Bratislava vysíela 2	Už dávno to viem Tango	Ján Stožický Bratislava	1937
Slovensko spieva a tancuje 6	Modrá ruža Slowfox	Ján Stožický Bratislava	1940
	Čo si len počnem bez teba		
	Len bez ženy Veselý fox		
Z operiet Gejzu Dusíka	Spomienka na Piešťany		
	Serenáda	Dusíkovo hud. naklad.	1944
	Pieseň o fialke Bratislava		
	Sám v temnej noci stojím Pieseň		
	Pečené holuby Veselý foxtrot		
Opereta Tajomný prsteň	Ty budeš kráľovnou Pieseň	Dusíkovo hud. naklad.	1946
	Už to viem Rumba Bratislava		
	Tam v dialke za morom Pieseň a pomalý fox		
	Letiaca hviezda		
	Mám ja klavír Foxtrot		
	Rozprávka južných nocí Pieseň a pomalý fox		
	Nepovedz mi nie Pomalý fox a dueto		
	Veselo sa na tento svet pozerám		
Slovenské tanečné melódie 2	Keď rytmus volá	Dusíkovo hud. naklad.	1946
Album tanečných piesní 1	Keď harmonika tíško znie	Zväz čsl. skladateľov	
	Ružičky červené	Bratislava	1953
Album tanečných piesní 2	Poviem ti to jednou vetou	Zväz čsl. skladateľov	1953
Album tanečných piesní 3	Večer pri Dunaji Pomalý fox	Slov. hud. vydav.	1954
Opereta Zlatá rybka	Nedaj sa už toľko prosiť	Slov. hud. vydav.	
	Večer pri Dunaji Pomalý fox	Bratislava	1954
	Tancuj, dievča Slowfox		
	Ružičky červené Valčíková pieseň		
	Najkrajší deň Pieseň		
	Na hodoch Fox		
	Keď láska v srdci počne hriať Pieseň a pomalý valčík		
	Poviem ti to jednou vetou Pieseň a tango		
	Tie dve oči Pieseň		
	Spev, to je môj život Fox		
	Svet bez teba Pomalý fox		
	Pieseň môjho srdca Pieseň a pomalý valčík		

Populárne slovenské tangá	Tak nekonečne krásna		
	Pieseň a tango	SHV Bratislava	1954
	Tak smutno mi je bez teba	Pieseň a tango	
Album tanečných piesní pre spev a klavír	Marína Tango	SVKL Bratislava	1955
	Svetlo a tieň Tango		
Album tanečných piesní pre spev a klavír	Najkrajšie slová to nepovedia	SVKL Bratislava	1956
	Pieseň o fialke Pieseň		
Najkrajšia jar	Vám čarokrásnu pieseň zaspievam	Pieseň	
	Dobrá noc vám	Pieseň	
Album tanečných melódií pre spev a klavír	Marína Pieseň a tango	SVKL Bratislava	1957
	Vtáčik môj	Valčíková pieseň	
	V zákрутách lásky	Pieseň a tango	
Album operetných melódií	Keď rozchodu raz chvíľa pride	SVKL Bratislava	1957
	Modrá ruža		
	Bez teba nebudem ničím		
Melódie z operiet	S úsmevom a veselo		
Gejzu Dusíka	Pochod. pieseň	SVKL Bratislava	1957
	(Modrá ruža)		
	Letiaca hviezda	Pieseň	
	(Tajomný prsteň)		
	Čo sa mi môže stať	Tango	
	(Modrá ruža)		
	Už to viem	Dvojspev	
	(Tajomný prsteň)		
	Rodný môj kraj	Pieseň a tango	
	(Keď rozkvitne nový máj)		
	Tak nekonečne krásna	Tango	
	(Tajomný prsteň)		
	Keď rozkvitne nový máj		
	(Tango z rovnomennej operety)		
	Zatancuj si so mnou	Fox	
	(Modrá ruža)		
Hrnčiarsky bál	V Zeleniciach na jarmoku	SVKL Bratislava	1957
Piesne z operety pre spev a klavír	Ráčte mi prepáčiť		
	Záhorie, Záhorie		
	Bozk len tak bez citu		
	Pieseň o rodnej zemi		
	Tiché šťastie		
	Nerovná láska		
	Netajím vám		
	Šikovný je politik		
	Treba mi zabudnúť		
	Úvahy opilca		
	Scéna s jarmočným spevákom		
Album tanečných melódií	Svätojánske mušky		
	Pieseň a tango	SVKL Bratislava	1957

Album tanečných melódii	Hviezdy nad Jadranom Tango	SVKL Bratislava	1958
	Možno je to zvyk Pomalý fox		
	Keď žena ľúbi Pomalý valčík		
Melódia a rytmus 4	Keď žena ľúbi Pomalý valčík	SVKL Bratislava	1958
Tanečné melódie	Ver mi, dievča Pomalý fox	SVKL Bratislava	1959
	Zradný telefón Swing		
	Najkrajšia spomienka Beguine		
Operetné melódie	Nikto neuhádne		
	(Keď rozkvitne nový máj)	SVKL Bratislava	1959
	Zvony domova (Karneval na Rio Grande)		
	Za tvoje šťastie (Zlatá ryбка)		
Tanečné melódie	Láska okolo blúdi	SVKL Bratislava	1959
Hráme do tanca	Teodor, Teodor Pomalý fox	SVKL Bratislava	1960
	Dievča a muži Tango		
Hráme do tanca 2	Pieseň vetra	SVKL Bratislava	1961
Melódie z operiet	Pozdrav môj, vzlietni v dial	ŠHV Bratislava	1961
pre spev a klavír	Ako more vzbúrené Dvojspev		
	Kto lásku ti dá Dvojspev		
	Spomínam		
Dobry rytmus 4	Pieseň vetra	SVKL Bratislava	1961
Šansóny	Čierne dieťa mám		1963
Hráme do tanca 6	Už pláva loď moja Pomalý fox	ŠHV Praha-Bratislava	1964
Hráme do tanca 10	Láska a magnetofón Mambo	ŠHV Praha-Bratislava	1964
Hráme do tanca 12	Je taká úžasná Twist	ŠHV Praha-Bratislava	1965
Od Dity po Marínu 1	Čo sa mi môže stať Tango	Panton Praha-Bratisl.	1965
	Rodný môj kraj Tango		
	Tak nekonečne krásna Tango		
Žena mojich snov	Marína Tango	ŠHV Bratislava	1965
Od Dity po Marínu 2	Dve oči neverné Tango	Panton Praha-Bratisl.	1966
	Keď rytmus volá		
	Marína Tango		
Hráme do tanca 13	Claudia Cora	ŠHV Praha-Bratisl.	1966
Singt und Spielt mit uns	Marína	SHF Bratislava	1966
Slovakische Schlager	(Deutscher Text Martin Trenk)		

4. Spev a harmonika

a/ Hudba Gejza Dusík

Adam a Eva Fox	Mojmír Urbánek Praha	1938
Každý si rád zavolá Fox	Mojmír Urbánek Praha 1938	
Najkrajšiu túžbu mám Tango	Mojmír Urbánek Praha 1938	
Nejhezčí touhu mám Tango	Mojmír Urbánek Praha 1938	
Vám chcem priniesť modré z neba	Mojmír Urbánek Praha 1939	
Keď rozkvitne nový máj Polka	Dusíkovo hudobné nakladateľstvo Bratislava	1941
Široká cestička Ludový valčík	Dusíkovo hudobné nakladateľstvo Bratislava	1948
Tak smutno mi je bez teba Tango	Dusíkovo hudobné nakladateľstvo Bratislava	1948

To svoje srdce vrele Slowfox	Mojmír Urbánek Praha	1948
Na všetko idem s úsmevom Rumba	SVKL Bratislava	1963
Príbeh cowboya Jima	Slovenský hudobný fond Bratislava	1965
Keď sa znova stretneme Pomalý fox	Slovenský hudobný fond Bratislava	1965
Kytice kvetov Tango	Štátne hudobné vydavateľstvo Bratislava	1965
Len tam chcem ísť	Slovenský hudobný fond Bratislava	1965
Claudia Cora Waltz-rock	ŠHV Bratislava	1966
Zatancuj si so mnou	SHF Bratislava	1990

b/ Hudba J. Stelibský

Dievča, smutné oči máš Valčík	Mojmír Urbánek Praha	1937
-------------------------------	----------------------	------

5. Spev a gitara

a/ Hudba Gejza Dusík

Zatancuj si so mnou, holubička Fox	Ján Stožický Bratislava	1939
Kopaničiarska Valčík	SHV Bratislava	1954
Večer pri Dunaji Pomalý fox	SHV Bratislava	1954
Mladosť-radosť Pochod	SVKL Bratislava	1960
Na všetko idem s úsmevom	Edícia SR	1961
Už pláva loď moja domov		1962
Najkrajšia spomienka Beguine	Beseda r. 2, č. 6	1962
Aha, už je tu ča-ča	Beseda r. 2., č. 28	1962
Zvony domova Pieseň	Beseda r. 2, č. 16	1962
Čierne dieťa mám	Naša práca č. 3	1964
Daj gól	ŠHV Bratislava	1964
Claudia Cora Waltz-rock	Hudba, spev, tanec r. 4, č. 3	1966
Byť zaľúbený	Panton (Pesničky do vrečka 2)	1966
Malá obrúčka a veľká láska	Panton (Pesničky do vrečka 3)	1966
Claudia Cora Waltz-rock	Beseda r. 7, č. 24	1967
Rodný môj kraj Tango	Beseda r. 8, č. 38	1968
Neber to vážne Slow-rock	Beseda r. 8, č. 51	1968

b/ Hudba Victor Matyasovich

Veselo si spievam Foxtrot (Vítězná písnička z Baťovy soutěže)	František Kudelík Praha	1936
--	-------------------------	------

6. Hudobnodramatické diela - diela javiskové

Libretá operiet

Klavírne výťahy

Tajomný prsteň Opereta	Dus. hud. nakl. Bratislava	1946
Hrnčiarsky bál.		
Piesne z operety pre spev a klavír	SVKL	1957
Modrá ruža Opereta v 3 dejstvách	SHF	1958
Keď rozkvitne máj.		
Opereta v 3 dejstvách s prologom	SHF Bratislava	1964
Modrá ruža. Opereta v 3 dejstvách	SHF Bratislava	

Potulný spevák (Karneval na Rio Grande)

Opereta v 7 obrazoch	SHF Bratislava
Karneval na Rio Grande – klav. výťah (Operette in 7 Bildern)	SHF Bratislava
Do nemčiny preložil Robert Brock	
Tajomný prsteň - libreto	Diliza Bratislava
Modrá ruža - libreto	Diliza Bratislava
Keď rozkvitne máj	Diliza Bratislava
Hrnčiarsky bál - libreto	Diliza Bratislava
Zlatá rybka - libreto	Diliza Bratislava
Karneval na Rio Grande – libreto	Diliza Bratislava
Keď rozkvitne nový máj	
Opereta v 3 dej. s prológom – libreto	SHF Bratislava
Modrá ruža	
Opereta v 3 dejstvách – libreto	SHF Bratislava
Tajomný prsteň	
Opereta v 3 dejstvách – libreto	SHF Bratislava
Hrnčiarsky bál	
Opereta v 3 dejstvách – libreto	SHF Bratislava
Karneval na Rio Grande	
Opereta v 7 obrazoch – libreto	SHF Bratislava
Pán v zelenom fraku	
Muzikál v 2 dejstvách – libreto *	SHF Bratislava

Zmes melódií Gejzu Dusíka – partitúra

Keď harmonika tíško znie, Keď rozkvitne nový máj, Tak nekonečne krásna,
 Nech je šťastný celý svet, Ružičky červené, Dve oči neverné, Čo sa mi môže stať, Marína,
 Široká cestička, Letelo vtáča, Daj gól,

* Pracovný názov operety *To by bola láska*

Register textov piesní Dr. Pavla Braxatorisa

Hudba Gejza Dusík

- Abeceda lásky 1937
 Adam a Eva KRM
 Aha, už je tu ča-ča 1960
 Aj ku mne raz prísť musí ZR
 Aj slepé kura zrnko nájde KRG
 Aj ty
 Ako more vzbúrené KRG
 Ani ryba, ani rak TBBL
 Bez lásky smutno žiť 1938
 Bez teba nebudem ničím MR
 (Čo si len počnem bez teba)
 Biela vrana 1967
 Biely orgován
 Bozk len tak bez citu HB
 Buď len mojou kamarátkou 1937
 Claudia Cora 1966
 Červený Jim TBBL
 Čierne dieťa mám KRG
 Čistič topánok KRG
 Clovek je tvor... KRG
 Čo je to láska MR
 Čo sa mi môže stať MR
 Čo si len počnem bez teba MR
 Daj gól TP
 Dajže mi, dievčatko KRM
 Dievča a muži 1958
 Dievča na vydaj KRG
 Dievča, smutné oči máš 1933 (Hudba J.Stelibský)
 Divné želanie TBBL
 Dnes až do noci tmavej KRG
 Dnes, dnes, dnes KRG
 Dobrý deň, láska
 Dobrý koniec všetky chyby napraviť TP
 Dobrú noc vám MR
 Do kolečka, do kola 1938
 Dúšok čiernej kávy
 Dve oči neverné 1946
 Dve zlaté obrúčky
 Exekúcia HB
 Fero, Fero TBBL
 Holúbok môj
 Horou, dolinou HB
 Hudba, hraj 1955
 Hviezdy nad Jadranom 1958
 Chodil som dnes KRG
 Iba dúšok čiernej kávy
 Já chtěl bych kousek modrého neba mít
 Já se tomu musím smát 1938
 Ja som optimista 1937
 Ja som šuhaj z chudobného rodu HB
 Jarmočná pieseň HB
 Jarmočný spevák HB
 Já všechno vypátrám 1938
 Ja za šuhaja KRM
 Jeanetta MR
 Jedinú na šírom svete KRM
 Je láska svetlom zory
 Je láska vína čašou TBBL
 Je taká úžasná MR
 Je to iba zvyk TP
 Je v láske čosi úžasné
 Je zo mňa poéta 1964
 Kam vietor tam plášť HB
 Karnevalová samba KRG
 Každý si rád zavolá KRM
 Kde bolo, tam bolo
 Kde si moja láska stratená 1937
 Kdýž rozkvete nový máj 1937
 Keď rozkvitne nový máj KRM
 Keby som sa nebál TP
 Keď dve srdcia láska spojí
 Keď harmonika tíško znie 1952
 Keď láska v srdci počne hriať ZR
 Keď na oblohe jasné hviezdy ZR
 Keď naše tango zazneje 1935
 Keď nový deň sa zrodí
 Keď rozchodu chvíľa raz príde TP
 Keď rytmus volá 1937
 Keď sa znova stretne 1965
 Keď sme tak sami 1938
 Keď som včera večer ZR
 Keď sviečka zhasne KRG
 Keď žena ľúbi 1958
 Koľko čarovných žien TP
 Koloman, Koloman
 Kopaničiarska 1956
 Krásy kráľovná TBBL
 Kto je dobrý politik HB
 Kto lásku ti dá
 Kto rád má život TP
 Kto v srdci svojom
 Kousek modrého neba 1937
 Kúsok modrého neba 1937
 Kytice kvetov (Kytica ruží) 1964

- Láska a magnetofón 1964
 Láska cenu nemá ZR
 Láska okolo blúdi 1939
 Láska, ty vieš robiť zázraky
 Láska už sa vznáša nad nami
 Lebo tu, lebo tam (MR)
 Len bez ženy MR
 Len jedno slovo stačí
 Len tam chcem ísť 1965
 Len teba hľadám TP
 Len ten, kto má rád KRG
 Letelo vtáča nad nami 1950
 Lúčenie 1962
 Lúbim vás
 Malá obrúčka a veľká láska KRG
 Malé vtáča HB
 Mám ja klavír TP
 Marína 1955
 Milujem vás 1935 (Hudba Arry Leuer)
 Mladosti pieseň 1951
 Mladosť- radosť 1960
 Mladý šimpanz KRG
 Mladý tovariš HB
 Možno je to zvyk 1944
 Môj dobrý priateľ 1960 (Hudba R. Hrebenár)
 Na cestu života TP
 Na hodocho ZR
 Najkrajšia spomienka 1958
 Najkrajší deň 1953
 Najkrajšie slová to nepovedia 1956
 Najkrajšiu túžbu mám KRM
 Najlepší tovar vám ponúkam KRG
 Námorník
 Naša láska vzdialená 1935 (Hudba Arry Leuer)
 Naša pieseň veselo znie ZR
 Našiel som si nevestu KRM
 Na úslň štastia
 Na večné časy TBBL
 Návrat TBBL 1972
 Na všetko idem s úsmevom 1959
 Neber to vážne 1968
 Nedaj sa už toľko prosiť ZR
 Nech pieseň sladká znie 1949
 Nech sa tomu nikto nediví 1938
 Nejhezčí touhu mám 1938
 Neplač 1934
 Nepovedz mi nie TP
 Nerovná láska HB 1956
 Nespokojnosť chodí so mnou
 Netajím vám HB
 Never synček ženám KRG
 Nevie, čo je žiarlivosť KRG
 Nevolaj minulosť
 Nie je všetko zlato
 Nie som ešte taký starý
 Nie, to sa mi nefúbi MR
 Nikto neuhádne KRM
 Nostalgia
 Nový Expres-prológ TBBL
 Odveziem Ťa večer do mesta ZR
 Oj, krásna vlasť KRG 1963
 O našom šťastí hrám 1955
 On, ona a ja TBBL 1971
 Opustené hniezdo
 Pečené holuby 1937
 Pieseň, aké ľahké krídla máš
 Pieseň džbankárov HB
 Pieseň kamelota KRG
 Pieseň môjho srdca ZR
 Pieseň o fialke 1937
 Pieseň o rodnej zemi HB
 Pieseň o zlatej rybke ZR
 Pieseň o zlom drakovi TBBL
 Pieseň vetra 1960
 Piesňou naša láska sa zdá
 Poézia noci 1-2 (Pieseň pestrých svetiel)
 Povedz mi vánok TBBL
 Poviem ti to jednou vetou ZR
 Pozdrav môj, vzlietni v diaľ KRG
 Pozri sa do zrkadla ZR
 Pôvaby žien 1967
 Prečo v srdci skrývaš 1933 (Hudba J.Stelibský)
 Pre šuhaja KRM
 Príbeh cowboya Jima 1966
 Príbeh jarnej noci
 Prišla silvestrovská noc KRG
 Ráďte mi prepáčť HB
 Rád mám všetky
 Ráno na trhu KRG
 Raz prísť musí ten čas TP
 Rodný môj kraj KRM
 Rozprávka južných nocí TP
 Ružičky červené ZR 1954
 Scéna s jarmočným spevákom HB
 Stačí len jediný pohľad 1939
 Sta letiaca hviezda TP
 Sám v noci temnej stojím 1937
 Sen o zlatom pobreží TBBL
 S láskou je križ (Byť zaľúbený) KRG
 S láskou to jinak nejde KRM 1938

- Sláva, nech žije mladý pár HB
 Slnčné ráno
 Slniečko vyšlo
 Slovensko mé... (Zem slovenská) 1938
 Spev kamelota KRG
 S úsmevom a veselo MR 1939
 S vami som vždy tak rád TP
 Snáď aj ku mne raz láska príde MR
 Snívaj o láske 1935
 Snívam o tej chvíli
 So srdcom otvoreným KRG
 Spev to je môj život ZR
 Spievajže si, dievča moje 1956
 Spi už, synček 1942
 Spomienka na Piešťany 1938
 Spomienky MR
 Spomínam MR
 Svadobná fotografia
 Svätovánske mušky 1956
 Svet bez teba ZR
 Svetlo a tieň 1954
 Široká cestička 1947
 Šťastie je spievajúce vtáča KRG
 Šťastie, tvoje meno láska je
 Tá modrá ruža MR
 Tá pieseň pôjde v širý svet
 (spoluautor textu Š. Hoza)
 Tak dávno, dávno tomu TP
 Tak nekonečne krásna TP
 Tak smutno mi je bez teba TP
 Taký som prevrútený TBBL
 Tam, kde si ty 1965
 Tam v diaľke za morom TP 1944
 Tancuj, dievča ZR
 Ten starý človek v parku
 Teodor, Teodor TBBL
 Tie dve oči ZR
 Tiché šťastie HB
 To bola noc TBBL
 To by bola láska TBBL
 To býva infarktu príčina TBBL
 To nie je žiadna záhada KRG
 To svoje srdce vrele
 Tvoje rúčky biele 1935
 Ty budeš kráľovnou TP
 Tykaj mi, tykaj
 Ty vieš ZR
 Ťažko je kameň krájať ZR
 Trávica zelená 1935 (Hudba Arry Leuer)
 Treba mi zabudnúť HB
 Tri rekordy šoféra KRG
 Ťažko robiť dobrotu TBBL
 Úvahy opilca HB (Pieseň o víne)
 Už dávno je to
 Už dávno to viem 1935
 Už iný víťaz vanie HB
 Už pláva loď moja 1961
 Už sa nebo kalí HB
 Už to viem TP
 Vám chcem priniesť modré z neba KRM
 Ver mi, dievča 1959
 Veselá väznica KRG
 V mliečnom bare
 V pondelok, v utorok
 V tom nie je žiadna záhada KRG
 Večerné svetlá ZR
 Večer pri Dunaji 1954
 Veď to nič, to nič TBBL
 Ver mi dievča TP
 Veselá nedela ZR
 Veselo sa na tento svet pozerám TP
 Veselo si spievam 1938 (Hudba V. Matyasovich)
 Veselý pochod ZR
 Vraciam sa domov TBBL
 Vráť sa mi spať (Hudba J. Matuška)
 Všetko chcem ti odpustiť
 Všetko s úsmevom
 Vtáčik môj 1957
 Vy slovenské dievčatká
 V zákrutách lásky 1957
 V Zeleniciach na jarmoku HB 1956
 Vzdušné zámky 1954
 Zatancuj si so mnou, holubička MR
 Záhorie, Záhorie HB
 Za tvoje šťastie ZR
 Zelené oči 1938 (Hudba J. Matuška)
 Zem slovenská KRM
 Zlatoválska 1935
 Zradný telefón 1959
 Zvláštny sen
 Zvony domova KRG
 Život je hrou len

Vysvetlivky:

KRM 1938 – Keď rozkvitne máj
 MR 1939 – Modrá ruža
 TP 1944 – Tajomný prsteň
 ZR 1954 – Zlatá ryбка
 HB 1956 – Hrnčiarsky bál
 KRG 1963 – Karneval na Rio Grande
 TBBL 1971 – To by bola láska

EPILÓG

Je neskorý decembrový večer. Vonku opäť mrzne, duje ostrý vietor. Ale tu v izbe je príjemne, teplúčko. Po takmer polročnej práci píšem poslednú stránku knihy. Zrealizovala som myšlienku, ktorej záblesk sa zjavil dakedy na jar, keď si moja mladšia dcéra Barborka, veľký fanúšik tvrdého amerického rocku, po repríze Modrej ruže v televízii – na môj veľký údiv – už niekoľko dní pospevovala piesne z tejto operety. Čo keby som sústredila otcove texty do jednej knihy? Pre svoje dcéry a vnučky, svojich blízkych, ako pamiatku na toho, ktorý vytvoril dielo síce nevelké, ale iste hodnotné. Postupne som k textom pridávala najprv články, ktoré otec napísal do divadelných bulletinov, ďalej rozhovory, relácie, spomienky, životopisné údaje, súpisy. Čo najviac materiálov, aby sprístupnili tvorcu – umelca i človeka, aby sa čitateľ dozvedel, aké boli jeho inšpiračné zdroje, o okolnostiach, ktoré vplývali na jeho tvorbu, o jeho verejnom i súkromnom živote. Priznám sa, pri štúdiu materiálov som sa dozvedela i veci mne dosiaľ neznáme alebo nejasné, týkajúce sa hlavne ťažkostí v zamestnaní. Nikdy nás, deti nezaťažoval svojimi problémami, nenarušil naše bezstarostné detstvo, nikdy nedal najavo, že prechádza ťažkými životnými obdobiami. No dnes musím myslieť s trpkosťou najmä na roky päťdesiate, keď ho senickí komunisti začali prenasledovať pre jeho demokratické zmýšľanie a pôvod (otec kňaz, matka rodom zemianka). No v čase najťažšom našiel sa, našťastie, ozajstný priateľ, ktorý podal pomocnú ruku. Gejza Dusík. Nielenže mu našiel miesto v špičkovej kultúrnej inštitúcii v Bratislave, ale mal zásluhy aj na tom, že otec dostal po takmer troch rokoch odlúčenia od rodiny prednostne byť.

Materiálov som našla dosť, všetky vo vzornom poriadku, tak ako to bolo pre otca typické. No bolo treba i ďalej hľadať, zisťovať, dopĺňať. Čas i entuziazmus tu boli a ja som sa veľmi rada a s láskou vrátila v myšlienkach do domova, v ktorom rodičia pre nás so sestrou vytvorili pravý raj a ku ktorému prechovávam hlbokú úctu. Vrátila som sa do čias, keď v rodičovskom dome vládla čarovná atmosféra, keď sa tu schádzali umelci - väčšinou z divadla - F.Krištof Veselý, Fraňo Devinský, Ján Mudroch, Ladislav Holoubek, Štefan Figura s manželkou Renátou Šimanovou, Jozef Křepela, neskoršie Milan Novák, Tibor Rakovský, Ignác Bizmayer, Anna Poláková, Kornel Hájek. No a v prvom rade a najčastejšie – Dusíkovci. Ujo Gejza, impozantný, vždy elegantný, usmiaty, sadol si ku klavíru a jeho brilantná hra zaplnila celý dom. Vo väčšine prípadov priniesol hotovú melódiu, ku ktorej otec napísal text. Nasledovali dlhé debaty – poväčšine o spoločných operetách.

Najkrajšie bývali dni premiér – vtedy doma zavládlo ticho a isté napätie. V otcových očiach akoby vyžarovala akási úzkosť, obavy – dôsledok jeho náročnosti voči sebe – z toho, ako premiéra dopadne. Boli to pre nás slávnostné, neopakovateľné okamžiky. Napätie z neho spadlo azda až po predstavení, keď stál pri klaňačke na javisku a vnímal ovácie obecenstva. Stál vždy skromne na okraji scény, vrodená skromnosť ho nepustila ďalej, akoby sa ho spontánny potlesk ani netýkal, s náručou kvetov a s vavrínovým vencom so širokými stuhami, ktorých časom stále pribúdalo a ktoré dlhé roky zdobili steny našej haly. A potom čítanie kritik v novinách, debata o nich s Gejzom Dusíkom - a zase nové plány, nové piesne, nové operety...

Pri spomienkach nemôžem nespomenúť otcovu celoživotnú lásku – Prahu, mesto, kam ho po celý život srdce tiahlo. Každoročne – i s mamou – sa na určitý čas vracal na miesta, kde prežil šťastné študentské roky. Pre oživenie spomienok, priateľstiev, pozrieť si nový repertoár v pražských divadlách, hlavne hudobných. Na miesta, ktoré mu navždy prirástli k srdcu a o ktorých nám po návrate rozprával dlhé hodiny s iskierkami radosti v očiach. Úcta a láska k českému národu, jeho dejinám a kultúre, ktorú sestre a mne od malička vštepoval, má v nás, i vďaka jemu, hlboké korene. Tak ako aj láska k divadlu, hudbe, literatúre a výtvarnému umeniu, na čom mala veľký podiel i matka, k bohatstvu, ktoré nestráca na hodnote a ktoré nikto človeku nemôže vziať.

...A to je koniec knihy venovanej z lásky a úcty pamiatke môjho tatka, ktorý mi bol v živote tým najhrejivejším svetlom. Pamiatke človeka, ktorý prežil víťazstvá i prehry, ktorý zbytočne nepremárnil ani jedinú chvíľu svojho života a ktorého ľudské kvality zodpovedajú rodu, z ktorého vzišiel. Pri spomienke naňho akoby vo mne znel drobný zvonček súzvuku, naladený na najláskavejšiu tóninu.

Podakovanie

Ďakujem všetkým, ktorí mi akýmkoľvek spôsobom pomohli pri práci na knihe, či už poskytli, zapožičali alebo vyhľadali konkrétne materiály a údaje, či poradili. Našťastie všade a u všetkých som sa stretla s ochotou.

Predovšetkým sa chcem poďakovať dramaturgovi a režisérovi Mgr. Vladimírovi Predmerskému, PhDr. Olegovi Dlouhému a Viere Burešovej z Národného divadelného centra, bez ktorých podnetu, pomoci a cenných rád by kniha neuzrela svetlo sveta.

Úprimne ďakujem dramaturgovi PhDr. Daliborovi Hegerovi, hudobnému skladateľovi Pavlovi Zelenayovi, dramaturgičke Gabriele Vyskočilovej a RNDr. Ivanovi Paenkovi, ktorí pekným slovom a spomienkami na môjho otca obohatili tento zborník.

Moja vďaka patrí tiež redaktorovi Slovenského rozhlasu, hudobnému skladateľovi Alimu Brezovskému, Ing. Pavlovi Hradilovi, mojej sestre Sási a môjmu manželovi.

Za cenné rady, pomoc a poskytnutie konkrétnych údajov pri zostavovaní 5. časti knihy – „Súpisy“ – som zaviazaná vďakou redaktorovi Slovenského rozhlasu Pavlovi Dovalovi, redaktorovi OPUS-u Jánovi Palkovičovi, pani Ebringerovej z Dokumentácie Slovenského ochranného zväzu autorského, pani Kršiakovej z notového archívu STV, Milanovi Antoničovi z Informatiky STV, Dr. Viere Gregorovej z archívu STV, šéfredaktorovi Hlavnej redakcie zábavy a hudby STV Igorovi Dibákovi, pani Jedličkovej a Holečkovej z hudobného archívu Českého rozhlasu v Prahe, pracovníkom archívu Košického rozhlasu, pracovníkom archívu STV štúdio Košice, Danovi Mikleťovi z hudobného vydavateľstva SQ Music, Viktorovi Szarkovi z hudobného vydavateľstva Akcent, pánovi Guryčovi z hudobného vydavateľstva ENA Records a Pavlovi Repovi z hudobného vydavateľstva Musica.

Osobitne ďakujem dcére Barborke, ktorá obetavo pomáhala pri sústreďovaní a zhromažďovaní materiálov z rozhlasového archívu a fonotéky, archívov STV, vyhľadávaní potrebnej literatúry z knižníc, antikvariátov, hudobných vydavateľstiev, pri práci s počítačom a pri rozmnožovaní materiálov. Skutkom dokázala to, čo ako päťročná dieťa vyslovila: „Ale kvety dedkovi na narodeniny dám ja, lebo on je môj najobľúbenejší.“

Zora Ševčíková

Literatúra a pramene:

- Dérer Koloman: Storočnica Martina Braxatorisa - Sládkovičova, Lud, Bratislava 1963
 Encyklopédia dramatických umení Slovenska, Veda, Vydavateľstvo SAV, Bratislava 1989
 Feldsamová Elena: Ochoťnícke divadlo Senica, Obzor, Bratislava 1974
 Ferko Milan: O tie piesne, Smena, Bratislava
 Generálny katalóg hudobní a kníh o hudbe 1971 - 1982, Opus, Bratislava
 Januška Ľudovít, Dr.: Slovenská diskografia, Matica slovenská, Martin 1959
 Katalóg hudobní a rozmnoženín, Slovenský hudobný fond, Bratislava 1981
 Katalóg gramofónových nahrávok Opusu – pop. hudba – LP platní, Opus, Bratislava 1984
 Katalog orchestrálných notových materiálov uložených v archívoch Čs. rozhlasu, Český rozhlas, Praha 1964
 Kriška Branislav: Okolo „Hrnčiarskeho bálu“. Bulletin ŠD Košice, 1956
 Ľubová Oľga: Hovoríme s Dr. Pavlom Braxatorisom, Populár č. 12, Bratislava 1973
 Muntág Emanuel: Slovenská literatúra v hudobnej interpretácii, Matica slovenská, Martin 1974
 Nová československá operetná tvorba, Divadelní ústav, Praha 1962
 Potúček Juraj: Súpis slovenských hudobní a literatúry o hudbe, SAV, Bratislava 1952
 Premiéry SND 1920 - 1945, Ústav umeleckej kritiky a dokumentácie, Bratislava 1990
 Premiéry SND 1945 - 1971, Národné divadelné centrum, Bratislava 1996
 Slovenský biografický slovník, Matica Slovenská, Martin 1986
 Ševčíková Zora: Najkrajší kút – rozhlasová relácia, Čs. rozhlas, Bratislava 1991
 Ševčíková Zora: Piesne zo spevníka textára Pavla Braxatorisa – rozhlasová relácia, Čs. rozhlas, Bratislava 1994
 Ursínyová Terézia, Dr.: Cesty operety, Opus, Bratislava 1982
 Archív Národného divadelného centra Bratislava
 Archív OPUS-u Bratislava
 Archív Slovenského rozhlasu Bratislava
 Archív Slovenského rozhlasu Košice
 Archív Slovenskej televízie Štúdio Bratislava
 Archív Slovenskej televízie Štúdio Košice
 Slovenský ochranný zväz autorský - dokumentácia
 Slovenský rozhlas Bratislava – Fonotéka
 Súkromný archív – pozostalosť Dr. Pavla Braxatorisa
 Bulletin k divadelným predstaveniam, denníky a časopisy Beseda, Film a divadlo, Hudobný život, Lud, Práca, Rozhlas, Slovenské divadlo, Smena, Večerník
- V knihe sú uverejnené titulné strany albumov, piesní a notových záznamov vydavateľov:
 Nakladateľ Mojmir Urbánek Praha – Mozarteum
 Ústredný závod hudobníkmi Ján Stožický Bratislava
 Dusíkovo hudobné nakladateľstvo Bratislava
 Slovenské vydavateľstvo krásnej literatúry Bratislava
 Slovenské hudobné vydavateľstvo Bratislava
 Noviny malých Vydavateľ Ján Bežo Senica 1913
 fotografie Antona Šmotláka 1966 a Márie Kušnírovej 1997
 fotografie zo súkromného archívu rodiny Braxatorisovcov

Obsah

<i>Prológ</i>	7
<i>D. Heger: Spomienky dramaturga</i>	9
<i>P. Zelenay: Spomienky kolegu</i>	16
 I. Operety – árie, duetá a kuplety	21
<i>Keď rozkvitne máj /1938/</i>	25
<i>Modrá ruža /1939/</i>	31
<i>Tajomný prsteň /1944/</i>	34
<i>Zlatá rybka /1954/</i>	49
<i>Hrnčiarsky bál /1956/</i>	60
<i>Karneval na Rio Grande /1963/</i>	72
<i>To by bola láska /1971/</i>	83
 II. Tanečné piesne	93
 III. Ukážky z libriet	147
<i>Hrnčiarsky bál</i>	148
<i>Tajomný prsteň</i>	157
<i>Zlatá rybka</i>	163
<i>Modrá ruža</i>	168
 IV. Články, recenzie, rozhovory, životopisné údaje, rozhlasové relácie, rukopisy	177
<i>Dr. Pavol Braxatoris: Ako sme začínali</i>	178
<i>Gejza Dušik – hudobný skladateľ, dlhoročný spolupracovník a priateľ Dr. P. Braxatorisa</i> ...	180
<i>List Gejzu Dušika P. Braxatorisovi – rukopis</i>	182
<i>C. Hanuš: Tá modrá ruža vám povie – recenzia</i>	184
<i>Modrá ruža na ochotníckej scéne</i>	187
<i>Dr. Pavol Braxatoris: Hľadáme novú cestu</i>	190
<i>Dr. Pavol Braxatoris: Prvý krok k cieľu</i>	191
<i>Libretista Dr. P. Braxatoris – interview</i>	192
<i>Pavol Braxatoris: O ťažkostiach s libretom</i>	195
<i>Pavol Braxatoris: Autor a téma</i>	196
<i>Pavol Braxatoris: Prečo Hrnčiarsky bál?</i>	198
<i>Denná tlač o Hrnčiarskom bále</i>	199
<i>Z bulletinu ŠD Brno</i>	201
<i>Roky povojnové</i>	202
<i>Oľga Ľubová: Hovoríme s Dr. Pavlom Braxatorisom</i>	205
<i>Jubilant všetkých generácií</i>	210
<i>Dr. Braxatoris jubiluje</i>	211
<i>Náš jubilant – Pavol Braxatoris</i>	211
<i>Náš jubilant – Pavol Braxatoris – rozhlasová relácia</i>	212

<i>Quo vadis opereta? Z rozhovoru pre Film a divadlo</i>	217
<i>Karol Valečka: Textár Pavol Braxatoris</i>	218
<i>E. Kincelová: Sládkovič očami vnuka</i>	220
<i>Z rukopisov piesní P. Braxatorisa</i>	222
<i>Blahoprajné listy</i>	224
<i>Dr. P. Braxatoris: Z vlastného životopisu</i>	229
<i>Kalendárium života a tvorby Dr. Pavla Braxatorisa</i>	233
<i>Nekrológy</i>	235
<i>Dr. Terézia Ursínyová: Nezabúdať znamená vážiť si</i>	238
<i>RNDr. Ivan Panenka: Jeden oneskorený list</i>	239
<i>Dr. Terézia Ursínyová: JUDr. Pavol Braxatoris</i>	240
<i>Zora Ševčíková: Piesne zo spevníka textára P. Braxatorisa – rozhlasová relácia</i>	244
<i>Zora Ševčíková: Najkrajší kút – rozhlasová relácia</i>	247
<i>Otec Dr. P. Braxatorisa – Martin Braxatoris</i>	250

V. Pokračovazelia...

<i>Alexandra Braxatorisová – dcéra P. Braxatorisa</i>	263
---	-----

VI. Súpisy zvukových nosičov, piesní, operiet a hudobnín

<i>Súpis gramoplatní autorskej dvojice Dusík - Braxatoris v r. 1934-1955</i>	268
<i>Súpis zvukových nosičov autorskej dvojice Dusík - Braxatoris v r. 1954-1997</i>	271
<i>Súpis nahrávok tanečných piesní s textami P. Braxatorisa v hudobnej fonotéke Slovenského rozhlasu</i>	276
<i>Tanečné piesne autorskej dvojice Dusík - Braxatoris v notovom archíve STV</i>	278
<i>Divadelné premiéry operiet autorskej dvojice Dusík - Braxatoris</i>	279
<i>Uvedenie operiet autorskej dvojice Dusík - Braxatoris na televíznej obrazovke</i>	280
<i>Súpis nahrávok operiet, operetných árií, duet a kupletov s textami P. Braxatorisa v hudobnej fonotéke Slovenského rozhlasu</i>	282
<i>Bibliografický súpis textov piesní P. Braxatorisa vydaných tlačou samostatne a v albumoch do r. 1968</i>	288
<i>Abecedný register piesní s textami P. Braxatorisa</i>	294

<i>Epilóg</i>	297
---------------------	-----

<i>Podakovanie</i>	299
--------------------------	-----

<i>Literatúra a pramene</i>	300
-----------------------------------	-----

<i>Obsah</i>	301
--------------------	-----

Pavol BRAXATORIS

Zostavila a súpisy spracovala: **Zora Ševčíková**

Obálku navrhol: **Ján Zavarský**

Foto: **Mária Kušnírová, archívy NDC a rodiny Braxatorisovcov**

Grafická úprava: **Viera Burešová**

Redaktor publikácie: **PhDr. Oleg Dlouhý**

Výroba: SHS, spol. s r.o., Bratislava

Tlač: AD print, spol. s r.o., Bratislava

Náklad 200 ks

Vydalo Združenie slovenských divadelných kritikov a teoretikov
Slovenského syndikátu novinárov vo vydavateľstve TÁLIA PRESS
s príspevím

Štátneho fondu kultúry PRO SLOVAKIA

ISBN 80-85455-92-7

SC 105810

SNK - Martin
17A0312449

ISBN 80-85455-92-7